הארץ

1.30 ש"ח יום ד', כ"ג בסיון התשמ"ח, 8 ביוני 1988 VOL.69/20937 JUNE 8 1988

איוורור זה...
Venta
רמת־גן ... ירושלים ... חיפה ...

בעקבות ניסיון ההתנקשות בראש עיריית אל־בירה

המינהל מנסה לשכנע בכירים ערביים לא לעזוב תפקידיהם

צה"ל יתגבר האבטחה של ראשי מועצות ממונים • מצבו של חסן אי־טאוויל מוגדר "חמור אך יציב" • ייתכן שיועבר לבית־חולים ישראלי להמשך הטיפול • באחרונה רצה לסיים תפקידו

מאת אורי ניר סופר "הארץ"

המינהל האזרחי חושש שהניסיון לרצוח את ראש עיריית אל־בירה, חסן אי־טאוויל, יגרום לגל התפטרויות בקרב ראשי המועצות המקומיות והעירוניות הממונות בגדה המערבית, וכן להתפטרויות רבות של עובדים פלשתינאיים במינהל האזרחי.

אמש החלו קציני הממשל ביו"ש לקיים שיחות עם ערבים בעלי תפקידים בכירים במערכת המוניציפלית במינהל האזרחי, כדי להרגיעם ולשכנעם לא לעזוב את תפקידיהם. המינהל האזרחי וצה"ל יתגברו את אבטחת ראשי המועצות הממונות.

אלה הפרטים הידועים עד כה על נסיבות ניסיון ההתנקשות בחייו של ראש העירייה הממונה של אל־בירה, חסן אי־טאוויל (73): בשעה 11 לפני־הצהריים, בקירוב, יצא טאוויל את לשכתו בבניין העירייה באל־בירה, על הכביש הראשי ירושלים־שכם, בדרכו לביתו, המרוחק משם כ־30 מ'. שומר ראשו, ערבי מקומי,

(סוף בעמ' 6)

שני חיילי צה"ל ותושב ערבי נושאים את חסן אי־טאוויל הפצוע למכונית שהסיעה לבית החולים. (צילום: אי־פי)

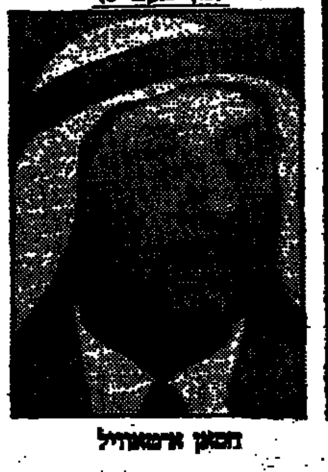

חסן אי־טאוויל

סוחר הבדים האמיד המקורב לשלטון היה יעד לאיומים חוזרים ונישנים

פרשנות / אורי ניר

נסיון ההתנקשות בחייו של אחד מראשי המועצות הממונות בשטחים לא היה בלתי צפוי. למחרת מינויו של חסן אי־טאוויל לראשות עיריית אל־בירה (ספטמבר 1986), ביחד עם שני עמיתיו הפרו־ירדניים מחברון ומרמאללה, עבד אל־מג'יד א־זיר וחליל מוסא חליל, הודיעה החזית העממית לשחרור פלשתין של ג'ורג' חבש כי סופם של השלושה יהיה כסופו של זאפר אל־מצרי, ראש העירייה הממונה של שכם, שנרצח בידי אנשי ה"חזית" שישה חודשים קודם לכן.

כבר בחודשים הראשונים של ההתקוממות בחודש ינואר, נקראו ראשי המועצות העירוניות והכפריות הממונות בשטחים להתפטר מתפקידם. לחצים כבדים במיוחד הופעלו על ראשי הערים רמאללה ואל־בירה, המהוות מעוזים של גורמי השמאל הרדיקאלי הפלשתיני בגדה. שניים מחברי מועצת העירייה של אי־טאוויל היו בין חברי המועצות הממונות בשטחים שהודיעו על התפטרותם בתחילת פברואר. בחודש האחרון, גם חסן אי־טאוויל, סוחר הבדים האמיד שבעבר היה מוכר בעירו ונחשב מקורב לשלטונות, הודיע על רצונו להתפטר. אנשי הממשל שיכנעו אותו להמשיך בתפקידו. היה זה אחרי איומים חוזרים ונשנים, בעיקר בכרוזים שונים של פעילי האינתיפאדה. בכרוז אחר נאמר כי דמו מותר.

את האווירה שבה נעשה ניסיון ההתנקשות ידע לתאר היטב אמש ראש עיריית בית לחם אליאס פריג': "זו הווה הרישה לאותם אנשים שהתבקשו להתפטר", הוא אמר, "עכשיו מתנדבים תוקפים ערבים, הצבא תוקף ערבים, וגם ערבים תוקפים ערבים. אנו נמצאים במצב של תוהו ובוהו מוחלט, ואיני יודע אנה אנו באים". יצירת אנרכיה היא היא מטרתם של הארגונים ושל הפלגים הפלשתינאיים הקיצוניים בשטחים, שאחד מהם היה כנראה הרוצח אתמול ליד בניין העירייה של אל־בירה. המטרה היא לפורר את מערכת המינהל המוניציפאלי שהקימה ישראל בשטחים, מקרב אנשים המקורבים אליה ומוכנים לשתף עימה פעולה.

להגביר פיגועים נגד ישראל — קרא עראפאת בפסגת אלג'יר

ביקש סיוע לסלק היישות הציונית • מובארק בא במפתיע לעיראק

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים והסוכנויות הידיעות

יאסר עראפאת דרש אמש ממדינות העימות הגובלות בישראל, לחדש את הרשאת "פעולות ההתנגדות" (קרי, הפיגועים) מגבולותיהן. כן דרש כי פיסגת אלג'יריה תאשר סכום של 400 מיליון דולר שישלמו מדינות הנפט לאש"ף, במטרה להבטיח את המשך ההתקוממות בגדה וברצועה ולהתחיל ב"פעולות גרילה במטרה להעמיק את רעידת האדמה ביישות הציונית".

עראפאת תבע זאת, בשם אש"ף, בדיונים הסגורים לאחר ישיבת הפתיחה הגלויה של פיסגת הדירום הערבית באלג'יר, שנפתחה אמש באיחור על־ידי הדו"ד, נשיא אלג'יריה אל־שאדלי בן־ג'דיד, המקדישה לדיון בגיוס המשאבים הערביים למען ההתקוממות הפלשתינית. לפני פתיחת הוועידה קיימו המשתתפים רגע של דומיה, לזכר מה שהוגדר "קורבנות הדיכוי הישראלי". בנאום הפתיחה קרא הדו"ד להגביר את המאבק עד להגשמת "מלוא הזכויות הפלשתיניות והערביות".

הדו"ד היוצא, המלך חסן, שאירח את הפיסגה

(סוף בעמוד 2)

נשיא לוב, קולונל מועמר קדאפי (משמאל), סקר משמר־כבוד אלג'ירי בבואו אתמול לפתיחתה של פיסגת הדרום הערבית. רוב מנהיגי ערב באו לוועידה, שכוונה לדון בעיקר בהתקוממות בשטחים. (תצלום: אי־פי)

פרשנות / עודד זראי

אף אחד לא גנב ההצגה מעראפאת

חסן השני מלך מרוקו, שהגיע אתמול ביאכטה המלכותית "מראקש" אל מול המלון "אל־אוראסי" האלג'ירי, בו נערכת הפיסגה, האמיר הכוויתי, אל־סבאח, שבא במטוס "אל־באבריה" שהיה המון, לא הצליחו לגנוב את מעמד החתן הראשי מעראפאת.

בכלות הכל, כוננה הפיסגה כדי לבטא סולידאריות הלכה למעשה עם הבעיה הלאומית הפלשתינית. עראפאת כבר העניק אמש בנאומו (שהיה שזור טענות חמורות בעיקר וגמגומים) "כשרות פלשתינית" למרבית המלכים והנשיאים המשתתפים. אף בית־מודה הוא ביקש בלעדיות של אש"ף לנושא הפלשתיני והוצאת חוסיין כליל מעיסוק בנושא זה.

דומה כי מרבית המשתתפים היו אמש שלמים עם גיבוש קונצנזוס של הקצבה נוסח אש"ף, יותר במישור המילולי הרבה פחות במישור הכספי. זו גם הסיבה שאף אחד מהנואמים בישיבת הפתיחה לא מצא לנכון לאזכר ולו בעקיפין את המאבקים המדיניים או התחייה, חלילה, לשלום. במקביל, אף לא מדינת מפרץ אחת היתה מוכנה אמש להיענות לדרישת עראפאת לסכום של 400 מיליון דולר להתקוממות. גם במחיר היענות האחדים בנושא מלחמת המפרץ לא היתה נכונות לחדש את ההתחייבות הכספית למדינות העימות (ואש"ף) — שנקבעה בפיסגת בגדד לפני עשר שנים.

גינוי לשמיר ותמיכה בפרס — בהחלטה לא שגרתית בכנסת

שולץ בקהיר: לא תהיה הפוגה במאמצים לשלום

מאת סופר הפרלמנטרי של "הארץ"

בעקבות יוזמה לא־שגרתית של ח"כ מיכה חריש (מערך), קיבלה אמש בשעה מאוחרת מליאת הכנסת החלטה מרחיקת לכת התומכת בשר החוץ וממלא מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, ומגנה את ראש הממשלה, יצחק שמיר.

חריש יזם דיון בנושא מהלכי השלום של שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ, וברוב של ארבעה כנגד שלושה הביא את המליאה לקבלת החלטה כי "מליאת הכנסת מביעה תמיכה במדיניותו של שמעון פרס בקשר ליוזמת השלום האמריקאית וקוראת לראש הממשלה יצחק שמיר לשנות את עמדתו השלילית כלפי יוזמה זו."

שולץ: אפשר למצוא פתרון (ע"צ). במסיבת עיתונאים בקהיר, לאחר שנועד עם הנשיא מובארק, הבהיר שולץ כי "לא תהיה הפוגה במאמצים האמריקאיים".

שולץ קרא ליצירת הסדרים זמניים במזרח התיכון, ש"יניעו אנשים להרהר מה נבון ומה אינו נבון, ומה, בסופו של דבר, יביא את הביטחון. אפשר למצוא פתרון שעליו אולי אינכם חושבים כרגע, שכן הוא יצוץ מתהליך השלום", אמר.

שולץ הוסיף כי יש לשתף את הפלשתינאים בכל שלב של תהליך השלום, במסגרת משלחת ירדנית־פלשתינית משותפת. הוא שב והדגיש, כי הממשל האמריקאי יסרב להכיר באש"ף, אלא אם זה יכיר באופן חד־משמעי בהחלטות מועצת הביטחון 242 ו־338 ובזכות קיומה של ישראל, ויסכים לוותר על אלימות הטרור.

משנתבקש שולץ לדווח על השיחות שניהל שלשום בדמשק עם נשיא סוריה, חאפז אל אסד, השיב לא אוכל לדווח משהו מוחשי ששונה במהלך הדיונים שקיימנו".

נשיא מצרים אמר כי בעקבות שליחותו של שולץ "צומצם הפער בין עמדות מדינות ערב לאלה של ישראל. "בכל מסע מתווה משהו חדש, מעמידה רבה יותר של הבנה הפער מצטמצם", אמר מובארק.

סקר: 41% בעד טרנספר; 45%: ישראל יותר מדי דמוקרטית

מאת נחרית אמיתי

41% מיהודי ישראל מצדדים בטרנספר — כך עולה מסקר דעת הקהל הארצי שנערך על ידי מר דייגין אהרוני עבור ד"ר יואב פלד מהחוג למדעי המדינה באוניברסיטת תל־אביב, העורך מחקר מקיף על עמדותיהם הפוליטיות של מבוגרי אוכלוסיה שנים בארץ. הנתונים

(סוף בעמ' 6)

רבין מונע מישיבות לפעול בקרב חיילי צה"ל

"אני רבין, לא רב"

מאת כתבת הרדביץ סופר "הארץ" בצפון

שר הביטחון יצחק רבין אומר, כי הורה שלא לאפשר עוד לישיבות או לגורמים דתיים אחרים ליצור קשר עם חיילים המשרתים בצה"ל.

השר רבין אמר, כי הגיעו אליו תלונות רבות שבסימפוזיונים שונים שהכינו ישיבות שאירחו חיילים, נשמעו דברים הנוגדים את רוח צה"ל.

"אמנם, קוראים לי רבין, אך אני לא רוצה להיות רב. אם אתן לישיבה אחת לארח חיילים, יטענו נגדי בישיבה אחרת", אמר רבין אתמול, בתשובה לדברי רבה של ישיבת חיספין, שטען כי אין כוח אדם לא מאפשר להם ליצור קשר עם חיילים.

רבין אמר עוד, כי ההוראה היא שלו, וכי רק לרבנות הצבאית הראשית מותר לערוך פעילות דתית בצה"ל.

שוק ההון

ירידות

מאת יהודה שרוני

בשוק המניות נרשמו אתמול ירידות שערים ונזות, עקב שבירתם של מספר משקיעים. בשוק אגרות החוב נרשמה מגמה מעורבת. מגמת המסחר במניות הבנקים שבהסדר לא השתנה. מהידיעות על תבניות האוצר הנוגעות למיחזור הבנקאיות. היקף הפעילות במלוות קצרי המועד ירד לעומת הימים שלשום.

שמיר קרא בעצרת האו"ם להכריז על האזור כחופשי מנשק כימי

"הסכומים שמדינות המזה"ת מוציאות לרכישת נשק הם מחרידים וטראגיים"

מאת שלמה שמיר וצבי בראל סופרי "הארץ" והסוכנויות הידיעות

ראש הממשלה יצחק שמיר קרא אמש למנהיגי מדינות ערב לנצל את תחילת התקופה של יתר פתיחות והבנה בין שתי מעצמות העל ושל צעדים ללא תקדים בתחום פירוק הנשק, כדי להצטרף "לגל זה של רצון טוב ולחפש יחד נתיב חדש".

שמיר נאם אמש בפני מליאת עצרת האו"ם, המקיימת דיון מיוחד בנושא פירוק נשק, חזר על הצעת ישראל לפירוז המזרח התיכון מנשק גרעיני תוך תקיפת מדינות ערב שסירבו למו"מ על יצירת איזור חופשי מנשק גרעיני. הוא הדגיש שהצעת ישראל עדיין שרירה והוא קרא להכריז על המזרח התיכון כאיזור חופשי מנשק כימי, תוך שהוא מגנה את עיראק המשתמשת בנשק זה. "השימוש בנשק כימי מהווה

(סוף בעמוד 2)

שיפטר: הפרת זכויות האדם בשטחים עלולה לגרור קיצוץ בסיוע לישראל

מפקד כוחות צה"ל ברצועת עזה: המקרים המצערים של אובדן עין לפעוטות חידדו את הפקודות בקרב החיילים לפיהן אין לירות כדורי גומי במקומות בהם נמצאים נשים וילדים

מאת ראובן פדהצור, איתן רבין ועקיבא אלדר סופרי "הארץ"

בפגישה שקיים אתמול עם שר הביטחון יצחק רבין, אמר עוזר מזכיר המדינה האמריקאי לנושא זכויות האדם, ריצ'רד שיפטר, כי "המעורבות של ישראל במדינה המפירה את זכויות האדם בשטחים בדו"ח בנושא זה של מחלקת המדינה האמריקאית, האמור להתפרסם בפברואר, עלולה לגרור לחץ של הקונגרס על הממשל לקיצוץ הסיוע הביטחוני לישראל".

שיפטר מעריך כי עיתוי פרסומו של הדו"ח — זמן קצר לאחר השבעת הממשל הבא — והאווירה השוררת בארצות־הברית עקב קיצוצי התקציב שכופה חוק גרהם־רודמן, עלולים להפנות אצבעות מאשימות רבות בקונגרס לעבר ישראל, אשר נמלטה עד עתה מקיצוץ בסיועה האמריקאי.

לדברי שיפטר, על ישראל לפעול במהירות לשיפור המצב, כך שהדבר יתבטא גם בדו"ח מחלקת המדינה. שיפטר הבהיר עוד כי חלק מהמידע המקצועי הרב המגיע לארה"ב מהשטח מטעה, וכי קיימת מערכת רחבה של דיסאינפורמציה. לפיכך חשוב מאוד לשפר את נושא שיתוף הפעולה בין ישראל לארה"ב בתחום העברת המידע, אמר.

בשיחה עם שר הביטחון נכחו עוד ראש ענף הדין הבינלאומי בצה"ל, אל"מ יואל זינגר, ממלא מקום היועץ המשפטי למערכת הביטחון רב שני, ונציג דובר צה"ל, אל"מ רענן גיסין. אל שיפטר נלווה השגריר האמריקאי בישראל, תומאס פיקרינג.

שר הביטחון הדגיש בפני האורח כי לישראל ולצה"ל אין מה להסתיר, וכל מידע שימצא בידי מערכת הביטחון בנושא הפעילות הצבאית בשטחים יועבר לארה"ב. הוסיף כי במערכת הביטחון יכתב מסמך

(סוף בעמ' 6)

סמיר אל־עראג'י שאיבדה עין בהתרעות אבנה (צילום: איתן רבין)

רבין: סוריה של אסד אינה פרטנר לשלום קרוב (עמ' 3)

הדתיות והקטנות עיכבו שינוי שיטת הבחירות (עמ' 3)

ארנס: א"י גדולה על העבודה; העבודה: ארנס משיח שקר (עמ' 3)

היום מתחיל שבוע הספר (עמ' 5)

פרס מודאג: רבו החברות בקשיים ועולים רווחי הבנקים (עמ' 8)

בנק ישראל אינו מתנגד להצעת חוק לביטול ההוזים בבל"ל (עמ' 8)

בגליון זה 16 עמודים

מזג האוויר

בשל שביתת החזאים לא מפורסם מזג־האוויר להיום

זכו בלוטו

אלה המספרים שזכו אמש בלוטו: 42, 41, 40, 36, 30, 20 המספר הנוסף: 12

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5819	−0.0037
נוסעים	1.5802	−0.0044
שוחר	1.6700	

שער הסל

יציג	1.7168	−0.0006

עריכת את העמוד: אורלית גלילי

לקוחות בנק לאומי שילמו פחות ריבית על כל האשראי — ואתה?

על פי נתוני בנק ישראל האחרונים, היתה העלות הממוצעת של כל מרכיבי האשראי לסוגיו, בשקלים לא צמודים גם בחודש אפריל 88', בבנק לאומי — נמוכה מזו שבשאר המערכת הבנקאית.

	העלות הממוצעת של האשראי בבנק לאומי היתה נמוכה בשיעור של:
ינואר 1988	11%
פברואר 1988	10%
מרץ 1988	10%
אפריל 1988	10%

החישוב מבוסס על היחס שבין העלות הממוצעת הנ"ל בבנק לאומי ובין העלות הממוצעת הנ"ל בשאר המערכת הבנקאית.

בנק לאומי - רווח יומי

هكذا من الأصل

השופט מנחם אלון בדיון בעתירה שהגישו ההורים מברזיל נגד משפחת תורג'מן:

מדוע במשך 7 חודשים לא נקטו ההורים הביולוגיים שום צעד להחזיר את בתם?

בשבוע הבא יתמקדו השופטים בסוגייה אם טובת התינוקת מצדיקה את השארתה בידי המאמצים

מאת גדעון אלון, סופר "הארץ"

מ"מ נשיא ביהמ"ש העליון השופט מנחם אלון הביע אתמול תמיהה על כך שבמשך שבעה חודשים לא נקטו ההורים הביולוגיים של התינוקת הברזילאית שאומצה ע"י משפחת תורג'מן מלוד, שום צעד משפטי כדי להחזיר לידיהם את בתם, למרות שידעו את כתובתם ומספר הטלפון של המשפחה המאמצת.

השופט אלון (יחד עמו ישבו בהרכב השופטים משה בייסקי ותנך? אריאל) התייחס לטענת פרקליט משפחת תורג'מן גרשון שניידר שסיפר שכבר בחודש ספטמבר 1987 היה בידי ההורים הביולוגיים כל המידע על ההורים המאמצים אולם הם לא נקטו שום יוזמה. לדבריו העיכוב המשמעותי בטיפול המשפטי מצד ההורים הביולוגיים, מעיד שאינטרסים אחרים הדריכו אותם בפעולתם ולא טובתה של התינוקת בת השנתיים. לדברי עו"ד שניידר עיכבו ההורים הביולוגים את עתירתם לבג"ץ עד שרשת הטלוויזיה הבריטית, שגם מממנת את הטיפול המשפטי, סיימה להכין, לערוך ולשדר את התוכנית על הרשת [illegible].

השופט אלון שאל את פרקליטם של ההורים מברזיל עו"ד שמעון שוברה: מה עשתה האם במשך כל הזמן הזה, כדי לקבל לידיה את התינוקת, ולמנוע את הנזק שעלול היה להיגרם לה? עו"ד שוברה: הם רצו להיות בטוחים שזו באמת בתם. השופט אלון: אנחנו בביהמ"ש הצלחנו במשך שבוע ימים לוודא זאת, ע"י ביצוע בדיקת הרקמות ושם שיחקו בטלוויזיה במשך 7 חודשים.

נראה שבהמשך הדיון בבג"ץ בשבוע הבא, יתמקדו השופטים בסוגייה האם טובת התינוקת מצדיקה את השארתה בידי ההורים המאמצים או שטובת התינוקת מצדיקה את החזרתה להוריה הביולוגיים. זאת לאחר שהוברר מעל לכל ספק (וגם פרקליטה של משפחת תורג'מן מקבל זאת) שעפ"י בדיקת הרקמות הוברר שהזוג מברזיל הם ההורים הביולוגיים של התינוקת.

בדיון בביהמ"ש העליון נכחו ההורים הביולוגיים מברזיל וכן האב המאמץ יעקב תורג'מן.

האם והאב הברזילאים בצאתם מבית המשפט. (תצלום: רחמים ישראלי)

מזרח גרמניה לא אישרה הידיעה על תשלום 100 מ' ד' לקורבנות השואה

מומחים מערב גרמניים מזכירים כי מזרח גרמניה נתקלת בקשיים גדולים בהשגת מטבע חוץ ולכן תנסה בוודאי לעשות כל שביכולתה כדי לפצות את נפגעי הנאצים בדרכים עקיפות

מאת דניאל דגן, סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). מזרח גרמניה סרבה אתמול לאשר או להכחיש ידיעות שממשלתה מוכנה לשלם סכום של 100 מליון דולר לנפגעי השואה. דובר משרד החוץ במזרח ברלין אמר ל"הארץ": "איננו נוקבים במספרים ואיננו מוסרים הודעות לעתונות".

מקורות המקורבים לקהילה היהודית במזרח ברלין אמרו אמש ל"הארץ", שהסכום של 100 מליון דולר נראה להם מוגזם. אך הם הוסיפו, שהסכום כולל כנראה גם הוצאות בתוך מזרח גרמניה עצמה – כגון השבת רכוש לגורמים יהודיים, או שיחזור ושיפוץ של אתרים יהודיים.

יושב ראש הוועד המרכזי של יהודי מערב גרמניה, היינץ גלינסקי, הזכיר השבוע את הסכום של 100 מליון דולר כשהוכיח את נכונותה של מזרח גרמניה לשלם פיצויים לנפגעים היהודיים של הנאצים. גלינסקי דיבר עם עתונאים בעקבות פגישה עם מנהיג מזרח גרמניה אריך הונקר.

מומחים מערב גרמניים מזכירים, כי מזרח גרמניה נתקלת בקשיים גדולים בהשגת מטבע חוץ, והיא תנסה בוודאי לעשות כל שביכולתה כדי לפצות את נפגעי הנאצים בדרכים עקיפות. עם זאת ברור, שתשלומים לוועידת התביעות בניו יורק (העוסקת בחלוקת הפיצויים לנפגעי הנאצים) יוכלו להיעשות רק במטבע מערבי.

עוד לפני חודשים אחדים פורסם, כי מזרח גרמניה שינתה את מדיניותה, והביעה נכונות לשלם פיצויים מסויימים (הנחשבים כסמליים) לנפגעי הנאצים. שינוי המדיניות הוא חלק ממאמץ מזרח גרמני לשפר את תדמיתה של מזרח ברלין בארה"ב, ולזכות ליחס לגיטימציה במערב. כן מעוניינת מזרח גרמניה, שהקונגרס בוואשינגטון יעניק לה מעמד של "מדינה מועדפת ביותר" בתחום הסחר.

המנהיג היהודי המבוגר נחום גולדמן, שנפגש עם אריך הונקר פעמים אחדות, סיפר לפני שבוע, שמזרח ברלין הציעה בעבר תשלום של ארבעה או חמישה מליון דולר לנפגעי הנאצים. גולדמן אמר לכתב "הארץ", שהוא דחה את ההצעה כמעליבה ובלתי רצינית.

המשא ומתן על תשלום הפיצויים מתנהל בוואשינגטון בין נציגי "ועדת התביעות" היהודית לבין שגריר מזרח גרמניה בארה"ב. השגריר מדווח ישירות לאריך הונקר על התקדמות במשא ומתן, ושני הצדדים שמרו עד עתה על מידה גדולה של דיסקרטיות. הונקר מקווה, שסיום מוצלח של הדיונים יעודד את הנשיא האמריקאי הבא להזמין את מנהיג מזרח גרמניה לפגישה בבית הלבן. פגישה כזאת לא נערכה עד כה.

לדברי גלינסקי הבטיח השבוע הונקר, כי הוא יפעל למיתון ההתקפות נגד ישראל בעתונות המזרח גרמנית. גלינסקי העלה את הנושא בפני הונקר, וציין שהעתונות במזרח גרמניה מתארות את ישראל בצורה חד צדדית קיצונית, המשתמשת לא פעם במונחים פוגעים וכן השוואות גרועות כדי לתאר את המצב בארץ (בחודש שעבר אמר הרב האמריקאי ששהה במזרח ברלין, איזאק נויימן, כי העתונות המזרח גרמנית מעוררת נטיות אנטישמיות).

4 שעות דנה ועדת השרים ללא הצלחה; בסוף אמרו הרופאים: ממשיכים לשבות

מאת עדנה ארידור

בלשכת מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ בירושלים שמעון פרס התקיימה אתמול הישיבה השניה של ועדת השרים שהקימה הממשלה למציאת פתרונות לשביתה במערכת הבריאות. חברי הוועדה, השרים פרס, נסים וארבלי אלמוזלינו דנו במשך ארבע שעות עם ראשי ההסתדרות הרפואית על מציאת פתרון לסכסוכי העבודה עם הרופאים, מבלי שימצא איזשהו סיכוי לגישור על פער העמדות בין הרופאים, האוצר וההסתדרות.

בתום הישיבה הודיעו ארגוני הרופאים כי הם ממשיכים בעיצומים. ארגון רופאי המדינה משבית היום את מרפאות החוץ בכל בתי החולים הממשלתיים והעירוניים. בבתי החולים של קופת חולים חודרי הביטוח והמרפאות המחוזיות יישארו גם היום (ד') סגורים. מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס פנה לרופאים בבקשה לנהל מו"מ כמו (טיפול בחולי ארם ולא כריכוש) שר האוצר משה נסים ושרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו פנו לרופאים להפסיק בעיצומים למען שלום החולים.

לדברי ההסתדרות הרפואית הרי כי יש קושי ליישם את הצעתם להקמת חברה פרטית שתפעיל את מערכות האשפוז הממשלתית והציבורית בשעות אחר הצהריים ואת המרפאות בקהילה, וזאת בשל התנגדות ההסתדרות ושרת הבריאות להכנסת שירותי רפואה פרטיים למערכת אשפוז ממשלתית ציבורית. מעבר לכך הבהיר כי יהיה קשי להנהלות בתי החולים להפעיל שתי משמרות בשיטות תגמול שונות לצוותים הרפואיים.

בין שאר הצעות שעלו אתמול בישיבה הצורך ביעול מערכות בתי החולים והגברת התוקפה בהם. המשאבים שייחסכו ע"י יעול המער־כת ישארו במערכת ויאפשרו לשפר את שכר העובדים. הוסכם כי כל אחד מהארגונים יגבש בתוך שלושה ימים הצעות משלו לפתרון המשבר ותקיים פגישה נוספת עם צוות השרים.

היום בבוקר (יום ד') יפגש צוות השרים עם נציגות של מנהלי בתי חולים ממשלתיים ושל קופת חולים הכללית ובשעות הערב המאוחרות עם נציגות של אחיות בתי החולים.

ערכה את העמוד: אוריה גלילי

שמיר בעצרת האו"ם

(סוף מעמוד 1)

איום אמיתי לשלום באיזורנו ולשלום בעולם כולו, וחייב להחזיר את כל העמים הנאורים".

שמיר ציין כי הסכומים שמדינות המזרח התיכון מוציאות לשם רכישת נשק הם "מחרידים ומדאיגים". לסוריה לבדה יש פי ארבעה מטוסי קרב מאשר לבלגיה והונגריה ופי עשרה טנקים מאשר לבלגיה, שגודל אוכלוסייתה הוא כשל סוריה. את נאומו באו"ם סיים שמיר בצטטו את הפסוק "וכתתו חרבותם לאיתים".

פגישתו המדינית הראשונה של שמיר בניו יורק היתה עם שר החוץ המערב־גרמני הנס דיטריך גנשר, המכהן עתה כיו"ר מועצת השרים של הקהילה האירופית. לדברי אבי פזנר, דוברו של שמיר, גנשר מסר לשמיר כי הסובייטים איפשרו ל־3000 גרמנים אתניים לצאת מברית המועצות מדי חודש בשנה שעברה, בהשוואה ל־1000 עד 1200 יהודים בלבד שניתנה להם האפשרות להגר מדי חודש באותה שנה. גנשר הודיע לשמיר שגרמניה המערבית מתנגדת לכל צורה של סנקציות כלכליות והבטיח שארצו תפעל למניעת צעדים מעין אלה המכוונים נגד ישראל.

אתמול בבוקר נפגש שמיר עם שר החוץ הבלגי במלונו לשיחה קצרה, ולאחריה נפגש עם נשיא קוסטה ריקה. הוא סעד עם עורכי השבועון ביזנס ויק. הערב יופיע שמיר במפגן אהדה לישראל שאורגן על ידי ראשי הקהילה היהודית ברובע נאסאו. אמש זכה לקבלת פנים לבבית של קהילת יהודי סוריה בברוקלין. הוא סיפר למארחיו כי ביקש משולץ להבהיר לנשיא סוריה כי אם הוא מעוניין בשיפור יחסיו עם ארצות הברית והמערב, עליו לשנות את התנהגותו כלפי היהודים בסוריה.

פגישת שמיר־שוורדנדזה הצפויה מחר בניו יורק, פורשה בוואשינגטון כ"עוד צעד חשוב לקראת נורמליזציה בין ישראל לברית המועצות ועוד צעד קטן לקידום תהליך השלום". אבי פזנר, דוברו של שמיר, ציין כי ראש הממשלה סבור כי הפגישה, שתמשך כפי הנראה למעלה משעה, תהיה בעלת חשיבות מרבית. שמיר עומד לבדוק בה אם אמנם חלו שינויים מעשיים בעמדות ברה"מ כלפי ישראל.

בראיון לניו יורק טיימס תאר שמיר את גורבצ'וב כ"מנהיג דגול, האדם גדול אשר רק אישיות כמותו יכולה להביא מסר חדש לאומה גדולה (כברית המועצות)". עוד אמר שמיר, כי יקרא לברית המועצות לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל ולפתוח "דיאלוג פוליטי ידידותי". עם זאת ציין שמיר "שובר, למעשה, לא התפעל מאוד מפגישותיו האחרונות עם גרומיקו," וכי עמדותיה של ברית המועצות הן מכשול בתהליך השלום.

כתבים ישראליים ומקומיים משבחים את הארגון המסודר והמקצועי הקשורים בביקור שמיר בניו יורק והם מקבלים בעוד מועד את נאומיו וכן מידע מפורט על שיחותיו.

יומן פסטיבל ישראל

מיכאל הנדלזלץ

לקראת סופו של הפסטיבל מנסים לקיים את מה שהובטח, אבל לא תמיד זה מסתדר. "צור וירושלים", בביצוע תלמידי בית־צבי, קצרה ביקורות רעות כשהוצגה בתל־אביב, וההצגות המתוכננות בירושלים בוטלו מטעמים טכניים של תיאום העברת תפאורה.

הצגה אחת של "שלגיה", בביצוע תיאטרו דל קארטון, הוקדמה מיום ו' להיום. מי שאוהב תיאטרון חזותי הנוהג להשתמש בניגודים גדולים (אנשים גדולים מול בובות קטנות והיפוך) יכול למצוא בזה מידה של חן, אם הוא יושב מספיק קרוב. אלא המאן אינו האולם המתאים לכך, ובעיות טכניות עם התרגום הסימולטני (כמעט בפעם הראשונה במהלך הפסטיבל) עוררו תגובות נרגנות של הורים שהביאו ילדים קטנים להצגה שהוכרזה כי היא "לכל המשפחה".

אתמול חנק אותלו את דזדמונה בפעם האחרונה בפסטיבל ישראל, לצליליו של ורדי, והאופרה של פרנקפורט נשארת עד הרגע האחרון של הפסטיבל עם "קוזי פאן טוטה".

הצגת תיאטרון "המרגש", שהיא הבכורה הישראלית האחרונה, נדחתה מיום ו' למוצאי שבת בת"א, ובאוויר, סביב תיאטרון ירושלים, שהוא מרכז הפסטיבל, מרגישים את אווירת ההתפוררות של הסוף, למרות שההצגות יתקיימו עד לרגע האחרון ממש. עוד מעט וכל מה שיישאר מהפסטיבל של 1988 יהיו התצלומים של אלדד רפאלי מאסטרו, שהיו תערוכה מתחלפת מתמדת על קירות אכסדראות תיאטרון שרובר.

מוסיקה / אורי אפשטיין

בין עיקר לטפל

מקהלת הנערים של קיל עם הסולנים יוסה רנאטה איהלוף – סופראן; היידה פולקמאן – אלט; פטר בארטלס – טנור; גרהארד פאולשמיד – באס; ויליבלד לאוק, אולריך אלפונס – כינורות; התזמורת הקאמרית הפילהרמונית של האמבורג. יצירות מאת בוכסטהודה, באך והיידן, בניצוח [illegible]. בכנסיית הדורמיציון.

יצירה כלית, ולאו של באך – במקרה זה, קונצ'רטו לשני כינורות ברה־מינור – אינה עונה בדיוק על הציפיות של הקהל הבא אל קונצרט, שפורסם ונמכר כקונצרט מקהלתי. ביצוע מיכני ובינוני של היצירה בידי וילבילד לאוק ואולריך אלפונס – ענה על הציפיות עוד פחות.

נוסף על כך, כללה תוכנית ב' – מלבד הקנטטה "הושיעני אלוהים" מאת בוכסטהודה, שכבר הושמעה גם בתוכנית א' – שתי מיסות של היידן: "מיסה קצרה" לכבוד סיינט יואנס, ו"מיסה סיינט ניקולאי" – צירוף יצירות, שלאו דווקא תרם לגיוונה של התוכנית.

נקודת האור של הקונצרט היתה זמרת הסולנים: קול סופראן בהיר ומטופח, אם כי חריף במקצת בצלילים הגבוהים, של יוסה רנאטה איהלוף; אלט רך ונעים של היידה פולקמאן; טנור לירי הבעתי של פטר בארטלס; ובאס עמוק, גמיש וסימפאטי של גרהארד פאולשמיד.

במקהלה ניתן היה לאזן את חולשתם של קולות הסופראן – החשובים במיוחד ביצירות מלודיות אלה – אילו הוחלש המבצע את שאר הקולות, בהתחשב בכך. באותו אופן אפשר היה לסייע לקולות המקהלה וגם לנגינת הסולו של העוגב הקטן במיסת "יוהאנס" על ידי החלשת התזמורת. מאחר שהאיזון המיוחל לא הושג, קשה היה להבחין בין עיקר לטפל.

היום בפסטיבל

- "קוזי פאן טוטה" בביצוע בית האופרה של פרנקפורט. תיאטרון שרובר. 20.00. כל הכרטיסים אזלו.
- סינתיה קלארי ברסיטל שירים אמריקאיים ושירי דת כושיים. בליווי פסנתר. [illegible].
- "המגיד" – מונולוג לאנטואן סנט אקזופרי. אכסדרת שרובר. 18.00.
- "שלגיה" בביצוע תיאטרו דל קארטון. [illegible]. 16.00. הצגה זו הוקדמה מיום ו'. הכרטיסים בתוקף למועד היום.
- "רקוויאם לבחורי העבודה" בביצוע להקת הבמה. תיאטרון הבמה. 20.00.
- מקהלת הנערים מקיל, בתוכנית ב'. כנסיית הדורמיציון. 20.30. כל הכרטיסים אזלו.
- באנבו ארהארדט, מיטב פסטיבל השוטים. אמפיתיאטרון [illegible]. 21.00.

ראיתי שמעתי

עו"ד גל מבקש מעצר־בית לעוואד

עו"ד אברהם גל, פרקליטו של מובארק עוואד, הופתע לשמוע בגלי־צה"ל את תגובתו של ראש הממשלה יצחק שמיר, לבקשתו של ראש המכון לאי־אלימות, לשחררו מן המעצר עד למועד גירושו מן הארץ בשבוע הבא. התגובה כללה התקפה חריפה נגד עוואד ודחיה מוחלטת של הבקשה. גל ביקש בשם עוואד, לאפשר לו להיות במחיצת משפחתו, הציע להחזיקו במעצר־בית או בבית־מלון, ולממן את אחזקת השוטר שישגיח עליו. ראש לשכת ראש הממשלה, צחי הנגבי, שקיבל את מכתבו של גל, הבטיח להעביר את הבקשה באמצעות פקסימיליה אל שמיר בניו־יורק.

גל אמר על כך, כי מצער ומפחיד להיווכח, כיצד גוברים שיקולים מפלגתיים על שיקולים ממלכתיים, הן בהחלטת הגירוש והן בספיחיה. הוא רמז בכך למאבקו של הנגבי על מקום ברשימת חרות לכנסת, שבו החזרה לעיתונות הדגישה כי הוא שותף על המכתב בשמו של שמיר.

א. לם

ספר ישראלי הועבר לאסד

שנים רבות עוקב המזרחן, פרופ' משה מעוז, אחר נשיא סוריה, חאפז אל אסד. לפני חודשים אחדים סיכם את פרי עבודתו בספר ששמו באנגלית – "אסד – הספינקס מדמשק". לפני מספר ימים ניצל מעוז את שירותיו הטובים של דיפלומט אמריקאי בכיר, שהיה בדרכו לדמשק, ושלח עימו עותק של הספר לנשיא סוריה. אל הספר צירף מעוז הקדשה: "בתקווה לצמיחת שלום בין סוריה לישראל".

לילי גלילי

סרטים קצרים אל תוך הלילה

ב־16 בחודש יקיים מוזיאון תל־אביב אירוע שכבר הפך למסורת. תהיה זו "חגיגת הלילה הקצר", במהלכה מוקרנים סרטים קצרים עד אור הבוקר. השנה יוקדש הלילה לסרטים ישראליים קצרים. בסך הכל יוקרנו סרטים באורך של 18 שעות במספר מוקדים.

באותו ערב יקיים המוזיאון רב־שיח על תכנים וצורות בקולנוע הישראלי, בו ישתתפו הבמאים איתן גרין, אברהם הפנר, דן וולמן, רמי לוי והדר פרלוב.

חיים הנדוורקר

מרגרט תאצ'ר: רייגן משעשע אותי

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, גילתה למשלחת של עיתונאים צעירים את סוד היחסים הטובים שהיא מקיימת עם נשיא ארה"ב, רונלד רייגן: "הוא מספר לי סיפורים נהדרים שמצחיקים אותי".

תאצ'ר הודתה, כי דברי הביקורת המכוונים נגדה, מזעזעים אותה מדי פעם. העיתונאים של "אוולי טיימס", שבועון לילדים שהחל להופיע בינואר 1988, במהדורה של 50 אלף עותקים, הציגו לראש הממשלה שאלות בעניין [illegible] בבריטניה. תשובותיה בנושאים אלה, כך נמסר, לא היו שונות מאלה שהיא נוהגת לתת לעיתונאים מבוגרים יותר. ע"צ לונדון

לכל בקבוק יש שם

שר הביטחון, יצחק רבין, היה אתמול אורחם של ישובי רמת הגולן. בין קבלות הפנים הרבות שהכינו לו מארחיו, היה גם ביקור וסיור ביקבי רמת הגולן. הוא כובד [illegible], ברימונים ובתפוחים, כולם מתוצרת רמת הגולן – וגם ביין.

רבין לגם שם מיין "ירדן", שבוקבק במיוחד עבור מזכיר המדינה האמריקאי, ג'ורג' שולץ, שנטל עימו לארה"ב ארגז עם שמו על בקבוקיו.

אויבו הבא של "רמבו"

מדוע מפאר סילבסטר סטלון את המלחמה בסרטי "רמבו" שלו? על שאלה זו ענה סטלון ב"וואשינגטון פוסט": "מפני שאם הייתי מראה את המלחמה כפי שהיא באמת, היית בורח מן הקולנוע אחרי רבע שעה".

עתה, משיצא למסכים "רמבו שלוש", האם יבוא בעקבותיו גם "רמבו 4"? סטלון: "האינך סבור שגם הראוי ללמד את הגנרל נורייגה לקח?"

כל ההורים ישבו בשורה אחת

התינוקת המאומצת מברזיל, ברונה, או בשמה הישראלי קרולין, הוזכרה אתמול פעמים אחדות במהלך הדיון בבג"ץ, בעתירה שהגישו הוריה הביולוגיים, רוזילדה ולואיש אנריקה דה גונזלס מברזיל, בתביעה להחזירה מידי הוריה המאמצים, שמחה ויעקב תורג'מן. התינוקת עצמה לא נכחה באולם. היא שוהה אותו זמן עם אמה המאמצת, בביתם בלוד.

בשורה השנייה באולם, כמעט זה לצד זה, ישבו האב המאמץ וההורים הביולוגיים מברזיל. המתח לקראת ההכרעה הקשה של השופטים ניכר על פניהם. לצד ההורים מברזיל ישב גם סנטור ברזילאי, שהגיע לארץ במיוחד, כדי לעקוב מקרוב אחרי הדיונים בבג"ץ.

ג. א.

בת הנשיא־לשעבר בביקור בארץ

צעירה זו חקוקה בדמיון הקולקטיבי כילדה ממושקפת בתספורת פוני, שאביה מתעקש להציגה בפני כל אורחיו בבית־הלבן. זוהי איימי קרטר, בתו של נשיא ארה"ב לשעבר, ג'ימי קרטר, שהגיעה ארצה כחברה במשלחת של 18 אמריקאים, שבאו להתרשם מן המצב באיזור.

איימי קרטר

המשלחת, עימה נמנה גם שחקן הקולנוע מייק פארל ("מ.א.ש."), תשהה בארץ שלושה ימים, ותמשיך מכאן למצרים, ירדן וסוריה.

(תצלום: דן לנדאו)

בעריכת עידית רוזנבלום

אל על

מעמ' מינימום | מעמ' מכס' | הטמפרטורות אתמול

אמסטרדם, אתונה, בוקרשט, בריסל, וינה, ז'נבה, לונדון, ליסבון, מדריד, ניו־יורק, פאריס, פרנקפורט, ציריך, קהיר, קופנהאגן, רומא, שטוקהולם

עקב שביתת חזאים, לא נמסרה תחזית

ELAL אל על

ברוך דיין האמת

אנו מודיעים בצער על פטירתו הפתאומית של

ר' טוביה (אברהם) ביר

הארון יגיע ארצה ביום ו' כ"ה סיון תשמ"ח (10.6.88) הלוויה תצא מבית הלוויות ברח' שמגר ירושלים בשעה 14.30, בדרכה להר הזיתים.

המשפחה המתאבלת

את מועד ההלויה ניתן לוודא סופית ביום ו' בטל': 02-226231, 02-631328,

יושבים שבעה בבית המנוח שד' בן מימון 60 ירושלים

שיחת היום/עם ג'מיל סברי האלף, ראש עיריית יריחו

על ההתנקשות בחייו של ראש עיריית אל־בירה

תושבי הגדה כאיש אחד צריכים לגנות ניסיון הרצח באל־בירה

ג'מיל סברי האלף (58) יליד ירושלים, ראש עירית יריחו מ־1981 ובנו של מי ששימש ראש העיר משך 24 שנה. מוחזק כפרו־ירדני.

ההערכה היא שההתנקשות היא חלק מהאינתיפאדה המנסה להפחיד את כל ראשי הערים בגדה המסרבים להתפטר מתפקידם, כהוראת כרוז מספר 12. תתפטר?

אני לא אתפטר, כי אני לא רואה כל סיבה להתפטרות. ראשי הערים בגדה אינם פוליטיקאים. אנו רחוקים ומתרחקים מפוליטיקה. כל עיסוקנו וכל מה שמעניין אותנו זה הדאגה לניקיון הערים, אספקת שירותים לתושבים שלנו, ותו לא.

אני מניח שזו היתה גם הדאגה של ראש עירית אל־בירה ובכל זאת ניסו לרצוח אותו.

המקרה הוא מצער ביותר. לא זו הדרך לנהל את מאבק האינתיפאדה. לא כך יש לנהוג בראשי הערים. מי שפוגע בראשי הערים פוגע באוכלוסית הערים, פוגע למעשה בעצמו ובמשפחתו, ולא במישהו אחר. זה רק יסב נזק לאוכלוסיה.

אולי זו מטרת ראשי האינתיפאדה, ליצור אנדרלמוסיה בשטחים?

הפגיעה בראשי ערים לא תקדם דבר, בוודאי לא את האינתיפאדה ומטרותיה. היא, כמו שאמרתי, תסב בראש ובראשונה נזק לאנשינו, תושבי הגדה.

יש לצפות עתה לגל של התפטרויות של ראשי ערים בגדה בעקבות ההתנקשות בחייו של ראש עיריית אל־בירה?

אני לא יכול לדבר בשם עמיתי. אני לא אתפטר ואני מקווה שגם חברי יעשו כמוני. אני לא חושב שיש מקום לחשש מצדנו. צריך לחכות לסיום החקירה, אולי יתברר בסיומה שהרקע למעשה הוא שונה ממה שמעריכים עכשיו.

אולי ההתנקשות תוביל שראשי הערים בגדה יחדלו משיתוף פעולה עם הממשל הישראלי?

כראש עיריה אני לא יכול שלא לשתף פעולה עם השלטונות הישראליים. אם אני רוצה לקיים מינהל עיר תקין ולהעניק שירותים מוניציפאליים ראויים לתושבים הרי שאין לי מנוס אלא מלשתף פעולה עם הממשל. זהו בבחינת כורח בל יגונה.

לאיזו תגובה אתה מצפה עתה מהממשל הישראלי עקב ההתנקשות?

זה לא בסמכותי להשיא עצות לממשלת־ישראל. את מה שהיא צריכה לעשות היא בוודאי יודעת. ראשית, לחקור המקרה עד תום, לחשוף זהות הפושעים ולהעמידם לדין. לי אישית אין דרישות מיוחדות כי אני רחוק מכל העניינים האלה.

לא תידרוש מהממשל הגברת שמירה אישית הדוקה עליך?

כמו שאמרתי לך, אינני פוליטיקאי ורחוק מכל פוליטיקה, כך שאני לא מודאג.

ומהתפתחות האינתיפאדה אתה מודאג?

כולנו מודאגים מהמצב. בוודאי שצריך לבוא פיתרון.

יריחו רגועה ושקטה בהשוואה לערי הגדה האחרות. אצלכם האינתיפאדה נכשלה?

נכון שאצלנו יותר שקט מערים כמו רמאללה, חברון או שכם. רוב התושבים כאן הם חקלאים, הם עסוקים במלאכתם וגם הילדים לומדים בבתי־הספר, אבל שביתות המסחר קיימות אצלנו כמו בכל מקום אחר בגדה. כמובן שזה מסב נזק לכלכלה המקומית, אבל זה עוד נסבל. ההתנקשויות – זה כבר סיפור אחר ותושבי הגדה כאיש אחד צריכים לגנות זאת ולעשות הכל כדי למנוע הישנות מקרים כאלה, ותהיה הסיבה להם אשר תהיה.

מאת ידה טל

ד"ר מרים מרעי ביום עיון באונ' ב"ש:

"החינוך לדו־קיום משתמש בילד הערבי כאמצעי לעידון היהודי"

מאת גילי מבורך, סופרת "הארץ" לענייני חינוך

רוב תכניות־הלימוד והפעילויות לחינוך לדו־קיום, משתמשות בילד הערבי כאובייקט וכאמצעי להפחתת הקיצוניות של הילד היהודי. מטרתן לעשות את הילד היהודי רגיש ומבין יותר, על חשבון הילד הערבי. דברים ברוח זו אמרה אתמול ד"ר מרים מרעי מאוניברסיטת חיפה, המנהלת גם את המרכז הפדגוגי של הילד הערבי, ביום עיון על "הבנה יהודית־ערבית, חינוך וחינוכי", שנערך באוניברסיטת באר־שבע.

מרעי ציינה כי תלמידים ערבים שהשתתפו במפגשים עם תלמידים יהודיים, חשו ברוח והתפישה שעמדו מאחוריהם; [illegible] גרם להם לתחושת השפלה ועלבון ושאפו להמשיך ולהיפגש עם הצד השני. עוד סיפרה כי באחד המפגשים, הסכימו התלמידים היהודים עם התלמידים הערבים כי יש להקים מדינה פלשתינית בצד מדינת ישראל. "המורה קמה ורעדה כולה. היא אמרה: אני מתביישת בכל החינוך שלי. בגלל שאנחנו לא מחנכים אותם לציונות, הם מוותרים על הכל. עוד מעט יוותרו על המדינה". מרעי טענה כי "זו דוגמה לכך שהבעיה אינה בקרב התלמידים היהודים, אלא בקרב המחנכים".

בעיות בחינוך הערבי

יו"ר המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך, דוד פור, אמר כי מעקב אחר המפגשים העלה, שהנוער היהודי לוקה בחוסר ידע בעובדות בסיסיות. "מצאנו המון בעיות בתחום החינוך הציוני, חוסר הזדהות או התרופפות של הקשר והזיקה לארץ, לעם ולתרבות היהודית".

מאידך, אמר: "לאיתי בנוער הערבי גם אם לא פעם דיבר במקהלה – עמדות די יציבות וקבועות, מושפעות מתעמולה. לפעמים מצאתי הרבה בורות, אבל העמדה לשמות היתה ברורה. ומה שהופיע, הוא היתה אחידה מאוד. כמעט לא נמצא נער אחד במפגשים שאמר שהוא מתנגד לפרעשת. אלה שהתבטאו במפגשים אמרו שהם רואים בו מנהיג".

עוד ציין פור, כי במפגשים שנערכו עם מחנכים ערבים בארץ, בולטת חשיבותם נוכח הנחיות משרד החינוך לחנך את תלמידיהם למעורבות פוליטית. יש אצלם גילויים של חוסר ידע בסיסי בנוגע לסכסוך, וקיים אצל רבים חשש מהתנגשות עם שירותי הביטחון ועם גורמים ברחוב הערבי.

אלוף ראובן מבכן וון ליר טען שהמערכת משקיעה מאמץ עצום בלימוד העבר והמעט אינה נותנת דעתה לאקטואליות כלים שיסייעו לנער להשוב על העתיד ולהבדיע כשיידרש לכך. ד"ר אלעד פלד מאוניברסיטת באר־שבע, אמר שכל עוד לא יימצא פתרון פוליטי לסכסוך, תהיה לבתי־הספר בעיה קשה בתחום החינוך לדו־קיום. הוא הציע לקחת את הפעילות לחינוך לדו־קיום בפרופורציה הנאותה.

איום על הטמנת פירות ישראלים מורעלים בתחנת סן־לזר בפאריס

מאת יואב טוקר, סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). אלמונים הודיעו אתמול על הטמנת "[illegible]" של פירות ישראליים מורעלים בתא לשמירת חפצים בתחנת רכבת בפאריס.

האלמונים הודיעו "בשם אללה" כי השלב הבא בפעילות המחאה שלהם יהיה הפצתם של הפירות המורעלים בחנויות־מכולת וסופרמרקטים באזור פאריס.

משטרת פאריס איתרה אתמול את הפירות בתא לשמירת חפצים בתחנת הרכבת סן־לזר שבמערב העיר ושיגרה אותם לבדיקה מעבדתית. אמש עדיין לא הוכרזו ממצאי הבדיקה.

המטלפנים האלמוניים למשרדי סוכנויות הידיעות בפאריס הציגו את הפעולה בכוונת "נקמה על התמיכה (הצרפתית) ברצחנות הציונית".

כלי התקשורת בצרפת דיווחו אתמול על הפרשה בנוסח [illegible]; במרבית הדיווחים לא אוזכרה העובדה שמקורם של הפירות בתוצרת חקלאית ישראלית. באפריל השנה הופסקה מכירתן של אשכוליות באיטליה, אחרי שנתגלה כי אחדים מפירות אלה, מתוצרת ישראל, הורעלו בכוונה תחילה על ידי הזרקת חומר רעיל.

פניות להעביר את דובר צה"ל מתפקידו על דבריו נגד התקשורת

מאת ראובן פדהצור, סופרו הצבאי של "הארץ"

מקורות בטחוניים בכירים סיפרו אתמול כי על הרמטכ"ל להעביר מיד מתפקידו את דובר צה"ל, תת אלוף אפרים לפיד. וזאת בעקבות דבריו של לפיד שלשום על אמצעי התקשורת. אותם מקורות הדגישו כי על הדובר לעזוב את תפקידו עוד בטרם תסיים ועדת גורי, הבודקת את תפקוד יחידת דובר צה"ל, את עבודתה.

המקורות הבטחוניים הביעו תמיהה כיצד מרשה לעצמו קצין בדרגתו להתבטא בצורה משולחת רסן כזאת כלפי התקשורת. הם טענו כי יש לראות בדבריו של תת אלוף לפיד הסתה פרועה נגד העתונות, ואין להסכים כי קצין יאמר דברים אלה בלא שיידרש לתת על כך את הדין.

במכתבים לשר הבטחון ולרמטכ"ל מגינה חברת הכנסת שולמית אלוני על דברי דובר צה"ל, בהם קבל על התנהגותה של התקשורת בישראל. "מן הדין שדובר צה"ל יעסוק בתפקידו בלבד. וכוחו גם להתפאר בהישגים הצבאיים והמוסריים של צה"ל. אולם, לא מקובל [illegible] הצבא יצטרף להגנות הכוחות החוסמים הופש העיתונות וזכות הציבור לדעת".

עוד אמרה אלוני כי "על דובר צה"ל לזכור כי יתכן שגם בעתונות, כמו בצה"ל, יש לעתים חריגים, אולם כפי שנהוג כלפי צה"ל, עליך להמנע מהכללות המופנות בכלל התקשורת".

ח"כ אלוני הביעה תקווה שאין בכוונת צה"ל להפוך את הדיווחים מהשטחים לדומים לאלה הנהוגים במדינות טוטליטריות.

להגביר את הפיגועים

(סוף מעמוד 1)

[illegible] ברבת־עמון, הקדיש את נאום הפתיחה להוקרת שבחים להתקוממות הפלשתינית "באדמה הפלשתינית". הוא תקף במילים בוטות את ישראל וכינה אותה "התוקפנות הציונית ההתיישבותית האימפריאליסטית בפלשתין". הוא קרא למנהיגים הערביים לפעול במשותף כדי להגביר את "מאבק הגבורה של העם הפלשתיני".

ערפאת קרא לפעולה ערבית משותפת כדי להביא לסילוק היישות הגזענית הציונית מפלשתין ואת היישות הגזענית בדרום אפריקה. ערפאת חזר וקבע כי לאש"ף הבלעדיות על העניין הפלשתיני וכי אין זכות לשום גורם להתפשר על הזכויות הקבועות המושתתות על זכות השיבה לפלשתין, ההגדרה העצמית וכינון המדינה העצמאית ובירתה ירושלים.

הפסגה הערבית נפתחה בהשתתפות 18 ראשי המדינות הערביות. אין משתתפים בה ראשי מצרים, עיראק, סומליה ונסיכות עומאן.

זמן קצר לפני הפתיחה נועד ערפאת והמלך חוסיין "באווירה חמה וידידותית", כפי שנמסר. ערפאת ניהל באלג'יר גם שיחה נפרדת עם פאהד מלך סעודיה. נשיא לוב, קדאפי, תקף לפני הכינוס לאולם הוועידה וחלק ממנהיגי ערב, בלי לנקוב בשמם, על שהם מקבלים הנחיות מארה"ב.

בנוסף ממלי הגיע שליט כווית לוועידת הפסגה באותו מטוס נוסעים שנחטף באפריל לבירת אלג'יריה. שיך ג'אבר אל אחמד אל סבח הגיע בבואינג 747, שכונה לכינוי "אל ג'אבריה" לכבוד מנהיג כווית.

נשיא מצרים, חוסני מובארק, בא אתמול במפתיע לעיראק. מצרים הושעתה מחברותה בליגה הערבית בשנת 1979, לאחר שחתמה על חוזה שלום עם ישראל. נשיא עיראק, סדאם חוסיין, הודיע שלא יוכל להשתתף בפסגת אלג'יר בגלל המלחמה עם איראן. מובארק נפגש עם סדאם חוסיין בדלתיים סגורות, מייד לאחר שבא לבגדד כשלצידו שר החוץ המצרי, עיסמת עבד אל־מגיד.

מקורות בליגה הערבית אינם צופים שוועידת הפסגה המיוחדת באלג'יריה תחליט על חזרת מצרים לליגה הערבית.

צבי בראל שליח "הארץ" בארה"ב מוסר: הממשל עשה בימים האחרונים מאמצים מיוחדים כדי למנוע טרפוד יוזמת שולץ בוועידת הפסגה הערבית. סגנו של ריצ'רד מרפי אד ג'רג'יאן (שהתמנה לאחרונה להיות שגריר ארה"ב בסוריה) הפציר את שגרירי מדינות ערב המשתתפים בוועידה וביקש מהם להעביר לראשי מדינותיהם את בקשת הממשל שהוועידה לא תביא לביטול התקווה על יוזמת שולץ.

מוסף תיירות קיץ "הארץ"

יתפרסם ביוני 1988

לפרטים נוספים נא לפנות

לרון זגני 03-5121118

רבין: "איני רואה את סוריה של אסד פרטנר לשלום קרוב"

מאת מנחם הורוביץ

שר הביטחון יצחק רבין אמר כי הוא אינו רואה את סוריה, תחת שלטון הנשיא אסאד, פרטנר בעתיד הקרוב לשלום. זו הסיבה, לדעת רבין, כי השאלה האם תיתכן החזרת שטחים תמורת שלום, אינה רלוונטית היום.

"עמדותיה של סוריה קיצוניות ביותר. תביעותיה אינן מתייחסות בכלל למערכת היחסים בין ישראל וסוריה. היא מעמידה כתביעה מרכזית את מימוש רצונו של אש"ף כתנאי להידברות לשלום", אמר רבין בסיור ברמת-הגולן.

הוא ציין, כי יש לחזק את ההתיישבות בקו העימות ברמת הגולן, בקעת בית-שאן, עמקי הירדן ובקעת-הירדן. התיישבות שיש לה חשיבות ביטחונית, זו ההתיישבות בגולן ולאורך קו-העימות, ולא לב יהודה ושומרון, שם אין חשיבות ביטחונית לישוב יהודי, אמר.

שר הביטחון אמר עוד, כי הדברים שפורסמו בדמשק, לפיהם מזכיר המדינה האמריקאי אמר לנשיא סוריה כי הקריאה לנסיגת ישראל מתייחסת גם לגולן, אינה חדשה. זו עמדה קבועה של ארה"ב מאז ששמע אותה מקרטר במארס 77. "אין לאפשר לארה"ב לכפות עלינו הסדר", אמר רבין.

עוד אמר, שאם צה"ל ישמור על עירנות ברמת הגולן, נבטיח שהסורים לא יתפתו וינסו לפתוח במלחמה נגד ישראל.

לרגל יום ה־21 לשחרור הגולן במלחמת ששת הימים, ביקר אתמול שר הביטחון יצחק רבין באזור המועצה האזורית גולן, והשיק כוסית עם ראש המועצה האזורית כפר תבור, מיכה גולדמן (מימין) וראש המועצה האזורית גולן, יהודה וולמן. (תצלום: יונתן סלינגר / ישראל סאן בע"מ)

ערבי ישראלי חמישי מארגון "בני הכפר" במעצר מינהלי

שוחררו 3 מ־6 הערבים הישראלים שהושמו במעצר מינהלי מאז דצמבר

מאת טובית מהנא
סופרת "הארץ" בחיפה

מוחמד בדרגל (34), סטודנט למשפטים מלוד, נעצר מעצר מינהלי ביום רביעי שעבר והובא אתמול לאישור מעצרו בפני השופט א.ג. בר בבית המשפט המחוזי בחיפה.

בשל העדר עורך־דין מורשה להופעה בפני בתי־משפט צבאיים, נדחתה ישיבת בית המשפט למחרתיים.

בדרגל הוא חבר הנהלת ארגון "בני הכפר" והחמישי שהושם במעצר מינהלי – הליך שחודש לאחר "יום השלום" בדצמבר 87', לאחר שהופסק ב־1966 – בטענה שחבריו מתכננים פעולות עוינות בשטחים.

אנשי הארגון מכחישים וטוענים כי חלק מחברי ההנהלה נרדפים. "לו היה משהו בלתי חוקי בפעילות הארגון, הרי אוסרים את כולם מזמן", אמר אתמול עו"ד סאלים ואקים, שהופיע בבית המשפט עם חברי העצור. לדבריו, הוצג מצע התנועה בפני בית המשפט, ועיתון מטעמה אף רואה אור. חבר הנהלת הארגון, יואב בר, הביע מחאה בשם מאות חברי ארגונו – המפעל לדבריו במסגרת החוק, נגד המעצרים המינהליים.

חבריו של בדרגל פועלים למציאת עו"ד מורשה להגנתו. עו"ד אדם פיש, שהגן על שני עצירים מינהליים מטעם התנועה לזכויות האזרח, פרש לאחר שנת פעילות.

עוד נתונים כעת במעצר מינהלי שני ערבים מתחומי הקו הירוק: חבר ארגון "בני הכפר", האשם חמדן מריינה, ומנהיג תנועת "אל־אנצאר" – חסן ג'בריין מאום אל־פחם, הכלוא בכלא ג'למי.

שלושה עצירים מינהליים ערבים מתחומי הקו הירוק, חברי "בני הכפר", – רג'א אגבריה ורסלן מחג'נה, שניהם מאום אל־פחם, וקודרי אבו עסם, מערה – כבר שוחררו.

ארנס תוקף את דברי רבין שהתעשיה הביטחונית גדולה על ישראל:

א"י גדולה על מפלגת העבודה

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

בהאשמות קשות נגד שר הביטחון יצחק רבין וראשי מפלגת העבודה, יצא אתמול השר משה ארנס יו"ר מטה הבחירות של הליכוד בהופיעו בפני פעילי תנועת החרות בתל־אביב.

ארנס יצא נגד דברי רבין שהתעשיה הביטחונית גדולה מדי על מדינת ישראל. "מפלגת העבודה היא תנועה שארץ ישראל גדולה עליה, ואולי היה נבון לומר שזו תנועה קטנה מדי עבור ארץ ישראל. אולי רבין עצמו קטן מדי לתעשיה הביטחונית", אמר ארנס.

לדבריו, בחודשים האחרונים עוברת סגריה של ממש על התעשיה הביטחונית בישראל. אנשים שהקדישו את חייהם להגיע לרמה המקצועית שהביאה את מדינת ישראל לשורה הראשונה בעולם בתעשיות הביטחוניות, הגיעו לרחוב.

בתגובה לדבריו של השר ארנס, אמרה אמש דוברת מפלגת העבודה, כי ארנס הוא משיח שקר חדש ומודרני, שחזונו יוביל את ישראל לאבדון.

מאבק משותף של דתיות וקטנות עיכב את שינוי שיטת הבחירות

שאקי: בחירות אזוריות יחזירו את ה"גטואיזציה של העבר"

באולם המליאה

/ עמוס בקדוד

הקצוות מימין ומשמאל והמפלגות הדתיות התאחדו אתמול במאבק משותף נגד הצעת החוק לשינוי שיטת הבחירות, שנדונה במליאה. הצבעה לא נערכה אתמול, וכיוון שרשומים 61 תומכים, ספק הוא תשוב הצעת החוק לתחיה.

יו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט, אלי קולס (ליברלים), ניסה לשווא להבאתה של הצעת החוק למליאה אחרי של חג, סייען בידו הכנסת הנוספים הרבים שהועברו ליציע האורחים המכובדים – בהם ישבו חלק ניכר מחברי מוסדות המפלגה הליברלית בליכוד.

עם זאת, נותר יציע האורחים כמעט ריק – אות לאדישות ציבורית כלפי הזמנת הפרופסור אוריאל רייכמן, שקרא להפגנת נוכחות המונית בכנסת בעת הגשת ההצעה. גם אולם המליאה לא היה מלא במיוחד, על־אף שבאופן יחסי לשבועות האחרונים לא היה ריק – נכחו כ־30 חברי כנסת.

בהצעה שתי גירסאות כרבוי חלוקת הארץ לאזורי בחירה. הגירסה הראשונה, הוותיקה יותר – שנדונה עוד במפא"י של שנות ה־50 והוגשה לכנסת הנוכחית בידי מרדכי וירשובסקי (רצ) והשר גד יעקבי – מגדירה 20 אזורי בחירה, ארבעה נציגים לאזור ו־40 ח"כים מרשימות ארציות. הגירסה השניה, שמקורה בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת תל־אביב, בראשות רייכמן, מגדירה 60 אזורי בחירה שבכל אחד ייבחר נציג אחד לאזור ורשימה ארצית של 60 נבחרים נוספים. בשני המקרים יעלה אחוז החסימה אל מעבר ל־2.5%, לעומת 1% כיום. על־פי שיטת רייכמן, לא יוכל נציג מקומי שמפלגתו לא תזכה בבחירות הארציות לתפוס מקומו בכנסת, אפילו זכה לרוב באזור.

יו"ר ועדת החוקה, ח"כ אלי קולס, אמר כי לשינוי שיטת הבחירות השלכות מרחיקות לכת ומבורכות על המשטר במדינה. לדבריו, יהיה זה החוק משמעותי ביותר שחוקקה הכנסת ה־11 והמתנה היפה ביותר שתעניק לעם ישראל בשנת הארבעים לעצמאותו.

לגירסה הישנה, לדבריו, מציעים רבים, ואילו זו של רייכמן הובאה לכנסת בידי אהוד אולמרט, אוריאל לין, דוד מגן, עובדיה עלי (ליכוד) ודוד ליבאי (מערך).

השיטה הנוכחית נולדה ב־1930

קולס הסביר כי שיטת הבחירות הנהוגה עתה במדינה נולדה בבחירות שנערכו בשנת 1930 ביישוב היהודי בארץ. לדבריו, חייבת עתה הכנסת למצוא את השיטה האידיאלית להבאתו לבית הנבחרים של הרכב האנשי המבטא נציגיו האישיים המעולים של העם. שתי הגירסאות, פיתו, באות להקטין את מספר המפלגות ולהגדיל את אותו קולות הבוחרים בו חייבת כל מפלגה לזכות בכדי להיות מיוצגת בכנסת. שתי השיטות נותרות לייצוג בכנסת של כל הקבוצות האידיאולוגיות והאתניות המשמעותיות.

רוב מחייבי ההצעה חזרו על דברי קולס, בגיוונות שונים. מרדכי וירשובסקי (רצ) ציין כי חשיבות החוק בחיזוק הקשר בין בוחר לנבחר. לדבריו, אימוץ גירסת רייכמן תחמיץ את המטרה לשמה הוצע התיקון, מאחר שבנציג אזורי אחד בלבד לא יימצא ביטוי לשאלות תושבי במדינה רבת גונים כמו ישראל.

דוד ליבאי (מערך) הביע תמיכה בשתי הגירסאות, מאחר ששתיהן טובות, לדבריו, מן הקיים. בגירסת רייכמן, ציין, קיים יתרון בסיסי בשמירה המלאה על השיטה היחסית – כאשר כל קול הניתן למפלגה מסויימת בא לביטוי בבית הנבחרים. ליבאי הוסיף, כי החוק יכריח את המפלגות לנהוג דמוקרטיה פנימית, על־פי אחד מסעיפיו.

דוד מגן (תחיה) תמך אף הוא בשתי הגירסאות, תוך הבעת העדפה לרייכמן. לדבריו, זוהי הפריצה מרחיקת לכת העשויה לפלס דרך לבחירות ישירות לראשות הממשלה.

"ייבחרו הפוטוגניים"

המתנגדים ריכזו אף הם כמעט בלשון אחת. חייקה גרוסמן (מפ"ם) לענה לח"כים התומכים בהצעה, כאילו יחבבו אותם בחירות אישיות ל"בעלי אישיות יותר קורנת, יותר פוטוגנית, והם ינשקו יותר ילדים וילכו ליותר חתונות ולוויות". לדבריה, אין לה תחושה של רגע הסטורי ואין היא מקבלת את האווירה הנרגשת. הדיון אינו רציני, אמרה, וזוהי פארסה מלכתחילה – מאחר שידוע שאין 61 תומכים להצעה. גרוסמן סיכמה, כי ההצעה הובאה למליאה במקום חוקה, אשר אף היא תבטיח את זכויות האדם והדמוקרטיה.

אבנר שאקי (מפד"ל) הביע את עמדת המפלגות הדתיות כולן כשאמר שההצעה אינה מתחשבת בחברה האידיאולוגית בארץ. לדבריו, לא יהיה כמעט סיכוי לבחירת נציג דתי באזור כלשהו, ואם ירצו הנציגים הדתיים להיות מיוצגים – הם ייצטרכו להעתיק מקומות מגוריהם כדי ליצור אזור בחירה מיוחד. שאקי טען כי הדבר יחזיר את ה"גטואיזציה של העבר".

גרשון שפט (התחיה) מחה על התעמולה התוקפנית של "מי שהתיימר ליצור חוקה ובסוף הגיע לשינוי שיטת הבחירות". אם מדובר בהעלאת אחוז החסימה, אמר, תומכים בכך 75% מחברי הכנסת. לדבריו, בעיותיה של ישראל כלליות ולא אזוריות: בריאות, חינוך ושלימות הארץ אינם מוכרעים על־פי אזורים.

צדלי ביטון (תמ"י) ציין כי השינוי יבטיח בעיקר את האינטרסים של המפלגות הגדולות. סילוק המפלגות הקטנות יגדיל את הפעילות החוץ־פרלמנטארית, זו תתדרדר עקב תסכול וחוסר הייצוג.

מתי פלד (המתקדמת) ציין כי האזורים ייקבעו בוודאי כך שלבוחרים הערביים לא יהיה רוב שיפקיד את כוחם. לדבריו, זהו "טרנספר אלקטוראלי".

במהלך הדיון שאלו ח"כים רבים מי מימן את קבוצתו של הפרופ' רייכמן, מה היה מחירו של מבצע הפרסומת לשינוי שיטת הבחירות ומדוע תנועה למען חוקה המתיימרת להיות ציבורית אינה מתייצבת מול הציבור ומגלה את מקורותיה הכספיים.

עיסקה עבודה–מפד"ל:

עיכוב שינוי שיטת הבחירות – תמורת תמיכה בהפרדת הבחירות

המערך הכחישה זאת והודיע שהוא מקווה שההצבעה על שינוי שיטת הבחירות תתקיים בשבוע הבא בתמיכתם של 37 או 38 ח"כים מטעמה

בוועדות ובסיעות

/דן מרגלית

הבנה בין סיעות המערך והמפד"ל מנעה אתמול הצבעה על שינוי שיטת הבחירות. נציגי המערך רמזו לראשי המפד"ל שאינם נלהבים לאשר במושב הנוכחי של הכנסת את הצעת השינוי – למרות מחוייבותם. המפד"ל, מצידה, תבעה מן המערך לוותר על השינוי, בתמורה לתמיכת הדתיים בהפרדת מועדי הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות.

ראשי המערך הסבירו שאין ביכולתם לקבל החלטה העומדת בסתירה לסעיף מפורש במצעם, אך יש בסיעתם מי שאינם נלהבים לזרז את הנושא.

בדיון בין ראשי המערך לראשי המפד"ל, התבטא מזכ"ל העבודה, ח"כ עוזי ברעם כי מפלגתו תמנע הצבעה על שינוי שיטת הבחירות בכנסת הנוכחית, אך היתנה זאת בכך שהבטחה זו לא תודלף ולא תיוודע ברבים. ראשי המפד"ל הבטיחו שהדבר לא יודלף.

לאחר שהדברים נודעו ברבים הכחישה סיעת המערך ידיעות אלו, והודיעה כי היא מקווה שהצבעה על שינוי שיטת הבחירות תתקיים בשבוע הבא, כאשר כל 38 הח"כים מטעמה – למעט, אולי, אברהם כץ־עוז – יתמכו בשינוי.

סערות בנושא הבחירות למועצות

שאלת הפרדת הבחירות לכנסת מן הבחירות המוניציפאליות עוררה אתמול סערה בוועדת הכנסת. יושב הראש, מיכה רייסר (ליכוד) – המתנגד להפרדה – הודיע כי אינו ממשיך בהליכי חקיקה בנושא, משום שגורם מטעם תנועת התחיה עתר לבית המשפט הגבוה לצדק, בעניין הדחתו של השופט מבחינת שופטים, סעד־דירשר, ואין להמשיך לדון בכנסת.

ח"כ שבח וייס (מערך) שלל טיעון זה, וציין כי לא ניתן אף צו ביניים בעניין מטעם בית המשפט. לדבריו, פועל רייסר נגד דעת הרוב המוחלט בכנסת ובוועדת הכנסת, ואין לעכב דיון בנושא רק בשל הגשת העתירה – עוד בטרם פסק בג"ץ בנושא.

בסיכום, תמכו אתמול 12 מתוך 21 חברי ועדת הכנסת על תביעה להמשך הליכי חקיקה להפרדת שני המועדים.

חילוקי־דעות התעוררו אתמול בוועדת הפנים סביב הצעתו של ח"כ דוד מגן (ליכוד), לביטול הסיבוב השני בבחירות לראשות מועצות מקומיות, אם איש מהמועמדים לא קיבל לפחות 40% מהקולות בסיבוב הראשון. מגן סבור שמועמד שזכה למירב הקולות בסיבוב הראשון – נבחר, גם אם נפלו שיעורי התמיכה בו מ־40%. אהרן נחמיאס (מערך) ומרדכי וירשובסקי (רצ) התנגדו לתיקונו של מגן. היו"ר, דב שילנסקי (ליכוד), העדיף לדחות את ההכרעה.

דובר צה"ל במחלוקת

גאולה כהן (התחיה) קראה אתמול לשר הביטחון, יצחק רבין, ולמועצת העיתונות להתייחס בכובד ראש לביקורתו החריפה של דובר צה"ל, תא"ל אפרים לפיד, על התקשורת. לדברי לפיד, התקשורת "משתמשת בצה"ל לרע ממניעים פוליטיים, ועושה בכוונה שימוש ציני ומרושע". לדעת כהן, אם יוכחו הדברים, תתחייב הפקת לקחים לגבי אופי היחסים בין התקשורת למערכת הביטחון.

אלעזר גרנות (מפ"ם) העלה סברה שלפיד "החליט כנראה לשרוף את כל הגשרים בינו לבין התקשורת. חבל שנושא אדם בתפקידו לא הבין כי האשמות מכלילות יכולות להיות מרושעות ואוויליות לא רק כשהן מוטחות כלפי צה"ל".

היום הדיון בסימון המחירים לאחר שהרשתות כבר החלו בכך

בוועדת הכספים

/ צבי זרחיה

הכנסת תדון היום בהצעת החוק לסימון מחירים על מוצרי צריכה. הצעת החוק שהוגשה ע"י חברי הכנסת דן תיכון ודדי צוקר (רצ) תחייב את רשתות השיווק, הצרכנים והסיטונאים להטביע מחירים על המוצרים. צוקר אמר אתמול כי ממגעים שקיים באחרונה עם ראשי רשתות השיווק והתעשיינים מתברר שקיימת נכונות עקרונית להטביע מחירים על מוצרים, בטרם יופעל החוק בעניין. צוקר אמר כי נוכח מצב זה, הכוונה לחוקק את החוק השיגה את מטרתה.

מהנהלת קראוס נמסר לתיכון וצוקר כי עד סוף השבוע ישלם מבצע סימון המחירים בחנויות הרשת. שופרסל מסרה כי החברה תתחיל בסימון מחירים בצורה שונה מהקראוס. צוקר ותיכון יוזמנו בשבוע הבא להצגה ראשונה של שופרסל בירושלים, שבה ישולם סימון המחירים.

בוועדה הוסכם כי סימון לא ברור של מחירים יחייב ענישה – מצב שלא קיים היום.

ויקטור תייר רץ לכנסת – בפעם השישית

(ש), ויקטור תייר, שהציג מועמדותו לכנסת מטעם רשימת "עמך" משך 25 שנה, עשה זאת אתמול בפעם השישית, בהודיעו כי אם לא ייבחר – יחזור להעמיד מועמדותו.

במסיבת עיתונאים בתל־אביב, אמר תייר כי לא התייאש או נשבר כשלא נבחר בפעמים הקודמות. אם ייבחר הפעם, הבטיח, יוסיף לרוץ לכנסת. הוא הביע ביטחון שרבים מתמכיו בעבר יצביעו עבורו.

תייר הוסיף כי אינו מעוניין לייסד מפלגה וכי ברשימתו יהיה הוא עצמו בלבד.

ערך את העמוד: רוני ענבר

המשחק הגדול חוזר

טוטו־ אוטו

בכל שבוע - מכונית חדשה

כל טופס משתתף בהגרלה (החל מ־10 טורים)

שלח 10 טורים לפחות והשתתף בהגרלה

טוטו אוטו חוזר. בכל שבוע, נוסף לניחוש הרגיל, לפרס הענק בטוטו ולפרסים עבור 13, 12, 11, ו־10 ניחושים נכונים, מחכה לך מכונית חדשה במתנה. אם תמלא 10 טורים או יותר, הסיכוי שלך הוא כפול: הפרס הגדול בטוטו והשתתפות אוטומטית בהגרלת הטוטו-אוטו - בה תוכל לזכות במכונית פורד אוריון 1600 חדשה!

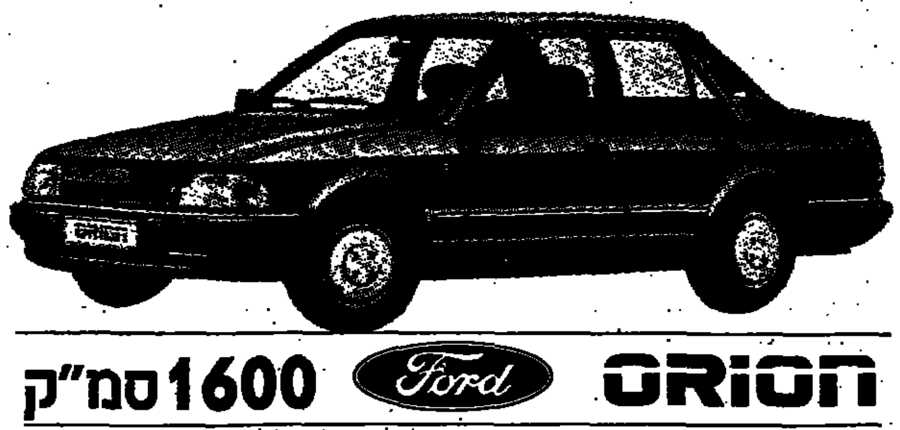

ORION Ford 1600 סמ"ק

בכל שבוע תוגרל מכונית אחת בין כל המשתתפים בטוטו, אשר ימלאו 10 טורים או יותר. כן, עכשיו יש לך שתי הגיגות בטופס אחד!

מספרי הטלפון החדשים לבירורים וערעורים בטוטו הינם: (03)5611875/6/7

מה יהיה? יהיה טוטו

השבוע בטוטו אליפות אירופה והליגות האוסטרליות מינימום הפרס הראשון:*

850,000 ש"ח

*כולל העברה.

המועצה להסדר ההימורים בספורט

פוגל לוין בורוש

ברגע זה ממש מישהו חותר נגדך

האם אתה מוגן?

• חקירות מסחריות
• חקירות כלכליות
• חקירות ניקיון
• חקירות פליליות
• חקירות אישות (גירושין)

לשם חקירות

ת"א, אחד העם 93, 292871-03

مكان الأصل

הוצאת שוקן מזמינה אותך לדוכניה בשבוע הספר העברי

לבחירתך ספרים חדשים
ורשימת ספרי ההוצאה

שם הספר ושם המחבר	מחיר רגיל	מחיר בהנחה של 25%
אבולקסס/איט ושכרו	3.85	3.-
אביב שנות/עמיה ליבליך	29.-	22.-
אדיפוס המלך/סופוקלס	12.-	9.-
אהבות מקבילות/שמעון זנדבנק	21.-	16.-
אור הגנוז/מרטין בובר	31.-	24.-
אות קין/ש. גיורא שוהם	21.-	16.-
אחד מאלף/שנברג	3.85	3.-
איך באת לעולם/לנרט נילסון	13.-	8.-
אין חזרה/פרדריק פורסייט	21.-	16.-
אכיפת המוסר/אמנון רובינשטיין	16.-	12.-
אל שתי נערות נכבדות/פנחס שדה	15.-	12.-
אלקסטיס/אוריפידס	12.-	9.-
אמנות בינלאומיות/י. דינשטיין	31.-	24.-
אמריקה/פרנץ קאפקא	19.-	15.-
אנה קרנינה (2 כרכים)/ל. טולסטוי	42.-	32.-
אנתולוגיה אנגלית/שמעון זנדבנק	18.-	14.-
אפלטון/ליבס כרך א'	31.-	24.-
כרך ב'	31.-	24.-
כרך ג'	31.-	24.-
כרך ד'	25.-	19.-
כרך ה'	25.-	19.-
חמשת הכרכים יחד	120.-	90.-
ארבע רוחות השמים/מתיק רפל חיי	25.-	19.-
ארץ לשני עמים/מרטין בובר	29.-	22.-
אשראים דוקומנטריים/ד. ששון א. שנקר	58.-	44.-
אתיקה/אריסטו	23.-	18.-
בדרך לא סלולה/הלל דן	16.-	12.-
בזכות הנורמליות/א.ב. יהושע	15.-	12.-
ביאליק וטשרניחובסקי/ב. קורצווייל	18.-	14.-
בין חזון לבין האבסורדי/ב. קורצווייל	18.-	14.-
בית אמי/לנה קיכלר־זילברמן	29.-	22.-
במאבק על ערכי היהדות/ב. קורצווייל	18.-	14.-
במבחן החירות/שלום באורן	18.-	14.-
בן־גוריון וערביי א"י/שבתי טבת	31.-	24.-
בנים ואוהבים/ד. ה. לורנס	22.-	17.-
ברוח הנבואה הזאת/יהודה עמיחי	21.-	16.-
ברכת האדמה/קנוט המסון	16.-	12.-
בתחילת קיץ 1970/א.ב. יהושע	19.-	15.-
גברת האריס/דיאנה טרילינג	16.-	12.-
גידול ילדים בתקופתנו/בנימין ספוק	19.-	15.-
גילוי לב/אסתר גושן־גוטשטיין	28.-	21.-
גילי ואני/אברהם נוה	12.-	9.-
גרטרוד/הרמן הסה	19.-	15.-
דיני מלחמה/י. דינשטיין	31.-	24.-
דיני מס הכנסה/ר. רפאל, ד. אפרתי		
כרך א'	120.-	90.-
כרך ב'	120.-	90.-
דיני פירוק חברות/לובנברג, ויגודס	32.-	24.-
דמדומי שחר/פרידריך ניטשה	22.-	17.-
דמיאן/הרמן הסה	19.-	15.-
האחוזה רוסהלדה/הרמן הסה	19.-	15.-
האיש בלא תכונות/רוברט מוסיל	38.-	29.-
הבדוים במדבר סיני/שבתאי לוי	49.-	37.-
הבורסה וההשקעה בניירות ערך/ סרנת, לוי, סמיט	60.-	45.-
הביצה היפה ביותר בעולם/ה. היינה	18.-	14.-
הגות יהודית/משה שוורץ	18.-	14.-
הלם/יאיר קוטלר	13.-	10.-
הולדת הטרגדיה/פרידריך ניטשה	22.-	17.-
הולי הובי/ריצ'רד דובלמן	16.-	12.-
הוראה בקבוצות קטנות/ש. וי. שרן	22.-	17.-
הזיקית לא ידעה להחליט/אבנר גלילי	10.50	8.-
הזמן/יהודה עמיחי	19.-	15.-
הזנב השמן של הנמה/יהודה עמיחי	19.-	15.-
החיים כמשל/פנחס שדה	24.-	18.-
החפיפים והבלונים/ג'ולי הולדר	3.85	3.-
החפיפים והגלגליות/ג'ולי הולדר	3.85	3.-
החפיפים המגנט/ג'ולי הולדר	3.85	3.-
החפיפים מתעמלים/ג'ולי הולדר	3.85	3.-
הטירה/פרנץ קאפקא	19.	15.
היה שלום קולומבוס/פיליפ רות	19.-	15.-
היטלר: החידה האיומה ופשרה/הפנר	19.	15.
המאה לגבולם/לנה קיכלר־זילברמן	29.	22.
המאהב/א.ב. יהושע	25.	19.
המשפט/פרנץ קאפקא	19.	15.
המשפט הקונסטיטוציוני/א. רובינשטיין	60.	45.
המתעמלת הצעירה/ג'יל קרמנץ	19.	15.
הנוטר/נדין גורדימר	28.	21.
הסוד הנורא/זאב לקויר	22.	17.
הסיפור העצוב שלא ייאמן על ארנדירה/ג.ג. מארקס	15.	12.
העז, הרב ועצה של זהב/עפרה גלברט	13.	8.
הפילוסופיה הקיומית של פ. רוזנצוייג/פרונד	15.	12.
הפסיכולוגיה של הקריאה/רפאל בלגור	24.	18.
הפרוטוקול הרביעי/פרדריק פורסיית	21.	16.
הפרת השתיקה/זאב לקויר, ריצ'רד ברייטמן	28.	21.
הקשת בענן/ד. ה. לורנס	22.	17.
הרב מבכרך/היינריך היינה	3.85	3.
הרואים ואינם נראים/פנחס אמיתי (צופית)	16.	12.
הריון, לידה והתינוק בא לעולם	25.	19.
הרפתקאות עם צמחים רחלי עינב (צופית)	16.	12.
הרפתקה בים סוף־יעקב דפני (צופית)	16.	12.
הרצון לעצמה (בשני כרכים) פ. ניטשה	44.	13
הרקדנית הצעירה ג'יל קרמנץ	14.	15

שם הספר ושם המחבר	מחיר רגיל	מחיר בהנחה של 25%
השואה/לני יחיל (2 כרכים)	84.-	63.-
ויקטוריה/קנוט המסון	15.-	12.-
וירג'יניה וולף, ביוגרפיה/קוונטין בל	38.-	29.-
ולא על מנת לזכור/יהודה עמיחי	19.-	15.-
זאב הערבה/הרמן הסה	19.-	15.-
חדר משלך/וירג'יניה וולף	17.-	13.-
חיי הרוח של יהדות אמריקה/י. קארפ	19.-	15.-
חיי ואני/יוחנן רסנר	22.-	17.-
חיילי בדיל על חוף ירושלים/ע. ליבליך	24.-	18.-
חיים חדשים/לנרט נילסון	26.-	20.-
חיפוש אחר המופלא/פ. ד. אוספנסקי	29.-	22.-
חלקת מחוקק/א. מ. הברמן	3.85	3.-
חנויות קינמון/ברונו שולץ	19.-	15.-
חפצים/א.ב. יהושע	15.-	11.-
חרקים בבית ובחצר/פנחס אמיתי (צופית)	16.-	12.-
טי־ז'אן לוריזון/סימון שוורץ־בארט	23.-	18.-
טלי וההרדופים/אברהם ארבל (צופית)	16.-	12.-
טנגו שברון הלב/מנואל פואיג	15.-	11.-
יהדות, עם יהודי ומדינת ישראל/י. ליבוביץ	32.-	24.-
יהודי אמריקה/אלי גינצבורג	23.-	18.-
יהודי המזרח/ש. דשן, מ. שוקד	28.50	22.-
יהודי ויהדות באמריקה/שמעון הלקין	3.85	3.-
יום הדין 1999/צ'ארלס ברליץ	19.-	15.-
יום הולדת לפינוקי/אריק היל	19.-	15.-
יומנים 1914-1923/פרנץ קאפקא	19.-	15.-
יונים/גלית גלעד	12.-	9.-
יכול להיות יער/רני בירן (צופית)	16.-	12.-

שם הספר ושם המחבר	מחיר רגיל	מחיר בהנחה של 25%
מרטין בובר והמחשבה התינוכית המודרנית/צ. קורצווייל	13.-	10.-
משנתו של מרטין היידגר/ג'ורג' שטיינר	23.-	17.-
משבר והתחדשות/אריך נוימן	13.-	10.-
משה דיין — ביוגרפיה/שבתי טבת	24.-	18.-
משולש ברמודה/צ'ארלס ברליץ	19.-	15.-
משפט ושיפוט/ד"ר אלפרד ויתקון	38.-	29.-
משפט מינהלי/ברוך ברכה	68.-	51.-
משפטו ומותו של סוקרטס/אפלטון	13.-	10.-
מתחת לגלגל/הרמן הסה	19.-	15.-
נדודים/הרמן הסה	19.-	15.-
ניטשה פרידריך/כרכים א'-ד'	130.-	98.-
ניטשה/ואלטר קאופמן	32.-	24.-
נילי, תולדותיה של העזה מדינית/ א. ליבנה, י. נדבה, י. אפרתי	25.-	19.-
נרקיס וגולדמונד/הרמן הסה	19.-	15.-
נשיא על הכוונת/פ. פורסיית	18.-	14.-
סידהארתא/הרמן הסה	19.-	15.-
סינבה סולבקן/ביירנסון	3.85	3.-
סיפורי הבעש"ט (מהדורה אלבומית)/ ש"י עגנון	38.-	29.-
סיפורים ופרקי התבוננות/פרנץ קאפקא	19.-	15.-
סיפורים מארץ עוץ/יצחק שנהר	3.85	3.-
סיפורים על ציפורים/עמוס בר (צופית)	16.-	12.-
ספר ברוך קורצווייל	19.-	15.-
ספר האנסים הצהובים/פנחס שדה	19.-	15.-
ספר הדמיונות של היהודים/פנחס שדה	35.-	27.-

שם הספר ושם המחבר	מחיר רגיל	מחיר בהנחה של 25%
קיבוץ מקום/עמיה ליבליך	24.-	18.-
קיכלר לנה/בית אמי, מאה ילדים שלי, המאה לגבולם	77.-	58.-
קיץ עצוב, קיץ מאושר/רבקה קרן	18.-	14.-
קללת הכלים השבורים/עמנואל ולד	29.-	22.-
קנאת דוד א'/שבתי טבת	31.-	24.-
קנאת דוד ב'/שבתי טבת	31.-	24.-
קנאת דוד ג'/שבתי טבת	31.-	24.-
שלושת הכרכים	80.-	60.-
קנולפ/הרמן הסה	19.-	15.-
קסמו של ספר/הרמן הסה	19.-	15.-
קרימינולוגיה/שוהם, רהב, אדד (חדש)	60.-	45.-
קרן המוות/רוברט מוס	18.-	14.-
רחובות הנהר/אורי צבי גרינברג	25.-	19.-
ריחיים/מרגרט דרבל	15.-	12.-
רעב/קנוט המסון	16.-	12.-
רצח ארלוזורוב/שבתי טבת	24.-	18.-
שופטי ארץ/אליקים רובינשטיין	16.-	12.-
שחוק בחרוזים/פ. מרון	3.85	3.-
שיח אהבה/רולאן בארת	18.-	14.-
שיחות על פרקי אבות/י. ליבוביץ	18.-	14.-
שירי אהבה (עברית־אנגלית)/י. עמיחי	19.-	15.-
שירי ירושלים (עברית־אנגלית)/י. עמיחי	38.-	29.-
שירים 1948-1962/יהודה עמיחי	25.-	19.-
שירים משני הקצוות/ג. פרייל	12.-	9.-
שירים מן האפוס הסרבי/ שאול טשרניחובסקי	3.85	3.-

שם הספר ושם המחבר	מחיר רגיל	מחיר בהנחה של 40%
אבא של גידי קיבל עונש/שאול רוזנפלד	12.-	8.-
אהבה בגרמניה/רולף הוכהות	21.-	13.-
אופקים חדשים במדע/ג. שרון	13.-	8.-
אוצר הבאר הראשונה/אהוד בן־עזר	12.-	8.-
אחרי שלבשתי פיג'מה/שלומית כהן	13.-	8.-
איך אוכלים את זה/בבלי־שמחוני	13.-	8.-
אפלטון, חייו ואישיותו/י. ג. ליבס	15.-	9.-
אצ"ג, עיונים בשירתו/פרידלנדר	15.-	9.-
ארבע פנים בספרות העברית/דן מירון	24.-	15.-
ארכיפלג גולג/סולז'ניצין כרך א'	22.-	14.-
ארכיפלג גולג/סולז'ניצין כרך ב'	22.-	14.-
שני הכרכים	36.-	22.-
בולבוסים מפורסמים/ג'ו קוסנוד	13.-	8.-
בין עכו לראש הנקרה/יהודה אריאל	15.-	9.-
בין עם לארצו/מרטין בובר	18.-	11.-
בין פריס לירושלים/יאיר אורון	23.-	14.-
בנפתולי הזמנים/רוברט וולטש	23.-	14.-
במדור הראשון/סולז'ניצין	22.-	14.-
בעול כורח ורגשות/פ. א. שנער	15.-	9.-
בעקבות יהודי המדבר/אהוד בן־עזר	13.-	8.-
דין ודברים/יצחק אולשן	19.-	12.-
דם וצבע/פרנק מקדונלד	18.-	11.-
האדם הסובייטי/ק. מנרט	19.-	12.-
הגדה של מוסיקה/צ. קטינסקי	18.-	11.-
הגדה של פסח/מ. גושן־גוטשטיין, מיטבאל	40.-	24.-
היסודות הריתמיים של השירה/לנדאו	19.-	12.-
המזימה השטנית/מרווין אלברט	18.-	11.-
המסע אל מתחתיה/גדעון עפרת	12.-	8.-
המפולת הגדולה של 1979/פול ארדמן	18.-	11.-
המשפט הבינלאומי האל־מדינתי/י. דינשטיין	31.-	19.-
הפרש החמישי/קולינס, לאפייר	18.-	11.-
הקרב על התעלה/יאיר קוטלר	13.-	8.-
הרפתקה בחלל/יואל פרץ	13.-	8.-
וזרח השמש ובא השמש/צ'סלב מילוש	13.-	8.-
זה [illegible]	13.-	8.-
זהירות, מגע זהב/רות בלומנט	18.-	11.-
זמן הים זמן היבשה/מרדכי אומן	13.-	8.-
זריחת הזכרון עכשיו/בן ציון בן משה	13.-	8.-
חוצלארץ/דן זקס	12.-	8.-
חץ מסילבי קשת/סילבי קשת	12.-	8.-
טייס החלל פירקס/סטניסלב לם	10.50	7.-
ישראל לאן?/נחום גולדמן	12.-	8.-
כאן, עתה/אמנון רובינשטיין	15.-	9.-
כוכב אדום מעל הים התיכון/סלומון	13.-	8.-
כיוון אורות/דן מירון	18.-	11.-
כנס העתידנים/סטניסלב לם	10.50	7.-
לא הספקתי לומר שלום/קלודין ויג	13.-	8.-
להיות עם חופשי/אמנון רובינשטיין	16.-	10.-
לנסקי/הנק מסיק	13.-	8.-
מאז ומקדם/יצחק שנהר	10.50	7.-
מבוא לבעיות זמננו/דוד הורוביץ	18.-	11.-
מבוא למילונאות/מ. גושן־גוטשטיין	38.-	23.-
מבחר שירי ביאליק והרצאות פנחס שדה	21.-	13.-
מבחר שירים/אורי צבי גרינברג	18.-	11.-
מדינת ישראל ויחסיה עם ארה"ב/ נ. ספרן	16.-	10.-
מדריך כלכלי לכל אחד (כמעט)/ ג'. ק. גלבריית	15.-	9.-
מיליארד דולר על בטוח/פול ארדמן	18.-	11.-
ממלא המקום/רולף הוכהות	19.-	12.-
מסד למדינת ישראל/ליאונרד שטיין	19.-	12.-
מסות על הלוצי בריטניה בהודו/מקולי	12.-	8.-
מסתרי עולם/צ'ארלס ברליץ	19.-	12.-
מציאות מדומה/ניקולס בורן	15.-	9.-
מציאת מצרים/עמוס אילון	15.-	9.-
נאמנות כפולה/בן דנקלמן	16.-	10.-
סיירת החלל "נצחון"/סטניסלב לם	10.50	7.-
סין אחר הסערה/קלאוס מנרט	13.-	8.-
סין הענק במזרח/אדגר סנאו	32.-	20.-
ספר השאלות/אדמון ז'אבס	19.-	12.-
עימות/זאב לקויר	15.-	9.-
פאת שדה/יעקב פיכמן	13.-	8.-
צל האתמול האנגר המחר/דוד הורוביץ	15.-	9.-
קודטוב של מוות/אלי סייכר	12.-	8.-
קמפ דיוויד — הפתח לשלום/ יואל מרקוס	18.-	11.-
שנות ילדות/יונה אוברסקי	15.-	9.-
שפה, מיתוס, אמנות/משה שוורץ	13.-	8.-
ששת ימי בריאה/נורית יובל	13.-	8.-
תל־אביב/נתן דונביץ	13.-	8.-
תרבות המחלוקת בישראל	10.50	7.-

מאה שנה להולדת ש"י עגנון
חתן פרס נובל
מבצע הנחות מיוחד

9 כרכים שיצאו בחייו
במקום 175.- 105.- ש"ח

אורח נטה ללון	14.-
האש והעצים	14.-
ימים נוראים	14.-
עד הנה	14.-
תמול שלשום	14.-
אלו ואלו	14.-
הכנסת כלה	14.-
סמוך ונראה	14.-
על כפות המנעול	14.-
ספר האותיות	11.-

10 כרכים מן העזבון
במקום 215.- 129.- ש"ח

אסתרליין יקירתי	15.-
לפנים מן החומה	14.-
ספר סופר וסיפור	15.-
פתחי דברים	14.-
שירה	19.-
בחנותו של מר לובלין	15.-
מעצמי אל עצמי	15.-
עיר ומלואה	23.-
קורות בתינו	14.-
התכריך של סיפורים	14.-

שם הספר ושם המחבר	מחיר רגיל	מחיר בהנחה של 25%
כה אמר זרתוסטרא/פרידריך ניטשה	24.-	18.-
כהל/אריה זקס	19.-	15.-
כלכלת ישראל/ד"ר י. קונדור	28.-	21.-
כלניות/יעקב פיכמן	3.85	3.-
כמעט אבוד/גלילה רון־פדר	19.-	15.-
כעוף החול/שמואל פיזאר	23.-	18.-
כתבים פוליטיים/ניקולו מקיאבלי	24.-	18.-
לא מעכשיו לא מכאן/יהודה עמיחי	28.50	22.-
לאורך המסילה/תמר ברגמן	19.-	15.-
לילה במאי (מחזות)/א. ב. יהושע	18.-	14.-
לילה כנעני/עודד פלד	16.-	12.-
לילות פרנקפורט העליזים/יוסף מונדי	24.-	18.-
ללא עקבות/צ'ארלס ברליץ	19.-	15.-
ללה ואבא שלה/ארנסטינה קוך	16.-	12.-
למה פירקו את הפלמ"ח/יואב גלבר	28.50	22.-
לפני הכל/מרגרט אטווד	18.-	14.-
מאדם אתה ואל אדם תשוב/יהודה עמיחי	19.-	15.-
מאה ילדים שלי/לנה קיכלר־זילברמן	29.-	22.-
מאחורי כל זה מסתתר אושר/יהודה עמיחי	19.-	15.-
מדיאה/אוריפידס	12.-	9.-
מה מעיק על פורטנוי/פיליפ רות	22.-	17.-
מות אבימלך ועלייתו השמימה בזרועות אמו/פנחס שדה	15.-	12.-
מטה אהרן/ד. ה. לורנס	21.-	16.-
מכתב לאבא, מכתבים למילנה/פרנץ קאפקא	19.-	15.-
מלחמת סוף העולם/מ. ורגס יוסה	38.-	29.-
מלחמת שולל/ז. שיף, א. יערי	28.-	21.-
מלכת הלילה וזיוידה/פנחס אמיתי (צופית)	16.-	12.-
מסות על ש"י עגנון/ב. קורצווייל	18.-	14.-
מסכת הרומן/ב. קורצווייל	18.-	14.-
מסעי גוליבר/יונתן סוויפט	20.-	15.-
מסתורין/קנוט המסון	16.-	12.-
מעבר לטוב ולרוע/פרידריך ניטשה	22.-	17.-
מעגלי שיח/ר' נחמן מברסלב	3.85	3.-
מעשה בגדי/ש. מורטקי	19.-	15.-
מקבת/ויליאם שקספיר	15.-	12.-
מקראות גדולות/נביאים ראשונים	49.-	37.-

שם הספר ושם המחבר	מחיר רגיל	מחיר בהנחה של 25%
ספר הישויות הדמיוניות/ח. ל. בורחס	15.-	11.-
ספר השירים 1947-1970/פנחס שדה	18.-	14.-
ספרותנו החדשה המשך או מהפכה/ ברוך קורצווייל	16.-	12.-
עובר דרך הסוד/נורית זרחי	19.-	15.-
עזרו לילדכם להתפתח/ד"ר דב תמיר	29.-	22.-
עיר של זהב/מרגרט דרבל	15.-	12.-
עכשיו ברעש/יהודה עמיחי	19.-	15.-
על־בדל כצנלסון/ש"י עגנון	3.85	3.-
על שמונה פשעי האנושות/ק. לורנץ	13.-	10.-
עלייתו ונפילתו של הרייך השלישי/ ויליאם שיירר	84.-	63.-
ענק האדמה/חיה שנהב	15.-	12.-
עצב שגאגר בחלום/יותם ראובני	13.	10.
עקרונות המאמר/יהושע ניר	10.50	8.-
פאן/קנוט המסון	15.-	12
פגישות עם אנשים מיוחדים/ ג. א. גורדייף	29.-	22.
פו הדב לומד לספור/א. א. מילן	5.40	4.
פחות אבל כואב/יהונתן גפן	15.	12.-
פטר קמנצינד/הרמן הסה	19.	15.
פיסקרן/יואב לייסס (הלוי)	15.-	12.-
פינוקי בגן השעשועים/אריק היל	10.50	8.-
פינוקי בחצר המשק/אריק היל	10.50	8.-
פינוקי הולך לים/אריק היל	19.-	15.-
פינוקי הולך לקרקס/אריק היל	19.-	15.-
פינוקי משחק/אריק היל	10.50	8.-
פנטליאון ו"שירות המבקרות"/ורגס יוסה	13.-	10.-
פרינסס דייזי/ג'ודית קראנץ	21.-	16.-
פרס/מוטי גולן	19.-	15.-
פרקים א'/ש. רוזנטל	25.-	19.-
פרקים ב'/ש. רוזנטל	25.-	19.-
פרקים באנתרופולוגיה חברתית/ מ. שוקד, ע. מרקס, ש. דשן	35.-	26.-
צופית — סדרת טבע לילדים 1-4	58.-	44.
צופית — סדרת טבע לילדים 5-8	58.	44.
קאפקא/(ביוגרפיה) רונלד היימן	35.-	27.

שם הספר ושם המחבר	מחיר רגיל	מחיר בהנחה של 25%
שיתוף פעולה ותקשורת בבית־הספר/ שרן, הרץ־לזרוביץ	24.-	18.-
שלוה גדולה: שאלות ותשובות/ יהודה עמיחי	19.-	15.-
שלוש גינאות/וירג'יניה וולף	19.-	15.-
שנותי היפות/ארתור רובינשטיין	23.-	18.-
שנותי הרבות/ארתור רובינשטיין	23.-	18.-
שני הכרכים	40.-	30.-
שעת החסד/יהודה עמיחי	19.-	15.-
שקיעת האלילים/פרידריך ניטשה	22.-	17.-
שר היער/מישל טורנייה	18.-	14.-
ששת/מישל טורנייה	16.-	12.-
תביעות בינלאומיות/י. דינשטיין	31.-	24.-
תחת חודש חלב/דילן תומאס	18.-	14.-
תיאור של מאבק/פרנץ קאפקא	19.-	15.-
תיאוריה מיקרו־כלכלית/פרנקסון	31.-	24.-
תיק אודסה/פרדריק פורסיית	18.-	14.-
תיקון הלב/ר' נחמן מברסלב	35.-	27.-
תכנית בריחה/א. ב. קאסארס	13.-	10.-
תנ"ך עכשיו/מאיר שלו	35.-	27.
ידיעות המכון לחקר השירה העברית כרכים ב', ג', ד', ה', ז' — כל כרך	32.-	24.

ניתן להזמין ספרים באמצעות הדואר ללא תוספת דמי משלוח (המחירים בתוקף להזמנות שישלחו להוצאה עד 15 ביולי).

לכבוד הוצאת שוקן, ת.ד. 2316 תל־אביב 61022
רצ"ב הזמנתי לספרים הבאים:

שם הספר	מחיר	שם הספר	מחיר

שם המזמין ______
רחוב ______
עיר ______
מיקוד ______
טלפון ______
חתימה ______

רצ"ב שיק לפקודת הוצאת שוקן בסך ______ ש"ח

בלחץ חוגים דתיים בטבריה סולקו פסלים ארוטיים ממלון

איימו להסיר כשרות המלון ולבטל ביקור קבוצות מחו"ל

מאת נורית כהנא, סופרת "הארץ" בחיפה

עשרי וגלולי הוסבלט-עמורי, פסלים וציירים מאשדות-יעקב, ייאלצו הבוקר להסיר את תערוכת הפסלים שלהם בלובי של מלון "קיסר" בטבריה. הנהלת המלון נכנעה ללחצי החוגים הדתיים בעיר, ותבעה מהאמנים להסיר את תערוכתם.

התערוכה, הכוללת 28 עבודות פיסול ושלושה ציורים, מוגדרת על-ידי האמנים כנע "בין הפיגורטיבי לסוראליסטי". אלה עבודות שיש וברונזה, המביעות רעיונות פילוסופיים וסוראליסטיים. התערוכה כוללת פסלים של גברים ונשים עירומים.

האמנים סיפרו, כי מאז נפתחה התערוכה, קיבלו איומים מחוגים חרדים. במקביל קיבל המלון הודעה לפיה יוסר צו הכשרות מהמלון, וכי יבוטלו הזמנות של קבוצות דתיים מחו"ל.

מנהל המלון, מוריס בן הרוש, פנה אתמול, בעקבות האיומים, לשני האמנים, והודיע להם על סיום התערוכה. בן הרוש אמר אתמול: "לצערי הרב, כן, היו לחצים דתיים. קבוצות ביטלו הזמנות, הרבה הזמנות, ועל כן נאלצנו לבקש את הוצאת התערוכה מהלובי".

שישה מעין גדי שקיימו מגע עם קנדית – נקיים מאיידס

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

שישה מחברי קיבוץ עין גדי שקיימו מגעים מיניים עם מתנדבת נושאת נוגדני איידס נבדקו ונמצא שאינם נושאים נוגדנים כאלה.

ממזכירות עין גדי נמסר, כי בדצמבר האחרון הגיעה לקיבוץ מתנדבת מקנדה שהיתה לאחר טיפול גמילה מסמים. במשך ארבעה שבועות שהותה בקיבוץ קיימה יחסי מין עם שישה מאנשי עין גדי. אז התברר, כי היא נושאת נוגדני איידס, והיא ניסתה להתאבד כשנודע לה על כך. לפני כן מסרה למזכירות הקיבוץ את שמות האנשים עימם קיימה מגעים. האלה עברו בדיקות והתברר שאינם נגועים.

המתנדבת לא תועסק

בעקבות גילוי הפרשה נערכו בעין גדי פעולות הסברה נרחבות בנושא האיידס ואנשי הקיבוץ חילקה לחברים עלוני מידע על המחלה. צביקה גלעד, מזכיר הקיבוץ אמר כי אין כוונה להפסיק את העסקת המתנדבים אך אין ספק כי יוגבר הפיקוח על מתנדבים המגיעים למשק. לסופר "הארץ" נודע כי בהנהלת התק"ם יוחמרו הבדיקות לגבי מתנדבים המגיעים לעבוד בקיבוצי התק"ם. כל המתנדבים עוברים בלאו הכי בדיקה לנוגדני איידס. "אך אף מתנדבת לא תגיע לקיבוץ לפני שיתקבלו תוצאות הבדיקה", נמסר עוד.

מנהל בית ההארחה של הקיבוץ, עמיחי אלבר, אמר, כי בעקבות הפרשה לא חלה שום ירידה בתנועת התיירות לעין גדי, תנועת התיירות ירדה בגלל המצב בשטחים. גם ישראלים חוששים לנסוע בכביש המוביל לעין גדי מירושלים בגלל חשש מזריקת אבנים.

הוגשה הצעת החוק "איסור אפליית נכים בתעסוקה"

מאת עדנה אדירוד, סופרת "הארץ"

הצעת החוק "איסור אפליית נכים בתעסוקה", שהגיש ח"כ רן כהן (רצ) עברה בקריאה ראשונה. בהצעה נקבע כי נכים, כולל נכי צה"ל, תאונות דרכים ועבודה ונכים מלידה, נדחים כיום ממקומות עבודה לא בשל אי כשירותם לעבודה, אלא בשל אי רצונם של המעסיקים להתמודד עם הבעיות המיוחדות של הנכים. הנכים הכשירים לעבודה זקוקים לסעדים אשר רק החוק יכול להקנות וזאת בשל העדר נורמה ציבורית הקובעת הליכה לקראת הנכה ושילובו כשווה זכויות בחברה.

על פי הצעת החוק שהועברה לדיון בועדת העבודה והרווחה של הכנסת נקבע כי לא יפלה מעסיק בין דורשי עבודה מחמת נכותם בקבלה לעבודה בתנאים ובקידום, בהשתלמות מקצועית, בשכר ובפיצויי פיטורין. המעסיק יתקין דרכי גישה נוחים למקום העבודה ושירותי העזר בהתאם להוראות חוק תכנון הבניה.

כן יספק המעביד לעובד כלי עזר הנחוצים לו. לבית הדין האיזורי לעבודה תהיה סמכות ייחודית לדון בכל הליך אזרחי בשל הפרת הוראת החוק.

בוחנים הנהגת כרטיס חניה אלקטרוני בתל־אביב

מאת חיים הנדוורקר, סופר "הארץ" בתל אביב

עיריית תל אביב בוחנת הנהגת כרטיס חניה אלקטרוני אשר יחליף את כרטיס החניה העשוי נייר.

ראש אגף התנועה בעירייה יוסף גבעול אומר כי הכרטיס הנבחן עתה הינו דמוי מחשב כיס זעיר. הנהג יקנה את הכרטיס שיאפשר בין 100 ל־300 שעות חניה. בשעת חניה יוצב המכשיר במקום בולט בתוך המכונית ויופעל, ובתום החניה יופסק המכשיר. הניסוי בשיטה החדשה עשוי להתבצע בחודשים הקרובים.

גורמים בעיריית תל אביב אמרו כי לשיטה זו חסרון בולט – המכשיר עלול להוות יעד מושך לפורצי מכוניות.

במקום הטבעי לפתיחת שבוע הספר העברי, בקרדו שבעיר העתיקה: משמאל לימין: מנכ"ל התאחדות המו"לים אריה פרידלר, יו"ר התאחדות המו"לים רחלי אידלמן, נשיא המדינה חיים הרצוג, יו"ר אגודת הסופרים, יעקב אורלנד, המשורר שלמה טנאי, והמשורר סנדר דוד. (צילום: אליהו הראתי)

הרצוג בטקס פתיחת שבוע הספר: מפגן אהבה לספר על ידי עם הספר

משרד החינוך מציע "חנינה למאחרים להחזיר ספרים לספריות"

מאת סופר "הארץ" לענייני תרבות

טקס פתיחת שבוע הספר העברי נערך אתמול בראשונה לא במשכן הנשיא, כנהוג, אלא בקרדו, ברובע היהודי של העיר העתיקה בירושלים. שוקי הספרים המאורגנים על ידי התאחדות המו"לים בשיתוף עם מרכז השלטון המקומי ומשרד החינוך ייפתחו הערב בכיכרות בשבע ערים: תל אביב, ירושלים, חיפה, רמת גן, נתניה, ראשון לציון ואשקלון. כן יתקיימו שווקים באור־גן מקומי בערים נוספות. בשווקים אלה בהם יימכרו ספרים בהנחות של 25% ו־40% אחוזי הנחה.

"אהבת הספר – חותם תרבותי"

נשיא המדינה חיים הרצוג ציין בדבריו את ההשגים המפליאים של תחיית הלשון העברית, שאין לה אח ורע. "אהבת הספר היא סימן לחוסן תרבותי וסוד עמידתנו בעבר," אמר הנשיא. הוא ציין עוד כי למרות המחלוקות בעם קיימת התעניינות גדולה בספר, והסופר נהנה ממעמד גבוה. "למרות העירבוב של המסר הרווח בשבוע זה, ראוי להעמיד את הסופר במרכזו השבוע, שהוא מפגן אהבה לספר על ידי עם הספר."

ברחוב שמאל הקרדו עמדה מפגינה בודדה עם שלט שמחה על ש"הרצוג יהודים מולכים חופשי בעוד אסירי המחתרת אינם מקבלים חנינה". שוטרים אילצו אותה לקפל את השלט אבל אפילו הם לא יכלו להרגיע את ילדיה, שצריחותיו נשמעו היטב תחת קימרון הקרדו והחרישו את דברי הנואמים.

מנהל האגף לתרבות במשרד החינוך והתרבות, ד"ר דן רונן, הביא נתונים סטטיסטיים על כמות הספרים שיצאו לאור, מספרם של מי שקראו לפחות ספר אחד בחודש, מספר עותקי הספרים בספריות הציבוריות וכן מספרם של השואלים ספרים בספריות אלה. "למרות התהוכות נשאר מספר הקוראים יציב" אמר רונן, וסיפר כי משרד החינוך החליט להעניק "חנינה" למי שלא החזירו ספרים לספריות במועד, אם יחזירו אותם במהלך חודש יוני.

"שבט המחוקקים הבלתי מוכתרים"

יו"ר אגודת הסופרים, יעקב אורלנד, הודה בפתח דבריו לנשיא, שרק הודות לפנייתו וניסיונו יכלו הסופרים להשתתף בטקס, למרות שנפגעו מהניסוח הכללי של ההזמנה מטעם התאחדות המו"לים לטקס. אורלנד ציטט מדברי המשורר האנגלי שלי שכינה את הסופרים "שבט המחוקקים הבלתי מוכתרים של העולם".

בקהל הנוכחים בטקס לא היו סופרים רבים, והיה מי שסבר שמיקומו של הטקס ברובע היהודי של העיר העתיקה הוא שגרם לכך. אורלנד ציין שהוגה רעיון שבוע הספר, המתקיים השנה זו הפעם ה־30 הוא חבר האגודה שלמה טנאי, שהיה נוכח בטקס, ותיווכו הוא שהביא לפניית הנשיא לסופרים ולהשתתפותם בטקס.

ברקע "ארועי הדמים"

אחרונת הדוברים היתה יו"ר התאחדות המו"לים, רחלי אידלמן, שעמדה על היות ירושלים מקור השראה לסופרים, ועל כן הקרדו הוא המקום הנכון לטקס. היא ציטטה מדברי עגנון ועמיחי, והיתה יחידה מבין הדוברים שהתייחסה מפורשות ל"ארועי הדמים" שבוצעו בערב שבוע הספר העברי. את המו"לים הגדירה אידלמן בדבריה כ"נושאי כליהם של הסופרים".

את הטקס סיימה הזמרת מיכל טל, ששרה שירים שאת מלותיהם כתב נתן זך (מחאה שלו על מדיניות הממשלה גרמה לביטולו של כינוס משוררים בינלאומי שעמד להיות חלק משבוע הספר). היא סיימה את הטקס בשיר למלים של אורלנד "אם גם ראשנו שח, ועצב סובבנו... אבדי למתיאש, חלילה יש לשמוח". עם תום הטקס יצאו משתתפיו לסיור מודרך ברובע.

עם פתיחת שבוע הספר יוענקו מטעם המו"לים פרסים מקרן ברנשטיין לביקורת ספרות לחנה הרציג, אריאל הירשפלד ויהודה אטבהיימר. "עתון 77" יעניק, לרגל גיליונו ה־100, שני פרסים בסך 4000 ש"ח כל אחד. בפרס השירה זוכים לאה איילון וצבי עצמון ובפרס הפרוזה יצחק בר יוסף ויהודית קציר.

עד 20 מיליון דולר ניתן לחסוך למערכת הביטחון – בפיתוח תוכנת מחשב

מאת אמר גונגר

מערכת הביטחון יכולה לחסוך מדי שנה עד 20 מיליון דולר בהוצאות פיתוח תוכנה למערכות מחשב. הדבר אפשרי בעזרת שימוש נכון בשיטות הנדסת תוכנה, שאינן מיושמות כיום. דברים אלה אמר ד"ר יונה לביא, יו"ר הכינוס השלישי להנדסת מערכות ממוחשבות והנדסת תוכנה, המתקיים במלון הילטון בתל־אביב. הד"ר לביא הוא מנהל המחקר והפיתוח של מערכות משובצות־מחשב בתעשיה האווירית.

לדבריו, מרבית הנהלות המפעלים המפתחים מערכות תוכנה, עדיין לא הבינו את חשיבות הנושא ואת תרומתו האפשרית לחסכון בתקציב הביטחון.

3 קרפדות נדירות־לבקניות – נתגלו סמוך לעין כרם

מאת אלי אלעד, סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

שלוש קרפדות לבקניות לגמרי נתגלו בשולי הסכר הסמוך לעין כרם. נתגלו על ידי פקח מתנדב של רשות שמורות הטבע, יצחק אברהם, מהמעבדה לחקר חיות ארס של האוניברסיטה העברית, והועברו להתכולות למעבדת האוניברסיטה.

מנהל אגף הגנת חיות הבר ברשות שמורות הטבע, הזואולוג אבינעם לוריא, מציין כי הממצא הוא נדיר ומפתיע ביותר. עיניהן של הקרפדות הן אדומות מאד וגופן לבן כשלג. זהו אלביניזם מוחלט. בארץ מתקיימים שישה מינים של דו־חיים (קרפדה ירוקה, צפרדע נחלים, אילנית, חפרית, טריטון הנחלים וסלמנדרה כתומה) ועד היום לא נתקלנו בפרט של אלבינו, בעוד מהספרות העולמית ידועים מקרים מעטים מאד.

הקרפדה הירוקה נפוצה למדי בארץ, דומה לצפרדע אך מגושמת ממנה, משמיעה קולות שונים ומסתגלת טוב יותר לחיי יבשה.

דיקנים חדשים לאונ' העברית

מאת מערכת "הארץ" בירושלים

שלושה דיקנים חדשים נבחרו לאחרונה באוניברסיטה העברית בירושלים. הם ייכנסו לתפקידם בשנת הלימודים תשמ"ט. הפרופסור אמנון לינדר(51), ראש החוג להיסטוריה נבחר לדיקן הפקולטה למדעי הרוח. הדיקן היוצא הוא פרופסור יד חנן פרידמן.

פרופסור אריק כהן (56) מהמחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה העברית נבחר לדיקן הפקולטה למדעי החברה. הדיקן היוצא הוא פרופסור מיכאל ענבר. פרופסור שמואל רוזן (59) מהמחלקה לחקר פרומים נבחר לדיקן הפקולטה לרפואה של האוניברסיטה העברית, במקומו של הפרופסור מרסל אליקים.

עורך את העמוד: חיים טל

למה

שרותי הרפואה מתמוטטים
והרפואה השחורה פורחת

?

התשובה בספרו של פרופ' עזרה זהר
סדום או חלם
ניתוח של חולי החברה בישראל (כולל הדיאגנוזה!!!)
עכשיו בשבוע הספר רק 27.50 ש"ח
בדוכני זב"מ/דביר

בלגיה ואירלנד ביטלו השתתפותן בפסטיבל בינ"ל לפולקלור בחיפה

בין המדינות שהודיעו על השתתפותן – יוגוסלאוויה, פולין, הונגריה, ספרד, יוון

מאת ירח טל, סופר "הארץ" בחיפה

בלגיה ואירלנד ביטלו את השתתפותן בפסטיבל הבינלאומי לפולקלור, שייערך בחיפה בסוף החודש הבא. מצרים, שהוזמנה אף היא להשתתף בפסטיבל, לא נרשמה לאירוע – מסרו אתמול ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, ומנהל הפסטיבל, שמואל ביאליק, במסיבת עיתונאים בחיפה.

הדוברים מסרו, כי עד כה הודיעו 12 מדינות על השתתפותן בפסטיבל, שהוא השביעי במספר המתקיים בחיפה. בין המדינות שהודיעו על השתתפותן – יוגוסלאוויה, פולין, הונגריה, ספרד ויוון. בסה"כ יגיעו לפסטיבל כ־450 מחוללים, זמרים ונגנים מחו"ל, בנוסף על 33 להקות מחול מישראל. המשתתפים ישוכנו בקמפוס הטכניון. תקציב הפסטיבל מסתכם ב־804 אלף שקל, מתוכם 250 אלף שקל מתקציב עיריית חיפה, והשאר הקצבת משרדי ממשלה, הכנסות מתרומות ומכירת כרטיסים.

גוראל וביאליק קבלו על הקצבה הזעומה, לדבריהם, שהקציב משרד התיירות לפסטיבל – 52 אלף ש"ח בלבד. הם טענו, כי אין הקצבה זו עולה בקנה אחד עם ההכרזות שמכריז שר התיירות השכם והערב בדבר חשיבות התיירות ועידודה. אנשי עיריית חיפה הודיעו כי ידרשו ממשרד התיירות שיכפיל הקצבתו לפסטיבל.

צומצם המחסור במבני חינוך תקניים במיגזר הערבי

מאת עטאללה מנצור, סופר "הארץ" בגליל

משרד החינוך הצליח לצמצם את המחסור החמור במבני חינוך תקניים במיגזר הערבי בעשור האחרון. לפני עשר שנים למדו 30% מכלל הכיתות בחדרים שכורים או לא תקניים. כיום ירד אחוז זה ל־22%, עקב השלמת הבניה של 1,703 כיתות חדשות. זאת מסר אתמול שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, בעת ביקור ממלכתי שערך בשפרעם וטמרה, בגליל המערבי.

השר אמר למארחיו, כי משרדו הכין תוכנית לפיתרון בעיית המצוקה תוך חמש־שש שנים, אבל הממשלה עדיין לא אישרה אותה.

ראש עיריית שפרעם, אברהים נמר חוסין, הודה לשר על תשומת הלב, אבל התלונן כי עד היום שליש מהתלמידים בשפרעם לומדים בחדרים שכורים שאינם מתאימים ליעודם. השר נבון אמר, כי משרדו הכין תוכנית מפורטת לפתרון בעיית מבני החינוך בשפרעם, וכי השנה יתחילו בהקמת 15 מעבדות למדעים – שלוש מהן במיגזר הערבי, בעוספיה, אום אל־פחם ושפרעם.

בטמרה חזר ראש המועצה המקומית, עבאס חגאזי, על התלונה בנושא המחסור בחדרי לימוד, ותלמידי התיכון דרשו ממשרד החינוך ללמדם את הדת המוסלמית, ולא רק תנ"ך, משנה, פרקי אבות וספרות עברית. השר נבון אמר, כי התלמידים הערבים חייבים ללמוד עברית, לטובתם, כדי שיוכלו ללמוד באוניברסיטות בישראל. לדעתו, חייבים התלמידים היהודים ללמוד ערבית, והוא הגדיל אשתקד את מספר הלומדים ערבית ב־30%, כאשר המגמה להפוך את הערבית למקצוע חובה. בקשר ללימוד הדת המוסלמית כמקצוע חובה אמר כי באחרונה הושלמה תבנית כזאת והחלו מלמדים אותה ב־16 בתי־ספר, לניסיון.

תובעים הצלה מיידית לאתר קברים מתקופת המשנה ב"חיפה אל־עתיקה"

מאת אלי אלעד, סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

החברה להגנת הטבע תובעת מראש עיריית חיפה, אריה גוראל, לפעול מיד להצלתו של אתר מערכת הקבורה מתקופת המשנה והתלמוד ב"חיפה אל־עתיקה", בטרם יאבד לעד אתר ארכיאולוגי־היסטורי נדיר זה, המהווה עדות לחיפה התלמודית־יהודית.

במכתב ששיגרה מנהלת סניף החברה להגנת הטבע בחיפה, שושי צייזלפרי, לגוראל, נטען כי האתר מימי בית שני, השוכן בשכונת "תחתית הכרמל", סמוך לנמל, שמצבו עד כה היה עגום ביותר, הגיע לשפל המדרגה עקב השימוש שנעשה בו על־ידי השכנים כמקום לסילוק גרוטאות ואשפה.

בסיום תובעת החברה להגנת הטבע מעיריית חיפה לפעול לגידור מיידי של האתר, להצבת שילוט הולם ולשיקום האתר והגן הציבורי הנטוש שסביבו.

עזרא גולדברג, ניצב משנה בדימוס, חושף:

כך הלבישה המשטרה את תיק הרצח

אחרי 54 יום בהם שהה החשוד משה עזריה במעצר, בא יום התרגיל:

08.45: נסיעה לבדיקת פוליגרף בתל־אביב
10.00: תחילת הבדיקה
22.30: סוף הבדיקה (11.30 שעות)
24.00: יציאה לחיפה
02.00: תחילת שחזור בחיפה
04.30: הכול נגמר.

מדוע שהה משה עזריה 11 שעות בבדיקת פוליגרף? מדוע ארכה החקירה 19.30 שעות, ודווקא בתאריך המסוים? מדוע צולם סרט השחזור במקוטע? מדוע נערך סרט השחזור של הרצח (פוטומונטאז')? ומהי בדיוק הסיבה בגללה צולם פעמיים? האם משה עזריה מסוגל לבנות תחבירית את המשפטים הכתובים בהודאתו?

קרא בחדשות של שבת. 10.6.88

זהו סיפור פרשת הרצח של ישראל גולמן. משה עזריה, צעיר הלוקה בשכלו, הואשם ברצח הנער. הוא יושב כבר שבע שנים בכלא, וטוען לחפותו. בחודשים האחרונים איבד קשר עם הסביבה. הוא מאושפז שם במחלקה הפסיכיאטרית. הפרק הראשון מתחקירו של עזרא גולדברג פורסם ביום שישי שעבר. הרוצח עדיין חופשי.

מאת: יוסי הימן

אשראי עד 2/8/88

שיטת המחיר הקצוץ

מבחר ירקות מובחרים בהוזלה מיוחדת לדוגמא:

אבטיח 0.69
משמש 2.25
עגבניות 1.19
שזיפים 2.60
שקדים ירוקים 2.10

הכולבו
לקנות וליהנות מכל היתרונות

TWA

עכשיו - ארבע טיסות 747 נון-סטופ לניו-יורק.

החל מחודש יוני ט.וו.א. מגדילה את מספר טיסות הנון-סטופ לניו-יורק.

בכל יום ו', שבת, ראשון ושני, בשעה 13:40 אחה"צ, יוצאת טיסת נון-סטופ של ט.וו.א 747 לניו-יורק ומשם ליותר מ-100 ערים בארה"ב, הוואי והאיים הקאריביים. מחירים מיוחדים במחלקת עסקים.

בדבר פרטים התקשרו לסוכן הנסיעות או לט.וו.א
טל: 02-241135, 03-651212, 04-528266.

TWA
ט.וו.א. אל כל טוב אמריקה.

مكان الأصل

ספורט

בעריכת יוחאל ארזי

מכבי: שנה אחרי שנה זה גם דאבל

מכבי ת"א קם מהקרשים, פיגר 0–1, ניצח 1–2 את הפועל ת"א וזכה בגביע המדינה, בפעם השניה ברציפות ● רימוני עשן והשתוללות אוהדים סיימו עונה עצובה לצהובים ● הפועל שלט עד להפסקה, מכבי לאחריה ● שבתאי לוי מהפועל הלם בגולדברג והורחק ● בני טבק שוב כבש את שער הניצחון ● באלאגן ים תיכוני בסיום

מתנת יום הולדת לבני בום: גביע

אמש בכדורגל

מאת יהושע שגיא

בני טבק, השחקן הזקן ביותר על המגרש – הלוואי על כולנו זיקנה כזו – אתמול יום הולדת (נולד ב־7.6.1956), קיבל את המתנה המאושרת ביותר: הבקיע את שער הנצחון שסיים למכבי תל־אביב עונה עצומה עם דובדבן מתוק יותר ממתוק. הוא הבקיע את שער הנצחון ורצה לקבל מידי הנשיא הרצוג את הגביע, אבל קפטן מנשה שמעונוב, שויתר בעונה שעברה לאבי כהן, לא ויתר הפעם. בני עשה את העבודה – מנשה קיבל את הגביע.

ביום הולדתו ה־32 הזכיר לי טבק את צ'ה בום קן הקוריאני, שעשה לפני שבועיים, במדי לוורקוזן, בגמר גביע אופ"א, בדיוק מה שעשה אמש טבק: הבקיע את שער המשווה (3–3) נגד ברצלונה, והגביע האירופי נדד ללוורקוזן בעקבותיו. בום קן עשה זאת יומיים לפני שמלאו לו 35 (נולד 21.5.1953).

ללמדך, כאשר משחקים על גביע – לעולם אין לזלזל בכדורגלנים זקנים.

מכבי מרוט הנוצות צבע אמש את תל־אביב בצהוב, כשהוא עושה לאלופים של הפועל בדיוק את מה שעשתה סינדרלה וימבלדון לאלופה ליוורפול בגמר הגביע האנגלי. לכל היה ברור שזו העונה הגדולה של האדומים הבאים, אבל הצהובים נתנו את הנשמה, וגם יותר מזה, ועד עכשיו הם הולכים לקיץ ארוך עם חיוך רחב על השפתיים, בתחושה שמיהרו מדי לוותר על אסכולת גיורא שפיגל המלופה שהביא.

זה היה קרב אדירים, גברי מאוד, עם יריבות נוסח רגבי. אבל היריבות הזו בלטה בעיקר ביציעים ופחות (להוציא מיקרה שבתאי לוי) על המגרש עצמו, שם התברר כי הצהובים הסירו את כפפות המשי וגם בהפועל יודעים לתת אגרוף ימני ישר בפרצוף.

ערכתי רישום של עבירות, והוא מעניין מאוד: השופט שרק ל־11 עבירות שביצעו המכבים ו־18 שעשו האדומים. אבל אטרקטיבית חלוקת העבירות לשתי המחציות: ב־45 הדקות הראשונות, כאשר היה יתרון להפועל, עשו הצהובים 9 עבירות לעומת 6 בלבד של הפועל. לאחר מכן, כאשר מכבי גילה עליונות, עברו האדומים על החוק 9 פעמים לעומת פעמיים בלבד של הצהובים. ובנוסף לזה, כמובן, האגרוף המבוצר של שבתאי לוי שהורחק מן המגרש ולזה הוזמה על־ידי מאמנו, יצחק שניאור, שגער בשחקן הגס לעיני רבבות הצופים.

הסתכלתי על שני הבוסים. איציק שניאור, הרבה פחות עצבני מאשר בזמני הגמר נגד נתניה, יושב על הספסל, קם, מחלק הוראות, מתיישב. לא היסטרי, ללא עוויתות של עצבנות. גיורא שפיגל יושב על הספסל השני, שקט, שליו, כמו היה יו"ר מועצת המנהלים של בנק מצליח. לא קופץ כאשר מכבי סופג, לא כאשר מכבי משווה, וגם לא כאשר מכבי עולה ליתרון. לידו, המאמן דוד ברנור מתרוצץ על הקו כמו היה עסקן במועצת הפועלים. האווירה בשני הספסלים טובה, במנהל המכבי ירון עוז משחק אותה כמו גדול, מנהל הפועל גדי תבור משחק אותה אלגנט.

אבל הסיפור האמיתי היה על המגרש. ודרבי נשמה שעובר גם על האוהדים. הם מוכנים היטב למערכה. חזיים, בלונים באדום ובצהוב, רימוני עשן בצבעי הקבוצות, ותזמורת המשטרה בניצוחו של מנשה לבדין, המעבירה רעד בנשמה בנגינת התקוה. האוהדים בשלהם: רן שי־לוח מגלי צה"ל, אדום מוצהר, מלקק שלגון צהוב "נגד עין הרע". אברהם ברזילי מהטלוויזיה, צהוב מוצהר, מודה לאל שהצליח ברגע האחרון לבוא למשחק. שמחה כמו לך ותדע מתי תחזור.

ההתאחדות עשתה מאמץ עליון לארגן אירוע בסגנון אירופי. הכל התנהל נהדר, בסדר מופתי – עד שהמישחק החל. מרגע זה צפו במאבק כולם – כולל אנשי כוחות הבטחון, הסדרנות והמשטרה שהפקיד את עבודתם, והסיום מצא חינגה ים־תיכונית בנוסח אספסוף שלוח רסן.

זה היה צריך להיות תשדיר שירות לשובו של הכדורגל הטוב והיפה לתודעת הקהל, לרכישה מחדשת של לב ההמונים. במקום זה היינו עדים בסיום להתפרצות חסרת מעצורים של המונים צהובים, שסבלו כל העונה והתאלימו אמש לפרוק את תיסכולם.

טכס מסירת הגביע מידי הנשיא הרצוג לקפטן שמעונוב, התאים לאיזור בו אנו חיים, בעיקר משום שכוחות הבטחון לא השתלטו על אלה שאינם יודעים כיצד לשמוח.

אבל מה כל זה חשוב לצהובים, שבדקה ה־90 של העונה העצובה הזאת הצליחו למנוע את הדאבל מן היריב ולקחו אותו לעצמם. בסך הכל, לזכות בגביע שנה אחרי שנה, זה גם כן דאבל.

בכדורגל

מאת משה הר־געש

מהי המתנה היפה ביותר שאפשר להעניק לכדורגלן המוגג את יום הולדתו ה־32? נכון שגם המישאל הפשוט ביותר יניב אלף ואחת תשובות, אך מסופקני אם איזו מהן תעלה על השי הפרטי של בני טבק – שער ניצחון בגמר הגביע.

זה היה שער מיוחד במינו, שהביא גם גביע, גם ניצחון יוקרתי (2–1) בדרבי על הפועל, שזכה באליפות לפני עשרה ימים ובכך הוביל 0–1, וגם – ובעיקר – החזיר למכבי תל־אביב את הכבוד שאבד לו פעמים כה רבות העונה.

הזלוף הוותיק של מכבי איפשר אתמול לאוהדיו להרים ראשם בגאווה ולהשתולל משימחה אמיתית, לראשונה אחרי תקופה ממושכת. פעמיים בתוך שנה אחת הוכיח טבק נעים ההליכות, כי השנים מיטיבות לא רק עם יינות. אשתקד הבקיע את השער האחרון והקובע (3–4 בבעיטות 11) בגמר הגביע על מכבי חיפה, והיקנה לקבוצתו תואר ראשון לאחר הפוגה בת 10 שנים. אמש דאג שהגביע ישאר במועדונו שנה נוספת.

ביש מזל להפועל

הפועל רצה מאד תואר כפול, אך אמש נלקח ממנו התפקיד הראשי, אליו הורגל בתקופה האחרונה. צירוף מיקרים – חלקם נבע ממזל ביש – הקל את המלאכה על היריב העירוני. הסימן הראשון היה כבר בדקה ה־23, הבלם המנוסה יוסי זאנה נאלץ לנטוש את המגרש בגלל פציעה והוחלף ברפי שמואל. הסיום העצוב, מבחינת הפועל, היה בדקה ה־65. דקות ספורות קודם לכן נכנס שבתאי לוי במקומו של מודים זאנו, פרץ בתנופה רבה מהמרכז והוכשל בגסות ע"י גולדברג. שבתאי לא שלט בעצביו, הלם באגרופו בפני גולדברג, הורחק והותיר את חבריו בנחיתות מספרית, שחיסלה כמעט כליל את הסיכוי להשוות, כאשר מכבי הוליך 2–1.

להפועל אין סיבה מיוחדת להתלונן על קיפוח. רק במחצית הראשונה הפגין קטעים בודדים מהיכולת שהקנתה לו את האליפות. סיני הגביה לא חזר על ההצגה מחצי־הגמר נגד מכבי נתניה, ולא היה בבדיל הזה כאשר היו קרובים לכך בדקות הטובות. והיו דקות כאלה, בהן דהרו במסירות ותקפו ביעילות את השער בפריצות מהאגפים.

גם מכבי לא הפגין משחק גדול, אך היה ראוי לניצחונו בזכות רוח הלוחמה, ההקרבה והרצון לנצח גם כשפיגר 1-0. המישחק המכבי סבל לעתים מחוסר דיוק וניסיונות מיותרים למישחק סוליסטי, אך הוא ניצל היטב את ההזדמנויות – ובעיקר ניצל את הפירצה שנפערה בהגנה עם יציאת זאנה. אין להתעלם גם מתרומתם החיונית של הוותיקים מרכוס, טבק ודריקס, שהוכיחו שוב מה ערכו של נסיון במעמדים מסוג זה.

שער העונה של כהן

הכל נראה אחרת בשלבי הפתיחה. כבר בדקה הראשונה יצא הפועל להתקפה נאה: הכדור נשלח שמאלה, בן־שיטרית פרץ מצויין, שלח למרכז, סיני בעט ומרכוס הדף מבין לקרן. בהמשך הפגין הפועל מישחק מסוגנן, הכתיב את הקצב וגם הבקיע, בדקה ה־25. לאנו פרץ משמאל, הגביה למרכז ובן־שיטרית החדיר את הכדור מזווית אלכסונית, 0–1.

מכבי הגיב בהתקפות מסוכנות, שהתיימו בבעיטות אופייניות של איזניר – אחת מהן היתה מסוכנת מרהיבה, בכך רמזו על השיוויון, שהוחדר את הסידרה של שערי החודש בבי.בי.סי. בדקה ה־39 התקדם מיקי כהן עם הכדור משמאל, וממרחק רב החליט לפתע לבעוט לפינה הרחוקה. הכדור טס לרשת הגבוהה ונתן לאוהדים הבלונים הצהובים את האות לפרוץ בצהלות קולניות.

ארבע דקות מפתיחת המחצית השניה נגנז חלום הדאבל של שניאור ותניכיו. בני טבק ניצל חוסר עירנות בהגנת הפועל, השתלט על הכדור, פרץ בין המגינים ובקור רוח אופייני בעט לפינה הגבוהה הרחוקה בשבית את סליאס.

השער נטע ביטחון במכבי, וערער את שיווי המשקל של הפועל, שאיבד מהתלהבותו בעיקר לאחר שנותר עם עשרה שחקנים. ההזדמנויות שניתנו להפועל להשוות לא נוצלו, ושחקניו נאלצו בסיום להביט מרחוק על הגביע שהעניק נשיא המדינה חיים הרצוג, לצהובים העולזים, זו השנה השניה ברציפות.

מכבי תל־אביב – הפועל תל־אביב
(1–1) 1–2

השערים למכבי: מיקי כהן (39), בני טבק (49). להפועל מאיר בן־שיטרית (25).

★ המצטיין: בני טבק.

● מכבי תל־אביב: מרכוס, מיקי כהן, שמעונוב, גולדברג, שאול כהן, אלון נתן, לול, גריאני (בראל 82), איזניר, דריקס (צרפתי 84), טבק. המאמן: דוד ברנור.

● הפועל תל־אביב: סליאס, עמר, זאנה (רפי שמואל 23), סגל, הרשליקוביץ', ארמה, אקוח'ין, סיני, אלי כהן, זאנו (שבתאי לוי 60), בן־שיטרית. המאמן: יצחק שניאור.

שפט יעקב שיינר, בסיוע הקוונים יצחק בריגזוק ויצחק רוזנברג. 25,000 צופים, ברמת־גן.

מכבי תל־אביב
- בעיטות לשער: 12 (8 במחצית הראשונה).
- נגיחות לשער: –.
- קרנות: 4 (3 במחצית הראשונה).

הפועל תל־אביב
- בעיטות לשער: 22 (12 במחצית הראשונה).
- נגיחות לשער: 2 (אפס במחצית השניה).
- קרנות: 4 (3 במחצית הראשונה).

זה הרגע הגדול של מכבי: בני טבק (בלבן) מתגבר על דוד הרשליקוביץ ובועט את כדור הניצחון (1–2) על הפועל בדרבי התל אביבי. הדאבל הוא של מכבי. (צילום: עדי קרן)

קפטן מכבי ת"א מנשה שמעונוב מניף את הגביע, אחרי הניצחון בגמר הגביע על הפועל ת"א. (צילום: עדי קרן)

הרצוג: מכבי לחם וניצח

המכבס

מאת אילן פיש

בעונה שעברה, בנסיבות אותו תאריך, הם נפגשו פנים אל פנים ולחצו ידיים. מזל טוב, אמר. תודה רבה, השיבו. האמש – אותם חיוכי אושר, אותן מילות ברכה, אותם שחקנים. נשיא המדינה, חיים הרצוג, מברך – כדורגלני מכבי ת"א, מרושני עונג, מודים לו.

מנשה שמעונוב ניגש ראשון. לראשונה בחייו מניף גביע כקפטן. אשתקד ניתנה לו הזדמנות דומה. ויתר והעניק לאבי כהן את החוויה הבלתי נשכחת. אולי גם הוא לא האמין, אבל השמחה שחזרה ושמעונוב המאושר לא המתין זמן רב. רק קיבל את הגביע מהנשיא, הלפ – הידיים מתנפנפות אל־על, ואחר זוז ביד אוהבת את הגביע ה־17 במספר בו זכה מכבי, מאז נוסד המפעל המוותק ב־1928.

צוות הניהול, גיורא שפיגל ודוד ברנור כבר היו שותפים למעמד דומה כשחקנים פעילים, עוד בימים שמכבי היה רק אחד, ללא צורך להזכיר את שם העיר. הפעם זה היה שונה. אומרים שהיתה זו העונה הגרועה בתולדות המערכת, ועל בן גיורא ודוד הולכים. מעניין מה יזכרו יותר, את השפל המתמשך או את הגאות הפתאומית המרנינה. "תודה רבה", הם אומרו לנשיא. "תודה רבה" אומרים בוודאי גם רבבות אוהדים בצהוב.

הפועל תל־אביב רצה דאבל. האחרון היה בשנת היסוד, ומאז ממתין הדאבל 50 שנה. הדאבל ימתין, אולי, לשנה ה־51. הנשיא מנחם, שחקני הפועל מודים. גם המכבים הודו. אבל איזה הבדל בפרוח. אושר מול תוגה.

חיים הרצוג, ספורטאי לשעבר, נתנה "היה מישחק כדורגל טוב. במחצית השניה מכבי תל־אביב לחם וניצח". היו"ר שאול מוריץ ציין כי היה זה גמר קלאסי עם כדורגל מעולה ואווירה מהנה "סיום מתוק לעונה בעייתית".

ברנור: שיפור קל בהרגשה

מכבי

מאת צחי ברזילי

קבלו תיקון לפתגם הידוע: מי שלא ראה שמחת בית השואבה ו/או שמחת מכבים על זכייתם בגביע המדינה, לאחר ניצחון שמנע מהאדומים דאבל, ולאחר הפיכת פיגור לניצחון שהביא לגביע שני ברציפות, לא ראה שמחה מימיו.

זה התחיל עם מאות שפרצו את גדר יציעי הבטון השבים, כדי לפזז באקסטזה במגרש ולשאת את אליליהם על כפיים. תפסתי את מנהל מכבי תל־אביב, ירון עוז, סמוך למרכז המגרש: "זה רגע של אושר. הוזיתי זכיה בגביע כשחקן ואני מאושר שעשיתי זאת גם כמנהל. זה ממתיק את העונה המרה הזו".

לפתע מגיח משמאל, במהירות מוהרות, כלי רכב אנושי. אלי דריקס על כתפי אוהדים נלהבים. ובתוך ההלבשה שמחה עצומה. שאול כהן, שיתק היטב את משה סיני במשחק: "קיבלתי משימה לשמור על סיני. אמרו לי שזה יביא חצי ניצחון. לקחנו את הדאבל מהאדומים ואנו מחזיקי הגביע פעם שניה". אריה לולו שוכב על מיטת הפצועים, כאוב ומאושר. את רגלו עוטפת תחבושת אדומה מדם, והוא אומר: "ההרגשה היא כמו להיוולד מחדש".

עכשיו בני טבק הוא גמר שלישי שהוא מכריע בעצמו: "השמחה כפולה. על שזכינו ועל שהבקעתי את שער הניצחון. זה עבור יום הולדתי". מחר יום הולדת גם לאלון לוי. אמנם צפה מהצד (פצוע) אך שמחתו לא פחותה: "לא שיחקתי אבל ההרגשה נפלאה. זה ניצחון שמחפה אפילו על התבוסה בחיפה".

גם חיים גולדברג, מרמר על כתרות: "עשינו דבר גדול. בשביל רגע כזה שווה לסבול אפילו שתי עונות". אלון נתן ומנשה שמעונוב מדברים על האופן בו תקפו את מכבי בעונה החולפת בכלל ובשבוע האחרון בפרט. אלון: "נתנו תשובה גם לאנשי התקשורת שעשו עלינו 'עליהום'. מכבי היא אימפריה אם בעונה כזו הצליחה לזכות בגביע". ומנשה שמעונוב, שסבל השבוע מהתקשורת, ומאלות הגלי־גנים אומר: "עבר עלי שבוע קשה. הקבוצה הוכיחה שהיא בנויה למצבי לחץ קשים. עשינו משהו שלא עשו הרבה קבוצות מכבי ת"א בעבר".

מוטי איווניר, מגיל 16 ומצי בבוגרים. זה התואר הראשון שלו (כשאבי כהן הניף את הגביע בשנה שעברה, מוטי היה ברזרבה). מוטי: "אני מאושר. להמנו, הפתענו את כולם, והוכחנו שיש לנו מה למכור. כיפרנו על כל העונה".

גם למשה מרמוט זה תואר ראשון, וגם ניצחון ראשון בדרבי הגדול: "ההרגשה אדירה. אני שמח שכל הדברים הטובים באו פתאום ברגע אחד. סוף טוב הכל טוב".

אלי דריקס מריח ריח שמפניה ואומר: "לקחת גביע מאלופה זה דבר גדול. נפצעתי בשלב מוקדם. קובי סגל נכנס בי ברגל, אבל לא אומר לך שהוא פושע, כי זה מה שהיה צריך לעשות כדי להצליח". אלי גם מחזה דעה בקשר למחיקת חרפת העונה החולפת: "אני לא רוצה לדעת עוד מהעונה הזו. אבל אם יש משהו שעוזר למחוק אותה זה הגביע".

המאמן דוד ברנור מרגיש מספיק טוב כדי לומר בצניעות: "יש שיפור קל בהרגשה". והוא מוסיף: "חששתי שמסע ההכפשה נגדנו יפגום במוטיבציה וישפיע על השיפוט. אני שמח שהתבדיתי. שיינר שפט מעולה, ושחקנו בנחישות לזכות בגביע".

שנאור: היה משחק שקול והפסדנו אותו בעצמנו

הפועל

מאת פנחס ויטל

בפינת חדר ההלבשה ישב שבתאי לוי דואב וכאוב, ומולו מאמנו, יצחק שניאור, מתריס בגרה: "שאבי, מה עשית לנו? הרי דיברתי על כך. מכבי חיפש את זה ואתה נתת להם מתנה".

הרחקתו של שבתאי לוי לא נתנה מנוח לשניאור שלא חדל לדבר עליה. "אני מצדיק את ההרחקה, אך השופט צריך היה להרחיק גם את חיים גולדברג. שאבי עשה את טעות חייו. פציעתו של זאנה החלישה את ההגנה, והצבתו של יעקב אקוח'ין במקומו החלישה את הקישור. הפסדנו בעצמנו את המישחק שהיה שקול", אמר שניאור.

משה סיני: "לא מבין מדוע גולדברג שיחק כך. רוב הזמן היינו טובים יותר. לא ניצלנו את ההזדמנויות ומכבי ניצל את שלו. כל הכבוד להם".

יוסי זאנה: "אם לפני מישחק כזה אני צריך להתעורר שעות, במקום לנוח בבית המלון (רמז למסגרת בתשלומים), זו הסיבה שכך אנו משחקים. במקום לנוח לפני המישחק, אנו הולכים כעניים בפתח, וההנהלה מתנהגת בהבבנות".

אלי כהן: "למכבי קבוצה טובה למדי. הפסדנו בגלל הרחקתו של שאבי, אך השופט יעקב שיינר היה חייב להרחיק גם את גולדברג".

מיקי בן־שמרית: "זה שיחק חזק, אם כי לא באגרסיוויות כמו נגד שמשון. השופט היה צריך להרחיק גם את גולדברג".

שחקני הפועל: זה כמו בעזה

מאת חיים מליגר
סופר "ספורט הארץ"

שחקני הפועל תל־אביב ישבו בתוך האוטובוס מכונסים בעצמם. הכל ניסו לעכל את ההפסד, שמנע מהקבוצה את הדאבל. לא היה להם זמן רב להירהורים. מטח אבנים מאיים החל ניתך עליהם מכל עבר. מטח האבנים החל מטרים ספורים לאחר שהאוטובוס יצא מהאיצטדיון. שתי אבנים גדולות במיוחד – אחת פגעה בקידמת האוטובוס ואחת בצד – שורדו מאביקה ובהלת ממש. השחקנים התכופפו מחשש לפגיעה משברי הזכוכית. בתוך המשיך ההמון המשולהב בשלו. שחקני הפועל קבעו: "למה זה מגיע לנו? כבר הפסדנו. זה כמו בעזה".

הליגה לכדורסל תחל ב־4 באוקטובר

נשיאות איגוד הכדורסל אישרה אתמול את תוכנית המישחקים לעונה הבאה. מישחקי הליגה הלאומית הארצית לגברים, וכן הליגה הארצית לנשים, יחלו ב־4 באוקטובר ויסתיימו ב־11 באפריל, מועד גמר גביע המדינה לגברים.

הנשיאות אישרה גם הקמתה של קרן מיוחדת לכדורסלניות הנבחרת הלאומית, במקביל לקרן שבה נהנים הגברים. בעניין אחר: אתמול התקבלה במשרדי האיגוד הזמנה לנבחרת הנוער להשתתף בטורניר משולש בספרד, ב־28–30 ביוני, יחד עם איטליה והמארחת.

● בהיעדרו של יוחאל ארזי נערך "ספורט הארץ" בידי יהושע שגיא.

חגיגה נוצצת למחזיקי הגביע

כדורגלני מכבי תל אביב וראשי המועדון חגגו אמש בגן הטורקי של אולמי "הנוצץ", כאורחי בעלי המקום האחים מאיר ודוד הבי, את הזכיה בגביע. חגיגת הניצחון תוכננה עוד לפני המשחק והוזמנו אליה אבנים ואוהדים.

הערב בראשל"צ: דרבי חמישי על האליפות

בכדוריד

מאת שאול ליליב
סופר "ספורט הארץ"

"כמו מכבי ת"א בכדורסל, כך אנחנו", אומר זאב וילברגר, מאמן מכבי ראשון לציון – "בכל שובים עוד ועוד באליפות, כך מתקשים להיפרד ממנה". ערב הדרבי העירוני על אליפות הכדוריד, בין מכבי להפועל, להצהרה זו משמעות מיוחדת. המכבים רוצים אליפות שלישית, בהפועל טרם טעמו אליפות.

650 הכרטיסים לדרבי החמישי המכריע, הערב ב־20.30 באולם מכבי בראשל"צ אזלו. האוהדים הוציאו למכירה 100 כרטיסים במחיר 100 ש"ח, העודדו ועמם של אנשי הפועל. "אפילו בגביע אירופה לא היה מחיר כה גבוה. אין זו מלחמה הוגנת. אי אפשר להרחיש מהאוהדים שירכשו כרטיס במחיר כזה" התלונן הדרה, יצחק פרנקל.

ראשל"צ אחוזת אמוק כדוריד. אחרי שארבעת המיפגשים האחרונים הסתיימו בשוויון כוחות (22–24 למכבי, 18–24 להפועל, פעמיים תיקו – 20–20 ו־18–18), וזקוקים בהפועל לתיקו בלבד כדי להוסיף את הכתר (בזכות הפרש השערים המשופר).

וילברגר מציע להפועל לא לבנות על כך. "מכבי הולך על כל הקופה, למרות שלביתיות, במקרה זה, אין יתרון עבורנו. נכון שביציעים צפוי רוב מאסיבי למכבי אבל האוהדים שלנו הם קהל קונצרטים. עברנו השבוע על תיקון טעויות: סגירת זריקות ממרוחק ותירגולים בהתקפה.

"ברוך כללי", הוסיף המאמן, "ההתקפה היתה החוליה החזקה שלנו העונה, אבל הדבר לא התבטא במספר השערים שהבקענו בפליי־אוף – רק 18–17 שערים בממוצע למישחק. גם הערב לא יובקעו שערים רבים: עובדה ששום קבוצה לא הצליחה עד כה לברוח מיריבתה. מי שתשתלט מלחץ ומהעייפות תנצח. יחסי הכוחות שקולים: לצידנו הנסיון והיכולת, ואילו הפועל נהנה מרעננות בעורים.

יוסי קלו'ני, מאמן הפועל, מסכים בעניין הנסיון, אך לא בסעיף היכולת. "אינו נופלים ממכבי. הם שנמצאים בלחץ ועניין הכרטיסים מאשר זאת. בפליי־אוף של השנה שעברה הם גברו עלינו בשלושה מישחקים חלקים, ואפילו המצב של הסידרה הנוכחית מעיד שהבחורים התגברו כדי לנצח".

בהפועל כועסים על פציעת אליעזר ורד, הקפטן, הסקורר (10–8 שערים למישחק) והכדורידן המצטיין בקבוצה, שנפצע בעת מגע קשה עם עדי כהן ממכבי, במישחק השני. לוורד קרע ברצועת הברך, והחמיץ את המיפגשים העוקבים וייעדר גם הערב ובגמר הגביע, בשבוע הבא, מפאת הצורך בניתוח.

הכל מבטיחים שהאירוע הערב (יצולם לטלויזיה) יהיה טעון חומר נפץ ועניין, יריבות מתוחה ויוקרה עירונית. ישפטו: דני גוטמן ונחום זבצקי.

"ועדת חמישה" תפתור את המחלוקת עם קליין

זלוטיקמן נעדר גם אתמול מאימוני הנבחרת למרות שהתבקש להתייצב

בכדורסל

מאת אילן פיש
סופר "ספורט הארץ"

חיים זלוטיקמן לא בא אתמול לאימוני נבחרת הכדורסל, המתכוננת לטורניר הקדם־אולימפי, למרות שקיבל הוראה להתייצב. באיגוד הכדורסל יבררו את הסיבה להיעדרותו, קודם שימצאו דרך להגיב. לאחר שניסו להשיגו טלפונית, לא לקחו באיגוד סיכון ושלחו לזלוטיקמן מברק.

לפני שאימוני הנבחרת החלו, הודיע הכדורסלן המצטיין, כי אין בכוונתו להשתתף בטורניר. אחר כך התברר, כי הוא דורש פיצוי כספי בעד הפעלתו בנבחרת. זלוטיקמן שוחרר מאימונים עד שלשום, ובינתיים באיגוד הוחלט לא לשחררו. שלשום ואתמול לא הגיע למטה האימון. ראשי האיגוד ניסו אתמול לשווא לאתרו.

פרט לכך, התקיימו האימונים במתכונת רגילה – אימון כושר ואימון טאקטי. עם הצטרפות עוזר המאמן, משה ויינקרנץ (חזר מ"די־גול" ביוון) ולאון פרסר (מחופשה בארה"ב), נכנסות ההכנות לשלב גבוה.

אתמול הוחלט בנשיאות האיגוד למנות ועדה בעלת סמכויות, שתכלול את הגזבר, גדי צדר, איתן חפר, שלום גרינבאום, שמעון מזרחי ויורם אוברקוביץ', שתמצא פתרון למחלוקת במחזה של רלף קליין. ייתכן שעוד היום ייפגשו החמישה עם קליין.

המשכים מעמוד 1

שיפטר: הפרת זכויות האדם בשטחים

(סוף מעמוד 1)

באנגלית בו יפורטו כל הנוהלים המחייבים את צה"ל בשטחים. המסמך, שיועבר לעיון מומחי מחלקת המדינה האמריקאית, יפרט את נוהלי הפתיחה באש בשטחים, נוהלי עצירת חשוד, נוהלי טיפול בעצורים, מבנה מערכת הבקרה המשפטית בשטחים ובחומה.

עם תום הפגישה יצא שיפטר ללישכת הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון – לו העביר מסרים דומים.

הרמטכ"ל הדגיש כי אחת הבעיות הקשות עמן מתמודד עתה צה"ל בשטחים היא כמותן הגדולה של שמועות שווא המתייחסות להתנהגות חיילים. שיפטר הדגיש למנכה את המאמצים שמקדיש צה"ל לחקירת כל מקרה התנהגות חריגה. לדבריו, אינו מטיל ספק באמינות צה"ל.

בפגישה שקיים שיפטר עם שר החוץ וממלא מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, העריך כי השיפור ביחסי המעצמות ופתיחותו של גורבצ'וב יוצרים לראשונה הזדמנות לתפנית של ממש ביחסים בין ברית־המועצות וישראל.

שיפטר הצביע על שיפור במצב זכויות האדם בברה"מ. לדבריו מתירים הסובייטים פתיחת בתי־כנסת, חינוך יהודי ולימודי תלמוד, והוא צופה עליה במספר אשרות היציאה עד לממוצע שהיה מקובל בשנות השבעים.

עוד אתמול, נועד שיפטר לפגישת עבודה עם הפרקליט הצבאי הראשי, תת־אלוף אמנון סטרשנוב.

פגיעה־עין נוספת

מפקד כוחות צה"ל ברצועת עזה, תת־אלוף מ., אמר אמש: "לא נשנה את המדיניות של הפעלת כדורי גומי לעבר מפירי סדר בעקבות שני המקרים של התינוקות שאיבדו את עינם במחנה הפליטים ג'יבליה. המקרים מצערים אבל חידדנו את הפקודות בקרב חיילי צה"ל ברצועה, לפיהן אין לירות כדורי גומי במקומות בהם נמצאים נשים וילדים קטנים. פקודות אלה היו בעבר, אך בעקבות המקרים הללו הבהרנו זאת לחיילים בשיחות".

תא"ל מ. גילה כי מהתחקיר שנערך אתמול בקרב חיילי צה"ל שנכחו באירוע בג'יבליה, עולה כי במקום האירוע לא היו תינוקות ונשים. עם זאת, אמר מ. כי אכן נורה כדור גומי לעבר מפירי הסדר, וסביר להניח שהכדור ניתז מקיר ופגע בעינה של הפעוטה סידה סמיר אל־שראפי. צה"ל ממשיך, לדבריו, לבדוק האם נפגעה הפעוטה מכדור גומי או מעצם אחר.

סמיר אל־שראפי בת תשעת החודשים מאושפזת עדיין בבית החולים לעיניים בשכונת כאמר, ועינה השמאלית הוצאה. אימה של הפעוטה, ספיקה עאמר שראפי בת ה־22, סיפרה אתמול כי לקחה את הילדה על־מנת להצטייד במזון, כאשר לפתע פגע בעינה של הפעוטה כדור הגומי.

אתמול טענה משפחה נוספת במחנה הפליטים ג'יבליה כי ילדתם בת השמונה, הנאויה עייד מוחמד אבו־ראקאן, נפגעה בעינה מכדור גומי ביום שבת.

אתמול היו הפרות סדר קלות ברצועת עזה. מקורות ערביים טענו כי הפרות סדר ארעו במחנה הפליטים שאטי ובשכונת זיתון, אך לדברי דובר צה"ל עבר יום שקט על עזה.

יקוצץ תקן תא"ל בגדה

שינוי נוסף במבנה פיקוד צה"ל בגדה המערבית מתוכנן להתבצע בשבוע הראשון של יולי, עם ביטול תפקידו של אחד מתתי האלופים באיזור – מפקד איזור השומרון, המאויש כעת על־ידי תת־אלוף זאב לבנה, המשמש גם כמפקד עוצבה.

לאחר ביצוע השינוי ישמש רק תא"ל אחד בתפקיד פיקודי בגדה המערבית כולה – תא"ל גבי אופיר, שמונה לתפקיד מפקד איזור יהודה ושומרון. בנוסף לתא"ל אופיר ישמשו ארבעה אלופי־משנה כמפקדי מרחבים: בשכם, חברון, בנימין וקלקיליה־טול כארם.

בכך תיבגם לתוקפה ההיערכות הקבועה של כוחות צה"ל בגדה המערבית.

נוהל מעצר חדש

על־פי נוהל שנקבע בפיקוד המרכז, חייב צה"ל להעביר בתוך 48 שעות כל עצור למיתקן כליאה מסודר – ולא, לשחררו.

הנוהל נקבע על־מנת למנוע החזקת עצורים שנעצרו במהלך הפרות־סדר זמן ממושך במיתקנים צבאיים שאינם מתאימים לכך.

לרוב נלקחים עצורים אלה בידי חיילים שעצרום לבסיסי צה"ל – שם הם מוחזקים בתנאי־מעצר.

בשל הלחץ על מיתקני הכליאה, ייתכן מצב בו ישוחרר עציר אך בשל הסיבה שלא נמצא לו מקום באחד המיתקנים.

60 אלף ש"ח לפצועים

כ־60 אלף שקלים עלה עד כה למינהל האזרחי ברצועת עזה אישפוזם של כ־40 פצועים תושבי הרצועה – גברים, נשים וילדים – אשר נפצעו מאש חיילי צה"ל ואושפזו בבית החולים ברזילי באשקלון.

מחיר יום אשפוז בבית החולים ברזילי מגיע ל־202 שקלים, כאשר אשפוז ביחידה לטיפול נשימתי או טיפול נמרץ מסתכם ב־268 שקלים.

מאז פרצה ההתקוממות ועד סוף חודש מאי אושפזו בבית החולים ברזילי כ־400 פצועים.

הממשל מנסה לשכנע בכירים

(סוף מעמוד 1)

לא נלווה אליו, כנראה משום שלא העריך שנשקפת לו סכנה בדרך הקצרה. על המדרכה שליד בניין העיריה, בפינת הרחובות עבד א־נאצר ואל־נידאל, התנפל עליו אלמוני, כנראה רעול־פנים, מצויד בסכין ארוכה. האלמוני דקר את אי־טאוויל פעם אחת ונמלט אל תוך סימטאות אל־בירה. הסכין נמצאה אחר־כך מתחת למכונית חונה ליד בנין העיריה. כנראה, הדוקר השליך אותה במנוסתו. אי־טאוויל התמוטט על המדרכה ועוקר, ובכל הידוע בזה לצו לעזרתו עוברים ערבים שהגיעו תיהם גובלות בבניין העיריה.

חיילים בנקודת־תצפית צבאית, על גג בניין במרחק כ־30 מ' מעבר לרחוב, הזעיקו סיוע במכשיר הקשר. כפי הנראה, לא הספיקו החיילים לראות את ניסיון ההתנקשות.

פגיעה עמוקה

צוות של הטלוויזיה הצרפתית היה במקום כעבור דקות מספר. בסרט שצילם נראים חיילי צה"ל מורידים את אי־טאוויל ממכונית פרטית, משעינים אותו על קיר בית, ומנסים להגיש לו עזרה ראשונה. חיילים אחרים חסמו בינתיים את התנועה. אחר־כך הועבר אי־טאוויל במכונית פרטית אחרת לבית־החולים ברמאללה, בליווי צבאי. צה"ל הטיל עוצר על העיירה אל־בירה, וחסם דרכים באזור, כדי להקל על הסריקות אחר החשודים. נעצרו עשרות צעירים.

אי־טאוויל הובהל לחדר־הניתוחים. מנהל בית־החולים, ד"ר עיסא סלטי, מסר לעיתונאים כי הדקירה היתה בחלק השמאלי של בית החזה. הסכין פצעה את הצד הימני של הלב, חתכה את הריאה ונעצה בכבד. הוא הגדיר את מצבו "חמור אך יציב", והעריך כי יחלים מן הפציעה החלמה מלאה.

ד"ר שוקי חרב, שניתח את אי־טאוויל, שהוא מנתח־הלב הפלשתיני היחיד בגדה המערבית, אמר אתמול, שעות מספר אחרי הניתוח, כי אי־טאוויל כבר התעורר מההרדמה והודה לרופאיו. ד"ר חרב סיפר, כי הפגיעה היתה עמוקה והחתך גדול במיוחד, שכן היה צורך לתפור את הלב ואת הקיבה. הרופאים בבית־החולים ברמאללה מסרו, כי ייתכן שיועבר לבית־חולים ישראלי להמשך הטיפול.

הגנה על הבית

אחרי התקרית ביקר בבית־החולים ראש המינהל האזרחי ביו"ש, תא"ל שייקה ארז. בבואו מבית־החולים הגדיר את המקרה "חמור", אך סירב להעריך מה יהיו השלכותיו על מעמדם של ראשי המועצות המוניציפאליות בשטחים ועל נכונותם להמשיך בתפקידם.

שר המשטרה חיים בר־לב ביקר במקום האירוע שעות מספר אחרי התקרית, ואמר כי אינו מבין מדוע יצא טאוויל מבניין העיריה בלא ליווי של שומר־ראש משלו. בתשובה לשאלה אמר בר־לב, כי הוא מצדד בקיום בחירות אישיות ודמוקראטיות למועצות המוניציפאליות בשטחים, אך לא בתנאי לחץ במציאות של "התקוממות" בשטחים.

רוצה להתפטר

כלתו אמרה: "חוסאן אינו בוגד. איימו עליו הרבה בזמן האחרון, אבל הוא אמר שהוא פטריוט שרוצה לשרת את עמו."

בני משפחתו של טאוויל סיפרו אתמול, כי בחודשים האחרונים היה נתון ללחצים ולאיומים על חייו, כדי לאלצו להתפטר. רעייתו מוהדיה סיפרה, כי באחרונה נרגם ביתם פעמים מספר באבנים ובבקבוקים, ואף בבקבוקי־תבערה. למרות זאת, אמרה, אי־טאוויל לא פחד. "הוא אמר: 'אני לא פוחד, כי לא עשיתי שום דבר'", סיפרה מוהדיה אי־טאוויל (74). "אנשים היו אומרים לו לעזוב, אבל הוא לא רצה לעזוב".

חסן אל־טאוויל עצמו אמר, כי אין הוא ירא מפני התקפות אפשריות. "בגליל, איך אפשר להתירא מפני המוות?" אמר לעיתונאים. "קרוב לוודאי שישאו אותי מבית העיריה אל קברי".

בעקבות ההתקפות על ביתו של אי־טאוויל, הולחמו לחלונות ביתו רשתות־מתכת צפופות להגנת דייריו, ובשער הבית הותקנה דלת־פלדה מצוידת בחמישה בריחים ובמנעול אינטרקום. מול ביתו הוצבה לפני חודשים מספר נקודת־תצפית של צה"ל, המאוישת במשך כל שעות היום.

חבר מועצת העיריה של אל־בירה, יוסף סאמה, אמר אתמול לעיתונאים כי להערכתו קיצוניים פלשתינים הם שתקפו את ראש המועצה. "קיוותי שלא נידרדר לרמה של התנקשויות", אמר, אך סירב לומר אם בכוונתו להתפטר.

תושבים באל־בירה ומקורות במינהל האזרחי מספרים כי באחרונה הודיע אי־טאוויל על רצונו לסיים את תפקידו, כנראה עקב הלחצים והאיומים.

(ע"ר). "אלה הנוקטים דרכי אלימות סבורים כי כל דבר יושג באלימות, אך הם רק פוגעים בעצמם" – במילים אלה הגיב שר־החוץ וממלא מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, על ההתנקשות בחייו של ראש עיריית אל־בירה, חסן אל־טאוויל.

אל־טאוויל מונה ראש עיר ב־28 בספטמבר 1986. עם מינויו אמר לעיתונאים: "למען האינטרס של העם הזה, שהעיריה תנוהל לידי בעליה הנוקטים".

העיר נוהלה על־ידי קציני ממשל ישראליים מאז 1982.

ניסיון ההתנקשות בחייו של אל־טאוויל היתה תקרית הרצינית ביותר שאירעה ביהודה ושומרון ב"יום הזעם" שעליו הכריזה "ההנהגה הלאומית המאוחדת" של הפלשתינאים, כדי לציין את פתיחת דיוניה של ועידת הפיסגה הערבית באלג'יר, שכונסה על־מנת לדון בהתקוממות בשטחים.

פעיל פלשתינאי, שביקש לשמור על עילום שמו, אמר כי ההתנקשות בחייו אל־טאוויל נועדה להפחיד אחרים. "טאוויל לא נחשב למעשה למשתף פעולה, במובן זה שלא חשדו בו שיש לו מגעים הדוקים עם שלטונות הכיבוש הישראליים. אולם סירובו להיענות לקריאות החוזרות ונישנות להתפטר מתפקידו, העמיד אותו למטרה לביקורת קשה מצד פלשתינאים רבים".

41% בעד טרנספר

(סוף מעמוד 1)

באוסט על פי מדגם של 1152 נשאלים, 36 מהם מצביעי כך ו־67 מצביעי התחיה. הסקר נערך בתחומי הקו הירוק ולא כלל ערבים, תושבי קיבוצים ותושבי התנחלויות.

מימצאים נוספים של הסקר: 45% מהישראלים סבורים שישראל דמוקרטית מדי. 55% התנגדו למתן זכויות שוות לערבים אזרחי ישראל.

מהסקר עולה, כי עמדות אנטי־דמוקרטיות נפוצות יותר בקרב מצביעי התחיה מאשר בקרב מצביעי כך: 69% ממצביעי התחיה סבורים שמדינת ישראל דמוקרטית מדי, בעוד שרק 60% ממצביעי כך סבורים שמדינת ישראל דמוקרטית מדי.

בטרנספר צידדו 41% מהאוכלוסיה הכללית, 42.5% ממצביעי התחיה שנכללו בסקר ו־77.2% ממצביעי כך. לגבי שאלת הטרנספר, הסביר ד"ר פלד, כי דעתם של מצביעי התחיה, שהיגם על פי מצע התנועה נגד הטרנספר, משקיפה גם על בשאלים מקרב מצביעי התחיה.

50% מכל הנשאלים הסכימו לשיחות עם אש"ף על פי נוסחת "דירה־שם טוב", כלומר אם יכיר בישראל ויפסיק הטרור. בין מצביעי כך הסכימו לכך 35.5% ובין מצביעי התחיה – 30%. 75% ממצביעי התחיה התנגדו לשוויון זכויות לערביי ישראל. מקרב מצביעי כך התנגדו לכך 80%.

למכבי תל־אביב מחזיקת הגביע

גילויים תעוזה, יוזמה, תושיה ומקצוענות ראויים לכל שבח

דלתא־גליל מוקירה ומעריכה מאז ומתמיד תכונות אלה

יישר כוחכם

דלתא־גליל־תעשיות בע"מ

תחזית באו"ם: מיליון חולים באיידס תוך שלוש שנים

מרכז האו"ם (עי"ת). דו"ח שנמסר כאן שלשום חוזה, כי עד שנת 1991 יגיע מספר חולי האיידס בעולם למיליון.

הדו"ח, שהוכן על־ידי המנהל הכללי של ארגון הבריאות העולמי, מציין כי עד ה־1 באפריל 1988 דווח רשמית על 85,273 אנשים שחלו במחלה. הדו"ח מסתמך על נתונים שנתקבלו מ־137 מדינות וטריטוריות. מחבר הדו"ח מציין, עם זאת, כי הנתונים שנתקבלו ממקורות רשמיים אינם משקפים את התמונה האמיתית, ויש להניח שמספר החולים ברחבי תבל מגיע עתה ל־150 אלף, וחוששים כי השנה יוכפל מספרם.

מבין 85,273 חולי האיידס שעליהם דווח רשמית עד 1 באפריל השנה, 62,536 חולים חיים ביבשת אמריקה, 10,995 באפריקה, 10,677 באירופה, 834 באוקיאניה ו־231 באסיה.

הגלסנוסט בברית המועצות מגיע גם לכרטיסי אשראי

כרטיסי ויזה – גם לאזרחים הסובייטים

מאת אריה לביא

כרטיסי "ויזה" בינלאומיים יהיו כרטיסי האשראי הראשונים אשר יונפקו בברית המועצות, הן לאזרחים סובייטיים היוצאים לחו"ל, הן לתושבי חוץ השוהים דרך קבע בברית המועצות.

במוסקווה פורסם, כי לצורך זה התקבל ארגון בשם "זאו אינטוריסט" כחבר ב"ויזה" העולמית. ארגון זה שייך ל"מועצת התיירות" והמטפל בכל הקשור בתיירות פנים וחוץ ברחבי ברית המועצות.

כרטיסי אשראי בינלאומיים של תיירים מתקבלים בברית המועצות מאז 1960 ב־500 בתי עסק, חנויות ובתי מלון המיועדים לתיירות, בהם משלמים ב"מטבע קשה". אך זה לראשונה תנפיק ברית המועצות כרטיסי אשראי על־ידי ארגון סובייטי, לאזרחים סובייטים.

הבנק המרכזי של ארה"ב ישלם 1.35 מיליארד ד' למפקידים של 2 בנקים שנקלעו לקשיים

וואשינגטון (עי"ת). הבנק המרכזי של ארה"ב הודיע שלשום, כי סגר שני בנקים להשכונות בקליפורניה וישלם 1.35 מיליארד דולר לבעלי פקדונות מבוטחים – התשלום הגדול ביותר מסוגו ששולם אי־פעם.

המועצה הפדראלית לקופות חיסכון מסרה, כי שני הבנקים נקלעו לקשיים לאחר ששילמו שיעורי ריבית מהגבוהים שבמדינה, במגמה למשוך מפקידים.

הבנק המרכזי ניסה להבריא את שני הבנקים. כאשר לא עלה הדבר בידו, החליט לסגור אותם.

המפקידים יתחילו כבר היום לקבל את כספם, והריבית עליהם תחושב עד יום שני.

בנקים הנקלעים לקשיים משלמים, במקרים רבים, שיעורי ריבית גבוהים מן המקובל, כדי למשוך לקוחות חדשים. דבר זה מחייב את יתר הבנקים להעלות גם הם את הריבית שהם משלמים, ובעקבות כך קיימת סכנה לאינפלציה.

עד 200 מיליון ילדים מגיל 8 מועסקים בתנאים קשים ושכר זעום

ז'נבה (ע"צ). 100 מיליון ילדים, ואולי אף 200 מיליון, מועסקים ברחבי תבל החל מגיל 8 בתנאים קשים ובשכר אפסי – קובע מחקר שערך משרד העבודה הבינלאומי, שפורסם אתמול.

ילדים וילדות עובדים בבתי־חרושת ללבנים בקולומביה, במפעלי כורסאות במצרים, במטעים של פרו ובריג תתימי בפיליפינים. הם עובדים שעות ארוכות בשכר מבוטל ובלי זכויות סוציאליות.

מחברי המחקר – הבריטי ג'ו בירין והאתיופי אספה בקלה – מציינים כי במדינות רבות מנכים משכרם של הילדים את התרופות, שהם מקבלים ואת ימי המחלה שלהם. לעתים קרובות הילדים חייבים כסף לחברה המעסיקה אותם.

חומרים רעילים

"במקרים רבים המשימה המוטלת עליהם קשה ודורשת מאמץ גופני ונפשי, רב ביותר", נאמר במחקר. הילדים נאלצים לפעמים להפעיל מכשירים וציוד מסוכן וחומרים רעילים. תנאי העבודה לעתים בלתי־נסבלים בגלל החום, האבק והרעש במקומות העבודה.

הדו"ח מצביע על העובדה, כי במרבית המדינות המתפתחות צוות הפיקוח, האמור לשפר את תנאי העבודה של הילדים, מצומצם ואין ביכולתו להתמודד עם הבעיות במפעלים הגדולים, ולגמרי לא – במפעלים שפועלים ללא רשיונות.

משרד העבודה הבינלאומי קרא למדינות העולם לפעול במישורים רבים, כדי לשפר את תנאי העבודה של הילדים. הוא מצביע על הדוגמה של הודו, שם הוחלט לרכז את המאמצים בשלב ראשון ב־10 תעשיות ומיגזרי־משנה, המעסיקים אחוז גבוה של ילדים, להרחיב את הביקורת ולנקוט צעדים בבון העבודה קיבוצאות, כדי לשכנע את ההורים שלהם לשלוח את ילדיהם לבתי־הספר.

ראש ממשלת שוודיה אינגוואר קרלסון מתיישב כדי למסור במסיבת עיתונאים, על התפטרותה הדרמטית של שרת המשפטים אנה ג. לאיון (צילום: אי־פי)

התפטרות שרת המשפטים השוודית מנעה הצבעת אי אמון בממשלה

הרקע: "חקירה פרטית" כדי למצוא הוכחות לסברה, שאיראן הטילה על אנשי המחתרת הכורדית לרצוח את אולוף פלמה

מאת אליהו זהבי

קופנהאגן, (מיוחד ל"הארץ"). שרת המשפטים השוודית, אנה ג. לאיון, הודיעה אתמול בבוקר על התפטרותה לאחר שהובהר, כי רוב מבין חברי הפרלמנט השוודי יתבעו את פיטוריה, ובמקרה של סירוב ראש הממשלה לפיטוריה צפויה הממשלה כולה להודח. בכך באה לקיצה דרמה פוליטית שהחלה לפני שבוע עם גילויים בעיתון אקספרסן כי איש בשם אבה קרלסון מנהל, בהסכמת שרת המשפטים והמפכ"ל המשטרה, "חקירה פרטית" של רצח אולוף פלמה, במגמה למצוא הוכחות לסברה, כי ממשלת איראן הטילה על אנשי המחתרת הכורדית "פ.ק.ק." לרצוח את אולוף פלמה.

מאבק בין זרועות־הביטחון

ברקע הפרשה מצוי גם סכסוך עמוק בין משטרת שוודיה לבין "משטרת הביטחון השוודית" – "סאפו" שהואשמה בהזנחת השמירה האישית על אולוף פלמה, למרות ההודעות כי פלמה צפוי לחיסול. כאשר החל ראש צוות חקירת הרצח, מפקד משטרת שטוקהולם הנס הולמר, לחקור את התזה של רצח בהזמנת ממשלת איראן – הכשילה "סאפו" חקירה זו וגרמה, בסופו של דבר, להדחת הנס הולמר לאחר שנה של חקירה ללא תוצאות.

זו הפעם השלישית תוך פחות משלוש שנים נאלץ שר משפטים שוודי להתפטר. באוקטובר 1985 פטר אולוף פלמה את השר אובה ראינאר בשל הסתבכות בהעלמת הכנסות ממס הכנסה. באוקטובר 1987 אולץ השר כריסטר ויקמאן להתפטר בשל אחריות, מיניסטריאלית לבריחת רב המרגלים השוודי סטיג ברגלינג מבית כלא שוודי ובמקום מתנתה לאיון שהעניקה "מכתב המלצה" לאבה קרלסון, ופגעה בכך, לדעת האופוזיציה, בסדרים תקינים של חקירה משטרתית. קרלסון הוא מוציא לאור בעל קשרים הדוקים למפלגת השלטון. ביום ה' בשבוע שעבר נתפסו שומרי הראש של קרלסון כשניסו להבריח לשוודיה ציוד מעקב, והוא הודה לאחר מכן כי פעל לפי הוראות שנתנו לו.

בריטי מגן על מסורבת עליה במוסקווה

מוסקווה (עי"ת). סנגור בריטי הורשה השבוע להגן על מסורבת עליה יהודיה בבית־משפט במוסקווה, מסרו אתמול יהודים בבירת בריה"מ.

הם אמרו, כי הרשות שניתנה לעו"ד מייקל פרימן, שהגיע למוסקווה כדי להשתתף במושב של האיגוד הבינלאומי של עורכי־דין, היא חסרת־תקדים.

פרימן ביקש ביום שני את הזכות להגן על אשה שהואשמה בהשתתפות בהפגנה באפריל בהפגנה ליד בניין הוועד המרכזי של המפלגה.

"זה גרם להתרגשות רבה", סיפרה טטיאנה זימן, אשר כדוגמת האשה שהועמדה למשפט, לא קיבלה רשות להגר מבריה"מ.

"השופט פנה לשלטונות, שהודיעו להניח לעו"ד פרימן להשתתף בבמירה לארגומי – והיינו, היה עליו לסנגר על הנאשמת כשהוא יושב במקום לעמוד".

זימן מסרה לכתב רויטר, כי הנאשמת נקנסה בסכום של 10 רובלים, במקום המכסימום של 50 רובל, לאחר התערבותו של פרימן.

7 שחורים ו־25 נפצעו בהתנגשויות על רקע השביתה בדרום אפריקה

יוהנסבורג (עי"ת). שבעה שחורים נהרגו מאז החלה שלשום השביתה הכללית של השחורים בדרום אפריקה. המשטרה מסרה אתמול, כי 25 איש נפצעו בהתנגשויות רבות ברחבי המדינה.

באחת התקריות ירו אלמונים לעבר קבוצה של שחורים, והרגו בין היתר ילדה בת שבע, ילד בן עשר ואשה. שני צעירים שחורים נפצעו קשה מיריות של שחורים אחרים.

על עיתונאים נאסר לדווח על מלוא היקפה של השביתה, על פי תקנות הבטחון המחמירות, ומשטמים של כלי התקשורת הזרים היום עיתונאים לגלות זהירות מירבית בסיקורים, לבל יואשמו בהפרת התקנות.

הצבא ההודי החל בפינוי כוחותיו מסרי לנקה

טרינקומאלי (ע"צ ועי"ת). הודו החלה אתמול להוציא חלק מחייליה מסרי לנקה. 400 חיילים הבן טנקים ותותחים, עלו על אניות בנמל טרינקומאלי שבצפון־מזרח האי.

"אני שמח מאד לחזור הביתה", אמר חייל בחיוך רחב, מאחורי פרוסים, לעיתונאים, לפני עלותו על סיפון האניה.

שלטונות הודו מסרו כי חיילים שלא יחזרו עד למלחמה בבדלנים הטאמיליים, יוחזרו בהדרגה אך הם סרבו לומר מתי יעזבו את האי המזרחים. מבין יותר מ־50,000 החיילים ההודים.

חיילים אלה החלו מגיעים מהודו לאחר שזו חתמה עם סרי לנקה על הסכם ביולי אשתקד, בנסיון לשים קץ למרד הבדלנים הטאמיליים.

בי"מש הדני: "הגנן מאושוויץ" לא יוסגר לגרמניה המערבית

הנאצי טיס כריסטופרסן שחיבר את "כזב אושוויץ", יוכל להמשיך ולפעול בדניה

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). הנאצי טיס כריסטופרסן (70) יורשה להמשיך להתגורר בדניה ולעסוק בפעילותו כמו"ל של הוצאת־ספרים נאצית. בית־המשפט דחה את החלטת שר־המשפטים הדני להסגיר את טיס כריסטופרסן למערב־גרמניה, בנימוק כי "אין בפעילותו כמו"ל הצדקה להסגירו למערב־גרמניה על סמך סעיף 266 – הסתה גזענית".

טיס כריסטופרסן, שגורש קודם לכן מבלגיה, השתקע בדניה לפני שנים מספר וקיבל אשרה לשהיה קבועה בנימוק כי הוא מנהל הוצאת־ספרים בדניה.

הוצאת־הספרים "רוח הצפון" עסקה בהדפסת ספרות נאצית האסורה בהדפסה במערב־גרמניה. הספרים שהודפסו בגלוי בדניה הוברחו למערב־גרמניה.

עסקי הוצאת־הספרים של כריסטופרסן שגשגו עד להחלטת שר המשפטים הדני בחודש פברואר להסגיר אותו למערב־גרמניה.

באפריל דחה בית־משפט בערכאה נמוכה, את התביעה להסגיר את כריסטופרסן. התביעה ערערה בבית־משפט מחוזי, ואתמול התקבלה עתירת כריסטופרסן נגד הסגרתו. הגם שקיימת אפשרות לערער על ההחלטה לפני בית־המשפט העליון, מעטים הסיכויים כי התביעה תנצל זכות זו.

כריסטופרסן זכה למוניטין עולמי כמחבר ספר בשם "כזב אושוויץ", הטוען כי אושוויץ לא היה מחנה השמדה. מחבר הספר שימש, לטענתו, "גנן" במחנה אושוויץ. בניסיון להוכיח "הסתה גזענית", בחר התובע פסוק שכתב כריסטופרסן, בו נאמר כי ל"עם היהודי שתי תכונות – איסוף תרומות והשמעת מחאות". פרקליטו של כריסטופרסן הציג בבית־המשפט את ספרו של ד"ר נחום גולדמן, "הפאראדוקס היהודי", מתוכו לקח הפסוק שבעזרתו ניסה התובע להוכיח אשמת "הסתה גזענית".

התיזה של "כזב אושוויץ" לא שימשה כלל נושא לטיעוני התביעה.

יותר מרבבה התייחדו עם זכרו של רוברט קנדי

וואשינגטון (עי"ד וע"צ). למעלה מ־10 אלפים אנשים התייחדו בלילה האחרון עם זכרו של רוברט קנדי, שנרצח לפני 20 שנה, במהלך מסע הבחירות לנשיאות.

"בשם משפחתי אני רוצה להודות לכולכם על שאיכפת לכם עדיין", אמר ג'וזף קנדי השני, הבן הבכור של הסנטור מניו־יורק שנרצח, במהלך מיסה שנערכה בבית העלמין הלאומי שבארלינגטון.

ג'וזף קנדי, בן ה־35, הנציג ממסאצ'וסטס, המכהן עתה זו הפעם הראשונה כציר בבית הנבחרים, דיבר על אביו ושם את הדגש על מה שלמד ממנו.

שאר ילדיו של קנדי השמיעו בזה אחר זה קטעים מנאומי אביהם, בטקס שנערך במרחק כמה מטרים בלבד מקברו של הנשיא ג'ון קנדי, שנרצח בנובמבר 1963.

סירחאן עומד להופיע זו הפעם העשירית לפני ועדת שחרורים.

מפעלים ביפאן יפצו 93 אנשים שהתעוורו כתוצאה מתרופה

טוקיו (עי"ד). שישה מפעלי תרופות ביאפאן ישלמו בסך הכל 37 מיליון דולר כדי לפצות 93 אנשים שהתעוורו כתוצאת־לוואי של תרופה למחלת כליות. כן יפוצו עוד 163 אנשים שהשתמשו בתרופה "כלורוקין", ובני משפחותיהם.

תרופה זו שווקה ביפאן מ־1959 עד 1974, לחולים במספר מחלות הקשורות בכליות.

ערך את העמוד: חיים גל

"תהליך חידוש היחסים בין איראן לצרפת – כמתוכנן"

מאת יואב מוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). דובר משרד־החוץ של צרפת הבהיר אתמול, כי תהליך חידוש היחסים בין איראן לצרפת "מתקדם כמתוכנן".

ההערכה היא, כי עד סוף החודש יוכרז רשמית על חידוש היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות.

יחסי פאריס־טהראן נותקו לפני כשנה על רקע דרישתו של שופט־חוקר צרפתי לגבות עדות מדיפלומט איראני שנחשד במעורבות בסדרת התקפות־טרור בפאריס. על־פי הסדר שעובד לפני כחודש, בימים האחרונים של המימשל הצרפתי הקודם (ובמקביל לשובם לצרפת של בני־ערובה שהוחזקו בלבנון), התחייב ראש־הממשלה דאז, ז'אק שיראק, לחדש בהקדם את היחסים.

חידוש היחסים הוצג אז כ"תמורה" היחידה לה הסכימה ממשלתו של שיראק במו"מ עם איראן, שסיכומו איפשר את שיחרור החטופים בלבנון; ואולם בבירות המערב – וגם בחוגים דיפלומטיים בפאריס – השמעו בשעתו השערות שונות באשר לתנאים המדוייקים של העסקה החשאית הצרפתית־איראנית.

ראש ממשלתה החדש של צרפת, מישל רוקאר, הבהיר לפני כשבוע ימים, כי בכוונת ממשלתו "לכבד את מילתה של צרפת בזירה הבינלאומית". לפיכך, צפוי בקרוב חידוש היחסים הדיפלומטיים בין פאריס לטהראן.

עיריית חיפה –
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 5, חיפה
טלפון מספר – 04-640775
פר־653

הודעה על סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: מר נסים יהושע – לאשר בדיעבד איחוד שטח של חנות עם חדר מאחור על ידי הקמת מחיצות וגלריה, ברחוב קיבוץ גלויות 72 חלקה 181 בגוש 10850, עיר.

הבקשה כרוכה בהקמת גלריה בחנות השונה מהמותר ע"פי תקנות התכנון והבניה, לגבי גובהה ושטחה.

אפשר לעיין בבקשה לפיקוח הרישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 5, חיפה, בימים א, ג, ה, בין השעות 11.30–08.00.

המעונין להגיש התנגדות לבקשה, יגישה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר יעבץ
מהנדס העיר

המועצה המקומית יהוד

מכרז מספר 2/88 א

המועצה המקומית יהוד מזמינה בזה הצעות לרכישת זכויות בעלות על קרקע הכוללת 12 מגרשים בגודל של כ־500 מ"ר המגרש למטרת בניית שני קוטגים צמודים על כל מגרש סה"כ 24 קוטגים, שייבנו ע"פ תכניות שהוכנו ע"י המועצה.

הקרקע נמצאת במקום מרכזי ביהוד בצמוד רחוב הרצל פינת אנילביץ. המקום מיועד לבניית שכונת קוטגים להוגנא והזוכה יידרש לבצע עבודות פיתוח מיוחדות לרבות דרך משולבת.

את מסמכי המכרז ניתן לקבל במזכירות המועצה בשעות העבודה הרגילות תמורת תשלום 500 ש"ח שלא יוחזר.

על המציע לצרף ערבות בנקאית צמודה למדד בגובה 7% מערך הצעתו שתעמוד בתוקף לתקופה המצויינת במסמכי המכרז להבטחת התחייבויותיו. הצעה שתוגש ללא ערבות בנקאית לא תובא לדיון.

המועד האחרון להגשת ההצעות במשרדי המועצה הוא יום 22.6.88 שעה 12.00 בצהריים (או יום 21.6.88 במקרה של הגשת ההצעה בדואר רשום). בעת הדיון בהצעות תתחשב המועצה ביכולתו הכספית של המציע הכשרה לבצע את עבודות הבניה והפיתוח הנדרשות.

סיור מציעים יערך ביום 9.6.88 בשעה 10.00 בבוקר ויצא ממשרדי המועצה רחוב סעדיה חתוכה 43.

אין המועצה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כל שהיא.

מרדכי ליניק
ראש המועצה המקומית יהוד

בצער רב אני מודיע
על פטירת רעייתי

מרים לדור ז"ל

ההלויה תצא מבית ההלויות סנהדריה ביום ששי, כ"ה בסיון תשמ"ח, 10.6.1988, בשעה 11.00 לפנה"צ, להר המנוחות, גבעת שאול, ירושלים.

מרדכי, לדור
שגריר ישראל בפינלנד

במלאת שש שנים לפטירת אבינו

יוסף בנטואיץ ז"ל

נעלה לקברו ביום ה' כד' סיון תשמ"ח 9.6.88
בשעה 17.30 בחלקת הקבר המשפחתית בהר הצופים

המשפחה

בצער וכאב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

מייג'ור

פנחס (וולסלי) אהרון

מנוה שלום
תרם את גופתו למדע

טקס לזכרו יתקיים בנוה שלום ביום שלישי
21.6.88 בשעה 17.30

האבלים: אשתו קרול אהרון
בנותיו: שרונה ברוזה
ואילונה אהרון
ומשפחות: ברוזה לירם וחלפון

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו, אחותנו וסבתנו היקרה

דבורה לדובסקי

ההלויה תתקיים היום יום רביעי כ"ג סיון תשמ"ח 8.6.88 בשעה 10.30 בבוקר בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים נפגשים ליד השער החדש

המשפחה המתאבלת

לד"ר פרנקלין לוקין ומשפחתו
משתתפים בצערכם במות

האב ז"ל

אגודת בת שבע בת דוד

נוה שלום
כפר שתופי יהודי־ערבי

אבל על מות חברנו

פנחס (וולסלי) אהרון

ממקימי הישוב

טקס לזכרו יתקיים בנוה שלום ביום שלישי 21.6.88 בשעה 17.30
בפרטים נא להתקשר למשרד הישוב 02-912222, 02-916282

לחנה ארד ובני משפחתה
אתך באבלך על מות

אביך ז"ל

חבריך לעבודה
וכל בתי לנ"י

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

לדבורה אגמון ומשפחתה

משתתפים בצערך על מות אביך

הרב **שמעון אפרתי**
ז"ל

סוכני דלק ושמנים

לרחל איתמר ודניאלה
ולכל המשפחה

כואבים ומבכים מרה את אהובנו

שבתאי בן־שוע
ז"ל

שנקטף בטרם עת

זהבה ואברהם אורני
אלה ושלומי וינבוים
דורית ואברהם וילן
רחל ואהוד סמסונוב
אורנה ואיתמר פטישי
סוזי וצביקה קליפר

לעזריקם מילצ'ן
ולמשפחות מילצ'ן

השתתפותנו באבלכם הכבד במות

דוד ז"ל

סוכני דלק ושמנים

למשפחות מילצ'ן

משתתפים בצערכם הכבד על מות

דוד ז"ל

בידרמן חברה לביטוח בע"מ

מלאה שנה למות אהובנו

אילן מיקולינסקי ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ה'
כ"ד סיון תשמ"ח 9.6.88 בבית העלמין
קרית שאול בשעה 14.00

המשפחה
נזכור אותו באהבה ובגעגועים

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

مكان الأصل

חדשות כלכלה

שמעון פרס בוועידת הקבלנים:

סימן לדאגה: מתרבות החברות בקשיים ועולים רווחי הבנקים

ללא הגברת היצוא והפעלה ריאלית במשק נגיע לאינפלציה וסטגנציה

מאת אריה לביא

"במשק יש סימנים מדאיגים – מספרן של החברות שמצבן גרוע גדל, בעוד שהבנקים מרוויחים יותר. הייתי מעדיף שהמצב הזה יהיה הפוך: שהחברות ירוויחו יותר והבנקים פחות". כך אמר אתמול מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס בדיוני ועידת מרכז הקבלנים שנערכה בירושלים.

פרס אמר שהמשק אינו יכול להיבנות רק על-ידי תמרונים עסקיים. "אם לא נפעל להגברת היצוא והפעלה ריאלית של המשק, המשק צפוי לאינפלציה ולסטגנציה". ישראל הצליחה להחלץ מהאינפלציה הודות רק בכוח העבודה שכל הגורמים המתאימים שיתפו פעולה. בארצות שלא היה בהן שיתוף-פעולה כולל, הניסיונות לבלום את האינפלציה נכשלו.

לדעת פרס דרושה קואליציה של מרכיבי המשק כדי להביא להמראתו ולהגיע למעבר מהשלב של ייצוב המשק לעבר הייצור והצמיחה. עוד אמר, כי הוא בעד ביטוח בריאות ממלכתי, שבמסגרתו ביטוח יהיה לבטח כל אדם. עם זאת הוא מסתייג מהלאמת מערכת הבריאות. לדבריו, המטרה היא שכל אדם יוכל לקבל טיפול רפואי במחיר שווה לכל נפש.

סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון, דוד לוי, שהרצה בוועידה, תקף את דברי עמיתו, שר המשטרה חיים בר-לב לגבי ההשקעות בכבישים. "בר-לב התלונן כי סלילת הכבישים ביהודה ושומרון על-ידי משרד השיכון מונעת טיפול בכבישים הבין-עירוניים (בתחומי הקו הירוק). שר המשטרה יודע שלאמירה זו אין בסיס, והיא הבל. יותר מ-90% מתקציב מע"צ מושקעים בכבישים הבין-עירוניים, ורק 8% בכבישי יו"ש", קבע.

בעיית הכבישים אינה נובעת, לדברי לוי, רק מבעיה תקציבית, אלא גם מהחוקים הסטטוטוריים השונים.

פרופ' שטרית שוקל להתלונן במשטרה על בכירי בל"ל לשעבר שמעלו באמון

"אם חת ייבחר שוב ליו"ר הדירקטוריון אלך לבג"ץ" • חת: "שיקולי שטרית הזיקו לבל"ל"

מאת נחמיה שטרסלר ואריה לביא

"אני שוקל להגיש למשטרה תלונה בנושא הפרת אמונים – נגד בכירי הבנק לשעבר, כארנסט יפת, מרדכי איינהורן וחיים בקסבאום, שהפרו אמונים כלפי הבנק בדיווח לא מלא לדירקטוריון הקודם, אי הפרשה נכונה במאזני הבנק עבור התחייבויות לפנסיה של הבכירים ובדיקת תשלומי מס כדין", אמר אתמול ל"הארץ" פרופ' שמעון שטרית.

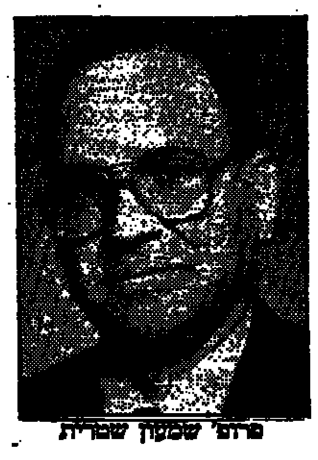

פרופ' שמעון שטרית

שטרית הוסיף שגישה חדשה זו שלו נבעה משאלתה של היועצת המשפטית של דירקטוריון בל"ל דליה טל ששאלה אותו בישיבת מועצת המנהלים האחרונה שהתקיימה השבוע ביום ראשון: מדוע אתה לא פונה למשטרה עם כל החומר".

שטרית הוסיף: "במידה שאוצר התיישבות היהודים יחליט להאריך את המינוי של ד"ר חת – אלך לבג"ץ כדי לבחון את סבירות ההחלטה כדי שכל עם ישראל יידע על הכל בבנק".

מבחינת בל"ל הטיפול הנוח ביותר בבעיית החוזים האישיים לבכירי הבנק הוא ע"י חקיקה שתבטל את החוזים האישיים – אמר אתמול יו"ר מועצת המנהלים של בנק לאומי ד"ר מאיר חת ל"הארץ".

עם זאת הביע חת דעתו שפתרון זה אינו רצוי לבנק לאומי, והדבר הרצוי ביותר הוא לקבל פסיקה של בית משפט. חת הביע צער על שהדיון בתביעה המשפטית שהגיש מנכ"ל בל"ל ישראל רוזן נגד הבנק נדחה, לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, מאחר והבנק מעוניין מאוד לקבל אינדיקציה משפטית לגבי החוזים והסכמים שנפסקו.

בהתייחסו למכתב שהעביר חבר מועצת המנהלים של הבנק פרופ' שמעון שטרית לרשות לניירות-ערך אמר ד"ר חת: "כל הדברים ש'גילה' פרופ' שטרית הם ידועים לכל. הוא רק חיבר את כל הנתונים בטבלה אחת שהגיש לרשות לניירות-ערך. מי שיודע לעשות חשבון אקטוארי נכון לא הופתע כלל מהמספרים שהיו ידועים".

בהתייחסו לפרופ' שטרית אמר חת: אני לא יכול לסלק אותו מהדירקטוריון ואני גם לא מתכוון להתפטר. אין ברירה ואנחנו נמשיך לשבת ביחד".

מחר תקיים מועצת המנהלים של חברת אוצר התיישבות היהודים, שהיא החברה האם של בנק לאומי, ישיבה לדיון בנושא החוזים האישיים. חת הוזמן להופיע בישיבה ולמסור דיווח על הפרשה.

המפקח על הבנקים ד"ר אמנון גולדשמידט לוועדת הכנסת לביקורת המדינה:

בנק ישראל אינו מתנגד להצעת החוק לביטול החוזים האישיים בבנק לאומי

רמון: המפקח נכשל כי במשך שנים העלימו ממנו נתונים באופן שיטתי מבלי שחקר בעצמו את שערוריית הפיצויים • צבן תובע להכפיף את שכר הבכירים והפנסיות לביקורת מבקר המדינה

מאת צבי זרהיה
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

המפקח על הבנקים בבנק ישראל, ד"ר אמנון גולדשמידט, אמר אתמול כי בנק ישראל אינו מתנגד להצעת החוק לביטול החוזים האישיים בבנק לאומי. גולדשמידט אמר את הדברים לאחר ישיבתה של הוועדה לביקורת המדינה שדנה אתמול בנושא והחליטה לזמן בשבוע הבא ישיבה מיוחדת בנושא בהשתתפות שר האוצר, נגיד בנק ישראל, יו"ר דירקטוריון בנק לאומי, יו"ר הרשות לניירות ערך ויו"ר איגוד הבנקים.

גולדשמידט אמר כי בחודש שעבר התקבל בבנק ישראל מידע מבנק לאומי בקשר לתנאי פרישה של בכירי בל"ל המבוסס על חישובים אקטואריים. בעקבות זאת החליט מיד המפקח על הבנקים לבדוק את התאמתם של נתונים אלה למידע שכבר היה קיים בנושא. מאוחר יותר התקבל מכתבו של חבר הדירקטוריון, פרופ' שמעון שטרית, והוחלט על הרחבת תחומי הבדיקה. גולדשמידט ציין עוד כי עד לפרסום מכתבו של שטרית לא היה לו יסוד להאמין שהנתונים שהועברו בנושא ע"י יו"ר הדירקטוריון של בל"ל היו חלקיים או מסולפים.

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) תבע לקבל חוות דעת ממבקר המדינה על פער לתיפקוד של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל בכל הקשור לפרשת השכר של בכירי בל"ל. הוא אמר כי כל ההסברים שנמסרו לוועדה על התנהגות הפיקוח על הבנקים אינם מספקים. איזה ערך יש לאגף הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, לאחר שהנתונים על שכר הבכירים בבל"ל היו בידיו עוד ביוני 1987 אך הוא לא פעל די בעניין, שאל. צבן תבע לזמן לדיון לוועדה את המפקחת בעבר על הבנקים, גליה מאור. כן הציע להכריז על בל"ל כעל גוף מבוקר.

ד"ר אמנון גולדשמידט

יו"ר הוועדה, ח"כ דוד ליבאי, הדגיש כי ביקורתו של מבקר המדינה בעניין צריכה להתייחס לתחומי מדיניות השכר של הבכירים ולא לכלל הפעילות העסקית של הבנק.

ח"כ חיים רמון (מערך) אמר כי המפקח על הבנקים נכשל כשלון חרוץ, כי במשך שנים העלימו ממנו נתונים באופן שיטתי מבלי שהמפקח נכנס לעובי הקורה וחקר בעצמו את שערוריית הפיצויים. רמון הצטרף לתביעת צבן להכפיף את כל הקשור בשכר הבכירים והפנסיה לביקורתו של מבקר המדינה.

ח"כ עוזי לנדאו (ליכוד) אמר כי חבורת המנהלים הבכירים בבנק לאומי עשתה מעשה נבלה.

האוצר יעביר לוועדת הכספים הצעה:

לאפשר למחזיקי מניות ההסדר להחזיקן – גם אחרי אוקטובר

מאת צבי זרהיה

משרד האוצר מתכוון להביא בפני ועדת הכספים של הכנסת הצעה לאפשר למחזיקי המניות הבנקאיות שבהסדר, המעוניינים בכך, להמשיך ולהחזיק במניה למשך תקופה של שלוש שנים נוספות, לאחר אוקטובר '88.

בתקופת הארכה תהיה המניה סחירה וצמודה לדולר, תישא ריבית בשיעור שייקבע בטרם יוצע הדבר רשמית לציבור. כמו כן, ייקבעו מינימום של הצמדה למדד המחירים לצרכן.

בהארכת תקופת ההחזקה לא יהיה משום דחיה של מועד סיום תקופת ההסדר המקורי, שיישאר כמקודם – אוקטובר 1993.

משרד האוצר גיבש הצעה זו כהערכות למימון התשלום עבור המניות הבנקאיות שבהסדר. ב-13 באוקטובר '88 יהיה על האוצר לממן רכישה מהציבור של מניות בנקאיות בערך של כ-3.6 מיליארדי דולרים ולפיכך גיבש האוצר הערכות בנדון.

כדי לאפשר למעוניינים המחזיקים מניות בנקאיות, ובעיקר לגופים מוסדיים, לקבל החלטות השקעה בעניין, מתכוון משרד האוצר לצאת באמצעי חדש של מכרזים למכירה עתידית של אגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד. מכרזים יתקיימו במועד מוקדם, אך ביצוע מכירות אגרות החוב, בהתאם לתוצאות המכרז, יהיה במועד פדיון המניות.

בכוונת משרד האוצר לשוב ולהנפיק, סמוך למועד הפדיון של המניות הבנקאיות, גם אגרות חוב צמודות לדולר.

אגרות חוב חדשות

ממשרד האוצר נמסר, כי מיחזור הסכומים שלא ייעשה באמצעים הללו, יבוצע בהנפקת של אגרות חוב. משרד האוצר שוקל את הצורך בגיוון נוסף ע"י אגרות חוב מסוגים חדשים, בנוסף לאגרות החוב המונפקות כיום.

ניתוח מבנה האחזקה של המניות הבנקאיות מראה שכ-1.1 מליארד דולר מוחזקים ע"י הבנקים ב"נוסטרו", כמיליארד דולר מוחזקים ע"י משקיעים מוסדיים, וכחצי מיליארד דולר ע"י פירמות. כ-1 מיליארד דולר נוספים מוחזקים ע"י משקי-בית. מרבית האחזקות של משקי-הבית הן בסכומים גבוהים.

משקיע ניסה להצית עצמו – לאחר שהפסיד כספו בבורסה

מאת יהודה שרוני

אחד המשקיעים בבורסה ניסה בסוף השבוע שעבר, להצית את עצמו במשרדיה של אחת מחברות הברוקרים, לאחר שהפסיד את כספו בבורסה. המשקיע הגיע בעקבות-שבר לחברת הברוקרים, לקח קופסת גפרורים, הדליק את ראשו ודלצתו. הסובבים אותו מיהרו לכבות את האש.

אותו אדם השקיע את כל כספו באחת המניות, שהורצה כלפי מעלה בתוך פרק-זמן קצר במאות אחוזים. כשהמניה קרסה, טען כי הפסיד על-פי מספר הערכות, בין חצי מיליון שקל למיליון שקל. מקורבי ברוקרים, כי לא ניסה להצית את עצמו, אלא למשוך תשומת לב בלבד.

אותם מקורבים מציינים, כי טענותיו של המשקיע איבדו את בסיסן, לאחר שירידות השערים במניה הנדונה, נבלמו.

בעבר רבו המקרים שמשקיעים בבורסה כילו את זעמם ברוכים יוצאות-דופן, כשירידות השערים בבורסה נמשכו לאורך זמן.

בל"ל הסתפק בסכומים שגיאים בפקדונות פת"ח ודחה תכנית לגיוס 50 מיליון ד' בחו"ל

מאת יהודה שרוני

בנק לאומי דחה תכנית לגיוס 50 מיליון דולר בשטרי הון, שיירשמו למסחר באחת הבורסות באירופה – לאחר שלפני חודש יצא בתכנית חדשה של פת"ח עולה, שבמסגרתה הצליח לגייס מתושבי חוץ פקדונות בהיקף עשרות מיליוני דולרים. גיוס ההון ייצא ככל הנראה אל הפועל רק לקראת סוף השנה.

סיבה נוספת לדחיה היא פדיונות של שטרי הון שכבר נסחרים בבורסות, ואשר בנק לאומי גייס באמצעותם הון עוד לפני משבר הבנקאיות באוקטובר 1983. בנק ישראל התיר באחרונה שימוש בחלק מכספי הפת"ח למתן הלוואות למימון ייבוא ציוד. בעצרת בנק ישראל מתקיימים בימים אלה דיונים הנוגעים לאפשרות של הרחבת השימוש בכספי הפת"ח.

מרדכי יונה נבחר לנשיא מרכז הקבלנים

מאת אריה לביא

הקבלן הירושלמי מרדכי יונה (49) נבחר אתמול בירושלים לנשיאות מרכז הקבלנים, במקומו של דוד שטרן, במסגרת הוועידה ה-40 של מרכז הקבלנים.

חברות הבניה של יונה – הפעיל בתחום מאז 1964 – פעלו בעבר באיזור ירושלים בלבד, אולם לאחרונה רכש את פרויקט התחנה המרכזית בתל-אביב. עוד מפעיל יונה פרויקט כריתת עצים בליבריה.

עד כה כיהן יונה כסגן נשיא מרכז הקבלנים ויושב-ראש המרכז. עוד הוא מכהן כחבר מועצת המנהלים של בנק לאומי והקונסול הכבוד של ליבריה בירושלים.

הג'יע משלוח חדש

פיאט רגאטה

במבצע

9,999 ש"ח במזומן

9,999 ש"ח ב-12 תשלומים ללא ריבית

והיתרה כפי יכולתך עד 3 שנים!

רגאטה 1600 85C סמ"ק - 28,994 ש"ח
9999 ש"ח במזומן
9999 ש"ח ב-12 תשלומים ללא ריבית*
והיתרה: 8996 ש"ח עד 36 תשלומים**

רגאטה 1500 85S סמ"ק - אוטומטית - 33,827 ש"ח
9999 ש"ח במזומן
9999 ש"ח ב-12 תשלומים ללא ריבית*
והיתרה: 13,829 ש"ח עד 36 תשלומים**

רגאטה 1600 100 S.i.e סמ"ק - 33,998 ש"ח
9999 ש"ח במזומן
9999 ש"ח ב-12 תשלומים ללא ריבית*
והיתרה: 14,000 ש"ח עד 36 תשלומים**

FIAT

* התשלומים צמודים לדולר האמריקאי או המרק הגרמני עפ"י בחירת הלקוח.
** ריבית של 1.5% לחודש בלבד, ריבית אפקטיבית שנתית 19.6%
• המחירים והתשלומים כוללים מע"מ ללא אביזרי רישוי, עפ"י מחירון החברה מס' 17/88 מיום 15.4.88

תל-אביב: המשרד הראשי - יצחק שדה 30, טל. 03-330971; סומי קאר, אבן גבירול 169, טל. 03-448743; מוסך אמיר, דרך סלמה 38, טל. 03-825834; ירושלים: גולדין בע"מ, שלומציון 7, טל. 02-222231; חיפה: חברת מוסכי בע"מ, דרך יפו 146, טל. 04-522258; באר-שבע: ש.תן בע"מ, קרית יהודית, טל. 057-71488 ...

קוקה־קולה וסוון־אפ דנות בשיתוף־פעולה עם מי־עדן

מאת ירח טל מכתב "הארץ" בחיפה

שתי חברות-ענק עולמיות לייצור משקאות קלים, "קוקה-קולה" ו"סוון-אפ", החלו באחרונה במגעים לשיתוף-פעולה מסחרי עם חברת "מי-עדן" – יצרנית מים מינרליים מקצרין – מסר אמנון סורוק, מנהל "מי-עדן", בטקס-כתבים במלאת 21 שנה להתיישבות בגולן.

מפעל "מי-עדן" הוקם לפני עשר שנים. מצוי בבעלות פרטית של קבוצת משקיעים וקשור לחברת "יישום" של "כלל". המפעל מנצל מי מעיין מכבי בקצבה, המשווקים בבקבוקי פלסטיק בני וחצי ליטר וליטר וחצי.

המפעל יחל בקרוב בייצור סודה מינרלית ובשיווק מיכלי מים מינרליים בני 25 ליטר כל אחד לבתים, כאשר מערך שירות ושיווק יחליף מיכלים. ארגזים מיוחדים בהם ישווקו המיכלים יאפשרו קבלת מים חמים או קרים.

סורוק מסר כי בעקבות פרסומים על עכירות המים בישראל, מורגשת התעוררות ארצית בצריכת מים מינרליים, אם כי צריכתם לנפש בישראל נופלת עדיין בהרבה מזו שבאירופה: כ-5 עד 8 ליטר לנפש בישראל, מול כ-80 עד 90 ליטר באירופה.

כלל מחליפה רואי־החשבון של אלקטרה, אורדן, כתר ופולגת

החלפת משרד רואה־החשבון מעידה על חוסר שביעות־רצון של החברה או של רואה־החשבון מהפעולות הנעשות בה או מדרכי הביקורת שבה

מאת יונתן שרמן

בצעד חריג ויוצא-דופן, החליטה "כלל" על החלפת רואי-החשבון בחלק מחברותיה, תוך ביצוע רוטציה במספר חברות.

מבין כל הצעדים שננקטו, בלטה ההחלטה על מינויו של רואה-החשבון איקה בש לרואה החשבון של "אלקטרה" ו"כתר", למרות שמשרד זה אינו נחשב בין הבולטים או המובילים בענף, להבדיל מהמשרדים האחרים הכלולים ברוטציה זו.

משרד רואה-החשבון "ליבשיץ קסירר" הפסיד את "אלקטרה", "כתר" ו"כלל ליסינג", אך קיבל את "פולגת". החלטה זו התקבלה במגמה לאחד את הביקורת של "כיתן" ו"פולגת" במשרד רואה-חשבון אחד, מתוך כוונה למזגן בעתיד. משרד "ליבשיץ קסירר" מבקר כיום את פעילות "כיתן". הביקורת ב"פולגת" נעשתה עד עתה על-ידי "קסלמן וקסלמן".

"סומך חייקין" יפסיק לבקר את "אורדן", ובתמורה יקבל את "כלל ליסינג" ומספר חברות קטנות נוספות.

"אורדן" תבוקר על-ידי "אלמגור".

החלפת רואה-החשבון בחברה אינה נעשית כחלק ממהלך העסקים הרגיל, כיון שרואה-החשבון פועל כנאמן של השלטונות. החלפת משרד רואה-חשבון מעידה על חוסר שביעות-רצון של החברה או של רואה-החשבון מהפעולות הנעשות בחברה, או מדרכי הביקורת שבה. חילופים בסדר גודל כמו זה שנעשו ב"כלל" מצביעים, בדרך כלל, על רצון להכניס לפעילות הקונצרן משרד חדש בלי למשוך את תשומת-הלב למהלך זה.

עובדי "דיור לעולה" מוחים: הסוכנות עומדת למכור החברה

מאת אריה לביא

סערה פוקדת בשבועות האחרונים את עובדי חברת הבניה "דיור לעולה", עקב כוונות הסוכנות העתידיות למכירת החברה.

250 העובדים למדו על הכוונות האמורות מידיעה שפורסמה ב"הארץ" ב-8 במאי, ודורשים כעת הבהרות הנהלה. אתמול החליטו העובדים לקיים מחר הפגנה מול משרדי החברה בתל-אביב. ועד עובדי "דיור לעולה" דרש מהנהלה להתחייב בתשלום פיצויים לעובדים ובשמירת זכויותיהם, אם תועבר השליטה בחברה.

יושב-ראש מועצת המנהלים של החברה, יוסף זילברשטיין, הודיע כי אין כל ספק שזכויותיהם החוקיות של העובדים יישמרו, אך מעבר לכך עליהם לפנות לבעלי המניות – רשות החברות הממשלתיות.

בית המשפט: מושבי העמק לא ישלמו את חובות פרי העמק

מאת אבי גנאור

בית-המשפט המחוזי בנצרת ביטל אתמול פסק-דין בוררות שחייב 8 מושבים בעמק לשלם 24% (כ-13 מיליון דולר) מחובות מפעל "פרי העמק" שנסגר לאחר שצבר חובות בהיקף של כ-50 מיליון דולר.

השופט המחוזי עודד גרשון קבע אתמול בפסק-דינו, כי פס"ד הבוררות שניתן על-ידי מזכיר התק"ם לשעבר, יוסף פרלמוטר, אינו תקף, וציין כי גם התקנות שהוציא שר העבודה והרווחה, עליהן התבסס פסק-דין הבוררות, לא היו תקיפות.

"פרי העמק", בבעלות מפעלי העמק של הקיבוצים, החזיק בערבויות של 32 קיבוצים, אך היו שותפים בו גם 8 מושבים והם נהלל, שדה-יעקב, בית-לחם הגלילית, היוגב, תל-עדשים ועוד. הם לא שותפו בניהול המפעל ולא התחייבו מעולם כערבים לחובותיו.

לאחר שכל הניסיונות למכור את המפעל המתמוטט כשלו, כינסה הנהלת המפעל באוגוסט '87 את האסיפה הכללית והחליטה לחלק את חובותיו על כל בעליו, כולל 8 המושבים. הבורר פרלמוטר, שמונה לפסוק בפרשה, חייב את המושבים לשלם 24% מהחוב (13 מיליון דולר), אך המושבים – שנעזרו בעורכי-הדין חיים פרוכטר ומרדכי בס מחיפה – לא ויתרו. הם פנו לבית-המשפט, וזה קיבל את טענותיהם וקבע כי לא ניתן לחייב את החברים באגודה בע"מ בחובותיה, אם הם אינם ערבים לחובות, וביטל את פסק הבורר.

ערך את העמוד: דני עגבר

שרות חקירות כללי ש.ח.כ.
מקבוצת "השמירה"
31 שנות נסיון והצלחה
בארץ ובעולם לשרותך!
מידע כלכלי ומסחרי
חקירת הונאות
חקירת מעילות
שרות פוליגרף
פרסום קורן
בית-הדר
דרך פתח-תקוה 19 תל אביב 66183
ת.ד. 37624 תל-אביב 61-375
טל. 614636 :621975 :623084
FAX: 623995 TLX: 361264 GIA

למה
שדדו מנהלי בנק לאומי 80 מיליון שקל מהבנק שבשליטת הסוכנות
?
התשובה בספרו של פרופ' עזרה זהר
סדום או חלם
ניתוח של תולי החברה בישראל (כולל הדיאגנוזה!!!)
עכשיו בשבוע הספר רק 27.50 ש"ח
בדוכני זב"מ/דביר

ליעד ד. צוק   רוברט א. הדיס

נשואים

תל-אביב 7.6.88

למנהל אגף הנוער
אברהם עודד כהן
ולעובדי האגף ולעוסקים בתוכנית "מחויבות אישית"
ברכות נאמנות לקבלת
אות הנשיא למתנדב
ההנהלה
המוכנים לחינוך יהודי ציוני ועובדיו

הארץ

יום ד', כ"ג בסיון התשמ"ח
8 ביוני 1988

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212
ת"ד 233 תל אביב 61001; מבר' 810012, טלקס 33748
ירושלים: רחוב הסוללה 2, טל' 6-224245-02, ת"ד 278 י-ם 91002; מבר' 02-224249
חיפה: רחוב נורדאו 20, טל' 8-661166-04, ת"ד 5259 חיפה 31052; מבר' 04-670715

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן · עורך המשנה חנוך מרמרי
סגן עורך: גרשון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת לפרסמן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel. P.O.B 233, Tel. 5121212

לתקוף את החוזים, ללא חקיקה רטרואקטיווית

שלשום הגיש חבר־הכנסת חיים רמון הצעת־חוק פרטית לביטול הסכמי הפרישה שנחתמו עם 25 בכירי בנק לאומי. הרקע להצעה היה ויכוח שעלה לטונים גבוהים, בין רמון לבין יחזקאל פלומין, חבר הדירקטוריון של בנק לאומי. בלהט הצעקות בוועדת הכספים, אמר פלומין לרמון: "נראה אותך מגיש הצעת חוק בנושא". רמון הרים את הכפפה מהר יותר מכפי שפלומין שיער. מיד התגבשה בבית המחוקקים הסכמה רחבה סביב הצעת החוק — מיאיר צבן (מפ"ם) ועד אוריאל לין (ליכוד).

גם הלב נוטה באופן אינסטינקטיווי לתמיכה בהצעת־חוק זו. הרי אנשים אלה, ראשי בנק לאומי, לא רק הכניסו יד לקופה הציבורית, אלא עשו זאת בתקופה הגרועה ביותר לבנק, בשנים 1985 ו־1986, כאשר הבנק נקלע לבעיות חמורות והיה צורך לקצץ ולפטר אלפי עובדים, לצמצם פעילות, להפחית ימי חופשה לעובדים ולא להעניק דרגות או תוספות־שכר כלשהן.

ההנהלה הבכירה אמנם החלה במלאכה קשה זו. היא קיצצה לכולם — מזוטר עד בכיר — חוץ מ־25 איש. לעצמם סידרו המנהלים באותה עת תנאי שכר ופרישה שלא נודעו כמותם, לא כאן ולא בעולם. כל אותה תקופה של חתימת הסכמים, המשיכה ועדת בייסקי בעבודתה. מתקבל הרושם שההנהלה הבכירה (אין מקום לגזור כאן גזירה שווה בין הנצרות ממש לבין השאר), שחששה מאוד לגורלה והבינה שמסקנות בייסקי יוליכו אותה החוצה, ארגנה לעצמה "מצנח זהב" ברוחב שלא הוכר עד כה. הם גם עשו פלסתר את התחייבותם לממשלה — כלומר לציבור — שהציל את הבנק מפשיטת רגל, כדי לא לפגוע בשווי המניות. סכומים כאלה פוגעים גם פוגעים בשווי הבנק.

ואולם למרות הרצון להחזיר את המנהלים אל קרקע המציאות על־ידי חוק, אסור לנו להשתמש במכשיר חד כזה. המשמעות היא חקיקה רטרואקטיווית ואישית כלפי אותם 25 איש, ואלה שני דברים האסורים במדינת חוק, שהפרט מחוקק בה כיודע את החוק הנהוג לפני כל צעד שיעשה, אך לא אחרי תיקונים בדיעבד. אמנם הכנסת היא ריבון היכול לחוקק הכל — אותה וקיימה כאמור. אך עקב עוצמת הכוח שבידיה, בגלל היעדר חוקה, חובה עליה להגביל את כוחה בעצמה.

אם היום יחוקקו חוק בעניין כספי ומוסרי נגד אנשים מסוימים, מחר יחוקקו חוק רטרואקטיווי בשאלות פוליטיות או חברתיות, ואין לדעת היכן ייעצר כדור מסוכן זה.

כל זה אין פירושו שעל דירקטוריון בנק לאומי ועל שאר רשויות הפיקוח להרים ידיים. יש דרכים במסגרת החוק הקיים. יש לחץ ציבורי. ישנה עבודת שכנוע. ישנו הטיעון שמעון שטרית, הטוען כי כל החוזים לידתם בחטא ובהיותם שנוי לדירקטוריון, ולכן אפשר לתוקפם בבית־משפט.

חייבים להגיע להחלפת ההסכמים הקיימים, בהסכמי פרישה מקובלים. אולי ראוי שההסכמים החדשים לצמרת בנק לאומי יהיו נמוכים מהמקובל. הרי לא שכחנו כי המדובר באנשים שהובילו את הבנק לכישלון כלכלי היסטורי — מדוע אם כן יהנו מתנאים עודפים על חשבון משלם המסים.

מחריפה התסיסה באיראן

התבוסות שנחלה איראן בתקופה האחרונה בחזית העיראקית, חיזקו את הדרישות בציבור לשים קץ למלחמה. אך ההקצנה בממסד הפוליטי בטהרן כבר נותנת אותותיה בדרישות להגברת המאמץ המלחמתי. שוב מתברר שספק אם המתונים והמאוכזבים יכריעו, כל עוד האייתולה חומייני בחיים.

לראשונה נמסר עתה על הרוגים ופצועים בעימות בין מפגינים מתנגדי המלחמה לבין כוחות הביטחון. מהדי בזרגן, ראש הממשלה הראשון תחת חומייני וכיום מנהיג המפלגה האופוזיציונית החוקית היחידה, גינה את הדרכת המשטר וקרא להפסיק את המלחמה. אנשי כהונה בכירים, ביניהם ראשי המרכז הדתי בעיר הקודש קום, שיגרו מכתב לחומייני, ובו ביקשו כי יטה אוזן ליחס כלפי המלחמה בקרב העם האיראני.

אולם חומייני השיב, כי מי שרוצה להפסיק עתה את המלחמה, "מוטב שיתפלל למען מותו המוקדם". בבחירות לפרלמנט התחזקו מאוד הרדיקאלים, שקיצוניותם מתבטאת לא רק בעמדותיהם לגבי הכלכלה והחברה, כי אם גם ביחס האיבה שלהם כלפי עיראק. הבחירות המגמה שוק ביטאו, הוליש את מעמדו של יושב־ראש הפרלמנט, רפסנג'אני, הנחשב מתון יחסית. לעומת זאת, החלטת חומייני למנותו למפקד עליון בפועל של כל הכוחות האיראניים, חיזקה את כוחו, וכאיש תכליתי יתכן שיתמוך עתה בפרץ בהמשך המלחמה. המערכה הפנימית בקרב אנשי הדת לא נרגעה, ואופיינית היא קריאתו של האייתולה מונטזארי, שדרש שרפסנג'אני יתפטר מראשות הפרלמנט, יקדיש את מרצו לניהול המלחמה, כדי שאפשר יהיה, בעזרת איחוד כל הגופים הלוחמים, להביא לנצחונה של איראן.

אין ספק כי במצב תסיסה כללי בטהרן, סיכויי מאמצי הפיוס המחודשים של מזכ"ל האו"ם, פרז דה קואיאר, אינם טובים ביותר.

בממלכת הסוציאליזם המתנער (ג')

רעידת־אדמה פוליטית

מאת א. שוייצר

הונגריה מקדימה בעשורים את הרפורמות שמציע גורבצ'וב. אך ללא גורבצ'וב לא היתה ההתעוררות החדשה בהונגריה יכולה להתרחש

בודפשט. יוני

הנה תיאור אנליטי של "רעידת האדמה הפוליטית" אשר טילטלה את הונגריה, ב־20–22 במאי, תיאור קליע שקשה למצוא לו את רעו, בתמציתיותו ובעוצמתו. השמיע אותו — אולי יותר מכל שותפו — מנחה של תוכנית סאטירית בבודפשט, בזה הלשון: "כאשר בבית־בושת יורד הפדיון, מחליפים את הזונות, לא את הפריירים". כאמור, קצר ולעניין, וספק אם היה מישהו בהצגה שונה קשה ביותר הנמשל.

ואולם יש גם תאורים בוטים פחות, אף כי ארוכים יותר. הם מחייבים לספר, ולוא בקיצור, את ההסטוריה של המימשל ההונגרי בשלושים השנים האחרונות. שלושים ולא ארבעים, כגילו האמיתי של השלטון, כי בני ארץ זו הולד בספירה חדשה מאז הונם נסיון המהפכה ב־1956, והתבססה הרסטורציה הקומוניסטית. להלן השתלשלות העניינים מאז, מפיו של גיאורג אצל. אצל היה, מאז אותה רסטורציה, מה שמכונה כאן "האפיפיור התרבותי", והמבין של חבר בפוליטביורו. הוא העיף עתה, עם ידידו הטוב יאנוש קאדאר, והולך מהתפקיד בגוף רב עוצמה זה. בסוגריים ייאמר כי הוא בן עם הבחירה.

הקומוניזם שירד מגדולתו

לדברי גיאורג אצל, החלה ב־1957 התפתחות בקו ישר במשק, שקיבלה תנופה נוספת מן הרפורמות המשקיות שהוחלו באמצע שנות ה־60. אך השינויים החברתיים — כאן מדובר בעיקר בנסיגת השלטון ממעורבות בתחום הכלכלי והגברת הדמוקרטיה — הוקפאו בשל מה שאירע ב־1968 בפראג. והחלה נסיגה. שנות ה־70 הביאו שגשוג מדומה ועמו, צבירת חובות למערב. השגשוג התחלף בנסיגה משקית בשנות ה־80 והתפתח משבר חברתי, לדעת אצל — כתוצאה מהפער בין הכוונות והמציאות. כתוצאה מכך איבדה המפלגה השלטת את אמון הציבור, בעיקר מאז 1985, כאשר גורבצ'וב החל משנה את פני הדברים בברית־המועצות. הבריות ידעו כי הסובייטים הם שבלמו בעבר רפורמות בהונגריה, ושאלו מדוע קפא המצב על שמריו אצלם, שעה שבברית־המועצות כבר נמס הקרח.

כיצד תורגמה התעוררות האמון בהנהגה לתמורה מרחיקת לכת בצמרת המפלגה (37 מתוך 112 חברי הוועד המרכזי, 6 מתוך 12 חברי הפוליטביורו, הם חדשים), בסגנון הדיבור במפלגה, והצבעת העירים שלה — לדעת אצל, שביזיד בין המחדשים — יש אומרים, מתפרשים — מן הצמרת, עוד במועצה הבאה פומבית על חטאי העבר, ההסבר הוא בקשר ההדוק שבין הציבור הרחב המפלגה שהקל על העברת המסר מלמטה למעלה. לדעתו יש למסור את הקשר, ע"י הגברת הדמוקרטיזציה המפלגתית. לא עוד התייעצויות וקבלת החלטות מאחורי מסך סודיות, שהיה נהוג עד כה, ואשר גרם להתפרצות הפתאומית עכשיו.

לשאלה כלום הפתיחות והוויכוחים הפומביים לא גרמו, ועוד יגרמו, לרדיקאליזציה בתוך המפלגה והציבור בכללותו, משיב אצל, הטאה בכך שהונגריה הקדימה ברפורמציה, את יתר הארצות בגוש הסובייטי, כי אפשר לכלום הפתיחות באות, או להפך — להתקדם ולהתגבר בנקודה שמעבר לתביעות האפשריה. הוא תוחר בחלופה זו. לדעתו, בלי דמוקרטיה אין סוציאליזם: "למען האומה, אמצעי הייצור בלבד לא היו מליונים בני אדם מקריבים את חייהם".

אצל, שירד עתה מבכסים הפוליטיים, הוא מה שהיה קודי בעבר קומוניסט מושבע, ומכל מקום, ותיק. הוא נידון למוות, במשפטי הטיהור שערך מתיאש ראקושי, ב־1949, וישב בבית הכלא חמש שנים וחצי, בצל עמוד התלייה. כאשר שוחרר, עוד לפני המהפכה של 1956, חזר לשורות המפלגה. הוא מספר על שיחה שהיתה לו ב־1961 עם ראקושי, שהוגלה לאחר המהפכה, בקרסנודאר שבברית־המועצות. ראקושי אמר לו שם: "אילו תליתי אז, אותך ואת כל חבריך, לא הייתי יושב עכשיו כאן, בגלות".

האיש שכוכבו דרך

מול הוותיק, העולה. האיש שרבים צופים לו עתיד גדול הוא וחבר אימרה פוזגאי, בן 55, חבר מפלגה מאז 1950. הוא חדש בפוליטביורו, היה לסירוגין שר ואיש אופוזיציה בתקופת קאדאר, ומזכיר כללי של חזית העם הדמוקרטית (ארגון חזית של המפלגה השלטת).

לפוזגאי יצאו מוניטין של משוחרר בעיקרו ברעיונות של דמוקרטיה רב־מפלגתית, וכמי שפרש את חסותו על חוגים בעלי תודעה לאומית, חוגים שלדעת משקיפים כאן אינם חסרים גם סימן היכר מקומי מובהק של אנטישמיות. ובכן פוזגאי, שכאמור עלה עתה לגדולה, אומר כי מה שאירע במועצת המפלגה ב־20–22 במאי הרחיב את גבולות הדיון הציבורי: "אין עוד נושאים אסורים". אך דרוש עוד צעד: יש לעשות, לא רק לדבר. ואף כי הוא מסתפק (רק באופן זמני) במונופול המפלגתי של הקומוניסטים, הוא תובע לשתף בדיונים גם ארגונים יציגים אחרים (כגון החזית, שבראשה הוא ניצב) וכן מיסוד חוקתי של חרויות האזרח.

פוזגאי מחייב את התעוררותה של הגאווה הלאומית, אך דוחה שוביניזם (רמז דק כלפי אלה שחשדו אותו באנטישמיות, או בליבוי יצרים אנטי־רומניים, כתגובה על רדיפתו ודיכויו של המיעוט ההונגרי בטרנסילוואניה). לדעתו, המשימה הראשית כעת היא הגברת האמון במפלגה. גם הוא נשאל, עם פתיחת הדיון הציבורי והנהגת שינויים רדיקליים במשק ובחברה — שלא לדבר על ההודאה הפומבית במשגים שנעשו — כלום לא יגרמו כל אלה לאובדן שליטה? על כך השיב כי סכנה זו פחתה במידה ניכרת בסיומה של מועצת המפלגה ב־20–22 במאי, כשזוהרה קיטור והתבטיחה תיקון על המצב.

★ ★ ★

הונגריה מקדימה בעשורים, בכל הקשור ברפורמות בחברה ובמשק, את הרפורמות שמציע גורבצ'וב. אך הכל מודים שללא יוזמות גורבצ'וב לא היתה ההתעוררות החדשה בהונגריה יכולה להתרחש. על תוצאות אפשריות ועל תופעות לוואי של התפתחות זו במאמר המסכם של הסדרה.

דיאלוג של משותקים

מאת זאב שיף

האישים הפלסטינאים הנפגשים עם רבין לא עוררו את האינתיפאדה ואינם יכולים להפסיקה

אנשיו של שר הביטחון מגלים בקושי חצי טפח ומכסים יותר משניים בבואם לדווח על הפגישות שיצחק רבין מקיים לאחרונה עם קבוצות של אישים פלסטינאים מהשטחים. אי אפשר לכן להשתחרר מהתחושה כי מפגשים אלה נועדו קודם כל להכנת קרקע ציבורית טובה יותר בארה"ב, לשם מתכוון רבין להגיע לביקור רשמי, בעוד כשבועיים. במהלך חודשי האינתיפאדה נקשרה לרבין תדמית רעה בדעת הקהל ("לשבור להם את העצמות") והפגישות עם האישים הפלסטינאים יוצרות רושם של יוזמה חיובית מצדו ועשויות לשפר את יחסי הציבור שלו.

שמותיהם של מרבית הפלסטינאים שהשתתפו בפגישות עם רבין לא פורסמו. החיסוי הוא בשל הסכנה הנשקפת לשלומם אף כי כל אחד מהם יודע כי ממילא, מרגע שהם נפגשים בקבוצה עם שר הביטחון הישראלי, אין הסוד יכול להישמר לאורך זמן. מה שידוע הוא כי עד כה נפגש רבין עם שלוש קבוצות וכי בכוונתו להפגש עם עוד קבוצות של אישים פלסטינאים. קבוצה אחת של אישים הגדירה עצמה ירדנים מהגדה. קבוצה שנייה באה משכם ובה פעיל בכיר של אש"ף, ד"ר חאתם אבו ע'אזלה, שרעיונותיו אמנם לא אחת מהקו הרשמי של הארגון. רבין יודע על פעילותו של אבו ע'אזלה ונקווה שבעתיד לא תחזור התופעה שהיתה במקרה של חנא סניורה: גם נפגש עמו, כפעיל אש"ף, חוזר אחריו, וגם רבין האשימו, בפעילות מטעם אש"ף. הקבוצה השלישית באה מרצועת עזה ולפי הידיעות היא שהיתה המעניינת ביותר משום שבכללה היו אישים [illegible] ורב ההשפעה.

התשובות של פגישות אלה היא קודם כל בעצם המפגש, בכוונות להחליף דעות ולהשמיע דברים, גם בעיצומה של האינתיפאדה. אין זה משא ומתן, אך בניגוד למה שאמר רבין בתחילת האינתיפאדה, כי קודם יש לדכא את ההתקוממות ורק אחר כך נדבר, הנה הוא מזמין פלסטינאים בעלי עמדה — כדי לדבר. האם יכולות פגישות אלה להצמיח כיום משהו רציני, זוהי כבר שאלה אחרת. בעניין זה אני ספקני ביותר.

המנהיגים האמיתיים יושבים בכלא

ההתקוממות יצרה מצב אחר, חדש, בצד הפלסטינאי, קודם כל בשכבת המנהיגות. המנהיגות המוכרת, המסורתית, איבדה הרבה מאד ממעמדה. לא היא שעוררה את האינתיפאדה ואין היא יכולה להפסיקה. להבטחותיה על רגיעה אין ערך. לשכנות שאישים אלה יותמו עליהם אין כל ערך לא רק מבחינת מנהיגות אש"ף בחוץ, אלא קודם כל מבחינת המנהיגות החדשה העולה בשטחים. זוהי מנהיגות צעירה, מיליטנטית, משכילה למדי, מכירה יותר מקודמתה את החברה הישראלית וחוששת פחות מעימות עם צה"ל, כפי שלמדנו בחודשים האחרונים.

חלקם של מנהיגים חדשים אלה מבלה כיום בכלא ובמחנות מעצר של ישראל והם לבושים לבוש שהנה [illegible]. לאישים הפלסטינאים שנפגשו עם שר הביטחון יש השפעה מועטה, אם בכלל, על מנהיגים אלה ולפיכך ספק אם המפגשים של רבין עם האישים הפלסטינאים חורגים כיום מתחום חילופי דעות תאורטיים, מעניינים ככל שיהיו כשלעצמם. גם המחווה שעשה עבורם רבין — שחרור של למעלה ממאה עצירים צעירים לקראת פתיחת בתי־הספר התיכוניים — לא תשנה הרבה, משום שהיא בבחינת "הצגת עין" ולא מחווה מהותית.

גישתו של רבין למנהיגות הפלסטינאית המקומית היתה ספקנית־שלילית לפני האינתיפאדה וקודם הופעתה של המנהיגות החדשה. כשנשאל לטענה מדוע אינו רוצה לטפח מנהיגות פלסטינאית מקומית, כתשובה, נהג להשיב כי הם אינם מנהיגים משום שאינם מוכנים ליטול את גורלם בידיהם. לרגע השתדלתי כי גם המפגשים הנוכחיים נועדו אולי מלכתחילה לשכנע באמיתותה של טענה זו משום שהדבר העיקרי שמחזים, להוליך מישיבות אלה מתמקד בהערות בעניין זה. שר הביטחון מציע להם לצאת נגד אש"ף בחוץ והם אינם מעזים.

רבין: סימני התרככות

נכון שקבוצה זו אינה מוכנה לצאת חוצץ מול מנהיגות אש"ף בחוץ, אך האינתיפאדה, שהצמיחה מנהיגות חדשה, היא הוכחה מוחצת כי הפלסטינאים בשטחים מוכנים ליטול גורלם בידיהם. הם יומו, הם שהובילו לדאשמתה את המאבק הפלסטינאי. אי אפשר לטעון אותה טענה גם נגד המנהיגות שהעלתה האינתיפאדה, אלא אם הושג "ליטול גורלם בידיהם" פירושו להסכים לכל מה שאנו מגישים להם. הם נטלו גורלם בידיהם כדי לומר לנו שאינם מסכימים עמנו, אך גם שהם סומכים קודם כל על עצמם ופחות על מנהיגי אש"ף בחוץ, ועם זאת מסכימים, בנושאים העקרוניים, עם אש"ף.

בגישתו הנוקשה של רבין בנושא הפלסטינאי אפשר לחוש, לראשונה, סימני התרככות. בשורותיו האחרונות של ראיון עם דן סגיר, במוסף מיוחד של "הארץ", אמר רבין דברים שבשל חשיבותם ראוי לחזור עליהם: "אני בעד חיפוש דרך להידברות עם הנהגת התושבים בשטחים — אם תהיה כזו — להגיע להסדרים חלקיים שיובילו בטווח הרחוק לפתרון הקבע שאני עדיין רואה אותו בקשור לירדן. אש"ף דואג שלא תקום הנהגה כזו וגם אותנו מחייבת המציאות לעצור את ההנהגה המוכנה לדרך של אלימות... אם נטפל בנושא בצורה מתאימה — גם בכוח אבל גם בפתיחות אפיק להנהגה כזו — אני מאמין שבסוף תקום הנהגה שתהיה מוכנה לקחת גורלה בידיה".

אלה הם סימנים לנכונות לשינוי בעתיד בגישתו של רבין, אף כי לא שינוי עקרוני, בנושא המנהיגות הפלסטינאית המקומית. מדובר בנכונות לפתוח בתהליך לטווח ארוך, כאשר בשלב זה אנו מצויים בהתנגשות חזיתית עם המנהיגות העולה.

בשלב זה אין זה אלא דיאלוג של משותקים. כלומר, המצב אינו בשל עדיין למהלך מהותי. המנהיגות המסורתית בשטחים אינה מייצגת את אלה שהנהיגו את העם באינתיפאדה. ואילו לרבין אין מנדאט, לא מממשלתו ולא ממפלגתו, לשנות את הגישה הבסיסית לאש"ף. גם הוא אינו רוצה בשינוי כזה. אין הוא רוצה גם בעריכת בחירות שיעלו, במסגרת פורמלית, את המנהיגים החדשים, אף כי בעניין הלא תהיה לו, לבסוף, ברירה.

את המנגינה הזאת צריך להפסיק

נפץ הזירה של פורעים, קול הלמות האגרוף וצהלת הגזענים הופכים לבית בהימנון הלאומי

מאת גדעון סאמט

מחאה ליד "נקודת חן". רק אי־הבנה גזענית

איך הם נעשו המקסימים כל־כך, הפאשיסטים הקטנים של כהנא? הם מתרבבים חופשי, צוחקים ויורים. האצבע שלהם על ההדק, ואחר כך — איכשהו — הם חומקים בין האצבעות. לא עזרה אפילו עדותו העולצת של אחד מהם, שסיפר איך חיבלו בכרמים, גיעצו, יחד הפיצו בכפר שיוח שבוע שעבר. בקריאת [illegible] כהנא" היכו מפגינים [illegible] אותה בהפגנה בלב ירושלים נגד הכיבוש, בתחילת השבוע. המשטרה פיזרה אותם. פיזרה? היא היתה צריכה, כמובן, לאסוף, לעצור, לחקור, להעמיד למשפט.

היא ידעה לחקור את רב ידמיה, בן ה־75, על קריאות נגד שירות בשטחים, לפי סעיף 136 של פרק "ההמרדה" המסוכן בחוק העונשין 1977, שריד המנדט. "להמריד" שם פירושו, בין היתר — כראי שתדעו — גם "לעורר אי־רצון או מורת רוח בקרב יושבי הארץ". היא חוקרת את העיתונאי עמוס קינן על "זילות" השופט אורי שטרוזמן בגלל פסק דין רחמני שגזר על הורג ילד ערבי. אז שיחזרו שם, במשטרה, ויחפשו בין שפע הסעיפים שעל־פיהם אפשר — צריך — לטפל במספר הגדל עד להדהים של ישראלים המשתוללים בחוצות, אצלנו ובשטחים.

★ ★ ★

הם היכו את עובד חברת־החשמל היהודי באלוני־ממרא כי חשבו שהוא ערבי. חבר משטרת נפת־יהודה אמר שאיש מהתוקפים לא נעצר, למרות שאין קושי לזהותם, כי "היתה אי הבנה. הם היכו מישהו שחשבו לערבי". כן, אי־הבנה. כי במדינה הנטרפת הזאת מכות והרג הפכו לחלק מהמסע הבוחר לזהות עצמית. העובד המוכה ניסה להסביר למרביצים, שהוא בן עדות־המזרח. הם לא הבינו. כנראה כיוון שהם חלק מהייבוא הביטחוני מארה"ב של אנשי שולים, המצטרפים לשורות כהנא. שהרי על כן, לפי אחת העדויות, עבר הצעיר לאנגלית ובכך — במערבולת הזהות המשוגעת — חיזק את הרושם שהוא ערבי.

גם אצלנו, רבע שעה מקלקיליה, היתה עוד אי־הבנה גזענית השבוע. עובדת פאב ברמת־גן אמרה שהיא "לא מכניסה צ'חצ'חים" למועדון (שבאירוניה ישראלית קלה נקרא "נקודת חן"), וקוממה עליה מפגינים שהתחפשו לקו־קלוקס־קלן עד שיצא אליהם המנהל. הוא ממוצא תימני. ובתוך התפאורה האבסורדית הזאת של דעות קדומות, שנאה והשתלחות יצרים, פרצו מתנחלים בכפר הערבי מסחה וכשבאו חיילים למקום הם היכו גם אותם, בעוד מקרה שייקבר, אולי, כאחת מאי־ההבנות הללו. ידי במתפרעים ערבים הפך למכת־מדינה, אמר השבוע שופט בית־המשפט העליון שלמה לוין, כשביטל את החלטת בית־המשפט המחוזי לשחרר בערבות את ישראל זאב, תושב שילה, שנאשם בהריגת רועה ערבי (האם הוא התפרע, הרועה, כשקרא, כמו באגדת־ילדים בוטפתו דם, "זאב, זאב, אל תירה" לעבר המתנחל המוכר לו?). והצבא חוקר עכשיו את המרדף מסמר השיער של מח"ט במסוק, שבסופו נורה מהאוויר ומת רועה ערבי אחר.

לידות זה כמו להיות ירדן. האלימות הפרטיזנית כלפי ערבים ויהודים הפכה תרחיכר של יותר ויותר ישראלים, למעין מבחן־נאמנות לל־אומנות המקומית. בשטחים, ובתוך כך, אנחנו עדים למסכת המצמררת הזאת שבה הזהות הישראלית נבחנת ברם האלימות ושנאת־האחר. האם אני צריך לשים סימן זיהוי כדי להוכיח שאני יהודי, שאל הצעיר מחברת החשמל, ורמז כנראה לכך שלא מעט מבני עדות־מזרח בוחרים אצלנו לעבוד תליין זה מהסיבה הנוראה הזאת.

וזה עניין למחנכים ולמנהיגים לעסוק בו, אבל שר החינוך הרי מתקפל נוכח פקיד מופקר שלו המשגר לבתי־הספר דברי נאצה על ערבים ואנשי שמאל.

בינתיים, לצורך הטיפול בעניין הזה אנחנו נתונים בידי המשטרה ובתי־המשפט, צה"ל והשב"כ. הייתי רוצה להיות יותר משוכנע, שאנו מקבלים מהם את מלוא השירות הדרוש כל־כך בימים קשים אלה. מדוע, לעזאזל, לא נעצרו עדיין תוקפי הבחור מחברת־החשמל? הוא יודע מאין באו. הוא אמר, בחיוך מר, בראיון ל"ערב חדש" בטלוויזיה, שלא תהיה שום בעיה בזיהוי: אתה לא שוכח את הפנים של אנשים שהרביצו לך ככה. מדוע לא נעצרו פורעי "כך" בהפגנה בירושלים?

★ ★ ★

ויש שאלות אחרות לשופטים אחרים. על הניסוח המפורט־מדי של כמה מהן המשטרה חוקרת את עמוס קינן. ואחרי שנה גרועה לשב"כ, אני שואל (על זה אין עוד סנקציה?) אם קרה לו משהו לא טוב, בנוסף על מה שאנחנו יודעים: האם הוא נוהר מדי, האם פוליטיקאים נושפים בעורפו? האם ייתכן שלא חדר, כפי שהוא יודע, אל תוך תנועה פאשיסטית ישראלית — "כך" הרי איננה אלא זה — ואם חדר, מדוע לא עקר משם והשליך לחיקם של השופטים את הסיכונים הללו לשלום הציבור, לשמו הטוב, כאן ובגולה.

אנחנו בדרך לא טובה, שבה, בהדרגה, נפץ־הזירה של פורעים וקול־הלמות האגרוף וצהלת הגזענים הופכים לבית בהימנון לאומי. את המנגינה הזאת צריך להפסיק, וטועה מי שחושב שהיא מרגיזה רק את גווה של סוסי "כך".

ענייני חולין / אליהו סלפטר

זכויות אדם: דרישה דו־סיטרית

בתום ועידת הפיסגה במוסקווה הגיע אלינו עוזר שר החוץ האמריקאי לענייני זכויות האדם, ריצ'רד שיפטר, כדי לדווח לראש הממשלה ולשר החוץ על אותו חלק של השיחות שנגעו לזכויותיהם של יהודי בריה"מ. חלק זה של שליחותו התקבל בוודאי בברכה גם על־ידי משרד ראש הממשלה, כמובן גם בי אינטרס המיוחד שיש לישראל בנושא זכויות היהודים הסובייטיים. ספק אם באותה עין יפה רואים את חלקו השני של ביקור שיפטר: פגישות עם שר הביטחון, הרמטכ"ל ואלופי הפיקוד בעניין הפרת זכויות האדם של הפלסטינאים בגדה המערבית ובעזה.

אך שליחותו הכפולה של שיפטר ממחישה שני דברים: ראשית, ש נושא זכויות האדם אינו מצטמצם רק לדאגה אינטרסנטית, מתוך הזדהות, לגורל יהודי מוסקווה או משקעם, או לדאגה פוליטית למצבם של השחורים בסוואטו או בדרבאן; נובעת ממנו גם דאגה למצבם של ערביי חברון, ביתא ועזה. ושנית, מי שטוען, בצדק, כי זכויות האדם בבריה"מ אינן עניינה הפנימי של מוסקווה, יצטרך במוקדם או במאוחר להכיר בכך, שגם זכויות האדם בשטחים שתחת הכיבוש הישראלי אינן עניינה הבלעדי של ירושלים.

לישראל היה בעבר רקורד טוב בנושא זכויות האדם בתחום הקו הירוק, ורקורד סביר בשטחים: שוויון חוקי גמור (ובמידה רבה גם מעשי) של אזרחיה הערביים; ופגיעות מעטות, יחסית, במה שמחייב החוק הבין־לאומי בטיפול באוכלוסייה בשטחים הכבושים. ההידרדרות חלה באחרונה בשני שלבים. תחילה, לא מעט בלחץ המתנחלים, התבטא הדבר בפירוש יותר ויותר "חופשי" — קרי מגביל — של החוקים הירדניים ותקנות הממשל הצבאי על־ידי בתי הדין הצבאיים. ובמהלך השנה האחרונה, לא מעט בלחץ האינתיפאדה — בצעדים פורמאליים ובלתי מעשיים בזכויות תושבי השטחים.

במקום שתי מערכות משפט, האחת בישראל והשנייה בשטחים, נוצרו למעשה חמש מערכות משפטיות שונות: בישראל, אחת בעבור אזרחים "טובים" ואחרת בעבור אזרחים "חשודים" (ערבים ו"שמאלנים"); ובשטחים, אחת בעבור האוכלוסיה הערבית בכלל, בהתאם לחוק הבין־לאומי, השנייה בעבור הערבים הנאשמים או החשודים בהשתתפות בהתקוממות (ההבחנה לוית שלה תורמת, לפי מה שהובא מפי קצינים בכירים, להתמשכות האינתיפאדה), והשלישית, בעבור המתנחלים היהודיים, שלהם, כך נראה לעתים קרובות, מותר הכל.

יש סימנים שבקרוב יאמרו לנו — קודם האירופים ואחריהם גם האמריקאים — שאי־אפשר להחזיק לזכויות האדם באופן חד־צדדי: במחאות על פגיעה ביהודי בריה"מ ובדחיית תלונות על פגיעה בערביי השטחים. והכלל שהמדובר יהיה לא רק ביציאה אלא גם בזכות לחיים יהודיים בתוך בריה"מ, יהיה הקשר בין מה שאנו דורשים לבין מה שנדרש מאתנו מובן בהחלט יותר.

הגלאסנוסט והנשירה

התפשטות הדעה שיש להגביל "המצות עלייה" מבריה"מ ליהודים שבאשרת, [illegible] לבוא לישראל, מצביעה לדעתי על [illegible] ועל מוסר כפול. אנו דורשים — בצדק — מכל אומות העולם להבטיח ליהודים זכויות אדם מלאות, ובעיקר זכות היציאה החופשית. אבל ברגע אנו רוצים שבריה"מ תכפה, למעשה, על היהודים המהגרים לנסוע לישראל ולא למקום אחר.

הנביעות שבבסיס משולשת: ראשית, לא היה עולה על דעתנו להציע כפייה דומה על יהודים במדינות המערב, שבקרבם אין דוחף לצאת. שנית, אנו דורשים שמוסקווה תכיר בזכויות האדם של היהודים — אבל איננו נכונים להכיר בזכות האלמנטרית של אדם להגר לכל מקום כרצונו. שלישית, אנו אומרים כי אין זה "הוגן" לדרוש אשרה לישראל ולנסוע לאמריקה; אבל היינו מוחים בתוקף — ושוב בצדק — אילו מדינה כלשהי היתה רואה חוסר הגינות בתחבולות של יהודים לגבור על איסור־עלייה.

איננו נכונים להודות בכך ששיעור הנשירה אינו נגזר רק ממידת המשיכה של אמריקה (שהיה תמיד גבוה) אלא מהעברת תדמיתה של ישראל. יהודים אמריקאים ממעטים לבוא כעת לישראל אפילו כתיירים; מה הפלא שיהודי בריה"מ אינם רוצים לבוא כעולים (אגב, הם באים כעת, במספרים גדלים, כתיירים והיה עוד פחות הצדקה לטעון [illegible] בוחרים להגר לארץ אחרת בהשפעת התעמולה הסובייטית האנטי־ישראלית). האם כל־כך מפתיע שאנשים אינם רוצים להגר למדינה שנגעה בה הקצנות הדתית והלאומנית, שאזרחיה עושים 62 יום בשנה במילואים, ששירותי הבריאות בה בשביתה מתמדת, ומאיר כהנא מבטיח כי יהיה ראש הממשלה הבא, אחרי יצחק שמיר?

השר צור אמר באחרונה שאילו ישראל היתה "אטרקטיווית יותר, היו באים יותר (עולים). אך זאת לא השאלה העיקרית". השר צודק בחלק הראשון של קביעתו אך טועה מכל וכל בחלקה השני. לאיזו ישראל אנו מזמינים את העולים החדשים — זוהי בהחלט השאלה העיקרית.

ייתכן מאוד שעם העמקת הגלאסנוסט והפרסטרויקה יקבל נושא הנשירה, בעתיד הקרוב, צביון שונה. מי שמתאוים אל החיים הטובים באמריקה יורשו לצאת ל"איחוד משפחות", גם לארה"ב. יהודים אחרים, פחות נידחים או יותר מתבוללים, יעדיפו להישאר ולהשתתף בניסיונו של גורבצ'וב לשנות את פני בריה"מ. רק יהודים ציונים באמת יבקשו לצאת לישראל. והם יגיעו אלינו. גם אם לא נכפה עליהם לטוס ממוסקווה היישר ללוד.

בדיסקונט השקלים שלך שווים יותר

פיקדון השקל החופשי

בעוד 6 חודשים יהיה לך מה שרצית

חן לכל

חסכון קצר־מועד בהפקדות חודשיות

ריבית גבוהה בזמן קצר
"חן לכל" — חסכון ל־6 או ל־12 חודשים, נושא ריבית קבועה של 17% לשנה או ריבית ניידת של 3%* מעל ל"פריים"* לשנה. בתום תקופת החסכון תקבל את הריבית הגבוהה מבין השתיים.

חסכון בהפקדות חודשיות
ב־"חן לכל" אתה חוסך כפי יכולתך בהפקדות חודשיות, בהוראת קבע, החל מ־100 ש"ח ועד 3,000 ש"ח.

הלוואה בריבית נמוכה
ב־"חן לכל" אתה זכאי בתום תקופת החסכון, להלוואה בגובה סכום החסכון המצטבר, שתנתן בריבית נמוכה, מובטחת מראש, לפי פריים + 1% לחודש.

* שעורי הריבית נתונים לשינויים.

בוא להכפיל את הכסף שלך
בתום תקופת החסכון תקבל הלוואה בריבית נמוכה, בגובה הסכום שצברת. כך תכפיל את האמצעים שיעמדו לרשותך — עד סך 72,000 ש"ח.

בעוד 6 חודשים יהיה לך מה שרצית
"חן לכל" מאפשר לך להגשים כל מטרה שהצבת לעצמך, תוך 6 או 12 חודשים:
★ רכישת דירה או שיפוץ דירתך הנוכחית.
★ רכישת מכונית חדשה או החלפת הרכב הישן.
★ יציאה לטיול בארץ או בחו"ל.
★ מימון מסיבת חתונה, בר מצוה או כל ארוע משפחתי.
★ חידוש ריהוט וציוד לבית או לעסק.
★ כל מטרה אחרת.

יותר קרוב אליך
בנק דיסקונט
רדף

مكان الأصل

صكنا عن الاصل

יע"לות ויע"לים בחלוקים צבעוניים

בין מקבלי "אות הנשיא למתנדב" השבוע נמנים 6,500 מתנדבי יע"ל – ארגון שהוקם לפני 34 שנה והתחיל עם קבוצה בת 5 נשים בבי"ח הדסה ירושלים

מאת ציפי ארמוני

כ־6500 יעלו"ת ויעלים (חברי מועצת אירגוני יע"ל בבתי החולים), קיבלו אתמול את "אות הנשיא למתנדב", שהוא האות היוקרתי ביותר בתחום ההתנדבות. בשקט ובצנעה אך עם הרבה הרבה רצון טוב ואמיתי הם עושים מלאכתם מזה 34 שנים ברציפות. הגוף הענק הזה התחיל עם קבוצה בת חמש נשים בבית החולים "הדסה" בירושלים, שבאה לתת יד מעבר לצרכים הרפואיים להם נזקק חולה המאושפז בבית־החולים.

תוך כדי עשייה ועזרה הוליכו סילביה בן ד"ל (מי ששימשה כנשיאת יע"ל עד לפטירתה לפני שלוש שנים ומי שהקימה את האיגוד הארצי) ומרגוט כסן ד"ל, וייבולו לחוד ארוכים ומזיה בקר, מרי פרוז הדה שולמן, למסד את עבודתן ולאגד את המתנדבים תחת השם יד עזר לחולה – יע"ל. מאז, התרחב הארגון ופועל בב־28 בתי חולים בכל רחבי הארץ.

מדי בוקר, במשמרות של פעמיים ואף יותר בשבוע, רואים אותם בחלוקים הצבעוניים, יוצאי הרוטן בנגינים, בגוף הסטריילי של בית החולים, כל משמרת בת 4 שעות, שומעים וחוכים, תמיד במקום לומר מלה טובה, דוחפים עגלה עמוסת מאכלים טובים או עגלה המשמשת כספריה ניידת ובה ספרי קריאה ב־18 שפות זרות ומחורות, הם חולפים על פני המחלקות ומחלקים עיתונים, מביאים אסימון למי שצריך, יושבים ליד מיטת חולה המתקשה באכילה, חותכים, מגישים ומאכילים בהמון סבלנות, מטלפנים לטלפון הציבורי להעביר הודעה דחופה למשפחת החולה הנרחקת למיטת חוליו, או סתם משוחחים, לפעמים, אף שעות ליד חולה בודד. פעולות אלו נעשות בכל בתי החולים בהם פועלת יע"ל ללא יוצא מן הכלל. פעולות ההתנדבות במסגרת בית החולים מו־ מקדות בכל הקשור בחולה ומשפחתו, פרט כמובן, לעזרה רפואית ישירה. קשר עם המשפחה בא לידי ביטוי כאשר חולה נכנס לניתוח. אז דואגים מתנדבי יע"ל להיות החוט המקשר בין המשפחה הממתינה בחדרת ציפייה, הנמשכת לא אחת שעות ארוכות ומתישות, לבין המנותח, באם הניתוח כבר הוחל, מתי הסתיים ואיך ומתי יועבר להתאוששות ועוד.

בבית חולים "כרמל" בחיפה הוקמה באחרונה קבוצה הנקראת – הלב המתוקן – זו קבוצת מתנדבים שעברו בעצמם ניתוח לב, או נשר תיהם, השומרת על קשר עם המנותח לפני הניתוח, בזמן הניתוח ולאחריו, ומשמשת בעצם, קרן אור ואוזן קשבת ודוגמה אישית לכל אורך הדרך.

יהודית בר־רב־האי: מתנדבת מגיל 15

גם גברים מתנדבים

עד לפני כ־10 שנים תפקדה יע"ל על טהרת המין הנשי. מאז, החלו מצטרפים לשורותיה גימלאים רבים ובנוסף, מאיישים את חדרי המיון והמחלקות תלמידי כתות י' וי"א במסגרת פרויקט של משרד החינוך – "מחויבות אישית". הארגון פועל ומקיים עצמו כמעט ללא פרסום התרמות אלא בזכות בריתות, שהוא עורך בבתי החולים, אוטומאטים למשקאות וכריכים, וחנות יע"ל, מזנונים. בכספים הנכנסים הם עו־ רכים טיולים למתנדבים, מקיימים מסיבות, בדרך כלל בחנוכה, ורוכשים מכשירי טלוויזיה, וידאו ומשחקים למחלקות הילדים ועוד ועוד. בכספי הנותר עוזרת יע"ל לרכוש ציוד רפואי, בתיאום עם הנהלת בית החולים.

את "אות הנשיא למתנדב", בשם כל מתנדבי יע"ל, קיבלה נשיאת הארגון הארצי, מזה שנתיים וחצי, ומי שמשמשת כיושבת ראש יע"ל בבית החולים "כרמל" בחיפה, מיום הקמתו לפני אחת עשרה וחצי שנים, יהודית בר רב האי. יהודית זכתה לפני שנה לתואר "אשת המופת" של העיר חיפה (יחד עם עוד שלוש נשים). את פעילותה ההתנדבותית החלה כבר בגיל 15, כאשר הצטרפה לשורות ההגנה, אחר כך התגייסה לצבא הבריטי ושירותה בו ארבע שנים תמימות. היא נמנתה עם פעילי ההגנה בסביבת כרמל, במסגרתה ילדה את בתה הבכורה דינה חיק או השתחררה מהשירות. כן היתה פעילה במשך 10 שנים בקרן שרת לעידוד אמנים צעירים.

"כלפי עצמי יש לי חובה פנימית לעשות את מה שאני עושה בהתנ־ דבות", מנסה יהודית להסביר בהצ־ נעות. הסיפוק הגדול ביותר הוא, כמובן, הסיפוק, במיוחד במסגרת זו בה הוא מיידי – קריאת התודה בעיני החולה או חיוך התודה שעל שפתיו. "עם קבלת האות", מוסיפה יהודית ומהחרת לדבר בלשון רבים "אנחנו רואים חיזוק ועידוד להמשיך כמובן, חיזוק המודעות כציבור לא לקבל את יע"ל כמובן מאליו אלא להצטרף אלינו".

מקבלי "אות הנשיא למתנדב"

- המתנדבים של צה"ל בחו־ לות היבשה, האוויר והים, על נכונותם להקרבה ללא סייג למען בטחון המדינה ותושביה.
- "רעות" שירות נשים סוציאלי, על פעילותה הוולונטרית בת יובל השנים לרווחת הקשיש.
- ארגון "יע"ל" יד עזרה לחולה, על תרומתם המיוחדת לרווחת החולים ושירותי ה־ אישפוז.
- ישעיהו (שייקה) דן על, פעילותו רבת השנים וההיקף בהצלת יהודים והעלאתם ארצה.
- ליה ון ליר מייסדת הסינמטק, על תרומתה רבת השנים להעשרת עולם התרבות בישראל.
- הורי ומפעילי תוכנית "מחויבות אישית – שירות לזולת", על תרומתם רבת ההיקף לחינוך הנוער, להתנדבות ולמ־ עורבות בקהילה.
- בטי דוברנר מייסדת אי־ לנשילפולי, על פעילותה רבת ההיקף לשיקום אוכלוסיות נפ־ געות בישראל.
- מתנדבי החברה להגנת הטבע, על תרומתם הייחודית לשמירת הנוף והטבע ולאיכות החיים בישראל.
- ד"ר איזק פרומן, מייסד המרכז לטניס בישראל, על תרומתו בהנחלת ספורט הטניס לילדים, בכל שכבות ה־ אוכלוסיה.
- שיך עזרה מנצור אבו מועמר, על שפעל בהתערבות למען מדינת ישראל, מיום הקמתה ועד היום.
- פרופ' ברוך פזה, על פעי־ לותו ההתנדבותית הוולונטרית רבת השנים והשנים, בשדה הרשאה הציבורית בישראל.

בת הפונדקאי

הנערה הבלונדינית שבתמונה שווה 12,750,000 דולר. זה המחיר שהושג בעבודה במכירה פומבית שנערכה באחרונה ב"כריסטיס" בניו־יורק. זוהי בתו של בעל הפונדק "קפה ראבו" שבו עשה הצייר וינסנט ואן גוך את ימיו האחרונים. במשך 70 הימים ששהה האמן בפונדק הוא צייר באותו פרוץ 70 ציורים. בחדר שבקומת הקרקע. בתו בת ה־13 של הפונדקאי, אדלין ראבו, היתה אחת הדוגמניות ששימשו את הצייר באותם ימים. בספר זיכרונותיה היא כתבה על הצייר: "הוא היה אדם רחב גוף, שקט וקשה הליכה. מעולם לא התערב עם יתר באי הקפה המקום, לא בא איתם בדברים". בזיכרונותיה היא מביאה תיאור הד־ על התאבדותו של האמן ב־27 ביולי 1890. היא מספרת כיצד חזר ואן גוך לפונדק פצוע קשה, לאחר שניסה לשים קץ לחייו בשדה. לפי גירסתה, אביה ישב ליד האמן המוטל כל אותו הלילה. ובבוקר הוא התקשר לאח תיאו, אשר הגיע בבהילות כמאפים כדי לצפות במותו של האמן. (יהודית קנולר)

חור בכיס

וידוי לא פופולרי

מאת אברהם טל

אתם עומדים לקרוא וידוי. זה חודשים אחדים אני מסתובב ובי לבי תחושת אשם כבדה. ידוע לי שאני לא בסדר, שהיה עלי לעשות מאמץ גדול כדי לחזור למוטב, ומכיוון שלא הצלחתי בכך, עלי לבקש הבנה תחילה. אינני יודע איך הידרדרתי, איזה כוחות אפלים דחפו אותי לשפל מדרגה שכזו, מדוע לא הצלחתי במה שלא הצליחו רבים כל כך בקלות כה רבה.

אני חייב להתוודות. אך בטרם אעשה זאת, אפנה לכל קוראי הנאמנים וגם – במיוחד – לעורכת העמוד הזה: אל תדונו אותי לכף חובה, הביאו בא בחשבון את הנסיבות המקלות. גלו אורך רוח והבנה. נסיתי באמת ובתמים להתמודד, ופשוט לא הצלחתי.

ובכן, בלב מלא חשש ותוך נשיכת שפתיים אני מגלה עכשיו את הסוד הנורא: כן, אני תומך ברוחו ויינשל נשיא התעשיינים, האיש הרע המרשה לעצמו להתעקש בהתנגדותו לחוק שיחייב כל אדם המוכר מצרך להציג מחיר על המצרך עצמו, ולא רק על גבי המדף. תאמינו לי, נסיתי בכל כוחי להיות, כמו כולם, כלומר נגד ויינשל ובעד החוק. אני יודע שכל מי שעיניו בראשו הוא בעד החוק הזה, משתי סיבות. סיבה אחת, שהחוק נראה לטובת הצר־ כנים; סיבה שניה, שהחוק הוא נגד לוויתני המסחר הקמעונאי (וכל שאר הרעים, השמנים וגם הרגיזים). איך אפשר להיות נגד חוק שהוא לטובת הצרכנים ונגד לוויתני המסחר?

ועד מזה, תראו מי תומך בחוק: כל הטובים. קחו למשל את חברי הכנסת תיכון וצוקר. הרף הבדלי השקפות התהומיים ביניהם בעניינים העומדים בר־ זמו של עולם, התאחדו שני צבועים אלה, הנוהגים בדרך כלל להתרחק מזרקורי הפרסום הא־ שי, במאבק בלתי נלאה לטובת הצרכן. הם טרחו אפילו לשלוח ולהביא לידיעת הציבור את תו־ כנו של מכתב ברכה ששיגרו לרשת הקראוס, אשר נכנעה ללחץ והחליטה לסמן מחירים על מוצרים בחנויותיה. הם לא חששו כלל להיחשף לציבור הרחב בעניין זה – יודע הציבור וישפוט אישה הם עומדים כל הכבוד.

ויש עוד כמה וכמה תומכים נמרצים בחוק, שאינם חוששים מרשתות השיווק ואינם עושים סוד מעמדתם הנחרצת לטובת הקהל הרחב (אחרי ששאלו את [illegible]

אני בעד סימון מחירים על המוצרים. ואיפה אני במאבק האיתנים הזה? בושה וחרפה ובהם תירוצי הרלימה עוד בושה. משום מה אינני מצליח לפתוק מזכרוני אותן החנויות בחו"ל, ודווקא בארצות מפותחות למדי כמו גרמניה, שבהן המחיר לא מסומן על גבי המוצרים עצמם, אלא על שלט קטן הצמוד למיצבור המוצרים ומאפשר בק־ לות ובנוחיות רבה לזהות ולה־ שוות מחירים (לאריזה, גם לי־ חידת משקל, נפח וכולי). אם לשפוט לפי הצפיפות, הקהל אינו מרגיש את עצמו מרומה בחנויות אלה. משום מה אינני יכול להתנתק מההרגשה שה־ טבעת מחיר – או קוד – באופן ידני על כל מוצר ומוצר היא לא רק שיטה מסורבלת, פרימי־ טיבית ובזבזנית, אלא שהטכנו־ לוגיה המודרנית דוחה אותה לכי־ ליון, כי בעתיד יתפוס הבר־קוד את מקום שניהם ברוב המוצרים (הסימון ייעשה בבית החרושת כחלק מתהליך הייצור), והשל־ טים הקטנים ליד מיצבורי המוצ־ רים יוצגו את בכורתם ממילא.

משום מה אינני יכול להדוף הצידה את העקרון של שוק חו־ פשי: הציבור יחליט אם הוא רוצה או לא רוצה לקנות ברשת שאינה מסמנת מחירים על מוצרים, וההכרעה תיפול גם בלי התערבות הממשלה, הכנסת וא־ פילו העיתונות (סימון מחיר אינו עניין של "הגנת הצרכן", בניגוד לציון הרכבו של המוצר למשל: כל לקוח יזהה מרחוק לא ברזל [illegible] שאינה נוהגת לסמן מחירים, ויעניש אותה, אם ירצה. למה עקרון צמצום התערבות הממשלה בעסקים עד למינימום נעצר לפתע בכניסה למרכול או לכלבו, רק מפני שנדמה למישהו שזה פופולרי?

בגלל סיבות קלושות אלה לא הצלחתי להצטרף למטע הצודק

בעד סימון מחירים על המוצרים. בכל שרציתי לעלות על העגלה ולהצטרף לחברי הכנסת צוקר ותיכון ועוד מגיני צרכנים רבים וטובים שמצעיהם זכים וטהורים ללא צל של ספק, תמיד התחלקתי בחזרה למטה. ועל זה לא נותר לי אלא לבקש סליחה, מחילה ותשובה.

* * *

נ.ב. רגע ברגע האחרון, ממש ברגע האחרון התברר לי שאולי בכל זאת אצליח לטפס אל העגלה עם כולם. אני קורא כי אחד מסעיפי הצעת החוק קובע שהממונה על הגנת הצרכן יהיה רשאי לקבוע שעל מצרכים "יוצאי דופן" מבחינת הגודל, הכמות, הערך וכו', יהיה מותר לא לציין את המחיר, אלא די יהיה בציון המחיר על שלטים קטנים בצמוד אליהם. ככה זאת אומרת שחוק סימון מחירים על מוצרים מכיל אפשרות קלה נוחה להסתדר גם בלי סימון מחירים על המוצרים – פקיד ממשלתי יחליט על כך וכל מה שנותר הוא לספק לו את התירוץ המתאים. אם כך, רווח לי. תודה קטנה, במחילה. גם אני עולה לתפוס מקום על העגלה הפופולרית.

משכילות יותר – משתכרות פחות

מאת יהודית קנולר

על אף שיותר ויותר נשים הצטרפו למעגל העבודה, בשנים האחרונות, ועל אף שהן משכילות יותר מבכלל הגברים העובדים, הנשים עדיין משתכרות פחות מעמיתיהן ושכרן הממוצע, אף הולך ויורד, לעומת שנים קודמות, בה־ שוואה לשכרו של הגבר.

גם בדרגות הבכירות המצב אינו יותר טוב. בעשור האחרון עלה אמנם מספר הנשים העוסקות בניהול מ־0.7% מכלל הנשים העובדות ל־1.8%, אך הן מפגרות בשכר גם בת־ חום זה. אם ב־1972 שכרן היה 77% משכר המנהל, הרי ב־1985 הוא הגיע ל־68% בלבד משכר המנהל.

במאמר המתפרסם החודש ב"בע־ יות לאומיות חברה ומדינה", ביטאון אגודת האקדמאים למדעי הרוח והחברה בישראל, בוחנת המחברת ד"ר סילביה ביזאוי, מרצה לסוציולוגיה בבית ברל, את השאלה "האם קיימת בעיית שוויון המינים בישראל?".

טענתה המרכזית היא כי תהליכי השינוי המבניים שעברו על החברה הישראלית ובעיקר כניסתן ההמונית של נשים לשוק העבודה, לאחר 1967, לא הביאו ליותר שוויון בין הגברים והנשים אלא להיפך: אי השוויון המגדרי הלך והחריף, בתחומי התעסוקה והפוליטיקה.

ב־1985 שיעור השתתפותן של כלל הנשים בכוח העבודה הגיע ל־37.5% ושל היהודיות ל־42% שזהו שיעור עליה של 10% לעומת 1978. בגילאי 22־44 שיעור הנשים (היהו־ דיות) העובדות אף מגיע ל־55%.

מחצית מהנשים העובדות הן בע־ לות יותר מ־12.4 שנות לימוד לעומת מחצית הגברים שלמדו רק 11.6 שנות לימוד. למרות זאת השכר הממוצע ברוטו לשעת עבודה של נשים בהשוואה לגברים ירד, מ־80% ב־1972 ל־76% ב־1984.

ביזאוי מצטטת נתונים של הכלכלנית אלזה זהר, ממשרד העבודה והרווחה, לפיהם, שעת עבודה של אישה, העוסקת במ־ קצועות מדעיים ואקדמאים, הגיע ב־1984 ל־73% משכרו של הגבר, שעה שב־1970 היא השתכרה 83% משכרו. תמונה עגומה זו חוזרת אצל המנהלות, בכל המקצועות החו־ פשיים ועובדי מכירות. רק במגזר של העובדות המקצועיות בתעשיה, נש־ אר ללא שינוי – הן משתכרות 61% משכרו של הגבר, כאז, כן היום.

ביזאוי ניתחה את הנתונים גם לפי ארץ המוצא וארץ המוצא של האב וגילתה כי שכרן של נשים ממוצא מזרחי, נמצא בתחתית סולם השכר וכי הולך וגדל הפער העדתי דווקא בקרב בני הדור השני.

ביזאוי חושבת כי הירידה בשכרן של הנשים נובעת מתהליך של הפרדה מינית ברוב העיסוקים, דהיינו, המקצועות הנשיים נעשים נשיים יותר ולהיפך: ב־1985 כ־66% מהנשים עבדו בענפי השירותים הציבוריים, האישיים והפיננסיים לעומת 55% ב־1978. מקצועות נשיים אופייניים אחרים הם מקצועות ההוראה, עבודות פקיד־ ראשיות והמזכירות ומהעבודות בת־ עשיה הן תופרות.

התרחבות המגמה של המשרה החלקית, התפורה על פי מידות נשיות, כדי שהאישה תוכל גם לנהל בית וגם לעבוד, יוצרת מעמד של שכירות שאמנם יש להן ביטחון סוציאלי, אך שכרן נמוך, ואפשרויות הקידום מוגבלות.

בשיחה מוסיפה ביזאוי כי הבעיי־ תיות של ישראל היא כפר יהודית. מצד אחד קיים המודד לצאת לעבודה. מצד שני משדרים לאישה לגדל ילדים. אנחנו חברה במלחמה ויש צפלנו השפעה האסקטית הזאת. הנשים זכו להשכלה, אך זו לא קידמה אותן.

"אחד הפתרונות הגדולים: העצ־ מאות הכלכלית של האישה. הן מביאות הביתה רק 25%־40% מהכנ־ סות המשפחה. זה נותן אולי יותר מרחב תמרון בהוצאות, אך לא שליטה על רכוש ותקציב", היא אומרת בנחרצות. "עד שלא יבינו כי משכורה של האישה, זו שאלת המהותה את הנשים לחברה ותעסו־ קות, לא יהיה שינוי יסודי", היא מוסיפה.

במאמרה מבקרת ביזאוי גם על הנסיגה בייצוגן של נשים במפל־ גות, אך מציינת בסיפוק את תרומת הצבא לשינוי התדמית של הנשים ולהכוונתן לקראת קריירות במ־ קצועות שהיו הסמים המגזין בעבר.

חזרה לטעמים ראשונים

ספר בישול חדש, פרי עטה של עפרה בורלאראד, כורך טעמים מזרחיים ורוסיים ביחד עם זכרונות מן הסאגה המשפחתית של משפחת הסופר יהודה בורלא

מאת עדנה לרינשטיין

הסופר הידוע יהודה בורלא, דור 11 לילידי ירושלים העתיקה, הצא־ צא למשפחת רבנים שעלתה מספרד במאה ה־18, היה בסיפוריו לפה לכל אותם "יהודים ויהודיות אחרים, בני גזע אחר, לשון אחרת, מנהגים אחרים, יהודים, ספרדיים שרציתי ושאפתי מאוד לתארם ולציירם". לעומתו היתה אשת חיקו של בורלא נערה רוסיה מאודסה, שעלתה ארצה בגיל 17 והתוודעה אל המורה הצעיר כדי שילמדנה עברית.

הקשר שנוצר היה למגינת ליבן של שתי המשפחות: זו הרוסיה – על שבתם, בת למשפחה בורגנית, יוצאת בחברת "ספרדי", לא עלינו; הספרדיה – על כי בנם מתראה עם סמרטוטית הרחוקה מרחק מזרח ממערב מאורחות חייהם של הספר־ דים ה"אצילים". אולם לימים, כש־ השניים מיזגו את שתי התרבויות בקרב המשפחה, הגיעו הדברים לידי כך שאנשים התבלבלו והתחו לא אחת מי מן השניים הוא הספרדי ומי הוא האשכנזי.

המיזוג הזה הניב, פרט לרומנים נפלאים כ"לונה" ו"אשתו השנואה", גם ארבעה ילדים, שכל אחד מהם נטל מנה גדושה מכשרונו של אביהם: עודד היה לסופר ילדים מצ־ ליח, צייר, גרפיקאי, מעצב אריגים וקריקטוריסט; יאיר מצטיין בתרגומיו לספרים קלאסיים ולמחזות תיאטרון, צוריה היא "המוכשרת מכולם, אך אינה רוצה לכתוב, והיא מצטיינת בבישול ובטעם טוב שירשה מאמה", ואילו עפרה ה"קטנה" ("עזבו את גילי. אין שום קשר בינו לביני", היא אומרת) הספיקה בחייה להיות גננת, קריינית, אשת יחסי ציבור, עורכת ומתרגמת.

בימים אלה הגשימה עפרה בור־ לאראד חלום ישן שלה: היא הוציאה בהוצאת ד. סדיקס ספר בישול בשם "המטבח הספרדי של אמי הרוסיה". ואמנם, שלא כספרי הבישול הקונבנציונאליים, ספרה של עפרה הוא מלאכת־מחשבת של מתכונים המשובצים בקטעי אגדות וזכרונות מן הסאגה המשפחתית, קטעי נוסטלגיה מעורבים בהומור ובמבט לאורחותיה [illegible] בצד כל מתכון ניתנים גם "טיפים" והצעות, שינויים אפשריים והערות. סייע במלאכה גם אחותה, צוריה, והדודות הספרדיות, שעפרה מסרה את כובען בפני ידענותן.

דפיו של הספר מוצפים במתכונים, באופן בלתי אחיד, כדי לשוות לו צביון של "ישן" כלשהו, מה גם שעפרה הוסיפה בכתב ידה, בצידם של חלק מן המתכונים, הערות כמו "בכלל לא קשה", או "לשאול את עשירה מה הפטנט שלה" – כפי שהיתה נראית חוברת המתכונים של אמה בזמנה, לוא היתה נשמרת עד היום. עוד בתוך הדפים: ציורות כתובים בכתב יד, עלי רפנה, סי־ מניות, קרעי עיתונים עם מתכונים – הכל טמון בפנים למען תחושת הא־ ותנטיות של הספר.

כמו בכל ספר בישול, גם כאן נחלקים מתוריו למרקים, סלטים, בשר ועוף, דגים, תוספות, ירקות, מנות אורחותן, עוגות ועוגיות. את הספר מעטרים איורים במגנון עתיק ומי שאוהב להתענג לרוח העבר – יוכל להשביע כאן את מלוא מאווייו.

עפרה מודה, שמתכונים "אשכנ־ זיים" לא מעטים דחקו ונכנסו לספר "באשמתה" של הסבתא הרוסיה. אם אמה, שעלתה לפלשתינה מאוחר יותר ועזרה לקיים את משפחתה בבישול ארוחות חמות לסטודנטים של "בצלאל" ולשאר המרכים. צוריה מוכרת לרבנב ידיעת משפה ישי־ שה, שדלתה ממעמקי זכרונה מתכונים יקרינסקפ, מן הימים של מרום מיקרוגל, אבק־מוסטר ומכונה חשמלי.

כל סיפורי הערש

"מאמא ידענו את התרבות האידי־ פית, האמנו לכל סיפורי הערש של הקלאסיקה העולמית שטרם תורגמו אז לעברית והיא סיפרה לנו אותם מן הזיכרון. מאבא ספגנו את החום, המשפחתיות, האיכפתיות והנאמנות בתוך קשרי המשפחה. אבא ידע על בוריין עברית, לאדינו, ערבית וגר־ מנית ועם בעלי המנות, ארנון, שהיה יליד גרמניה, היו "זורקים" אחד לשני בתים שלמים משירי גתה, שילר והיינה כמו שזורקים אחד לשני כדור פינג פונג", אומרת עפרה. בבית קיבלו גם חינוך מו־ סיקאלי, ולדבריה היו בביתם הקטן שבתל־אביב המסנתר הראשון והר־ דיו הראשון.

עפרה נולדה בוכרון יעקב, כשאביה ניהל שם בית ספר, אך גדלה בתל־אביב הקטנה, בבית האחרון ברחוב החשמונאים, שגבל עם שדות המושבה שרונה, בהם נהגו הילדים "לפלוח" תירסים וחסות מהגרמנים שהתגוררו במקום. לימים הזמין עודד, שהיה מורה לציור ול־ עברית באנה"ב, את אחותו הצעירה להצטרף אליו לאטלנטיק סיטי. עפרה הולה משמשת כגננת וכמורה לעברית ומשחזרה ארצה שירתה בצבא בחטיבה 8, שכבשה את לוד ורמלה, עם יצחק שדה, במלחמת העצמאות. את ארנון ארד, בעלה לעתיד, הכירה בזמן השירות הצבאי. אותה עת החלו לתבבן את הקמת גלי צה"ל ועמוס אילון, שהיה ממונה על הקמת התחנה, חיפש קריייניות והזמין את עפרה ידידתו למבחנים. היא עברה בציפיות יחד עם רחל לוינסון היו השתיים לקריייניות הראשונות של התחנה הצבאית. "מכיוון שהיתה בתחנה תקליטיה דלה", היא מספרת, "הבאתי תקלי־ טים מן הבית וערכתי תוכניות כמו "שעה באופרה", "כבקשתך למוסיקה קלאסית" ו"כרטיס כניסה".

כאשר הבעל ארנון ארד, נסע ללמוד באוניברסיטת ייל עיצוב תפאורות, עפרה הצטרפה אליו שם ועבדה כמזכירה במחלקה הפסי־ כיאטרית באוניברסיטה. כך החלה מתעניינת גם בפסיכולוגיה. כששווו בני הזוג ארצה, החלה עפרה מתרגמת את ספריו של הפסיכולוג הידוע פרופ' רודולף דרייקורס וכיחד עם הפסיכולוג הישראלי אחד יותם כתבה סדרות מאמרים על חינוך ילדים, שהתפרסמו בירחוני נשים בארץ.

כמו נולדה לה אלון האחר, ובין גי־ דול בנים וטיפוח הבית המליחה עפרה בורלאראד לחזור לרדיו ולכ־ תוב טור שבועי ב"מעריב" וטור חו־ דשי ב"את". למרות שלדבריה "קשה לצמוח בצילו של עץ גדול", בכל זאת היה אבא בורלא מרגן לילדיו כשכתבו את יצירותיהם ועודד אותם מאוד. יאיר תרגם מחזות, עפרה כתבה את ספרה הראשון "כדאי לך לדעת – 411 עצות לעקרת הבית" ועודד כתב סיפורי ילדים.

מכיוון שעפרה היתה מעורה כל ימיה בחייה של תל־אביב ובתמורו־ תיה, התאימה, הזמנה על ידי מנהל מלון הילטון בתל־אביב לנהל את יחסי הציבור שבהם התמידה חמש שנים. כשישבה לכתוב את ספרה היא נוכחה לדעת שכל המתכונים של בית בורלא כרוכים בסיפורים משפחתיים ובהמון זכרונות ולכן החלה לשלב ולתאר לתוך הספר סי־ פורים מן היישוב הישן, מימי הנעו־ רים ועד היום, ולגבי דידה הוא ספר זכרונות לא פחות משהוא ספר בישול שיש בו חזרה אל טעמים ראשונים.

אומרת המחברת בהקדמה לספרה: "באותם ימים, כאשר אמי היתה נוסעת, כמדי שנה, למרחצאות בטבריה, היתה באה לטפל בנו דודה ריקה, אחותה הבכירה היפה של אבי, והיא היתה מחזירה אותנו, כבמטה קסמים, חזרה אל ירושלים העתיקה, אל המנהגים, הריחות וכל הקסם שבה, כי אצל הדודות הספרדיות שלי הזמן כאילו עמד מלכת".

עופרה בורלא: הנשימה חלום

לא נעים – לא נורא

בחנות ובשוק

ריח לא טוב מהפה, הוא צרה המוכרת לרבים. תכשיר חדש המיו־ בא ארצה מגרמניה בשם "סמלר", נועד לפתור את הבעיה. עד כה שווק המוצר רק בבתי מרקחת, אולם לנוכח הביקוש הרב, החליטה חברת דיידן, המשווקת אותו, להפיצו גם ברשתות השיווק ובחנויות המכולת. מחירו נע בין 3.28 שקל ל־4 שקל, תלוי במקום הקניה.

וישנה עוד אפשרות. ד"ר דר גוברגנב, מרצה בכיר למיקרוביו־ לוגיה באוניברסיטת תל־אביב, פיתח מכשיר בשם R.S.H. Halimeter הנותן אומדן מדויק לחוזק הריח ומאפשר לרופא לעשות מעקב לחוזק הריח ומאפשר לרופא מעקב על התקדמות הטיפול לחיסול הריח. לאחר תהליך איבחוני קצר שמבצע ד"ר רוזנברגנב, יזוהה גם מקור הריח: מחלל הפה או עקב בעיות אחרות. זיהוי גורם הריח הינו תנאי חשוב לטיפול יעיל. בכ־90% מהמק־ רים יתברר כי הבעיה קשורה לפה והרוב המקרים ניתן להגיע לפתרון.

יין חדש

ישראל מצטרפת ל־126 מדינות אחרות שבהן משווק היין הפורטוגזי "מטאוס". היין מיובא ארצה על ידי חברת "כרמי צבי אדום סגל בע"מ" וניתן להשיגו בכל המעדניות ב"שופרסל", ב"קראוס", ב"כלבו שלום", בבתי מלון ובמסעדות כשמ־ חירו לצרכן הוא 18.90 שקל לבקבוק של 750 מ"ל ו־13.30 שקל לבקבוק בן 375 מ"ל.

במזל קוקטייל

שלמה אסייג (35), מנהל הלובי של מלון "קיסר" בטבריה, הוציא בי־ מים אלה ספרון ראשון מסוגו בארץ, בו הוא משלב קוקטיילים מיוחדים המותאמים לשנים עשר המזלות, בשם "קוקטייל הורוסקופ". אסייג זוכה לפני מספר חדשים בפרס ראשון בכוסו, השקיע את עשרים אלף השקלים שהרוויח בהוצאת הספרון.

שלמה אסייג, יליד קזבלנקה, הוז שלישי במקצוע הבארמנים, הדפיס עד כה 70,000 עותקים מהספרון בעברית ואף קיבל הזמנה להדפסת 5,000 עותקים בגרמנית. הוא הגותה בהוצאת הספרון, מהרעיון שהמר־ כיבים של המשקה תואמים את מרכיבי האופי.

מברשת המנקה את עצמה

חברת מיקרון מחיפה מייבאת ארצה מברשת שיער הדומה במדותה ללויתן, בשם פירי. היא מופיעה בשני גדלים במחיר 13 שקלים למברשת הקטנה ו־16 שקלים לגדולה. ייחודה הוא בכך שעל ידי סיבוב של לולאה, קשנצות שערות המברשת מבער להורים קטנים לשי־ מוש ועם הוצאת השערות, נשאר הלכלוך על המשטח הולק והכינוב קל, מתנקה המברשת.

דבר אלי באמייל

מאת מרים גורן

כל אדם וירושלים שלו. ולטר קליר מגרמניה רואה אותה כעיר בשמיים, ממש ירושלים של מעלה. בשביל אמן ספרדי היא מגן דוד, ליוצר מדנמרק היא מזכירה את מנורות בית המקדש ולאחר את המקום בו עבר ישו את דרך היסורים עד הצליבה.

אלה הם אחדים מן הנושאים שבחרו 90 אמנים ממדינות שונות והמציגים עבודות אמאייל וכן קרמי־ קה, טכסטיל ותכשיטים בתערוכה הנערכת עד ה־14 ביוני בבית אהוי המטבר בירושלים וכוללת כ־400 עבודות. יוזמת התערוכה היא גברת פישר מגרמניה, יו"ר החוג היצירתי הבינלאומי שחברים בו אמנים מ־14 מדינות. בראש הסניף הישראלי עומדת מגי יוזא, אמנית אמאייל מנתניה.

החוג מקיים תערוכות של חבריו בארצות שונות – באחרונה התקיימה תערוכה בגרמניה וכך גם מצרפים אליהם חברים חדשים. יש להם גם כ־2000 ידידים. "לפני שנתיים ביקרתי בישראל", מספרת הגורדת, "והצעתי לנו להכין תערוכה לקראת שנת ה־40 למדינת ישראל. עברנו שנה וחצי לקראת התערוכה וביקשנו מחברים להכין גם עבודות בנושא ירושלים". עם התערוכה הגיעו לישראל גם 36 איש מבין המציגים ואלה מתגוררים בבתי החברים של הסניף הישראלי.

אורחת בולטת בין האמנים המצי־ גים היא אקיקו מיורה מיפן, שהיא פרופסור לאמנות האמאייל וגם פרסמה ספר מקצועי בנושא זה. לדבריה, הסגנון של היצירות ביפן מושפע מן הסגנון הסיני משום שהטכניקה שהם משתמשים בה מקורה בסין. אולם בשנים האחרונות ניכרת אצל בני הדור הצעיר של אמני האמאייל השפעה מודרנית, מערבית. במסיבת העיתונאים שהת־ קיימה ערב פתיחת התערוכה המור־ שה הפורמת הפנית שהיא יו"ר החוג בארצה, גם את כישוריה כקוקרנית.

בתערוכה משתתפים גם 15 אמנים ישראליים, ביניהם מגי יוזא יו"ר הישראלית ובעלה ד"ר דניאל יוזא (בחיי יום יום מנהל המחלקה האורולוגית בבי"ח "הלל יפה" חדרה). מגי היא עולה מטור־ קיה שבה למדה אורנמנטיקה וזהו סגנון עבודותיה. בין הבולטים באמנים שלנו רחל פריץ, דינה נצר, פנינה בורג, צילה מגור, רות אריון, לאה קלמן, מרגה מיכאלי ואחרים.

התערוכה המתקיימת בסיוע מש־ רד התרבות הגרמני ועיריית י־ רושלים פתוחה בכל יום מ־10 בבוקר עד 10 בערב. בימי שישי עד 1 ובמוצ"ש עד 11. הכניסה חינם. מומלצת לא רק לאנשי מקצוע או אמנים, אלא לכל מי שמתעבב או מתעניין באמנות מיוחדת זו.

המרכז הישראלי לניהול
החטיבה הבינלאומית
השתלמות למנהלים:
כיצד מנהלים עסק מסחרי בארה"ב – היבטים משפטיים
החל מיום ד', 15.6.88 – 5 פגישות שבועיות בימי רביעי אחה"צ
בהשתתפות ה"ה (לפי סדר השתתפותם):
* עו"ד ג'ין קלינהנדלר * מר יונתן איתן * מר בני הראל * ד"ר עדנה פשר * מר שמואל בן סובים * מר יונתן איתן * אייל דשא * מר רוג'ר לבנדר * מר בועז מעולי *
בנושאי ההרצאות:
* אספקטים ארגוניים וחוקיים, הכנת חוזים לספקים ולסוכנים * מכירות ושרותים * ביטוח חבות־המוצר * תקשורת מסחרית * תקשורת ביהולית * פרסום ויחסי ציבור * ביטוח חבות־המוצר * ביהול פיננסי * תפקיד רואה־החשבון בהקמת העסק והפעלתו * ושיטות שיווק בארה"ב *
סמינר:
פעילות עסקית בסין של חברות ומפעלים צרפתיים וישראליים
יום ה', 16.6.88
בהשתתפות ה"ה (לפי סדר השתתפותם):
* מר יצחק מיברבי * ד"ר יצחק שיחור * ד"ר קלוד ברס (אורחת מצרפת) * עו"ד פול מאליר (אורח מצרפת) *
בנושאי ההרצאות:
* תוכנית ההומש הסינית * שיתוף בתעשיה, מסחר ויזמות, וכן תאור בנהלי סחר בסין * ביהול ובצוע פרויקטים בסין *
פרטים והרשמה בסניפי המי"ל:
טל. 03-257202; 02-234863; 04-640678; 057-37914
החטיבה הבינלאומית

מכרז האו"ם
למנגנון הפיקוח על הפרדת הכוחות (UNDOF)
דרושים:
שרותי בניה שונים לביצוע במחנה זיוואני ברמת־הגולן
הפרוייקטים יכללו:
א. שיפוי גג לסוכנת
ב. בניית תוספת למקלט
ג. בניית יסודות לריצפה
ד. בניית מבנה נוחסוי
ה. בניית בית חולים שדה
קבלנים המעוניינים במכרז, מוזמנים לפגישה ב־21.6.88 בשעה 10.00 בחדר האוכל קאנלש מחנה זיוואני ברמת הגולן. פרטים מלאים על הדרישות כולל ספסיפיקציות ותרשימים ינתנו על ידי מהנדסי האו"ם כולל סיור במקום. כמו כן ינתנו פרטים מלאים על תהליך המכרז. UNDOF יבחן את ההצעות נוהים מתחייב לקבל את ההצעה הנמוכה או כל הצעה אחרת. קבלנים ידרשו לספק אישור ממשלתי לעסיה במבנים צבאיים.

חוק התכנון והבניה
1965, מרחב תכנון מקומי עירון
הודעה
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה – 1965, כי הוד־ גשה לועדה בקשה להיתר בניה מס' [illegible] 87/60 בגוש 8/88 חלקה 6 מגרש 2, ע"ש [illegible] שבאורחה יש הקלה: [illegible]
[illegible]
עפ"י 19/5/88.
סמיר דרוויש
יו"ר הועדה המקומית עירון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי ראשון לציון
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה תכנית מפורטת נקראת "תכנית מפורטת מס' רצ/41/5/1".
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 3926 חלקות 641, 642, 647, 648, 655, 659, 660, 53־58, רחובות הרצל, בר־לב, ז'בוטינסקי, ויציב.
עיקרי הוראות התכנית: [illegible]
ההודעה על הפקדת [illegible] 3449 התשמ"ג, עמ' 1356 ובעתון "מעריב" מיום 3.11.86 ובעתון "הארץ" מיום 3.11.86 בשפה העברית.
התכנית האמורה בצורה שבה אישרה אותה הועדה המחוזית [illegible] הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
וכל מעונין רשאי לעיין בה, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
א. זהבי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז המרכז
26.5.88

ההתקוממות בשטחים ודעת הקהל האמריקאית (א')

מי אחראי לאלימות בשטחים

בניגוד לדעה הרווחת, האינתיפאדה תפסה מקום קטן יחסית בדעת הקהל האמריקאית

מאת איתן גלבוע

הכותב הוא מומחה לענייני ארה"ב באוניברסיטה העברית

גם אם לא ישב חבר אנשים ותיכנן את היעדים והפרסים המבצעיים של ההתקוממות בשטחים, הרי שיסודה במאמץ לזעזע את דעת הקהל, ביחוד בארה"ב ובישראל, באמצעות כלי התקשורת בכלל והמצלמות הטלוויזיה בפרט, כך שייווצר לחץ כבד על ממשלת ישראל להכנס למו"מ על פינוי השטחים. המתקוממים אכן זכו לאהדה ולהבנה בדיווחי התקשורת, אך האם גם הצליחו לחולל תפנית משמעותית בדעת הקהל האמריקאית, שנחשבה מאז ומעולם לנדבך העיקרי של היחסים הקרובים והמיוחדים בין ארה"ב לישראל וכמפתח למעורבות אמריקאית בתהליך השלום?

אי אפשר להסתפק, במענה לשאלה זו, בציטוט תוצאות של סקרי דעת קהל בודדים או אקראיים. כדי לדעת אם אמנם התרחשו שינויים בדעת הקהל האמריקאית כלפי ישראל וכדי לאמוד את עוצמתם, צריך לפענח את תוצאות כל הסקרים ולמקם אותם ברצף של מגמות ארוכות טווח.

היקף השינוי בעמדות

שידורי הטלוויזיה האינטנסיביים מהשטחים גרמו לשיעור מודעות גבוה־יחסית לאירועים בקרב הציבור האמריקאי (70־80%). אולם שיעור זה נמוך משיעור המודעות שנרשם בתקופת המו"מ בין ישראל לבין מצרים, או במשך המלחמה בלבנון. מעניין לציין שבסקר של רשת סי־בי־אס ו"ניו יורק טיימס" ממארס 88' – רק 4% מהנשאלים הגדירו את ההתקוממות כנושא "חשוב". כמחצית הנשאלים הגדירו סמים כנושא חשוב, ומבין הנושאים הבין־לאומיים הפיקוח על הנשק הגרעיני והטרור הבין־לאומי הוגדרו כנושאים הרבה יותר חשובים מהאירועים בשטחים. בסקר ארצי של "לוס אנג'לס טיימס" מאפריל 88', רק 3% מבין הנשאלים הלא יהודים אמרו שהקדישו "תשומת לב מרובה" למעשה בשטחים. מכאן שההתקוממות תפסה מקום הרבה פחות חשוב בדעת הקהל האמריקאית מכפי שנוטים לחשוב.

איזה חלק של הציבור האמריקאי הושפע מהאירועים בשטחים ובאיזה כיוון? בסקר של השבועון "טיים" מינואר 88' אמרו 55% מהנשאלים שלא חל שום שינוי בדעותיהם בתוצאה מהאירועים, 2% שינו את דעותיהם לטובה ו־26% שינו את דעותיהם לרעה. בסקר "גאלופ" מפברואר, 61% אמרו שלא שינו את דעותיהם, 5% שינו לטובה ו־30% שינו לרעה. בסקר ארצי של "שיקאגו טריביון" מאפריל, התוצאות המקבילות היו: 51% לא שינו, 8% שינו לטובה ו־31% שינו לרעה. משמע שבין 57 ל־66 אחוזים מן המשיבים לא שינו כלל את דעותיהם או שינו אותן לטובה בעקבות ההתקוממות בשטחים. מבין אלה ששינו את עמדותיהם, הרוב שינה את דעותיו לרעה. נתונים אלו הם כלליים מדי וצריך עוד לבדוק את התפלגות הדעות לגבי נושאים ספציפיים, אבל לפחות הם נותנים מושג על ההיקף הכללי של שינויים אפשריים בדעת הקהל.

אחריות והסיבות להתקוממות

התייחסות לאירועים אלימים מושפעת מתפיסת הגורם האחראי להם ומהסיבות להתפרצותם. בשני סקרים שהזמינה "הליגה נגד השמצה" של בני ברית, נשאל מדגם מייצג של הציבור לדעתו על אחריותם של שלושה גורמים למהומות: אש"ף, ישראל וערביי השטחים. בסקר ינואר 88' אמרו 38% שאש"ף אחראי לאלימות, 16% חשבו שערביי השטחים אחראים לכך, 16% ראו בישראל את האחראית. בסקר השני, במאי, הועלה אש"ף כאחראי ע"י 37 אחוזים, ישראל ע"י 14 אחוזים וערביי השטחים ע"י 11 אחוזים. יש לציין שבמאי עלה מספר המשיבים שלא היתה להם דעה בנושא זה מ־26 ל־37 אחוזים.

בסקרים הופיעה גם שאלה שניסתה לברר עמדות כלפי הסיבות להתקוממות. השאלה הבחינה בין סיבות לגיטימיות לבין סיבות של ניצול פוליטי מצד אש"ף להשגת מטרותיו. אבחנה זו אינה מוצלחת וספק אם היא הובנה ע"י הנשאלים. מכל מקום, בינואר 88' אמרו 39% שהסיבות להתקוממות הן פוליטיות ואילו 33% אמרו שהן לגיטימיות. 10% חשבו ששני סוגי הסיבות הביאו למהומות. במאי עלה בעניין זה מספר המשיבים בקטגוריה "לא יודע": 33% השיבו שהסיבות הן פוליטיות ו־28% אמרו שהן לגיטימיות. סקר "האריס" מפברואר העלה תוצאות דומות מאוד. כל הנתונים הללו מעידים על כך שמחצית מהציבור האמריקאי הטיל את עיקר האחריות למהומות על אש"ף וערביי השטחים, אבל נחלק בדעותיו לגבי הסיבות שהביאו לפריצתן.

תגובות ישראל

הסקרים כללו שאלות על תגובות ישראל למהומות. בסקר "האריס" מפברואר 88' הסכימו כמחצית המשיבים, לעומת 35%, שלאור המהומות "לישראל לא נותרה הברירה אלא לדכאן ולהחזיר את הסדר על כנו". אולם באותו סקר ממש נמצא רוב ניכר של 73% כנגד 16% אשר שלל את הדרכים והאמצעים בהם בחרה ישראל לטפל במהומות. בסקר "טיים" מסוף ינואר ובסקר "לוס אנג'לס טיימס" מאפריל הופיעו תוצאות ביקורתיות ושליליות בסדר גודל דומה.

כוח רב מדי?

שאלה: האם לדעתך חיילים ישראלים משתמשים בכוח רב מדי או בכוח הולם בתגובה למהומות פלשתינאים החיים ברצועת עזה ובגדה המערבית?

תשובה	ינואר 88'	ינואר	ינואר	פברואר	מאי
כוח רב מדי	50%	36%	42%	43%	32%
כוח הולם	23	29	17	32	26
כוח מועט מדי	6	12	12	17	11
לא יודע	21	23	29	8	30
סקר:	טיים	פרישמאן	טיים	גאלופ	פרישמאן

תמונה שונה במקצת מתקבלת מתשובות לשאלות שמדדו עמדות כלפי שיעור השימוש בכוח. בטבלה אפשר לראות שבין שליש למחצית המשיבים העריכו שישראל הגיבה למהומות באופן נוקשה מדי. בין 17% ל־6% חשבו שישראל הגיבה במדיניות רכה מדי. בסקר מאי הדעות נחלקו במעט שווה בשווה בין אלה שאמרו שהתגובה קשה מדי – 32 אחוזים, הולמת או לא מספיק – 37 אחוזים, וחסרי דעה – 30 אחוזים. השאלה היא: האם הביקורת שנמתחה על מדיניות ישראל, לפחות בשלבים הראשונים של ההתקוממות, השפיעה על הדימוי של ישראל ועל מידת התמיכה בה בציבור האמריקאי?

(מאמר ראשון בסדרה)

הטור שלי / נתן דונביץ

הבעיה ששום ועדה לא תפתור

שום ועדה, יהא מעמדה אשר יהיה, לא תפתור את אחת הבעיות הגדולות והקשות של הרפואה הישראלית. ההסתדרות הרפואית לא תיאבק לפתרונה, כי זה אינו האינטרס הישיר שלה. להיפך, פיתרון יעיל יכול לפגוע באינטרסים מסוימים של חבריה. הסתדרות העובדים הכללית תמצא עצמה במבוכה קשה, אם תרצה להיחלץ ממנה, וללא פתרון ממשי יוסיפו חלקים חשובים של הרפואה הישראלית לרדת ולהידרדר. הבעיה, במשפט אחד: אנחנו חיים במדינה קטנה, והרפואה סובלת ממאגר קטן מאוד של רופאים ברמה גבוהה במיוחד.

אנחנו מדינה עם אוכלוסיה כגודל מבוסטון פלוס כמה שכונות מהסביבה. אבל מבוסטון נהנית מעורף אדיר, של אמריקה והעולם כולו. אם מתפנה משרה של מנהל מחלקה חשובה במרכז רפואי, תתקשה הוועדה המקצועית, הבוררת וממליצה על המינויים, לבחור במועמד אחד ויחיד. אצלנו, חסרים מועמדים ברמתם של אלה הפורשים לגימלאות או יורדים מן הארץ כבר עתה, בכמה וכמה תחומים חיוניים.

ברפואה הישראלית יש מקצועות שרמתם נקבעת בעבודתם ובכושר חיותם של שניים־שלושה רופאים בלבד. יש, שירידתו או פרישתו של רופא אחד ויחיד מורידה מיד את רמת המקצוע כולו. אינני מציין שמות, משתי סיבות: כדי שלא לפגוע ברופאים האחרים, וכדי שלא להביך חולים ובני משפחתם. אבל כזה המצב.

היצע מצומצם

אחת התוצאות של מצוקה זו היא התארכות התורים לניתוחים ספציפיים, עובדה המקפיצה את המחירים. כאשר המחירים ברפואה הפרטית, בידי אותם מנתחים עצמם, נוסקים – מתארכים התורים במרכזי־הרפואה הציבוריים. מעגל זדוני, גמול כל קסם.

יש תופעה נוספת, הנובעת מן ההיצע המצומצם. במרכז רפואי מסוים מתפנה משרה של מנהל מחלקה. לאותו מרכז אין מועמדים טבעיים, או מתאימים, לאייש את המשרה. יושבים, שוקלים, בוחנים ומחליטים להביא את פלוני ממרכז אחר, מעיר אחרת. פלוני בא, מקבל את המינוי הבכיר וכעבור זמן קצר למדי מתברר לנהלה, שהאיש אינו מתאים. הסיפורים שסופרו עליו, המאמרים שפירסם – הם עניין אחד. אבל לעבודות היומיום הוא אינו מתאים. אינני מדבר על מקרה בודד, או על סיפורים מן הדמיון הפרוע. אלה מקרים שהיו באותו מרכז רפואי גדול, בעבר תפארת הרפואה הציבורית. היום, בגלל מכלול המצוקות שמניתי, מצבו עגום.

ואם אותו מרכז רפואי ימצא מישהו טוב ומתאים וברמה גבוהה, יפעל מיד חוק הכלים השלובים. תעלה הרמה במרכז זה – תרד הרמה במרכז שממנו הובא, או נשלף. תוציא מן המחלקה את המנתח המוכשר, והכוס נותר ללא יד ימינו. הכוס מנתח גם בבית־חולים פרטי. כיוון שכך, הוא נעדר בחלק מהזמן מהעבודה במרכז הציבורי. מי יישאר עתה במרכז הציבורי באותן שעות כדי לנתח את החולים? הרי גם סגנו הטוב איננו.

ובעיה נוספת: מנהלה של מחלקה חשובה פרש, מסיבה כלשהי. במקומו מגיע רופא ממרכז אחר. כעבור זמן נמצא, שהחדש אינו מתאים. מה עושים? הרי קשה מאוד להחזירו למקומו הקודם. מישהו אחר, אולי מוכשר ממנו, אולי צעיר ממנו, תפס את מקומו. החיים אינם נעצרים, והרופא שאינו־מתאים נותר במקום עבודתו החדש כמסמר ללא ראש: אי אפשר לשלוף, אי אפשר להביא אחר במקומו.

שום ועדה שתמנה הממשלה, בכל דרג שהוא, לא תפתור את הבעיות הללו, הדוגמאות בלבד מהנעשה במערכת הרפואה הציבורית. אפשר לנסות דרך לא שיגרתית. בלית ברירה, אם מבקשים לקיים את הרפואה הציבורית בארץ ברמה נאותה, לא יהיה מנוס מהבאת מומחים מעולים, בחוזים מיוחדים, תמורת שכר הנהוג במערב. יסלחו לי רופאי ישראל על ההשוואה, אך כיצד היה נראה, למשל, הכדורסל הישראלי ללא שחקן קריתיגבור מחו"ל? בדיוק כמו הכדורגל. כיצד היתה התזמורת הפילהרמונית נשמעת ללא הנגנים שהיא מביאה, מפעם לפעם, לחיזוק נקודות־התורפה שלה? כמו הנצרה שנתביישה. כיצד היו נראים כמה מפעלי תעשיה חשובים ללא המומחים שהם מביאים מחו"ל?

רמת הטיפול

הרפואה הציבורית בארץ נהנית מיהודת ספוראדיות: רופאים טובים, רובם יהודים, באים מחו"ל לתקופות קצרות של עבודה והדרכה במרכזים הרפואיים בישראל ובעיקר בהדסה בירושלים. אבל, הם אינם יכולים לשמש פיתרון לאורך־זמן.

בניח שהנהלת קופת־חולים הכללית, או הנהלת משרד הבריאות, או שתיהן יחד, מחליטות לנקוט יוזמה כזאת. מיד יעוררו עליהן את הרופאים הישראלים. מנהל־מחלקה ישראלי, שכנו או עמיתו של הרופא האורח, יתבע מיד את אותם תנאים כספיים, במושגים הישראלים הינם מפליגים. תתעורר כאן מהומה גדולה שבסופה לא רק שהרופאים המעולים מחו"ל יישארו בבית, אלא גם רמת הרפואה במקצועות אלה האחרים תמשיך לרדת אצלנו.

אפשר, כמובן, לגדל בעצמנו את הרופאים הטובים – וכך קורה בשטח מזה שנים. אבל מצד שני אפשר למנות שורה ארוכה של רופאים כאלה, שנשלחו להשתלמויות ברמה גבוהה בחו"ל – ונשארו שם.

זאת הדילמה הגדולה של הרפואה הציבורית. לא האם וכמה צריך החולה לשלם עבור הטיפול. ברוב המקרים, עניין הכסף אינו נורא כל כך, כפי שנוטים לתאר. הישראלי שמשאיר אצל רופא־השיניים שלו כ־דוכן אלפי שקלים תמורת עבודה פרוטטית לא גדולה במיוחד, ייאבק שלא לשלם בעד ניתוח פרוסטטה ויסבול במשך חודשים ארוכים. גם תמורת תיקון המכונית במוסך ישלם כל אשר ישית עליו הגראז'יסט, ואילו אני מדבר על רמת הטיפול הרפואה שיקבל תמורת התשלום. לכן, במצב הנוכחי, אין פתרון.

בדין ובצדק / צבי הראל

ד"ר רדיאנו: עד מדינה דה־לוקס

ד"ר חיים רדיאנו הוא סגן מנהל מחלקת אף־אוזן־גרון בבית החולים איכילוב. רדיאנו קיבל מעמד של עד מדינה בפרשת עו"ד אלכסנדר קוסטין ואילן מרגלית, שהורשעו לפני שלוש שנים בסידרה של מעשי הונאה. השניים ניסו להוציא במירמה מאות אלפי דולרים מבני הזוג דורים ועזרא ברזילי, המנהלים והבעלים של מסעדה באמסטרדם. לשני הנוכלים סייעו ד"ר רדיאנו ורעייתו, בלה. הרופא נסע להולנד כדי "לאמת" את סיפור הכזב של מרגלית כאילו הוא מטפל באביו (בביכול מראשי השב"כ), השוכב כצמח בבית־החולים.

החסינות שקיבל ד"ר רדיאנו חלה רק באשר להליך הפלילי. היא אינה פוטרת אותו מדין משמעתי של משרד הבריאות. ההליכים המשמעתיים העלו, כי הרופא המומחה מאיכילוב עשה, מבחינתו, יופי של עיסקת עד־מדינה: דובר משרד הבריאות מסר לי בשבוע שעבר כי לפני חודשים אחדים הסתיימו ההליכים בגנו. מנכ"ל המשרד קבל על רדיאנו, ר' ועדה המליצה להעניש בנזיפה בלבד. שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, אימצה את ההמלצה.

עו"ד נידה לירוסקי הננה בסמכו על עו"ד קוסטין. מהיכרותה את חומר הראיות בפרשה, היא אומרת המשטרה והתביעה יכולות היו לוותר על מתן חסינות לד"ר רדיאנו, להסתפק במתן חסינות לאשתו בלבד ולהעמיד לדין.

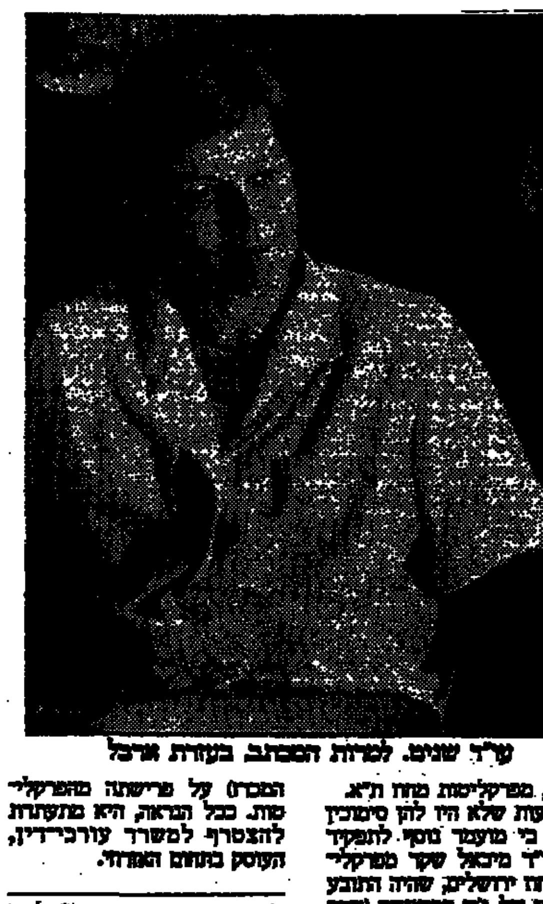
עו"ד שניט. למרות המכתב בעזרת ארבל

עו"ד שניט, מאחורי המינוי

בשבוע שעבר נבחרה עו"ד נורית שניט לפרקליטת מחוז המרכז במקום עו"ד עדנה ארבל, שהיתה שופטת מחוזית בתל־אביב. בחירתה של שניט, על־ידי ועדת מכרזים, היתה צפויה בגלל תמיכתה של ארבל.

פרקליט מחוז הוא תפקיד רב עניין וסמכויות, שאינו נוגע לעבודת התביעה בלבד אלא גם מנחה, לעתים, את המשטרה את מי לחקור ומתי. במירוץ לזכייה במכרז, מתוך פרקליטות מחוז המרכז, נבללו תחילה ארבע מועמדות: רחל גולדשמיט, נורית שניט, קלרה רג'יניאנו והלנה ביילין. מועמדת נוספת היתה פנינה הבורין, מפרקליטות מחוז ת"א.

שמועות שלא היו להן סימוכין סיפרו, כי מועמד נוסף לתפקיד היה עו"ד מיכאל שקד מפרקליטות מחוז ירושלים, שהיה התובע במשפטם של גנן המאכזיק (שקד הכחיש כי ראה עצמו מועמד לתפקיד, "הראיה – הוא לא הגיש את מועמדותו). מכל מקום, לפני המכרז פנה ועד פרקליטי מחוז המרכז במכתב לפרקליטות המדינה ובו העביר שני מסרים ברורים, הקשורים זה בזה: ראשית, במרכז יש די הצורך מועמדים טובים, ואין צורך להצניח מועמד מבחוץ; עוד עלה מדברי הוועד איום מרומז, שהצנחת מועמד מבחוץ עלולה להביא לפרישה של בכירים בפרקליטות מחוז המרכז.

מי שלא ראו בעין יפה את המכתב היו רג'יניאנו, ביילין וגולדשמיט – כיוון שהן לא איימו בפרישה כתגובה להצנחה. יתר על כן, הן גם לא שותפו בסוד "המכתב המאיים". בינתיים, לפני שבועות אחדים הסירה ביילין את מועמדותה כאשר הודיעה (לפני המכרז) על פרישתה מהפרקליטות. ככל הנראה, היא מתעתדת להצטרף למשרד עורכי־דין, העוסק בתחום האזרחי.

פיצוץ עיסקת־טיעון והשפעתו על השופט

משאוחזן בין התביעה לסניגוריה על עיסקת־טיעון אינו מסתיים תמיד בחיוב. מה קורה, למשל, כאשר אין מושגת הסכמה, מתקיים משפט רגיל ודבר המו"מ מגיע לידיעתו של השופט היושב בדין? הרי בעצם הסכמתו של הנאשם לעיסקת־הטיעון הוא מוכן, למעשה, להודות באשמה כלשהי, תמורת ויתורים מצד התביעה. האם לא יושפע מכך השופט?

מקרים אחדים כאלה אירעו באחרונה בבית־המשפט המחוזי בת"א. לדוגמה, במשפטו של אילן גולדמן (פרשת "מגן גולדמן") ממתין השופט אריה סגלסון לתשובת הצדדים. מבחינה משפטית טהורה, אומר עו"ד דניאל רוזמוב, העוסק בתחום הפלילי, אין זה רצוי – אך חייבים לזכור כי השופט הוא מקצוען המכריע אך ורק על־פי חומר הראיות שלפניו.

אדון בלאס, מר רובינשטיין

משהו בשולי משפט בלאס. השופטת המחוזית שושנה ברמן נהגה, לעתים קרובות, לקרוא לנאשם דוד בלאס "אדון בלאס". השופט המחוזי אורי שטרוזמן, ששפט את הקבלן אברהם רובינשטיין, פנה אליו ב"מר רובינשטיין". מילות התואר לא היו צורמות אילו היתה בהן אחידות כלפי כל הנאשמים.

עוד מתרדמת בית־המשפט העליון

בשבועות האחרונים הובאו במדור זה דוגמאות על עינויי־הדין שגורם בית־המשפט העליון. המדובר בערעורים אזרחיים, שסיכומים בהם הוגשו לפני שלוש וארבע שנים. הערעורים עוסקים במקרים שבהם התבקש בית־המשפט העליון להכריע בשאלה אם להחיל את הוראות חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים.

באחרונה התגלגל לידי ערעור שהוגש לבית־המשפט העליון ב־1983, ושבו אחד הנושאים המרכזיים שהובאו במדור זה (ערעור־אזרחי 47/84). הוא קשור לסדרת ערעורים, הדנה בסוגיית החלת הוראות חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים.

זה הערעור שהגישה חנה מזרחי נגד חברת הביטוח "הפניקס". ביולי 1980 נכנסו הגב' מזרחי ובתה בת ה־5 למכונית, ולאחר התנעתה, בעת הנסיעה לאחור, אירע פיצוץ עז ממטען חומר נפץ שהוצמד למכונית. רגלה של התובעת נקטעה, ורגלה השניה נפגעה. הסיכומים האחרונים בתיק הוגשו על־ידי הצדדים בנובמבר 1983.

באחרונה הודיע לי רשם בית־המשפט העליון, שמואל צור, כי בימים אלה נכתבים פסקי־הדין הנוגעים לשאלה העקרונית בתיק זה והדומים לו.

לינה וארוחה בקיבוץ

בחיפוש אחר מקורות הכנסה נוספים נכנסים יותר קיבוצים לעיסוק בענף התיירות, שממנו התרחקו שנים רבות בשל אופיו השירותי. כרבע מההשקעה היצרנית של משקי התק"ם השנה היא בתיירות

אתר הנופש ברמות, ליד הכינרת. הקיבוצים משקיעים השנה 35 מליון שקל בפיתוח הענף

עד לפני עשור או שנים, נכנסו רק קיבוצים מעטים בארץ לתחום התיירות. בתי ההארחה הוותיקים בקרית ענבים, איילת השחר, כפר גלעדי, שפיים ואחרים – היו הביטוי העיקרי לפעילות זו. רוב הקיבוצים העדיפו להתרחק מעיסוק בתיירות, שבו ראו ענף בעייתי, בעיקר בשל העובדה שהוא כרוך בעבודות שירותים. לאחר הכישת המבצעים בעקבות פרשת בלאס ועדיית הארמה שהיא גרמה בתנועה, חיפשה ההנהגה

קיבוץ 88' / אלי אלעד

הכלכלית החדשה של התק"ם שטחי פעילות נוספים. אחד מאלה הנו התיירות. יותר ויותר קיבוצים מקבלים החלטות להיכנס לנושאי תיירות שונים.

אחד הבולטים ב"גל החדש" של ההנהגה הכלכלית של התק"ם הוא חבר קיבוץ בית־קשת, מנחם גלעד (48), המכהן מאז מחצית 1985 בראש ועדת המשק והתעשיה של התנועה. גלעד מספר כי בשנה הנוכחית משקיעים משקי התק"ם בעידודה המבוקר של התנועה, סכום של כ־35 מליון שקל בפיתוח והרחבת מפעלי התיירות. סכום זה מצטרף לסכום דומה שהושקע בשנה החולפת, ובסך הכל משקיע התק"ם בשלוש השנים 1987־9 סכום של יותר מ־100 מליון ש"ח בתיירות. בפעילות זו, המעסיקה כ־1500 עובדים (כ־20 אחוז מהם שכירים), מעורבים כ־20 אחוז מכלל 175 משקי התק"ם. כדי להמחיש את משמעות ההשקעה בתיירות השנה, נציין כי ה־35 מליון שקל יהוו כרבע בקירוב מכלל ההשקעה היצרנית בכל קיבוצי התק"ם ב־1988.

★ ★ ★

גלעד יליד ארגנטינה שעלה ארצה ב־1962, נחשב כיום לאחד מבוטחי הנוהן הבולטים בהנהגת התק"ם. טרם הצטרפותו לצמרת הכלכלית של התנועה כיהן כמרכז המשק בקיבוצו השוכן למרגלות התבור, הקים וניהל את מפעל "מאגני שקל" של בית קשת המייצר בהיקף של 5 מליון דולר בשנה ונחשב למפעל הגדול בארץ בתחום זה, כיהן בתפקידים מרכזיים בקידום האזור עד שנקרא ב־1985 לדגל. בשלוש השנים האחרונות צבר נקודות זכות רבות תוך שהוא רוכש לעצמו בהדרגה יוקרה רבה בתנועה הקיבוצית ומחוצה לה.

להכרה שצבר היו גם תוצאות מפתיעות, לפחות לגבי אלה המכירים את דרך קבלת ההחלטות וקביעת שליחי התנועה למוסדות השונים. ביוזמתה של קבוצת פעילים כלכלית בתק"ם, הציג גלעד את מועמדותו לכהונת מזכיר התנועה, ולמרות שלא צמח מתוך הפעילות הפוליטית בתנועה, נבחר כמועמד השלישי של מחוז התק"ם.

עיון ברשימת הפרויקטים התיירותיים הנמצאים בשלבי ביצוע או מתוכננים לכך, מציג תמונה מגוונת של כניסה מאסיבית של קיבוצים לענף התיירות, בהיקפים ובענפים שמהם התרחקו בעבר. בשלושה בתי הארחה ותיקים מתבצעת פעולת הרחבה והתחדשות. ברמת רחל, הקיבוץ הוותיק בפרברי ירושלים, שעבר משבר קשה של כמעט־התמוטטות וגילה כוחות חוסן דיים כדי לצאת מהמשבר מחוזק ונחשב כיום לסיפור הצלחה, השלימו לא מכבר בניית אגף שלם של בית מלון חדש שדורג ב־4 כוכבים והכולל מרכז כינוסים ושירותים אחרים. במעלה החמישה משלימים הקמת אגף חדש ובגינוסר שעל חוף הכינרת עומדים להתחיל בבניית אגף חדש לבית ההארחה "נוף־גינוסר".

בקיבוץ מעיין־ברוך הוחלו בשנתיים האחרונות בכניסה הדירה לענף התיירות. המטרה היא לנצל את המשאבים הטבעיים היופי של "ארץ פלגי מים". במסגרת זו מפעיל הקיבוץ שיט אבובים על פלגי הירדן, הקים וניהל הכולל מזנון ועתה עומדים להקים מסעדה ולפתח פעילות חוף למרגלות החרמון.

★ ★ ★

כך, למשל, מתכננים במעיין ברוך הקמת משטח קרח־ביש להחלקה שיופעל באותן תקופות ושנים שבהם לא יהיה די שלג לגולשים במורדות החר. מעט דרומה ממעיין ברוך פועלים אנשי חולתה על שדי אגם החולה המיובש. במסגרת זו פתחו בקיץ שעבר את אתר "עין דיג" המשלב שיט באגם יחד עם דיג ובישול. עתה עוסקים אנשי חולתה בביצוע שלב ב' של "עין הדיג" שיכלול הרחבת השיט, מסעדה וסיורים מודרכים. עדיין בתחום אגן ההיקוות של הכינרת, עוסקים בתק"ם בפרויקט הנקרא "סובב כינרת". עיקרו הפיכת חניוני הקמפינג של הקיבוצים האזור, מעגן ועין גב, לכפרי נופש. קרי: עלייה בדרגה.

קיבוץ ראש הנקרה, שהשכיל עוד לפני שנים להעריך נכונה את השימוש של הנתונים הטבעיים שלידם הוא שוכן ובנה לעצמו תשתית תיירותית ברמתם של המפעלים, חנות המזכרות והרכבל, השלים באחרונה פעולה להרחבת מתקניו התיירותיים. במסגרת זו הוחלפו קרוניות הרכבל, דבר שהגדיל פי את כושר הקליטה של התיירים לנקרות, ועתה מתכננים להתחיל להפעיל בערבים מסעדה בתוך הנקרות שלמרגלות הצוק.

כפר דניאל, שהוא אחד מהמושבים השיתופיים הנמנים עם התק"ם, החליט באחרונה בעידוד התנועה לגשת לפיתוח תיירותי שיישען על המשאב הטבעי הסמוך ברמותם של יערות הקק"ל בבן שמן. במסגרת זו יקומו מתקני בילוי יום שיכללו מערכת דרכים להנהגת מכוניות מירוץ קטנות ("קרטינג"), שתי בריכות שחיה, מסעדה ויפעילו סיורים מאורגנים באזור.

★ ★ ★

קבוצת הקיבוצים הצעירים יוזמת שעלו על הקרקע לאחר ששת הימים בצפון ים המלח מתקשה מאז ליצור לעצמה מקורות קיום. גוש קיבוצי התק"ם באזור מונה 7 קיבוצים שהצעיר בהם הוא בית הערבה שאורחה אשתקד. אחד הפרויקטים התיירותיים הגדולים שהתנועה בשנים האחרונות הוא פרויקט "חוף קליה" שעבר צירי לידה קשים וארוכים.

לפני שלוש שנים תוכנן פרויקט בצפון ים המלח, סמוך לחוף־קליה, שיכלול פארק מים גדול מאוד, בריכות גלים ודרכי גישה מוצלות אל הים הכבדים כפר נופש המתוכנן לביצוע בשלב ב'. עתה עוסקים בביצוע שלב א' בהיקף 3 מיליון ש"ח העבודות מתוכננות להסתיים בספטמבר הקרוב. האתר יופעל על ידי חברי הקיבוצים אלמוג, קליה ובית הערבה.

היוזמה התיירותית יוצאת הדופן במיוחד היא רשת מסעדות דרכים כשרות שיוקמו בצמתים הראשיים של ישראל, מיטבסתה בדרום ועד מעיין ברוך בצפון. המדובר ברשת שתכלול בשלב א' 12 מסעדות ואמורה להקיף כ־25 מסעדות שכולן יעוצבו במתכונת זהה ויגישו תפריטים זהים שיסופקו משני מרכזים. ההשקעה בכל מסעדה תסתכם בכ־600 אלף שקל והן יתחילו לפעול במאי 1989. השם שנקבע לרשת הנו "מסעדת הקיבוץ" וניתן יהיה לזהותן מרחוק בשל צבעיהן ועיצובן. בנוסף עוסקים קיבוצים בתק"ם בהקמת חנויות מיני־מרקט סמוך לכבישים ראשיים בארץ. במסגרת זו פתח באחרונה קיבוץ משמרות מיני־מרקט מול מנחת־80 במבואות כביש ואדי עדה ומתוכנן לקום מיני־מרקט דומה בצומת גולני ועוד.

אומר גלעד: "אנחנו רואים בתיירות ענף יצרני מרכזי בפעילות הכלכלית של קיבוצי התק"ם. יש כאן ניצול של היתרונות הגלומים בכך שקיבוצי התנועה פרוסים לכל אורכה של הארץ ואנו בהולט יודעים ומעודדים את קיבוצינו להיכנס בצורה מבוקרת לענף זה."

בימה חופשית

הבראת הרפואה במחיר ריאלי

הציבור חייב להסכים לנתק את מערכת השכר בשירות הבריאות מזו של כלל המשק, ולהבין שעליו לשלם מחיר ריאלי

מאת פרופ' מרדכי רביד

הכותב הוא מנהל מחלקה בבית־חולים מאיר בכפר־סבא

תחלואיה הכרוניים של הרפואה הציבורית נובעים משני מקורות. האחד – מראשית, דרכה היתה הרפואה הציבורית כלי מיקוח פוליטי בין ובתוך אירגונים שונים. השני, גם הוא ותיק – אי נכונות יסודית של הממשל ושל הציבור לשלם את המחיר הריאלי של השירות הרפואי.

מן הגורם הראשון נובעות מרבית הבעיות בתחום האירגון. הבעלות הכפולה של הממשלה וההסתדרות הביאה לפיצול כוחות ובזבוז משאבים. מאבקי כוח שביזוניים מתמיכות פוליטיות או אירגוניות קובעים את הקצבת האמצעים, חלוקת כוח־האדם ורכישת הציוד.

קיים במערכת תמריץ שלילי להתייעלות: כולה בנויה על כוח אדם ותקציב בהתאם לתפוקה בפועל (מספר מיטות, מספר חולים, מספר ביקורים במרפאה וכו'). מי שמצליח להתייעל ולהפחית את מספר החולים "זוכה" אוטומטית לקיצוץ בתקציב. לכן מתקיימים, מזה שנים רבות, שירותים מנופחים שכן המטרות ראויים במספר החולים מקור מחיה ראשוני. ההתייעלות, שמרבים לדבר בה כיום, כולל קיצור התורים, לא תושג עד שלא ינותק הקשר בין תפוקה בפועל ובין תקציב וכוח־אדם.

הדרך הנכונה היא להשתית את תכנון כוח־האדם והתקציב על גודל האוכלוסיה שכל מוסד משרת, בכפוף למקדמים שונים של התפלגות גילים, אוכלוסיות מצוקה וכדומה. במצב כזה, אם מרכז רפואי יתייעל ויפחית את מספר החולים ומספר הביקורים, ייוותר כסף רב שיוכל לעמוד לצורך השקעה בתשתית, במחקר ובפיתוח. כדי שאוטופיה מעין זו תתממש יש צורך בהקצאה מראש של התקציבים, לפי איזורים, מינוי מנהל לכל איזור וחשוב מכל – מתן עצמאות לאותו מנהל לעבוד כמיטב יכולתו. אולם סידור כזה מקטין במידה רבה את השליטה של המרכז (קופ"ח או משרד הבריאות) ומקטין את הכוח האדמיניסטרטיבי הפוליטי שלו. לכן נכשלו עד כה כל הניסיונות בכיוון זה.

בעיה אירגונית נוספת, שהיא אולי הרעה החולה הגדולה ביותר של הרפואה הציבורית, היא הניתוק בין המערכת האמבולטורית ובין בתי־החולים. רמת פתרון הבעיות בשירות האמבולטורי נמוכה יחסית ולכן עולה מספר הביקורים אצל הרופאים ומספר ההפניות לשירות המקצועי. המתרגנות שאימצה קופת־חולים, כמו הקמת מרפאות מקצועיות למיניהן (סוכרת, לחץ דם), גורמים לכפל טיפול וכפל הוצאות. כמו כן – הטיפול בחולה ע"י גורמים רבים, ללא תיאום, גורם נזק בריאותי לא קטן. כך הדלדלה האחריות של רופא המשפחה והרופא הכללי, נפגע האמון של החולה ברופא וכמובן, צומצמה עוד יותר היעילות של המערכת.

ועדות רבות עסקו בסוגיות אלה, מועדת קבב דרך ועדת והר, ועדת כבן וכלה בוועדת טריינין. המלצותיהן היו כולן באותה רוח: מתן סמכות לרופאים הבכירים בכל איזור על הרפואה באיזורם, איחוד רשויות, ניתוק מן ההשפעה הפוליטית־אירגונית של המרכזים ותקציבים עצמאיים. מכל אלה לא בוצע דבר וחצי דבר, כיוון שהמערכות המרכזיות ע"י ההסתדרות והממשלה לא רצו לוותר על חלק מהסמכויות והכוח שבידיהן.

המאבקים הפוליטיים על רקע תפיסת קופת־חולים הכללית כמקור כוח פוליטי גרמו במשך השנים המאוחרות לצמצום השתתפות הממשלה בתקציב קופת־חולים. כך קטנו המשאבים שהוקצו לבריאות בכל המיגזרים. השנה הקטנה מסוימת בכלל ההוצאה הציבורית ויתכן שהדבר שירת את הכלכלה במובן הרחב, כפי שחוזר וטוען שר האוצר. אולם הדרישה של הציבור לרפואה מודרנית לא פחתה. כיום נמצא האוצר במצב של תת־ביטוח משמעותי: התשלומים לביטוח בריאות, הן של העובד והן של המעביד, נמוכים בהשוואה לעולם המערבי כדי 40%–60%.

המערכת הרפואית התמודדה עד כה עם פער זה בשתי דרכים עיקריות – משכורות נמוכות מאוד לעובדי הרפואה והשנייה – צמצום השירותים והיעדר השקעות בתשתית ופיתוח (מלבד פרוייקטים בודדים שמומנו מתרומות). מיעוט השקעה בפיתוח, תשתית ומחקר החל נותן את אותותיו: הפער בין יכולתה של הרפואה בארצות המערב לספק שירות רפואי מודרני ובין יכולתנו מתרחב והולך.

המשכורות הנמוכות לכוח־האדם הרפואי, שהפער בינו ובין מגזרים אחרים במשק גדל והולך, לדעתי – הביאו למשבר הנוכחי. אביא רק שתי דוגמאות – רופאה בעלת ותק של חמש שנים, אשר בחודש מסוים ביצעה תורנות אחת בלבד, קיבלה משכורת נטו של 800 ש"ח, זאת תמורת עבודת חודש מלא – שמונה שעות לפחות בכל יום ועוד תורנות בת 24 שעות. רופא מתמחה המבצע 5 תורנויות בחודש משתכר כ־1100 ש"ח נטו. התוצאה ידועה – רופאים מבצעים עבודות נוספות, עייפים מחוסר שינה, רוב הזמן, והמעטים בקריאה ובהשתלמות. רמת הרפואה יורדת.

רופאים בכירים פונים יותר ויותר לפרקטיקה פרטית. כיוון שבתי־החולים הממשלתיים ואלה של קופ"ח מנועים מאירגון השירות הרפואי הפרטי בתחומם, מתפתחים שירותי הרפואה הפרטית בנפרד מן המסגרת הציבורית וכמו בכל מקרה של תת־ביטוח גם כאן, כאשר האדם חולה – הוא משלם. אי ספיקת המערכת הציבורית גרמה להיווצרות התורים לניתוחים ולפעולות שאינן בהוקת פיקוח נפש מיידי.

בעיית התורים המפורסמת הביאה להסכם האומלל שעליו חתמה קופ"ח עם רופאיה ושלצורך ביטולו נזקק האוצר לפעולה הבלתי אלגנטית של חקיקה רטרואקטיבית. לדעתי, מזלה של הרפואה שההסכם לא נכנס לתוקף. שוו בנפשכם, אם הבריאים יקבלו תשלום נוסף עבור הניתוחים שיבוצעו בשעות אחר הצהרים ידרשו כל שאר עובדי הרפואה תשלום נוסף. יהיה צורך לשלם בנפרד גם לרופא הפנימי הבודק את החולה לפני הניתוח וכן לרנטגנולוג, לאיש המעבדה ועוד. כיום חלק מן החולים פונים לרפואה הפרטית, מכאן שלפחות חלק מן הרופאים המנתחים נהנה מן המצב, ומהי איפוא המוטיבציה לחיסול התורים? כמו כן – אין להעלות על הדעת שבתוך המערכת הציבורית ייוצר פער משמעותי בהשתכרות בין רופאים בני קבוצות שונות.

כל אלה שרוממת הרפואה השוויונית במיתוס גורמים לכך שהפער בין עשיר לעני גדל בשירות. אלה היכולים להרשות זאת לעצמם פונים לטיפול רפואי פרטי, שעקב מבנה הרפואה בארץ מוגבר בחלקו, ממילא, ע"י השירות הציבורי. העניים – סובלים ומחכים בתור. הציבור חייב להכיר כי השירות הרפואי הוא שירות חיוני המחייב השקעה. חייב להסכים לניתוק מערכת השכר בשירות זה מכלל השכר במשק וחייב, קודם כל, להבין כי אם ברצונו לקבל שירות טוב עליו לשלם עבורו מחיר ריאלי.

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

ספרים חדשים לשבוע הספר העברי

לסקוב
מרדכי נאור
בשיתוף עם הוצאת "כתר"
הרמטכ"ל הרביעי, איש מוסר, מפקד קפדן, דמות מורכבת ויוצאת דופן.

שמים נקיים
עורך: אהרון לפידות
אלבום חגיגי של חיל האויר. צבעוני, מרהיב, מלהיב.

הזקן והעם
מבחר אגרות אישיות של דוד בן־גוריון
כינסה ועָרכה ד"ר זהבה אוסטפלד
מכתביו של הזקן אל אנשים מכל שדרות הציבור. פועלים ומשוררים, יוזמים בעלה וילדי בית, משקיפים לאנשים דעותיו ורגשותיו במגוון נושאים. קטעים כדוגמא.

"בדרך שהלכנו"
הדסה אבינגדור־אביגדר
פרקי יומן אישי של נערה צעירה, חברת הפלמ"ח, שנכתבו בימי מלחמת השחרור, תוך לווי שיירות לירושלים ומסגרת הקרבות בהם שירות ותחושות שמאחורי ההתארגנות הגדולים.

זר לא יבין

ספר הכינויים
גרשון ועליזה ריבלין
לראשונה עולים מן האלמוניות אלפי כינויים ושמות המקורות של אלפי אנשים – מעין מורשת העם למחתרות המיוחדות של ימי השואה בעליות המחתרתית של ימי הישוב. פרי עבודה שקדנית רבת־שנים של בני־הזוג ריבלין בנושא.

דמוקרטיה ישראלית
עיקרים חוקתיים במשטר מדינת ישראל
ד"ר זאב סגל
מאיר את יסודות משטרה הדמוקרטי של מדינת ישראל. מיועד לסטודנטים, לאנשי מדעי החברה, לסטודנטים, לתלמידים, ולכל המתעניין בנושאים ציבוריים.

ספר המופת
אנשי מופת ומעש בישראל
עורך: מיכאל בר־אהר
בשיתוף עם הוצאת "מגל"
48 דמויות של אנשי מופת בתולדות המדינה, מטרומפלדור ועד ... אחיה נזל האזרי ארנולד. דוגמה וסמל לכל עם ישראל.

משה דיין על התהליך השלום ועתידה של ישראל
ערך והקדים: נתן ינאי
בשיתוף המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה
בספר זה מתפרסמים לראשונה במלואם דברי משה דיין בכנסים המיוחדים של הכנסת לבירורים מדיניים ותחבורתיים בשנים 1977־1981. כתמונות עשירות מקוריות ומעמיקות בנושאים העומדים כיום ... של מדינת ישראל.

סיפורי בתים
העורך: זאב ענר
ספר ראשון בסוגו. סיפוריהם של שבעים בתים שנותרו בארץ מימי ראשית ההתיישבות, החל בחצר תל חי בגליל העליון וכלה בנפגה רביבים שבנגב.

עולם המתכות מבעד למיקרוסקופ
אבינעם תומר
הספר מביא את המבנה הגבישי של המתכות הוא עולם עשיר ומופלא. הנסתר לרוב מעינינו. ... המובאות מהמרכז לחקר המתכות ... יופי. בספר, עשרות תצלומים צבעוניים מרהיבים.

מחשום לתוהו
שנים מכריעות בתולדות משטרת ישראל
יוסף ברפורת
ספר ראשון שמביא את תולדותיה של משטרת ישראל מאז הקמתה. ... שהכינוי "המשטרה" ... יד הכנסת מר שלמה הלל בהקדמתו לספר.

ספרי "מערכות"
הפלישה הישראלית ללבנון
מצטפא טלאס
הגרסה הסורית הרשמית למלחמת שלום הגליל, תיאורי הקרבות בבקעת הלבנון, בהר ובביירות, הנימוקיה של סוריה לגבי הסכסוך הישראלי־ערבי.

במצור
קבלת החלטות באש"ף במהלך מלחמת לבנון
רשיד ח'אלידי
פרופסור ח'אלידי, אחד מבכירי הוגי הדעות הפלסטיניים הבולטים, שהה יחד עם ערפאת בביירות בקיץ 1982. והוא מוסר מקור ראשון את התהליך שהביא ליציאת אש"ף מביירות.

ספרית "אופקים" מסודר
בנין הארץ
מתקופת התנ"ך ועד ימינו
יגאל תומרקין
תולדות הבניה בארץ־ישראל במבט אישי ורגיש של אמן. מימי השופטים והמלכים ועד העותומאנים והמנדט.

ספרית יוגל
באוטובוס/בניטו סרנו
הרמן מלוויל
שני סיפורים מופלאים פרי עטו של סופר אמריקאי מגדולי הסופרים בעולם.

ספרי ההוצאה לאור נמכרים במרכז המכירות, רח' דוד אלעזר 27, הקריה תל־אביב. "שגב ושות'" ברח' הפלמ"ח 113 באר־שבע. ובכל חנויות הספרים המובחרות.

هكذا من الأصل

על הכוונת

כבישים על הנייר

בוועדות האמורות לאשר סלילתם של כבישים במדינת ישראל מתקבלות החלטות הסותרות זו את זו. הכל הולך שם, מלבד החלטות שעוברות לביצוע. כאשר מדובר בכבישים, יש לכך השלכות ישירות על כלכלת המדינה ורווחת תושביה, שלא להזכיר את נושא תאונות הדרכים.

ברשימה קודמת במדור, "הכבלת הקיבולת בצומת הכפר הירוק" (16.3.88) התברר כי ראש מועצת רמת השרון קיבל עליו, לפני יותר משנה, להבין את כל מה שצריך, כדי שמע"ץ יוכל להכנס לשטח הצומת ולבנות שם את המחלף. במסגרת התחייבותו זו נכלל גם הטיפול בשטחי קרקע בצומת, כך שיהיו "נקיים" מכל בחינה משפטית של בעלות או חזקה.

ראש המועצה טען כי טיפל בנושא כפי שהתחייב, ואילו אנשי מע"ץ טענו כי טיפולו של ראש המועצה, שהיה ברמת תכתובת בלבד, כלל אינו מבריח אותם מפני מצב שבו צו של בית-משפט יוציא את צוותי העבודה מן השטח. מסיבה זו לא יכולים היו, לטענתם, להתחיל בבניית המחלף, למרות שהיו מוכנים לכך כבר לפני שנה.

מה קרה כאן? האם אין יועצים משפטיים היכולים ללמד את הנוגעים בדבר מהם ההליכים הדרושים כדי ששטחי קרקע יהיו מוכנים ויאפשרו לבוני המחלף להתחיל במלאכה? כיצד קורה שדברים כה בלתי בהירים, ואי ההבנות כה מרובות?

חברי הוועדות המחוזיות אינם טורחים להתעדכן שמא בוועדות אחרות, או בוועדה שלהם, התקבלו החלטות אחרות, הסותרות את ההחלטה שהם אמורים לקבל. כך קרה בוועדה במחוז הצפון בקשר לכביש עוקף עכו, וכך בוועדה במחוז ת"א, בקשר לכביש בבני יהושע. הם פועלים במעין חלל ריק, ללא הליכים מקובלים של לימוד נתונים הכרוכים לקבלת החלטות.

ועוד בעיה: הוועדות המחוזיות אמורות להחליט לאחר שימוע התנגדויותיהם של הנוגעים בדבר, ועל פי קריטריונים אובייקטיביים ושיקולים ענייניים, לאחר שהביאו בחשבון את טובת הכלל, לעומת האינטרס של הפרט, המגיש את התנגדותו. אולם, חלק מחברי הוועדות הם הנוגעים בדבר. האם ניתן לצפות שיפעלו "באופן אובייקטיבי"?

על פי החוק, מי שמתנגד לתכנית מופקדת, רשאי להגיש התנגדותו בתוך חודשיים בלבד מיום ההפקדה. הגבלת הזמן חלה על פרטים ומוסדות שהתכנית עלולה לפגוע בהם. הוועדות, לעומת זאת, אינן חייבות בשום מגבלת זמן, גם אם הסתבר שחלק מחבריהן יוצרים בכוונה (זו נמשכת לעתים שנים, כמו בעוקף עכו או במחלף בני-ברק) פרצות ברווחות המקוקים לכבישים ולמחלפים, ומגדילה באופן תלול את עלויות ההובלה והייצור במשק.

כאשר קוראים בפרוטוקולים – כשיש כאלה – מתרשמים משפע הכוונות הטובות. אלה הדוחים החלטות במשך שנים עושים זאת תמיד מתוך התחשבות. את אורך הרוח שלהם מנחה רצון טוב העולה על גדותיו. אך כאשר מגרדים מעט את העטיפה, מתברר כי הרצון הטוב מכוון כולו אל טובת אחד הצדדים. כפי שהתברר בסדרה זו, במקרים רבים וחשובים מדי, הציבור כלל לא היה בצד המשכר.

הפתרונות שישנם והכבישים שאינם (ד')

אל יעברו, ואם כן – שייהרגו

מדוע נדרשו לראש עיריית בני-ברק ארבע שנים וחצי רק כדי להציע את השבת תוכנית המחלף לוועדה המקומית שיזמה אותו? כל תשובה תהיה יפה לשאלה זו. זאת מאחר שראש עיריית בני-ברק הציע, במשך כל אותן שנים, לדחות בוועדה המחוזית 11 פעמים קבלת החלטה כלשהי.

מה קרה למניע שהיה ביסוד יוזמת המחלף הפרשה הזו, למעשה, בשיקולים פשוטים ולגיטימיים. האזור של בני-ברק הקרוב לכביש גהה הוא אזור מובהק של מפעלי תעשייה ומלאכה. באותן שנים אף הצליחה העירייה לפתות בעלי עסקים רבים לעבור אליה מתל-אביב וממקומות אחרים. עסקים אלה מכניסים לקופת העירייה מסים בהיקף מכובד. כדי לאפשר להם ניהול עסקים תקין, ולמשוך עוד מפעלים לתחומי העיר, היה על עיריית בני-ברק לדאוג לגישה נוחה. מאחר שאחד מצירי התנועה המרכזיים במדינה הוא כביש גהה, מטבע הדברים שלמובילים ולספקים נוחף צומת הכניסה לבני-ברק על כביש זה לאחת הכניסות הראשיות לעיר. בגלל עומס התנועה הרב בו (עומס-שיא בכבישי הארץ) מהווה הצומת הגרומור צוואר-בקבוק היוצר בשעות השיא פקקי תנועה של קילומטרים ארוכים. הפיכת הצומת למחלף תורים, על כן, לא רק את התנועה הכללית בכביש גהה, אלא גם את התנועה אל בני-ברק וממנה. הקלה זו אמורה להוות מוקד משיכה נוסף לעוד מפעלי תעשייה ומלאכה.

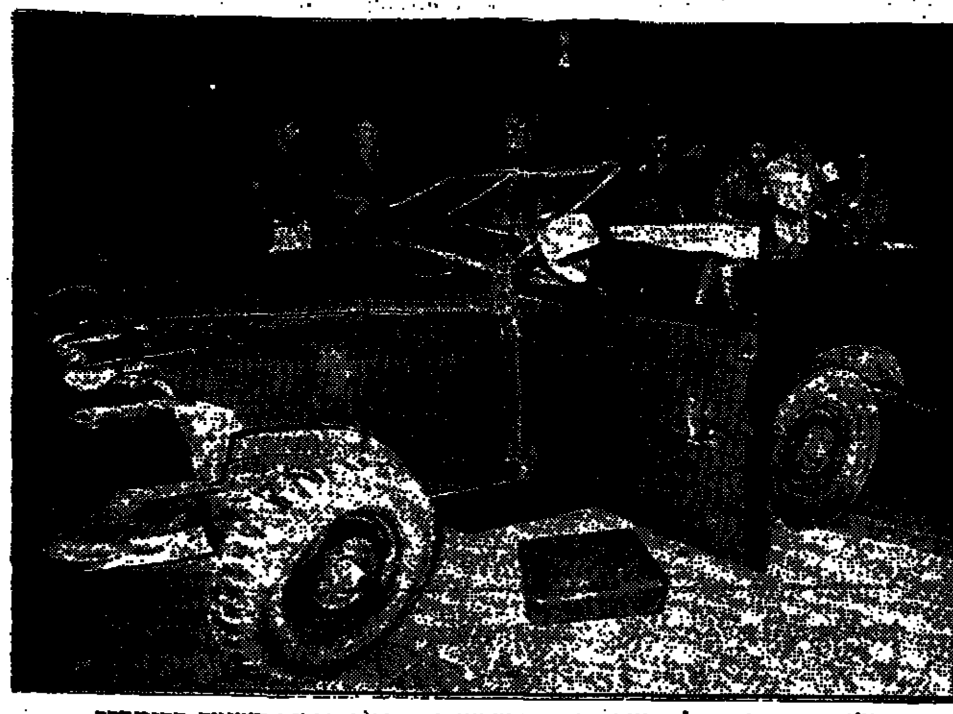

הג'יפ בו נהרג הרצל עטייה, במחסום שהציבו החרדים ברחוב השומר בבני-ברק

השיקול הכלכלי הלגיטימי בא לביטוי בתוכנית המחלף, שהוגשה על-ידי הוועדה המקומית לתכנון ובנייה של בני-ברק לאישור הוועדה המחוזית. אלא שאז התעוררו הבדלות האחרים בעיר. העיר חרדית כמו בני-ברק סעט כוונות אלה, כי מחלף כזה יזמין תנועה בתחומי העיר גם בשבת, משום שיגדיל יחייב את תחיית כביש הגישה של המחלף אל תוך אזור המלאכה והתעשייה.

הכוונות התנצלו לשניים: הרשות השלטונית רצתה במחלף אבל הכר... חות הדתיים איינו, כי אם הרשות תתמוך במחלף, הם יביאו לכך שראש העיר לא ייבחר שנית. בשיקול של המשך השלטון כנגד טובתה הכלכלית של העיר, מה גם שנוסף לכאן האינטרס הדתי של רבים מתושבי בני-ברק – גינת הביזון החרדי. אראו הולה התשבית, ובציג עיריית בני-ברק הול להפעיל את כל תכסיסי הסחבת בוועדה המחוזית.

היום נוצר מצב מוזר: בני-ברק, יוזמת הרעיון, המעוניינת למעשה לבטלו, הצליחה להשיג בוועדה המחוזית החלטה שלפיה ייבנה המחלף אך תיאסר הכניסה בשבת בכביש הגישה הנכנס לתחומה. כביש גישה זה צריך להוות את הכניסה לגבעת שמואל לאלה המגיעים מכ-פן. גבעת שמואל, שתמכה בהקמת המחלף במשך כל השנים, הגישה באחרונה עתירה לבג"ץ כדי שזה יעכב את התחלת הבנייה – עד לביטול החלטת הוועדה המחוזית הכוללת את "התעניית השבת". כך קרה, שמי שמתנגד הצביע בעד ומי שתומך עתר לבג"ץ נגד המחלף.

מעיון בעתירה עולה, כי לא מצבי רוח משתנים יש כאן אלא מאבק עקרוני ויסודי, האם ייהפך עורק התחבורה ראשי במדינה להרב מניעי של עיר חרדית, שתפקיד אותו לתנאי המגזר התוססים בתחומה בכל הקשור לתנועה המוטורית. ראש מועצת גבעת שמואל, יעקב ויסמנסקי, טוען בעתירתו כי סגירת המחלף תפגע בו בתושבי עירו. עם זאת הוא מציין בעתירה, כי גם משרד התחבורה הביע (בוועדה המחוזית) התנגדות נמרצת להחלטה לסגור את המחלף בשבת, מנימוקים אחרים לגמרי.

שוטר שנפגע מהחרדים ברחוב השומר בבני-ברק

הטענה הפורמלית שהועלתה בפני בג"ץ אומרת, כי לוועדה המחוזית יש סמכות בקביעת התנאים הפיסיים של המחלף, אבל לא לגבי סדרי התנועה בו. הללו, כך נטען, הם בתחום סמכותו של משרד התחבורה (רשות התימרור והמפקח על התעבורה). על כל החשיבות שיש בטענה זו, המצביעה לכאורה על חריגת הוועדה המחוזית מסמכותה, הרי שהסעיפים האחרים בעתירה מספרים סיפור חשוב לא פחות: סדרי המינהל של אותה ועדה.

כדי להבין את הדברים מכל ההיבטים הבאים לביטוי בעתירה, חשוב לציין, כי המחלף הבעייתי אמור להיבנות כשלמות אחת, אבל את האישורים היה עליו לקבל משתי ועדות מחוזיות נפרדות. זאת משום שמחציתו של המחלף מצד גבעת שמואל, מערבה כביש גהה מזרחה, שייכת סטטוטורית לוועדה המחוזית מחוז המרכז ואילו מחציתו המערבית, מצד בני-ברק, שייכת לוועדה המחוזית מחוז תל-אביב.

הוועדה המחוזית אזור המרכז אישרה את התוכנית זה מכבר בלי שתתייחס כלל לעניין סגירת המחלף בשבת. בוועדה של מחוז תל-אביב התנהלו העניינים אחרת לחלוטין. והוא משום שהחרדים נוגעים באותו מחלף, על אותו כביש ארצי, ובאותו צומת הקרוי בלשון העם "הפקק של המדינה", יש עניין רב בהתרחשויות בוועדה זו.

הוועדות המחוזיות פועלות במסגרת משרד הפנים. יו"ר הוועדה של מחוז תל-אביב, מר כהנא, הוא יהודי דתי הפועל במסגרת משרד שבראשו עומד זה שנים אנשים דתיים. על-פי החוק, כל תוכנית או שינוי בתוכנית מתאר חייבים בהפקדה, כדי לאפשר לציבור הנוגע בדבר להביע את התנגדותו המנומקת. הגורמים המתנגדים חייבים, על-פי החוק, להגיש את התנגדויותיהם בתוך חודשיים מיום הפקדת התוכנית. בעתירה נמסר, כי הוועדה המחוזית של מחוז תל-אביב החליטה, עוד ב-12.12.83, להפקיד את התוכנית. אז עדיין לא היה זכר לסגירת המחלף במועד כלשהו. והנה, רק שנה וחצי לאחר מכן, ב-24.6.85, מצאה הוועדה לנכון להחליט משהו בנושא. ומה החליטה? לדחות את שמיעת ההתנגדויות בכ-40 יום. בין אלה שביקשו להתנגד לתוכנית היתה הוועדה המקומית לתכנון ובנייה של בני-ברק.

כאשר הגיע מועד אותה ישיבה, לא המציאה הוועדה המקומית את נימוקיה. לעומת זאת, קם ראש עיריית בני-ברק וביקש דחייה. בקשתו נתקבלה, והוועדה קבעה לעצמה התכנסות נוספת כעבור חודשיים. ואמנם, בספטמבר 85' טען ראש עיריית בני-ברק, כי על הוועדה המחוזית לאמץ את התנאים שהציבה הוועדה המקומית בעירו, שלפיהם יוכנס בדין על-ידי הרשויות המוסמכות כי לא תותר תנועת כלי הרכב במחלף בשבתות ובחגים. כבר אז קם נציג משרד התחבורה בוועדה וטען כי יש להפריד בין סדרי התנועה לבין התכנון הפיסי, מאחר שלדעתו אין לוועדה סמכות לקבוע סדרי תנועה. שכן הללו הם בסמכות משרד התחבורה. בשים לב לנושא סמכויות הוועדה, החליטה אז הוועדה המחוזית להסתפק ב"המלצה" למפקח על התעבורה לסגור את הקטע שבתחום בני-ברק בשבתות ובחגים.

כולם סברו אז כי פרשת ההתנגדויות באה לקיצה, אבל לא כך אירע. ראש עיריית בני-ברק דרש דיון חוזר. ראש הוועדה המחוזית הסכים. הדיון נקבע לשלושה חודשים לאחר מכן. בדיון החוזר, בדצמבר 85', תבע ראש עיריית בני-ברק לדחות שוב את הדיון "כדי להמציא חומר". הפעם נדחה הדיון בשבוע אחד בלבד. אז קם ראש העירייה ודרש כי הוועדה המחוזית לא תסתפק בהמלצה בלבד לסגירת המחלף בשבתות ובחגים, אלא תקבל החלטה מחייבת, שתהווה חלק בלתי נפרד מהתוכנית המקורית.

לוועדה המחוזית יש יועץ משפטי. אבל למה לבחון עמו אם הוועדה מוסמכת לקבל החלטה כזו או לא. קל יותר לדחות את הדיון. וכך נדחה הדיון לינואר 86', ואז שוב נדחה למרס: ואז החליט להתכנס שוב ל"דיון פנימי", כפי שנכתב בעתירה, אשר לגביו, טוענים העותרים, "לא קיים שום מידע". בדצמבר 86' התכנסה הוועדה שוב באותו עניין, כדי להגיע סוף-סוף להחלטה – לדחות את הדיון. נכון, גם הפעם לפי בקשת ראש עיריית בני-ברק, בהסכמה ובתמיכה של יו"ר הוועדה.

ב-29 בדצמבר 1986 הגיעה הוועדה להחלטה לאשר את בניית המחלף בשני שלבים: בשלב הראשון ייסגר המחלף לתנועה בשבתות ובמועדי ישראל. בשלב השני יוטל על עיריית בני-ברק להעתיק בית-ספר שקיים בשטח ואז תיבנה רמפה נוספת, שעליה יוכלו לנסוע בשבתות ובחגים. ההחלטה התקבלה תוך התנגדותה של נציגת משרד התחבורה.

בישראל כבר היו תקדימים של סגירת כבישים בשבתות על-ידי חוגים חרדיים. המקרה הבולט הראשון היה באוגוסט 1966 בירושלים, כאשר חוגים אלה החליטו לחסום בשרשרת את הכביש החדש (אז) להר-ציון. הפסל דוד פלומבו קיפח את חייו במוצאי שבת כאשר נסע בקטנועו במורד הכביש ולא הבחין בשרשרת. כעבור 11 שנים, ביולי 1977, קיפח הרצל עטייה את חייו כאשר הג'יפ שבו נסע עם חברו נתקל במחסום של שרשרת ברזל שהוצב ברחוב השומר בבני-ברק. חברו דוד פסאו נפצע קשה באותה תאונה.

בעקבות כל אחת מן התאונות הוסרו מחסומי הברזל. למרות זאת היו חרדים, ביניהם גם אנשי עיריית בני-ברק, שהסבירו כי שמירת השבת היא מצוות "ייהרג ואל יעבור", ולכן מדובר פה במאבק שהחרדים לעולם לא יתפשרו בו.

ראש מועצת גבעת שמואל פנה לוועדה וטען, כי כנוגע בדבר, לא הובא השינוי בתוכנית לידיעתו ובכך נמנע מתושבי גבעת שמואל להתנגד לה, כפי שמאפשר החוק. ראש עיריית בני-ברק פנה מצדו לוועדה הארצית ושטח בפניה את התנגדותו לתוכנית המקורית. הוא תבע להחזירה לוועדה המקומית בעירו, "לדיון מחודש". המועצה הארצית הביעה תמיכה בהחלטת הוועדה המחוזית ומנכ"ל משרד הפנים מיהר ונתן לה את אישורו. פנייתה של גבעת שמואל לשר התחבורה לא הועילה, למרות דעת המשרד והמפקח על התעבורה כי על התנועה להיות פתוחה בכביש מרכזי כמו גהה. שר התחבורה, מכל מקום, יעץ לפרנסי גבעת שמואל לפנות לבג"ץ.

בעתירה טוענים אנשי גבעת שמואל, כי לא זו בלבד ששתי התוכניות – זו שאושרה בוועדת מחוז המרכז וזו שאושרה בוועדת מחוז תל-אביב – אינן מתיישבות זו עם זו, אלא שעיריית בני-ברק אף מסרה מידע לא נכון לוועדה, שבו טענה כי תנועה ברחוב כהנמן (השומר) בשבת תפגע בתושבי הרחוב. "תנועה כזו סורית בשבת מתנהלת שם גם היום" טוען ראש מועצת גבעת שמואל, כך שהתנועה במחלף בשבתות לא תפגע בהם יותר, נהפוך הוא. יתר על כן, זה אזור תעשייה ומלאכה ומתגוררות בו ארבע משפחות בלבד. אבל לא פחות חמורה, טוענים העותרים, היא העובדה שעיריית בני-ברק, בניגוד להתחייבותה להעתיק את בית-הספר, כדי לאפשר את בניית הרמפה, מוסיפה לו קומה נוספת ומשפצת אותו. "עובדה זו מחזקת את טענתנו, שאין בכוונת עיריית בני-ברק לאפשר כלל את בניית הרמפה" טוען ויסמנסקי.

דובר עיריית בני-ברק אברהם סגנובים אומר, כי בתשובת עירו לבג"ץ נטען שהרחבת בית-הספר נועדה לשפר את חיי התלמידים שם עד להעברת הבניין. "עד אז יעברו 4-5 שנים. אולי העירייה תצטרך לקנות מגרש. עוד לא יודעים לאן יועבר בית-הספר. אם לא תהיה ברירה, יחפשו מקום. בכל אופן, את החלטת הבג"ץ נקבל", אומר הדובר.

(כתבה אחרונה בסידרה)

היעדים הסותרים של התחבורה הציבורית

סגן הממונה על התקציבים באוצר מפריך את ההנחה כי מסבסוד התחבורה הציבורית נהנות השכבות החלשות

התחבורה הציבורית בישראל מגיעה לגלגל כמיליארד שקל, במחזור שנתי. מזה – כ-97 אחוז הם בידי הקואופרטיבים אגד ודן. "זהו מונופול, ללא ספק", אומר רם בלינקוב, סגן הממונה על התקציבים באוצר. וכאשר מדובר במונופול הנהנה מסובסידיות בשיעור העולה על 25% מהיקף המחזור – יש לאוצר הרבה מה לומר. מאחר שעד כה הירבה משרד התחבורה להשמיע את נימוקיו ועמדותיו, מן הראוי לשמוע פעם גם את עמדת האוצר בנושא. ומה שרם בלינקוב אומר על התוויות המדיניות בתחבורה הציבורית בישראל מסתכם בתוצאה אחת: גולים עצמיים.

בשוק מונופוליסטי צריך הממשל לדאוג שלא ייגבו מחירים שמעל לנורמלי. על קביעתה של הנורמה, כך בלינקוב, יש הסכמה בין הכלכלנים. אלא שכאשר הדברים מגיעים לתחבורה ציבורית, יש למימשל עניין לחייב במחיר נמוך מהעלות, ועל כן מסבסדים אותו. זאת משתי סיבות: ראשית, משום שהתחבורה היא מוצר בסיסי. שנית, יש בסיבסוד התחבורה הציבורית, אפילו יותר מאשר בסיבסוד מוצרים בסיסיים אחרים, גם תועלת מבחינה משקית. התועלת מתבטאת בהבאת הציבור להשתמש יותר בתחבורה ציבורית ופחות ברכב הפרטי. סיבה נוספת המצדיקה את סיבסוד המוצר הזה מעוגנת בהנחה כי בכך יוכל המימשל להשפיע על התחלקות ההכנסה. איך מאמינים כי את המוצר הזה צורכים בעיקר אלה המשתייכים לשכבות מצוקה היכולות. בדרך זו מועברת ההכנסה מהעשירונים העליונים, המממנים את הסובסידיות בשיעור גבוה מחלקם באוכלוסיה, אל העשירונים התחתונים, הנוצים יותר מן התחבורה הציבורית.

תיאוריה יפה – אומר בלינקוב – כאשר היא בתחום המצוי. אלא שמה שקורה בישראל משלח את ההנחות והאמונות האלה הרחק אל תחום הרצוי. הוא מספר כי במחקר שערך בזמנו פרופ' צוקא מאוניברסיטת תל-אביב נמצא כי 50% מהסובסידיות מגיעות, למעשה, אל חמשת העשירונים העליונים, ו-50% אל חמשת העשירונים התחתונים. "היום ברור לנו מעל לכל ספק, כי חלק ניכר מהסובסידיה שמטרתה שינוי בהתחלקות ההכנסות, חוזר לעשירונים העליונים".

מדוע אין מוזילים את התחבורה הבין-עירונית

גם הבריאות הכלכלית-משקית, האמורה להתבטא במעבר מנסיעות ברכב פרטי לנסיעות בתחבורה הציבורית, סובלת מתופעת הבומרנג. בלינקוב אומר, ואין חלוקים עליו בעניין זה, כי למחיר הנסיעה בקווים הבין-עירוניים יש השפעה של ממש על שיקולי הנהג, אם להעדיף נסיעה בתחבורה ציבורית או ברכב פרטי. "למרות זאת, מחיר הנסיעות הבין-עירוניות בישראל גבוה, ממוגזם, מן העלות. זו הסיבה שהנסיעה ברכב הפרטי הופכת כדאית", אומר סגן הממונה על התקציבים באוצר.

רמי בלינקוב

הוא אינו היחיד הטוען כך על המחירים הגבוהים בקווים הבין-עירוניים. קואופרטיב אגד עשה זאת כבר לפני כשנתיים. לפני כשנה אף יצא במבצע הוזלות "הצגי", וכן קבע מחיר ריאלי בכיוון אחד בלבד, כדי להפגין לעיני הציבור את האבסורדיות שבפער הגדול.

נו, אז אם המחירים הגבוהים הם כה רעים לכולם, מדוע אין מוזילים? "משרד התחבורה לא מרשה. לטענתם, הקווים הבין-עירוניים מסבסדים את העירוניים. הוזלת הבין-עירוניים תחייב את ייקור העירוניים, וזה יפגע בשכבות החלשות", מסביר בלינקוב.

לדעתו, יש כאן יותר מגול עצמי אחד, ומכמה כיוונים. "ראשית, גורמים לכך שבתחום הבין-עירוני יהיו פחות נוסעים. מטבע הדברים, אם שם נוסעים פחות, יהיו גם פחות נוסעים בתחבורה העירונית. אפשרות הבחירה אינה קיימת אלא לבעלי רכב פרטי. הבחירה על סמך שיקול הכדאיות הכלכלית היא בעיקר אצל פקידי המדינה, הנדרשים לנסוע בין הערים לצרכי עבודתם. הללו – אם ישתמשו באוטובוס בין-עירוני – יזדקקו ממילא לקו העירוני כדי להגיע ליעדם הסופי. וכאשר יש פחות נוסעים בקווים העירוניים, ממילא חייב המחיר לעלות, כדי לכסות את עלויות התפעול, הנותרות במלואן. היקפן בכל מספר נוסעים.

מדוע אין המוניות מסייעות לתחרות

"זמני הוא המשלם מחיר גבוה יותר הצרכן. והרי הוא גם המשלם את הסובסידיות, המגיעות היישר מן המסים שלו", אומר בלינקוב. התוצאה היא שכאשר נוסעים פחות בתחבורה הציבורית, נוסעים יותר ברכב פרטי. זה גורר אחריו, מטבע הדברים, יותר צריכה של תשתית. "ומי אחראי לתשתית? משרד התחבורה", כך איש האוצר. ואת מצבה של התשתית התחבורתית בישראל יודעים הכל. בלינקוב רק עוזר לנו להבין כי משרד התחבורה, במדיניותו רבת המעוף, תורם למצבה של תשתיתנו.

איש האוצר מדבר על מונופול של 97% שבידי דן ואגד. שאר האחוזים מתחלקים בין שלוש חברות אוטובוסים: שלוש בנצרת, אחת בבאר-שבע, והרכבת. אלא שבתחום התחבורה הציבורית פועלות גם המוניות. והללו יכולות בהחלט להוות גורם מתחרה באוטובוסים. והתחרות, כידוע, היא בהחלט תבלין מרפא כשמדובר בכלכלה. אבל בתנאי שהשיקול הכלכלי הוא הקובע. מאחר שבמשרד התחבורה מתרוצצים שיקולים אחרים, כך היא התוצאה, על פי בלינקוב:

"לפני שנתיים, בהצעת משרד התחבורה והמפקח על התעבורה, בוצע תיקון לפקודת התעבורה. הוגבל מספר הנוסעים במוניות לשבעה, לכל היותר. זה גרם לכך שפוטנציאל התחרות, בעיקר בקווים הבין-עירוניים, קטן. היום יש על הכביש טרנספורטרים הבנויים ל-11 נוסעים, והם פועלים עם 7 בלבד.

"כולנו זוכרים שמשרד התחבורה הודיע, בזמנו, כי ישחרר כמות מאסיבית של רשיונות למוניות במסגרת של 'פתיחת השוק לתחרות'. בפועל, לא קרה דבר. לפני ארבע שנים עלה 'המספר הירוק', בשוק החופשי, כתשעת אלפי דולרים. לפני שנתיים, עם הודעת משרד התחבורה, עלה 'מספר ירוק' בשוק החופשי בעשרים אלף דולר, והיום מגיע מחירו לארבעים עד חמישים אלף דולר. העלייה במחיר נובעת מהעלייה בביקוש, והביקוש נובע מזה שאין מספיק מוניות בענף, ולזה קוראים 'פתיחת שוק?'" שואל איש האוצר.

במדור זה פורסם לפני שבועיים, לפי נתונים שהביא רם בלינקוב, כי שכר השכירים בתחבורה הציבורית (אוטובוסים, מוניות ורכבלים) הגיע אשתקד לשיעור העולה, יותר מפי שניים, על השכר הממוצע במשק, ולמעשה עמד בראש סולם השכר של השכירים. שכרם של חברי אגד ודן עלה אף על זה, והגיע לפי שלושה מן השכר הממוצע במשק.

"בתחבורה הציבורית מרכיב השכר הוא 70-60 אחוז מן העלות הכוללת. העלאות השכר ללא עלייה בפריון מעלות את העלויות, ולכן גם את המחיר. מחיר גבוה תורם לנשירת נוסעים, וזו כשלעצמה תורמת אף היא לצורך להעלות את המחיר, וחוזר חלילה. העלאות השכר הללו, שאינן מלוות בהעלאת הפריון, הן הגול העצמי הכי קשה של הקואופרטיבים", קובע בלינקוב.

התחרות הארצית בנהיגה מקצועית 1988

רכב מתחרה, שנהגו מבצע תרגיל אומנן נהגה, בתחרות בשנה שעברה.

נהגים מכל רחבי הארץ העובדים בחברות הובלה והיסעים משתתפים זו השנה השנייה בתחרות ארצית לנהגים מקצועיים. התחרות, מטעם המינהל לבטיחות בדרכים במשרד התחבורה, מקיפה אלפי נהגי אוטובוסים ומשאיות כבדות (סמי-טריילרים) וקלות. בתחרות משתתפים עשרות מפעלים וחברות המעסיקים קציני בטיחות בתעבורה, כמו אגד ודן, מפעלי תובלה ושלב, סולל בונה וקוקה קולה, מועצות אזוריות ועוד חברות, עתירות רכב.

התחרות נערכת במתכונת דומה לזו שהיתה בשנה שעברה ובה שני שלבים: הראשון, תחרות פנימית בין נהגי המוסד, הכוללת מבחן עיוני ומעשי בנהיגה בטוחה וחודה, תחזוקת הרכב וידע עיוני. השלב השני הוא מעשי וייערך בחוה"מ סוכות, במגרשי ההדרכה של בית-הספר לתחבורה של משרד העבודה והרווחה באשדוד.

בשלב המעשי יתחרו 60 הנהגים שיצטיינו בתחרויות הפנימיות. כל מתחרה יעבור ברכבו מסלול בן 10 תחנות, שבהן יהיה עליו להוכיח את כישוריו בתרגילי אומנן של רוחב הרכב וגובהו, נסיעות לאחור במבנים שונים, מבחן ידע בדיני תעבורה ועוד. הזוכים במקומות הראשונים ייצאו לסיור מקצועי בן שבוע ימים באירופה.

המינהל לבטיחות בדרכים מינה את חברת נתיבים – המרכז להדרכת בטיחות בדרכים, לנהל את התחרות, בשיתוף עם איגוד קציני הבטיחות, בית-הספר לתחבורה והמועצה למניעת תאונות. עיריית אשדוד סייעה לתחרות בשנה שעברה ותסייע גם השנה.

בחו"ל

אוטוסטרדה משותפת ל־10 מדינות

באירופה הדרומית הוקם מטה משותף של עשר ארצות לסלילת אוטוסטרדה שתעבור בארצות הבאות: אוסטריה, בולגריה, צ'כוסלובקיה, יוון, הונגריה, איטליה, פולין, רומניה, טורקיה ויוגוסלביה.

זו פעם ראשונה שחמש מדינות קומוניסטיות וחמש מארצות המערב סוללות במשותף אוטוסטרדה כזאת.

ממשלותיהן של ארצות אלה החליטו לשתף פעולה בתכנון, בסלילה ובתפעול של הדרך מהירה. כל ארץ שבה עוברת הדרך תממן את התכנון והסלילה בתחומה, וכולן ישתתפו בחלקים המשותפים. בראש המבצע עומד מטה (ועדת ההיגוי העליונה) שמשכנו בבירת פולין, ורשה.

פיסול סביבתי

ג'ימס ריינדרס, לשעבר תושב אליאנס בנבראסקה, ארה"ב, רואה במכוניות התקועות להן בתבורתא משהו המבטא את רוח ימינו. בוסר-אמנותי. את הפיסול הסביבתי הזה, המורכב ממכוניות תקועות בקרקע ואחרות, המורכבות מעליהן, הוא קבע החודש בעיר הולדתו אליאנס, למרות שכיום אינו גר שם יותר. מועצת העיר החליטה להניח למכוניות במקומן, כל עוד לא ייהפך האיזור לחצר גרוטאות.

מנוי הארץ, קח במתנה כרטיס דיינרס הארץ

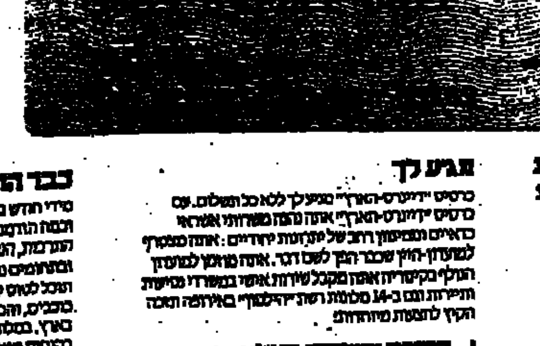

במוסף השבועי תקבל טופס הצטרפות לכרטיס "דיינרס-הארץ". מלא בו את כל הפרטים (אין צורך להחתים את הבנק!) ושלח לפי הכתובת על המעטפה המצורפת (דמי הדואר שולמו מראש). תוך חודש תקבל את כרטיס "דיינרס-הארץ" לביתך *.

על חשבון "הארץ" למנויי "הארץ"

מגיע לך

כרטיס "דיינרס" בינלאומי

כבר החודש...

כל הבנקים מכבדים את דיינרס

* בהתאם לתנאי הקבלה של דיינרס קלוב ישראל.

Diners Club

דיינרס הארץ – כרטיס לאנשים חושבים

פוקלנד – שש שנים

ספרו של גבה מלחמה על ההשפלות שעבר כאשר טייל בכסא הגלגלים שלו ממשרד ממשלתי אחד למשנהו היה לסרט טלוויזיה, למרות לחץ שמרני בפרלמנט לגנוז אותו

מאת שאול צדקא

לונדון

ועכשיו הגיע תורם של שלדי מלחמת פוקלנד לצוץ ממגירות ההיסטוריה הסודית. 6 שנים לאחר בצונם של מלוו, טייסי ונחתי "הוד מעלתה" באוקיינוס האטלנטי, מוצאת עצמה בריטניה בעיצומה של מחלוקת המעמידה באור שונה את מה שנחשב עד עתה לאחת מן המלחמות הנקיות ביותר בין־ב העשורים האחרונים. המערכה על אותם איים שכוחי־אל לא היתה מסתברת מפוארות, מתוגאים ומחיבוטי נפש לאומיים. עתה הגיע תורם של החיילים לומר את אשר על לבם.

כמה אירועים חברו יחדיו להקמתה של המערכה הזו לתחייה מחדש. במרכזם עומד חייל בשם רוברט לורנס, אשר יום לפני הכניעה הארגנטינית התערב במסלול מעופו המגוחך של אחד מכדורי האויב ואיבד חלק ממוחו. לורנס הצליח להישרד ולא רק על מנת להביא מתחת ידו ספר בו הוא מתאר את מסכת ההשפלות אשר עבר כאשר טייל בכסא הגלגלים שלו ממשרד ממשלתי אחד למשנהו בבקשת עזרה. הספר, הרואה אור בימים אלה, היה לסרט טלוויזיה של הבי־בי־סי אשר עמד בלחצם של חברי פרלמנט מן המפלגה השמרנית השלטת. אלה קראו לגנוז אותו בעוון מה שהם ראו כחילול השם וכבוד הנופלים.

כאשר הובא לורנס הביתה על אלונקה הוא מצא שאחיות בית־החולים הן מפלצות, שהצבא מנער את חוצנו ממנו ואהובתו עוזבת אותו לטובת מאהב אחר בשל פציעתו. כה גדול היה ניכורה של החברה כלפיו עד כי בטקס הזכרון הממלכתי לנופלים הוא הוצב בשורה האחורית של קתדרלת סנט פול משום שהשלטונות חששו כי מראהו יקלקל את אווירתה של אופוריית הנצחון. הטעיה לא התממשה לבנא.

קיצוץ 12 שניות

הצבא טען כי גרסתו של לורנס רצופה סילופים, למרות שהוא מודה כי יחס הרשויות לפצועים היה יכול להיות טוב יותר. אמה של חברתו הודיעה לשני מכתב ל"טיימס" שבו הביעה את הטענה כי בתה הוצגה בסרט כתועלות מין ותו לא. הבת עצמה טענה כי לא היתה מחויבת לשמור לו אמונים. אחד מקציניו של החייל, ג'יימס סטיוארט, טען עוד לפני הקרנת הסרט בשבוע שעבר, שאחת הסצינות מפנה את האצבע כלפיו. באותו חלק מאיצים חיילים בקציניהם לנטוש את שדה הקרב קודם שייפגעו "ולירות בכל מי שינסה לעצור בעדם". לילה קודם המשרד שיכנע הצבא את הבי־בי־סי לערוך שינוי בסרט ולבסוף הוחלט על קיצוץ של 12 שניות מן הגרסה המקורית.

אביו של החייל־הכותב, ג'ון לורנס, אשר סייע בכתיבת הספר, מתלונן על נסיונות של הצבא להתנכל לבנו עד כדי הטנייה איום על חייו. הוא קבל על "התחברות מלוכלכות" של הקצונה וטוען כי בנו רוברט, אשר זכה בעיטור האומץ, הוזהר שלא לבוא לארוחה השנתית של יחידתו. "הבריטים ישתו לשכרה ומצבו של בני לאחר הארוחה עלול להיות מסוכן..." לכך יש להוסיף את קובלנתו על חייל אחר, פיליפ ויליאמס, העומד להיות בקרוב כוכבו של סרט טלוויזיה אחר על המלחמה. ויליאמס "קם לתחייה" 7 שבועות לאחר סיום הלוחמה, לאחר שנעדר והיה חשוב כמת במשך כל אותה תקופה. כאשר נתגלה באחת ממערות האיים על סף גוויעה מרעב, הוא תואר כגיבור, ואילו עתה הוא חשוד על ידי חבריו בעריקה לכל דבר.

הקשר הלובי

כ־1000 איש, משני הצדדים הלוחמים, נהרגו באותה מערכה באוקיאנוס האטלנטי. 780 מיליון לישט היה מחירו של הנצחון הבריטי ועוד מיליארד ו־200 אלף היתה עלות אבטחתם של האיים מאז נדמו התותחים. בהשוואה למלחמת לבנון אשר סילקה את פוקלנד מן הכותרות השבוע לפני 6 שנים, היתה זו הרפתקה זולה. אולם היא יכולה היתה להפתיים באסון רבתי עבור הבריטים אשר יצאו בכוח משימה גדול לשחרר את האיים מידי הארגנטינאים הפושעים.

עתה טוען ג'ון להמן, מזכיר הצי האמריקני לענייני חיילים בתקופת פוקלנד, כי לולא הסיוע של ארה"ב, לא היתה בריטניה מסוגלת לנצח את המלחמה. הוא מתכוון ל־8 סוללות טילי ה"סטינגר", למערכות ה"וולקן" ה אנטי־ימיות, לטילי ה"הארפון", לפגזי המרגמה, ללווייני הביון ולשימוש בבסיס האוויר באי אסנ־סיון. עיקרה של העזרה נערך ב־200 הטילים המשופרים מסוג ה"סיידוינדר" אשר הכריעו את הארגנטינאים להתמיד טוס מעל ספינות האויב ולהטיל פצצות רבות אשר אמנם פגעו פגיעה ישירה במטרה, אך לא התפוצצו והאלה היו 10 לפחות.

האמנם כה תלויה היתה בריטניה בבעלת־בריתה כמו שהיתה ישראל במלחמת יום־הכיפורים? הבריטים דוחים בתוקף את גרסתו של להמן. מייקל מייטס, יו"ר ועדת ההגנה של הפרלמנט, מוכן רק להודות כי המלחמה היתה מתמשכת קמעא, אך אין לו כל ספק כי הבריטים היו מנצחים בכל מקרה למרות יתרונות התעופה של ההגנה הארגנטינית.

הבריטים עצמם, מכל מקום, חשו בשל כך מחויבות רבה לארה"ב ומן הטעם הזה לא היססה מרגרט תאצ'ר לסייע לנשיא רייגן להפציץ לפני שנתיים את לוב ולתמוך בוואשינג־טון מעל כל במה בינלאומית. רא עא קא שעל כך שילמו האמריקאים מחיר משלהם. להמן מביע עתה את הדעה כי סיוע זה סלל את הדרך ל"שערוריית" אספקת הנשק ל"קונטראס". כל זה משום שהסולידריות האמריקאית עם בריטניה הביאה את מדינות היבשת הלטינית להפ־סיק את תמיכתן בכוחות הלוחמים בקומוניסטים של מרכז־אמריקה. לארה"ב לא היתה ברירה אלא ליטול את המשכות הכספיות לידיה והה משך ידוע.

לפני שנתיים עמדה מלחמת פוק־לנד תחת צלן של האשמות האופוזיציה בלונדון לפיה הורתה תאצ'ר להטביע את ספינת האויב "בלגראנו" משום שחפצה היתה נפשה במלחמה לצרכי פנים. יוקרתה האישית היא אשר טרפדה את מאמצי השלום, נטען כלפיה. עתה מתנהל מחול השדים סביב היחס לפצועי המלחמה וגם לשבוייה. הבריטים, המוציאים הון עתק על הגנת האיים, עתידים להתעורר באחד הבקרים מחלומו המתוק של הנצחון ולפתוח מגירות אחרות מהן יתבצבצו גולגלות אשר ישפכו אור נוסף על המערכה כולה.

פצוע על ה"מ שפילד. האחיות התגלו כמפלצות

ריצ'ארד ניקסון הוגה לאומי

הנשיא לשעבר שנחשב למוקצה מחמת שערוריית ווטרגייט קונה לעצמו תפקיד חדש ואלפי מעריצים, חדשים כישנים

מאת מארי קלוד דקאמפ

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

האם אתם מכירים את האוראקל מסדל ריוור שבניו ג'רסי? אין כיום בפוליטיקה האמריקאית דבר שנאמר או נעשה שאינו בהשראתו בדרך זו או אחרת. אמנם נכון, תחרות בתחום הרעיוני אינה קיימת למעשה, ומי־שהו במערכת הבחירות העכומה הטורח בכלל לחשוב מועלה מיד לדרגת הוגה. ולנביא שלנו יש גם המלצות סולידיות: נשיא לשעבר ומומחה של מדיניות חוץ אמריקה, ששמה קץ למלחמת וייטנאם והבקיע את הבקיע הדיפלומטי הראשון בחומה הגדולה מסביב לסין של מאו. אין זה מפתיע איפוא ש"הגימלאי" מסדל ריוור מכניס בפרשנויותיו צבע למעלליהם של המועמדים האמורים לנשיאות. הוא סבור כי סגן הנשיא ג'ורג' בוש "חסר אוטונומיה ואופי" והוא מעדיף עליו את הכומר השחור ג'סי ג'קסון, שהוא לדעתו "המועמד הטוב ביותר של המאה", אך נידון לכישלון "בגלל עמדותיו הרדיקליות מדי". וריצ'ארד ניקסון מסכם: "הפוליטיקה הטובה ביותר קשורה לשירה, לא לפרוזה. ג'סי ג'קסון הוא משורר. דוקאקיס הוא מכונה המייצרת מלים".

במקום להתרגז המועמדים מבק־שים עוד, מתפתים ללא ספק לקסם המוקר־נפריות של זה המתיימר לחזור לסודם של "אלים". אצל ניקסון, ריח הגפריות מתמיד. 14 שנים לאחר הפריצה העלובה למטה המפלגה הדמוקרטית שנעשתה ביוזמת הבית הלבן, ריח זה עדיין עולה ממרתפי הבניין המפואר ווטר־גייט בוואשינגטון. אותו יום מפורסם, 9 באוגוסט 1974, יום הודחתו של הנשיא, כאשר זמן קצר לאחר 12 בצהריים הודיע הנשיא ג'ראלד פורד השקוע בבירותיה: "אמריקאים יקרים בני ארצי, הסיוט הלאומי הממושך שלנו הסתיים", האמינו הכל כי נחתך גורלו של ניקסון. "טריקי דיקי" עשה את הטריק האחרון שלו. בבירורים, שם רצה להתגורר, סירבו יותר בעלי הדירות בבניין לקבל אותו בקהלם. ידידיו שמרו על מרחק. אך ממעמקי המדבר הפוליטי שלו הוא המשיך כל אותו זמן להתכתב עם ברז'נייב ומאו וצ'ישה לשעתו.

זה בא, עקב בצד אגודל. הוא עולה מחדש על פני השטח בתוך צלף חופשי. מעל הכל – כנושא לסקרנות לא בריאה. ערב ה־4 במאי 1977 צפו 55 מיליון אמריקאים בסידרת הטלוויזיה של דייוויד פרוסט, שבה הנשיא המודח "התרכך ונפתח" דיו להעלות את פרשת ווטרגייט, "המשא הזה שיישא עד סוף חייו". שלוש שנים לאחר מכן, האיש שסברו כי מצא את מקומו סר־פית במחברות – ובפח האשפה (?) – של ההיסטוריה, השתתף באורח פרטי בהלוויית השאה. שנה לאחר מכן הוא נמנה, הפעם רשמית, עם המשלחת האמריקאית שהשתתפה בהלוויית סאדאת.

באורח פראדוקסאלי היה זה ג'ימי קארטר. אותו מוראליסט נוקשה, שמבחינה מסוימת החזיר אותו לחיים הפוליטיים. קארטר הזמין את ניקסון בינואר 1979 לסעודה ממלכ־תית בבית הלבן לכבוד האיש החזק החדש של סין, דאנג שיאופינג. לאחר מכן היה זה אלכסנדר הייג, לשעבר הרוח הרעה מאחורי הקלעים של ממשל ניקסון, שכאשר קיבל לי־דיו את משרד החוץ בקדנציה הראשונה של רייגן, גרר בשובלו את צלו של הבוס־לשעבר. מאז מצלצל הטלפון בין הנשיא לשעבר ו"הגני־הממשל החדש.

מה גם שבתדהמתם ובמבוכתם לנוכח הראייה הפשטנית, בצבעי שחור־לבן, של רייגן את מדיניות החוץ, הדרך שבה רצה לפעול נגד "אימפריית הרשע", רבים בלעו את ספרי הנשיא לשעבר ולא אחת לעמוד על ההבדל בין מקצוענות וחובבנות. הגושפנקה הסופית וההעלאה על נס באו לפני ארבע שנים, בדיוק 10 שנים לאחר ווטר־גייט, כאשר "וואשינגטון פוסט" שעמד במקור הפרשה כולה, כתב: "בהשוואה לרייגן, ניקסון הוא מעין של אינטליגנציה".

וג'ורג' מאקגאוורן, פייטנם של הדמוקרטים הליברלים שהובס על ידי ניקסון ב־1972, אמר: "ההיס־טוריה תזכור אותך כאחד מאלה שפעלו יותר מכל למען השלום במאה הזו". אמנם נכון שבמרוצת השנים ובמרוצת "גייטים" למיניהם (אירנגייט, פאנמהגייט וכו') השער־וריה המקורית נעשתה כמעט בנ־אלית, טיפת מים צלולים בהשוואה לעיסה הבוצית שבה משתכשך ממשל רייגן.

להעביר מסר

אין ספק שריצ'ארד ניקסון השכיל ללטש את תדמיתו החדשה: מקצוען גדול, ריאליסט ובעל כישורים. תדמית משודה רוגע כפול ומכופל, מכיון שהוא יודע להישאר ברקע, כאיש שפרש מן הפוליטיקה. "כוח שקט" (סיסמתו של מיטראן בב־חירות שבהן נבחר בראשונה לנ־שיאות) בנוסח אמריקאי, שעליו יד־עים בראש כי הוא "יודע ובולט מכדי לדרוש את השלטון". ניקסון שבבת אחת הועלה לדרגת "הוגה" כמעט מצפונה (וזה כבר הסיאו) של אמריקה, רכש פופולריות חדשה. בשנה שעברה הקדישה לו האופרה של יוסטון (טקסס) יצירה – "ניקסון בסין". הזדמנות נאה להגינה לנשיא לשעבר: הדמות היהודית באופרה הצ'ארדיאליסטית שאותה עוקצים היא זו של עוזרו ואויבו האינטימי הנרי (קיסינג'ר), המצטייר באורח קריקטוריסטי כאדם הרץ קריכה בלשון שלוחה מרוב שאפתנות.

בתחילת אפריל, הזמנתו של ניקסון לתוכנית הטלוויזיה הפוליטית היוקרתית "פגוש את העיתונות" שברה את כל שיאי הצפייה. לקראת אירוע זה פירסמה רשת אן־בי־סי עמוד פרסומת שלם בכמה וכמה עי־תונים. והאירוע הגדול שלו מצפים כעת הוא פרסום ספרו החדש של הנשיא לשעבר, המקולל בזמנו: "1999, הניצחון ללא מלחמה", שע־ליו היה מוכן ניקסון, העומד לצאת למסע הרצאות ברחבי המדינה, לומר: "זו אינה שיבה לפוליטיקה, רק מסר שאני רוצה להעביר לפני שאהיה זקן מדי. תשפוט ההיס־טוריה".

רבימבר. "כוח שקט", כמו מיטראן

מסע אל צלקות אנטארקטיקה

מאת ג'וזף קונטראראס

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

"גרינפיס" והפינגווינים. הארגון הבין־לאומי לשימור הסביבה השלים באחרונה מסע בן ארבעה חודשים באנטארקטיקה, כדי לקדם את הצעתו להפוך את היבשת ל"פארק עולמי", שיהיה לצמיתות מחוץ להישג ידם של מפגעי הציוויליזציה.

עלינו על האניה באושואיה, נמל ארגנטיני בטיארה דל פואגו, העיר הדרומית בעולם. את פנינו קידמו אנשי צוות ופעילי גרינפיס מעשר מדינות. ראשי המשלחת היו ארבעה "סוסי קרבות" של גרינפיס, שני אנשי מטה של הארגון בניו־זילנד, ביולוג בלגי ומתורגמן ארגנטיני. הם כונו "הפוליטביורו", ונראה היה שאין דבר בעולם האהוב עליהם יותר מאסיפה טובה.

הרמנו עוגן באושואיה. לאחר שעברנו בתעלת ביגל (ששמה הודות לדארווין), הגענו את המים הסוערים הידועים לשימצה של מעבר דרייק. ההפלגה היתה קשה ביותר, אבל כמה מהנוסעים לא הגבילו. במשימה להפוך יומאים משך פשפים. ה"פאוייה" של האניה דמה לפעמים למרפאה מאולתרת, גדושה עיתונאים ופעילי גרינפיס חיוורים וחלשים, הזרוחים על כורסאות וכמ־הים ליבשה.

שאיפתם התגשמה לבסוף בה־ילדים ביי (מפרץ צידיי הלווי־תנים), אי קטנטן לאורך חוף "אי התעתועים", דמוי הפרסה. שם ראינו לראשונה את עולם החי המקומי, פינגווינים וכלבי ים דרומיים בעלי פרווה. לראשונה ראינו גם את הצל־קות שמותיר האדם מאחוריו הרי־סות מכוסות אפר של בסיס מחקר בריטי, שנפגע מהתפרצות הר־געש ב־1969, הארובות עשן ומיכלי דלק מבוסי־הולדה של תחנה נורווגית לציד לוויתנים, שננטשה ב־1931.

קבוצת גרינפיס אירגנה את המסע גם כדי לתעד את הנזק שגרמה האנושות לאזור הקוטב הדרומי. הטיעון של גרינפיס: אם בסיסי מחקר ותחנות ציד לוויתנים יצרו אשפה וכל בכמויות כאלה, חישבו מה יכול קידוח נפט לחולל. טיעון זה היה חזק במיוחד באי התעתועים, אבל אנשי גרינפיס היו נחושים בדעתם להמשיך בחיפוש אחר מטב־לות ומפגעים מוחמים בביוב ופ־סולת, וכך המשכנו ל־16 בסיסים נוספים. בכל תחנה הודיע לנו המפלי־סבויוד לאן אסור ללכת ולאן לא. למעשנים ניתנו הוראות חמורות, לשמור את כל בדלי הסיגריות עד שנחזור לאניה. לבשתי עליו להו־דות, שלא תמיד נשמרו הכללים.

קבלת הפנים שקיבלו אנשי הגרינפיס באי המלך ג'ורג' היתה מגוונת מאד. ראש תשלובת סא־ביאנסה מאיש הצ'יליאנית התעלם מהם בהתנשאות, אך הפולנים כיבדו את העבודה במטעמים הברזילאים שיכו לכבודה חגיגה קלנית, שנ־משכה עד לאחר חצות. את רוב הלי־לות בילינו באניה. מבחינות מסויי־מות, היא היתה דגם של טכנולוגיה מתקדמת בלב ים: חברי הקבוצה כתבו הודעות לעיתונות במחשב אישי, סיפורים וצילומים שנגרו למוקדי חדשות רחוקים באירופה, אבל איש לא יכול היה להעלות בדעתו שאניה זו, שבעבר הובילה כלי שיט בדרכם מצ'יזאפיקי, היא "המלכה אליזבת".

לתושבי הבירה נאמר כי ידשקו פחיות ריקות במתקן מיוחד כדי לצ־מצם את כמות האשפה המאוחסנת באניה. כאשר המנוע בן 30 השנה פעל במלוא עוזו, הוא פלט עשן שחור לאוויר האנטארקטי הצלול. הנקודה זו לא מעולם לא העלו אנשי גרינפיס בהרצאותיהם הליליות על בעיית הזיהום ביבשת.

מזג האוויר היה אביבי באורח בלתי סביר. הטמפרטורה לא ירדה מעולם מתחת 20 מעלות. ב"אי התעתועים" יש מעיינות חמים. על־ידי הר געש תת־ימי, והאטר עלינו לרחוץ בהם. בוקר אחד שיעך שעו אותנו שמונה לויתנים שחרי־בב במשך למעלה משעה, כששחו סביב גוף האניה והרימו תרשמים מעל פני המים. אבל רגעים כאלה היו מעטים, והשיעמום החל אוכל בנו אחרי שבועיים. או עלה בדעת "הפוליטביורו" הרעיון לערוך אר־ועת צהריים לכמה קצינים מבסיסי באזור. הארגנטינאים, האורוגוואים הצ'יליאנים הוזמנו את האירוע. הסובייטים באו, מעובים, ולגמו קוקה־קולה. הסינים והדרום־קוריאנים הירבו להיות. היה זה "אירוע היסטורי", הודעות לעיתונות שנגרו במוניטין.

כטיפוס עירוני, אחרי שלושה שבועות בקוטב הדרומי התחלתי לראות את הציוויליזציה באור חדש לגמרי. באתה כי ציפיה כאשר התחלנו לעשות את דרכנו חזרה לדרום־אמריקה. בשלב מסויים, הב־הרתי לעצמי כי אנשק את המלצר הראשון שאראה. במשך חודש לא ראו עיני את הצבע הירוק. כאשר התקרבנו אל תעלת ביגל, התענגתי למראה ההרים והגבעות, מכוסי העורבים.

המסע הסתיים בערב קריר, זרוע כוכבים. שלושה מאיתנו דילגו הוצגו ומיהרו למסעדה הקרובה ביותר. החלטתי לא לנשק את המלצר הראשון, אבל במצווה אפי־פורית כרעתי על ברכי ונישקתי את האדמה המוצקה, מכוסת ה־אספלט.

שתי פנים לאסלאם

הרוב בפקיסטאן דוחה את נסיונות המיעוט הסוני לכפות פירוש אורתודוקסי של הדת

מאת ג'.פ. פרונסלאיגו

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

איסלמאבאד

ארבעת הצריחים של מסגד הענק על־שם המלך פייסל, המיתמרים גבוה מעל בתי "עיר האסלאם", היו נושא שיחה מרכזי בימים האחרונים באיסלמאבאד, בירת פקיסטאן, שם ציפו לכל מלבד לפיטוריו של ראש הממשלה, מוחמד חאן ג'ונג'ו, בידי הנשיא זיא אל־חאק.

במקום זאת, עסקו הכל בשאלה מתי ישמעו סוף־סוף מהמקדש המוסלמי הגדול בעולם המש הקרי־את היומיות של המואזין. אף כי בניית המסגד, העשוי שיש ובטון, הושלמה כבר לפני חמישה חודשים במימונה של ריאד, נותר בית־התפילה סגור בפני המאמינים, שכן השלטון טרם החליט בידי מי להפקיד את הניהול הדתי של תש־לובת, שבקרוב תוגש אליה "אוניב־רסיטה מוסלמית בינלאומית".

למסגד־קתדרלה זו, כבר היום סמל לרפובליקה אסלאמית בת 100 מיליון "מאמינים" ומצטייד באמצעים כספיים ותרבותיים לאין שיעור, יהיו כל הסיכויים להפוך לבימה רבת השפעה באסלאם האסי־אתי. הנשיא – "הגנרל", כך הוא מבקש להתקרא, כדי להקדים את תפקידו האזרחי לדרגתו הצבאית – מעוניין להפקיד על המסגד אנשי כמורה אולטרא־שמרנים, בעוד שלראש־הממשלה היוצא יוחסה השאיפה להעמיד בראשו אנשי דת מתונים יותר ונתונים פחות להשפ־עות סעודיות. אולם אין זה אלא היבט אחד בלבד של דיון מחריף והולך, המסעיר בחודשים האחרונים את המעמד השליט בפקיסטאן בנושא ה"אסלמיזציה" של חיי היום־יום, הלכה למעשה. אף הודח ג'ונג'ו, ומוליש כבר מיהר להודיע כי יישום החוק האסלאמי "כלשונו", על כל סעיפיו, הוא "תשוקתו המרכזית".

העם. בפקיסטאן המוכה ברובו הגדול מוסלמים מאמינים ושומרי מצוות. למרות זאת, שכבות רחבות בציבור דבקות בנוהג הדתי, המובצע לא אחת ("בלי אילוצים בענייני דת"). בחודש הרמדאן, שהסתיים בסוף מאי, לא היה זה חיזיון נדיר להיתקל בפועלים ובאיכרים לוגמים מים, ולפעמים אף מעשנים. הקוראן אוסר זאת, כמובן, אך כיצד יכולים אנשים העובדים מארבע בבוקר עד שבע בערב להימנע משתיה בטמפר־טורה של 45 מעלות בצל? "אני מתגבר מהכלל", השיב לנו איש במוזיה סוני, במשרדו הממוזג בלא־הור.

"את היישום המלא של החוק האסלאמי דורש רק המיעוט, המורכב ממולות, בעלי אחוזות וסוחרי־סים, שאליהם מצטרפים כלית־בר־יה פקידי הצמרת האזרחים ואנשי הצבא. האחרונים רחוקים מלהיות רוב בצבא. אלה ילדי המתנופקים של ערב־הסעודית ושל האמריקאים, הרואים באיסלמיזציה מחסום מוחלט כנגד הקומוניזם", הסביר העיתונאי הצעיר ג'אוהר בנויר, מהעיתון החדש "דה ניישן" ("האומה"), היוצא לאור בשפה האנגלית בלאהור. "התעצבויות הפאסיזיות לתפישה מוסלמית זו של האסלאם הגיעה למימדים כאלה, שלהוציא כמה הצלפות פומביות – בעיקר על עבירות מיניות – ושניים־שלושה מקרי סקילה של נשים נואפות באזורים הסמוכים ליד אפגניסטאן, לא הוצאו עד כה לפועל העונשים המכונים אסלאמיים.

התנגשויות דמים

"שום נגדעו ידיו של גנב. איש בקרב העם אינו מוכן לקבל מעשים כאלה. הבורגנים, התהורים השפה אנגלית, וכן האיכרים בפנג'אב ובסינד, סבורים שהאסלמיזציה חייבת להיעצר. נמאס להם. בקראצ'י נסער גבירות מהמעמד העליון, נשותיהם של שרים ומושלים, הצפתו מתחת לחלונות המשרדים של בעליהן כדי למחות נגד החוק המעניק לעדות המשפטית של גבר אחד תוקף ועד השקולים לעדויותיהן של שתי נשים. מערכה נערכת בהיקף כמעט ארצי הצליחה להציל מסקילה אישה צעירה שנודשה על־ידי בעלה, נישאה שנית ולאחר מכן טען בעלה הראשון בפני השופטים כי לא שילחה מעל פניו", סיפר בנויר.

בקראצ'י, עיר ענק העולה על גדותיה (קרוב ל־10 מיליון איש), היו בסוף הרמדאן התנגשויות דמים בין מוסלמים סונים לבין עצמם (לפי האומדנים, בין 30–100 הרוגים). ואלה הישרו אווירת אבל בעיר. בקראצ'י, הסובלת ממתיחות חבר־תית גדולה, די שפתאני מהצפת קיץ בהסתנויות גלויית דואר הנושאת את דיוקנו של אחד ממנהיגי המוהאג'יר (כך מכונים שבעת מיליוני המוסלמים שהיגרו מהודו עם חלוקת הודו, ב־1947), כדי שניתן הואת לפרוץ אירועי דמים.

המהומות אירעו "ימים "אחים", ועוצר מוחלט הוטל על הרובעים המפגינים של עיר הנמל הגדולה. באותה שעה, נהרגו כמה אנשים בגילגית, סמוך לגבול עם סין, בע־קבות חילוקי דעות בין סונים לשיעים על מועד סיום הצום. מועד זה נקבע על־פי הופעת הלבנה, והיו שטענו כי הבחינו בה ולכן יש לסיים את הצום.

הגנרל אל־חאק השתמש במקרים אלו כדי לגנות את "אי־יכולתו" של ג'ונג'ו לתפקד כראש־ממשלה. למע־שה נראה, כי מה שהניע את הגנרל להיפטר מג'ונג'ו ולפזר את הפרלמנט המתרדזינית, היתה ההע־רכה שהחל הציבור לחוש לראש הממשלה, אשר הצטייר כמי שדבק בדמוקרטיזציה הדרגתית יותר מאשר באיסלמיזציה מוחלטת.

אכן, שני זני אסלאם רוחשים בפק־יסטאן: של השלטון ושל הרחוב. איזה איסלאם ישגר מתר את המסר שלו מרומי הצריחים באיסלמאב־אד?

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית־הספר לעבודה סוציאלית ע"ש פאול ברוואלד | בית־הספר לחינוך

תוכנית להכשרת מנהלים וסגל בכיר במרכזים קהילתיים
ע"ש ד"ר יוסף י. שוורץ

במודעה על יום העיון
"יזמות במדינת הרווחה הישראלית במישור המקומי"
נפלה טעות בשם אחד המרצים
צ"ל מר א. סנדריי – מנהל ג'וינט ישראל
ולא כפי שפורסם.

משרד הבטחון – ההוצאה לאור
בשיתוף עם המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה

הופיע

משה דיין על תהליך השלום ועתידה של ישראל

ערך והקדים: נתן ינאי

בספר זה מכונסים דבריו של משה דיין בארבעה־עשר כנסי "הבמה לבירורים מדיניים הברותיים" בשנים 1977–1981. בדברים אלה, הראויים להיחשב כחלק מצוואתו הפוליטית של משה דיין, מצטיירת גישתו לתהליך השלום ולשאלות המדיניות אשר יקבעו את עתידה של ישראל.

"בסידרת נאומים זו בולטת הבהירות שבה היה דיין מבטא את השקפותיו, הסלעיות שבה הגדיר עמדותיו, העקיבות העקרונית מזה והגמישות הפרגמטית מזה, כדין מדינאי העומד יום־יום ליד המפתח.

"פרק המבוא והערות המבוא של נתן ינאי – מצויינים. שום מילידיבור, רק הארה מרוכזת ומעמיקה של גישת דיין והטכסט של נאומיו."

ישעיהו אברך
(חתן פרס ישראל למסאות ופובליציסטיקה)

ספרי ההוצאה לאור נמכרים במרכז המכירות, רח' דוד אלעזר 27, הקריה תל־אביב, בחנות "שיג ושיח" ברח' הפלמ"ח 113 באר־שבע, ובכל חנויות הספרים המובחרות.

שבוע הספר העברי

כט'-ל' בסיון, תשמ"ח • 8-15 ביוני 1988

הנחות בשעור 40%/25%

שווקים מרכזיים תל־אביב, כבר מלכי ישראל • ירושלים, גן פעמון הדרור • חיפה, רחבת גן הזיכרון • נתניה, כבר העצמאות • רמת־גן, כבר רמב"ם • ראשל"צ, מדרחוב • אשקלון, מדרחוב החדש • באר־שבע.

שווקים מקומיים: בית־שאן, חזית הספריה העירונית • בית־שמש, רחבת בנק לאומי • דימונה, הספריה העירונית החדשה • הוד השרון, רחבת הגן הציבורי שליד אולם ויצ"ו • הרצליה, שדרות חן ורחבת בנק הפועלים • הרבע שמואל • חולון, רחבת הספריה ע"ש "מיטורי" • כפר הורדים, רחבת בית הספר • מגדל העמק, רחבת הספריה • נתיבות, רחבה ליד המתנ"ס • עפולה, רחבת גן הרכבת • עפולה עילית, מתנ"ס עפולה עילית • צפת, מדרחוב • קרית אתא, רחבת המרכז • קרית ביאליק, רחבה ליד קולנוע סביון • קרית חיים, בית גלר • קרית טבעון, מרכז ההנצחה גבעת הכנים • קרית ים, רחבת הספריה • רעננה, רחבת "יד לבנים" • שדרות, רחבת המתנ"ס • אור־יהודה, זכרון יעקב • חצור הגלילית • יסוד המעלה • מטולה • מעלות.

ספר עברי ביד־חגיגה

התאחדות הוצאות ספרים בישראל

23 ביוני 1988, מלון דן, ת"א

הכנס החמישי ליישום חידושים בניהול

במה לחדשנות בתחומי הניהול

הרצאות אורח:

* "השנוי המבני באלסיבט" – אלוף (מיל.) בני פלד, מנכ"ל אלסיבט
* "מערכת שליטה ובקרה באלתא" – מר משה אורטס, סמנכ"ל מנהל חטי אלקטרוניקה תעשיה אוירית; מר א. גולדברג, ראש אר"ש אלתא

תוצגנה עבודות בתחומים הבאים:

* פיתוח ארגוני ומשאבי אנוש – פריקלאס יס־הטלה, יד־שרה
* מערכות מידע ביהולי – תעשיה אוירית, שופרסל
* שיטות כמותיות לתכנון מערכות יצור – הדיראן, צה"ל־מכון הרענון־חיל הרפואה
* בקרה ביהולית במערכות יצור ופרוייקטים – תעשיה אוירית, תעשיה צבאית

בחסות ארקיע • בנק לאומי ועיתון הארץ

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול
טל. 03-257202; 02-234863; 04-640678; 057-37914

המרכז הישראלי לניהול

هكذا من الأصل

כלכלה ועסקים

גולדפרוסט – חברה בקיפאון

מניה על הכוונת / יהודה שרוני

שני הבנים יצאו לדרך: חברת סנפרוסט וחברת גולדפרוסט. השתיים עוסקות בייצור ושיווק של ירקות מוקפאים. הראשונה סיימה את 1987 ברווח, אך השניה סיימה את השנה בהפסד של 8.4 מיליון שקל. הראשונה עלתה על דרך המלך והאחרת היא נמצאת בדרך להקפאה עמוקה.

האחים עודד ואורי לב הקימו את גולדפרוסט בשנת 1977, בתקווה להגדיר לשוק המתעורר ההולך של מוצרים מוקפאים. בשנת 1982, בשיא הצלחת החברה, הפכה החברה לציבורית, כשגייסה לראשונה הון מהציבור. שנתיים לאחר מכן, הודו האחים לב בכשלונם, ומכרו את החברה לקונצרן כור חינם אין כסף.

כור קיבל פורטפוליו בתחום את החברה, אך לקח על עצמו את ההתחייבויות שלה, ואת הערבויות האישיות שסיפקו האחים לב. התענוג עלה לכור, 6.4 מיליון דולר, וזה עוד לא הכל.

כשרוכשה היה כי החברה עולה על דרך המלך, החלו לפקוד אותה אין ספור מרעין בישין. לקראת סוף 1984 נשרף מפעל החברה, והעבודה הושבתה למשך כשנה. מאוחר יותר, החלה החברה לצבור הפסדים גדולים, עד שכור, נאלצה להעביר לחברה הלוואות על סך 3 מיליון דולר, בריבית הנמוכה משמעותית מריבית השוק, אך גם זה לא עזר. ניסיון הבראה נוסף, היה בסוף 1985 כשגייסה החברה בבורסה הון בהנפקת זכויות. הזכויות נוצלו אך ורק על ידי בעלי המניות העיקריים, שהגדילו עקב כך את חלקם בחברה.

כשכל זה לא עזר, החל תהליך מואץ של החלפת מנהלים. בשנת 1987 ניהלו את גולדפרוסט לא פחות משלושה מנהלים: איתן יניב, מרדכי קידרון והאחרון שבהם הוא יעקב הכרמלי. האחרון החל בתהליך של התייעלות, שלווה בפיטורי 50 מ-250 עובדי המפעל. החברה לפי הכרמלי, סיימה את הרבעון הראשון של 1988 באיזון תפעולי. איזון תפעולי זה אינו מבטיח הרבה, שכן הוצאות המימון של החברה הולכות ותופחות, שכן החל משנת 1987 היא נאלצת לפרוע הלוואות שנלקחו מכור.

בתכנית העבודה של כור הועלתה האפשרות להפוך את החברה לבית קירור גדול, תוך הורדה דראסטית בהיקף הייצור בחברה. בינתיים סובלת החברה לייצור ירקות מוקפאים מגרעון בהון העצמי של 5.3 מיליון שקל, ומגרעון בהון החוזר של 13.8 מיליון שקל. רואה החשבון שלה טוען כי יכולתה להמשיך ולפעול של "כעסק חי", מותנית במימוש תכנית ההבראה והרווחיות פירעון חובות מצד כה, אך לא ברור אם תנאים אלה ייצאו אל הפועל. למרות כל אלה, המניה נסחרת בבורסה לפי שווי שוק של 1.1 מיליון שקל.

השיא הוא שמניית החברה בת 5 שקל, הנסחרת כיום במחיר של 2 דולר למניה, נסחרה שנה לפני "הבורך", במחיר שיא של 17 דולר למניה. ראה גרף שהכינה "מיטב".

גישת המוחרים של המניה בת 5 שקל, בוצע על ידי מנהל תיקים שפעל באמצעות חברת הברוקרים "בטוחה". הפעילות הספקולטיבית במניות בנות 1 שקל, נעשתה על ידי מנהל תיקים אחר שפעל באמצעות החברה המרכזית לניירות ערך. כיום נסחרות מניות החברה במסגרת "הרשימה המקבילה".

כור תעשיות ופרי הגליל מחזיקות כיום ב-75 אחוז ממניות השליטה. בעל מניות נוסף בחברה הוא שמעון קפלן, המחזיק ב-10 אחוזים מהמניות, והשאר הציבור הרחב. כור היתה שמחה כיום להעביר את אחזקותיה בגולדפרוסט לצד ג' חינם אין כסף, ואת בתנאי שיקח על עצמו את פרעון חובות החברה.

העורך: נחמיה שטרסלר

הושלמה מכירת "פרי העמק" לאמפ"ל ולאיש העסקים ליילנטל

מאת יונתן שרמן

עסקת מכירת מפעל "פרי העמק" על ידי הקיבוצים לחברת אמפ"ל ואיש העסקים הישראלי לשעבר, שמוזה ליילנטל, הושלמה. על פי פרטי העסקה, מפעל השימורים הועבר לבעלות אמפ"ל ולליילנטל ואילו מפעל הירקות הקפואים השכר להם, כשבידיהם אופציה לרכשו.

הבעלים החדשים כבר החלו להפעיל מחדש את מפעל הירקות הקפואים.

הקיבוצים נטלו על עצמם לפרוע 40 מיליון דולר מחובות המפעל

לא נמסרו פרטים מדויקים על העסקה, אך ל"הארץ" נודע, כי הבעלות על מפעל "פרי העמק" מתחלקת שווה בשווה בין אמפ"ל ובין ליילנטל.

עוד נודע, כי הקיבוצים שהיו בעלי המפעל, נטלו על עצמם 40 מיליון דולר מחוב המפעל, שיפרעו על ידם ואילו יתרת החוב תוממן על ידי המקבלים מעסקת מכירת המפעל. ההערכה היא, שמדובר בסכום של 4 עד 8 מיליון דולר.

ישראל לוין, מנכ"ל "פרי העמק" עד השלמת העסקה, אישר ל"הארץ", כי היא אכן נסתיימה. הוא ציין, כי להערכתו גם מפעל הקפואים יימכר בקרוב לקבוצה שרכשה את מפעל השימורים, אך הוא סרב למסור פרטים על היקף העסקה.

מפעל "פרי העמק" בעפולה העסיק כ-240 עובדים לפני סגירתו באפריל וחלק מהעובדים הללו שב ונקלט במפעל הירקות הקפואים, שהופעל על ידי הקבוצה החדשה. יצוין, כי בעבר התעניינה חברת "אסם" ברכישת המפעל, אך משא ומתן זה לא הניב כל תוצאות.

גידול של 30 אחוז בייצוא ענף הטקסטיל

ברבעון הראשון של 1988

מאת יונתן שרמן

יצוא ענף הטקסטיל גדל ברבעון הראשון של 1988 ב-30% בהשוואה לתקופה המקבילה ב-1987 – כך עולה מנתונים שימסרו היום על ידי פרופסור דוד סמואל, נשיא שנקר, למושב חבר הנאמנים הבינלאומי של המכון. לדבריו, זו השנה השלישית ברציפות שיצוא הטקסטיל גדל בשיעורים כאלו וזאת למרות ההתפתחויות בשטחים.

פרופסור סמואל ציין, שהתפתחויות בשטחים השפיעו בצורה מסויימת על תעשיית הטקסטיל וגרמו למפנה בה בגלל צמצום מכירות, צמצום האפשרות של העסקת קבלני משנה ובעקבות כך קשיי גבייה בענף. הוא מסר, כי ההערכה כיום היא שענף הטקסטיל יצמצם את כח-האדם שלו ב-1.5% השנה לעומת 1987.

עוד נמסר, כי 1987 היתה שנה טובה לענף הטקסטיל. תפוקת הענף הגיעה ל-3.03 מיליארד שקל, שהם 9.6% מכלל התפוקה התעשייתית והייצוא הגיע ל-600 מיליון דולר, שהם 10.6% מכלל הייצוא התעשייתי.

"אלביט" פועלת לאיתור שווקים במזרח הרחוק

מאת סופר "הארץ"

"אלביט" פועלת בימים אלו לאיתור שוקי פעילות חדשים במזרח הרחוק. עמנואל גיל, נשיא "אלביט", שב בימים מביקור במזרח הרחוק ובכוונתו לפעול להגדלת פעילות החברה בשוק זה. גיל ציין בשובו לארץ, כי יש כיום אפשרויות רבות יותר לפיתוח עסקים במזרח הרחוק בגלל אווירה פוליטית טובה יותר וירידה בהיקף הסחר שבין מדינות המזרח הרחוק ובין מדינות ערב.

"אלביט" מתכוונת לבנות ולהגדיל פעילותה במזרח הרחוק גם בתחום המוצרים האזרחיים ובדרך זו לאזן תלותה בפעילות בארה"ב.

סולל בונה חייב עדיין לפועלים ולבנק לאומי כ־350 מיליון דולר

רווח והפסד / אריה לביא

קונצרן סולל בונה חייב עדיין לבנק הפועלים ולבנק לאומי קרוב ל-350 מיליון דולר, גם לאחר שהקונצרן מימש בשנתיים האחרונות נכסים ביותר מ-150 מיליון דולר. בשיאם הגיעו החובות של סולל בונה לבנקים לסכום של קרוב ל-500 מיליון דולר. בהנהלת חברת העובדים בשקלים פתרונות חדשים כדי לצמצם חובות אלה.

כיום נמצא הקונצרן במצב שהוא זקוק לאשראי נוסף להמשך פעילותו אך הוא מתקשה בגיוסו. בנק הפועלים שסולל בונה חייב לו 80% מהסכום, אינו יכול לתת לקונצרן אשראים נוספים בגלל התקנות לגבי לווה בודד. בבנק לאומי (20% מהסכום) לא מתלהבים, אם להשתמש בלשון המעטה, ממתן אשראים נוספים לקונצרן.

במצב זה שוקל הקונצרן גיוס אשראי באמצעות מקורות בנקאיים נוספים, במגבלות הקיימות כיום כאשר רוב הנכסים כבר משועבדים לפועלים ולבל"ל. במקביל נמשכים הניסיונות לגייס הון באמצעות חברת אבן וסיד. ההערכה בהנהלת סולל בונה שעד סוף השנה ניתן יהיה לממש נכסים נוספים בסך כ-50 מיליון דולר וכך לצמצם את ההתחייבויות לבנקים.

חוגים בנקאיים מעריכים שהבעיה האמיתית של סולל בונה אינה גיוס אשראים נוספים, כפי שפעלו בעבר אלא בהגדלת ההכנסות, שכן קצב ההכנסות כיום אינו מדביק עדיין את קצב ההוצאות.

האשראי החופשי הגיע ל-13.41 מיליארד שקל

היקפו של האשראי החופשי בשקלים התייצב בשלושת השבועות האחרונים. הנתונים המעודכנים של בנק ישראל ל-1 ביוני מצביעים על כך שהאשראי החופשי בשקלים הגיע לרמה של 13.41 מיליארד שקל, רמה דומה לזו של שלושת השבועות האחרונים.

לפני חיוב הריבית הרבעונית בסוף חודש מארס הגיע היקפו של האשראי לציבור ל-12.34 מיליארד שקל, כך שבמשך החודשים גדל האשראי בסך של 1.1 מיליארד שקל, בעיקר בגלל חיוב הריבית בסוף הרבעון הראשון של 1988.

עיסקת בל"ל דיינרס, חוקית

העיסקה במסגרתה רכש בנק לאומי את השליטה בחברת כרטיסי האשראי דיינרס קלאב התגלתה בבדיקה שנערכה על ידי המפקח על הבנקים כחוקית, נמסר על ידי הנהלת דיינרס קלאב.

הנהלת דיינרס אומרת כי אין כוונה למזג את דיינרס עם חברת כא.ל. המנפיקה את ויזה עבור בנק לאומי ובנק דיסקונט. סופר "הארץ" מציין עם זאת שכעת נבדקת אפשרות לייעל את הפעילות על ידי שימוש משותף במחשב במטרה לצמצם את ההוצאות של שתי החברות.

שיפור ברווחיות בנק אוצר החייל

שיפור נרשם ברווחיות בנק אוצר החייל ברבעון הראשון של 1988. הרווח הנקי של הבנק גדל ב-16 אחוז והסתכם ב-1.5 מיליון שקל לעומת 1.3 מיליון שקל ברבעון הראשון אשתקד. ההון העצמי גדל ב-7.7 אחוזים והגיע ל-21.3 מיליון שקל לעומת 19.7 מיליון שקל בסוף 1987.

הושג הסכם בבנק מזרחי

הנהלת בנק המזרחי הצליחה להגיע בשבוע שעבר להסכם עם ועד העובדים, שמנע הגרוה על סכסוך עבודה.

ההסכם שהושג מתייחס לחלוקת סכום של כ-1.75 מיליון דולר לעובדים בשורה של הטבות. כמיליון דולר יחולקו לעובדי הבנק כבונוס שיהיה בגובה של חצי משכורת ויחולק באופן שווה בין העובדים, כפי שדרש הוועד. כמו כן הוחלט לחלק פרסי עידוד לעובדי הסניפים ואגפי המטה לפי נוסחה שסוכמה על ידי ההנהלה והועד.

בעבר אומנם הושג הסכם עם העובדים אך עובדי חברת מחיש, שהיא חברה בת של הבנק העוסקת במיחשוב, הכריזו על סכסוך עבודה. הם דורשים ששכרם יהיה צמוד לשכר עובדי מחשבים כפי שהיה במשך כל השנים אך ההנהלה מתנגדת.

בנק הפועלים מציע הטבות ליוצאים לנופש

בנק הפועלים מפעיל חבילה מיוחדת של הטבות בנקאיות בשם "נופש 88" ליוצאים לנופש עד סוף שנת 1988. חבילת ההטבות מיועדת הן ליוצאים לנופש בארץ, הן לאלה המתכננים לצאת לנופש בחו"ל.

עודפי נזילות גדולים הפחיתו ריבית הג'אמבו

מערכת הבנקאות נתונה בעודפי נזילות גדולים ביותר יחסית לתקופה האחרונה והם מגיעים לכ-500–600 מיליון שקל. עודפים אלה, הנובעים להערכת חוגים בנקאיים מהזרמה ממשלתית מרובה בנוסף להעברות המשכורות בתחילת החודש, הביאו לירידה חדה בריבית על פקדונות ג'אמבו והיא מגיעה עתה לכ-11 אחוז לעומת 13–14 אחוז בשבוע שעבר.

בבנקים מעריכים שבשבוע הבא תחזור המערכת לגרעונות בעקבות העברת מע"מ ומס הכנסה וכן העברות כספי ביטוח לאומי המוערכים בכ-500–600 מיליון שקל. גרעונות אלה לא ישפיעו על מרבית הבנקים, שכן הם צברו לזכותם עודפים גדולים בחלקו הראשון של החודש.

הבנקים משלמים כיום על פקדונות פח"ק (עו"ש בעבר) ריבית של 10 אחוז עד סכום של עשרת אלפים שקלים ו-11 אחוז עד 100 אלף שקל. בפק"מ לחודש משלמים הבנקים ריבית של 13 אחוז עד פיקדון של 10 אלף שקל ו-14 אחוז על פיקדונות גבוהים יותר.

טענות נגד ישראל רויך בבנק לחקלאות

למרות שהכנסת אישרה את הזרמת 40 מיליון השקל להגדלת ההון העצמי של הבנק לחקלאות, לא החלה עדיין הנהלת הבנק בהה-ארגון שעליו החייבה כתנאי להזרמת הכספים.

גורמים בכירים בבנק מסרו אתמול כי להערכתם ההנהלה הנוכחית של הבנק מתקשה בניהול התפקוד השוטף של הבנק, וזאת בנוסף לנתק המוחלט שיש בין מנכ"ל הבנק ישראל רויך לבין מנכ"ל משרד האוצר ויקטור מדינה.

שר האוצר משה נסים תולה תקוות רבות לשיפור מצבו של הבנק במינוי 7 דירקטורים חדשים, אך לפי הערכות גורמים בכירים בבנק צעד זה לא יספיק שכן הנהלתו הנוכחית תתקשה בביצוע הרה-ארגון.

כמו כן, אומרים בבנק, בחודשים הקרובים יהיה המנכ"ל רויך עסוק בדיונים המשפטיים הקשורים להסכם הפרישה שלו עם בנק לאומי, בעוד שדווקא עתה זקוק הבנק למלוא תשומת הלב.

בשלב זה מעורבותו של הבנק לחקלאות בהסדרי הסיוע לחקלאים היא מינימלית ובסה"כ סיים הבנק את ההסדרים עם חמישה ישובים חקלאיים: נבטים, נורדיה, שובה, מבוא חמה ובית הגדי.

אבי בנאור

מפיץ לשעבר של "זיסוניק" בארה"ב במכתב ללקוחות:

"אני מודאג מהמצב הפוליטי בישראל ומהסיוע הגדול שאנו מעניקים להם"

מאת יונתן שרמן

הבעיות הפוליטיות משמשות גם כבלי התנגחות בין יצואנים ישראליים ומתחריהם האמריקאיים – כך עולה ממכתב ששלח באחרונה מפיץ לשעבר של חברת "זיסוניק" לכל לקוחותיו.

"זיסוניק" היא חברה ישראלית, המתמקדת בעולם בייצור גלאי אינפרה-אדום פאסיביים. לפני זמן מה היא ניתקה את קשריה עם חברת "אלרם קומפוננטס" – מפיצה של מוצרי ביטחון שמרכזה ברוצ'סטר, ניו-יורק.

לאחר ניתוק הקשרים הוציא נשיא החברה, תומאס מין, מכתב חודשי ללקוחות ובו תיאור פוליטי על המצב בישראל: "אני מתחיל לדאוג בגין המצב הביטחוני בישראל. שירתתי בצבא האמריקאי, אני בעל חברה ביטחונית כמו כל אדם אחר, ואני מאמין כי ההגנה הטובה ביותר היא ההתקפה. אבל היעדר הדאגה לזכויות אנוש בישראל בימים אלה מפריעה לי מאוד. אני מצרף מכתב לעורך שנכתב בידי מורה בבית-ספר באזור רוצ'סטר אשר נכלא לתקופה קצרה ונחקר על-ידי המודיעין הישראלי על פעילותו באזור הגדה המערבית. הוא פציפיסט ומועסק על-ידי בית-הספר הקווייקרי ברוצ'סטר. האם העובדה כי אנו שולחים 10 מיליון דולר לישראל מדי יום מפריעה לך? לי זה מפריע. אני מודאג מכך שבני אדם סובלים במקום כלשהו על פני כדור הארץ. זה מפריע לי".

במכתב אין התייחסות ישירה ל"זיסוניק", אך כל ההתייחסות הזו מצויה תחת הכותרת של גלאי אינפרה-אדום, ו"זיסוניק" היא החברה הישראלית היחידה המייצרת ומשווקת גלאים אלה בארה"ב והיא גם בעלת מוניטין רבים בהיותה חברה המספקת מוצרים אלה גם למערכות ביטחוניות בארץ.

בנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח בע"מ

הודעה

ניתנת בזה הודעה לכל בעלי המניות של החברה, בהתאם לסעיף 69 לפקודת החברות, כי [illegible] בגלל ארגון מחדש של הון המניות של החברה בעקבות המעבר לשקל חדש.

אביגדור רוזנברג
מזכיר הבנק

הבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות

הודעה

ניתנת בזה הודעה לכל בעלי המניות של החברה, בהתאם לסעיף 69 לפקודת החברות, כי [illegible] בגלל ארגון מחדש של הון המניות של החברה בעקבות המעבר לשקל חדש.

אביגדור רוזנברג
מזכיר הבנק

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ

7.6.88

המטבע	בנק לאומי – מזומנים – קניה	בנק לאומי – מזומנים – מכירה	בנק לאומי – העברות והמחאות – קניה	בנק לאומי – העברות והמחאות – מכירה	בנק הפועלים – מזומנים – קניה	בנק הפועלים – מזומנים – מכירה	בנק הפועלים – העברות והמחאות – קניה	בנק הפועלים – העברות והמחאות – מכירה	בנק דיסקונט – מזומנים – קניה	בנק דיסקונט – מזומנים – מכירה	בנק דיסקונט – העברות והמחאות – קניה	בנק דיסקונט – העברות והמחאות – מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.54	1.61	1.5732	1.5928	1.54	1.61	1.5712	4.5908	1.54	1.61	1.5732	1.5930	1.5819	−0.0037
1 לישט"ש	2.78	2.91	2.8514	2.8870	2.79	2.93	2.8439	2.8794	2.80	2.93	2.8513	2.8872	2.8640	0.0025
1 מארק גרמני	0.90	0.94	0.9179	0.9293	0.90	0.95	0.9188	0.9303	0.90	0.95	0.9186	0.9302	0.9244	0.0028
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.2719	0.2752	0.26	0.28	0.2716	0.2750	0.26	0.28	0.2721	0.2755	0.2735	0.0008
1 גולדן הולנדי	0.80	0.84	0.8194	0.8296	0.80	0.84	0.8167	0.8269	0.80	0.84	0.8183	0.8285	0.8229	0.0024
1 פרנק שווייצרי	1.08	1.13	1.1017	1.1154	1.08	1.13	1.1007	1.1144	1.08	1.14	1.1032	1.1170	1.1093	0.0055
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.2627	0.2660	0.25	0.27	0.2626	0.2658	0.25	0.27	0.2627	0.2660	0.2640	0.0003
1 כתר נורבגי	0.25	0.26	0.2513	0.2544	0.25	0.26	0.2512	0.2543	0.24	0.26	0.2513	0.2545	0.2529	0.0006
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2413	0.2443	0.24	0.25	0.2409	0.2439	0.23	0.25	0.2412	0.2443	0.2425	0.0005
1 מרק פיני	0.38	0.39	0.3859	0.3907	0.38	0.40	0.3859	0.3907	0.37	0.40	0.3861	0.3910	0.3885	0.0014
1 דולר קנדי	1.25	1.31	1.2759	1.2918	1.25	1.31	1.2759	1.2918	1.25	1.31	1.2769	1.2929	1.2848	−0.0038
1 דולר אוסטרלי	1.17	1.29	1.2507	1.2663	1.21	1.30	1.2514	1.2670	1.21	1.30	1.2522	1.2680	1.2593	0.0091
1 ראנד דרא"פ	0.46	0.55	0.7053	0.7141	0.42	0.84	0.7059	0.7147	0.45	0.63	0.7067	0.7156	0.7099	−0.0011
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4370	0.4424	–	–	0.4386	0.4441	–	–	0.4394	0.4449	0.4418	0.0010
10 שילינג אוסטריים	1.28	1.34	1.3061	1.3224	1.28	1.34	1.3055	1.3218	1.29	1.35	1.3071	1.3236	1.3147	0.0040
1000 לירטות איטלקיות	1.21	1.27	1.2378	1.2532	1.21	1.29	1.2362	1.2516	1.22	1.30	1.2365	1.2520	1.2434	0.0039
100 ינים יפאניים	1.22	1.28	1.2496	1.2651	1.23	1.28	1.2486	1.2641	1.23	1.29	1.2515	1.2672	1.2585	0.0014

אל על מטענים – החברה היחידה בישראל
המפעילה קו ישיר ל־31 יעדים
ברחבי העולם.

ELAL אל על

עתידית

שערי ביצוע	עתידית דולרי* – קניה	עתידית דולרי* – מכירה	עתידית מדדי* – קניה ומכירה	עתידית מדדי* – אחוז שינוי מדד הבסיס לעומת המדד הידוע
תכנית יוני 1988	1.593	1.59	116.2	1.84
תכנית ספטמבר 1988	1.604	1.595	119.0	4.29
תכנית דצמבר 1988	1.671	1.662	124.3	8.93
שער יציג ליום 7/6/88	1.5819		מדד המחירים לצרכן הידוע ביום 7/6/88	114.1

* תאריך הפרעון של חוזה יעתידית דולרי - יום העסקים האחרון של חודש התכנית ושל יעתידית-מדדי - ה-16 לחודש התכנית.

תכל'ס בנק המזרחי

לשכת רואי החשבון בישראל

ערב עיון פתוח לציבור בנושא:

הצעה לגילוי דעת בעניין דוחות רווח והפסד מותאמים במלואם

המשתתפים לפי סדר א-ב:
פרופ' אמיר ברנע - אוניברסיטת ת"א
מר אדיר ענבר, רו"ח – יועץ לרשות לניירות ערך
מר אהרון פס, רו"ח – יו"ר הוועדה לכללי חשבונאות ודווח כספי
מר יוסף קסירר, רו"ח – יו"ר המועצה המקצועית המייעצת
מר יצחק רוטמן, רו"ח – הנשיא שקודם
מר יוסי שחק, רו"ח – נשיא הלשכה
מר מאיר שני, רו"ח – מנכ"ל "עלית"
מר אריה שרוני, רו"ח

ערב העיון יתקיים ביום רביעי, ל' בניסן תשמ"ח (15/6) בשעה 15.30 במלון דן בת"א.
דמי השתתפות – 50 ש"ח ליחיד * מספר המקומות מוגבל
ההרשמה: לשכת רו"ח בישראל, מונטיפיורי 1 ת"א, 03-661114

עברנו
לרח' בן גוריון 20
גבעת שמואל 51905

עונים
למספרי הטלפון הבאים:
מכירות-532181 4
שרות-5323353

נשמח
לעמוד לרשותכם.

OMNITECH
אומניטק
אומניסק בע"מ
מערכות חומרה ותוכנה

15 יום (14 לילות)
מחיר שירותי קרקע: $645
מחיר כרטיס טיסה: $255
המחיר לאדם בחדר זוגי
המחיר אינו כולל היטל שרותים
מיובאים ומע"מ.
GUARANTEED DEPARTURES
62 סדרה
פרטים אצל כל
סוכני הנוסיעת
יוצאים בטוח
לסל גריה ומפש לחוף הים השחור
תאריכי יציאה: 20/7, 3/8
Melia
חברת התיירות השלישית בגודלה בעולם
מליה
Mpt

האוניברסיטה העברית בירושלים – המחלקה לגיאוגרפיה
משרד התחבורה – אגף התכנון והכלכלה

הענקת הפרס ע"ש הרצל הלוי ז"ל

טקס חלוקת הפרס

על שמו של התלמיד ועובד משרד התחבורה

הרצל הלוי ז"ל

שנפל במלחמת ששת הימים

יתקיים היום, יום רביעי, 8 ביוני 1988 בשעה 18.00, במחלקה לגיאוגרפיה שבקרית האוניברסיטה העברית בהר הצופים (בבנין הפקולטה למדעי החברה) חדר 3613.

מוקירי זכרו מוזמנים להשתתף בטקס!

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

כתבי האופציה חוטפים

שוק המניות ההמפשיות ספג אתמול מכת היצעים נוספת, ושערי המניות ההמפשיות ירדו בצורה חדה. אם המניות הבכורות הנסחרות במסגרת המשתנים, ירדו בצורה מתונה יחסית, הרי ההיצעים במניות הנסחרות במסגרת המסחר הרב־צדדי, ספגו היצעים גדולים יותר, וכתבי אופציה גדולים בצורה. עקב כך, נרשמו בכתבי האופציה ירידות שערים תלולות. מספר דוגמאות: כתב האופציה של מתכת סרום ירד ב־40.4%, כתב האופציה של דשה ירד ב־28.4%, וכתב האופציה של האחים בולוס ירד ב־28%. מניות רבות ירדו ב־10%. בעקבות יום המסחר אתמול, מתקרב מדד המניות הכללי ללא בנקים לרמה של 80 נק'. ההיצעים הודמו אתמול באמצעות שני גופים עיקריים: בנק הפועלים, ומשקיע פרטי הפועל באמצעות סניף רחובות של חברת הברוקרים "בטוחה". מכירות אלה גרמו להעברת אווירת המסחר ולייאוש נוסף אצל המשקיעים. "לאומי פיא" העדיפה לא להתערב במהלך המסחר, וצמצמה את פעילותה לניירות ערך המוחזקים אצלה. ההיצעים נקלטו בדרך כלל על־ידי חברות הברוקרים, ובמידה מעטה יותר על־ידי קרנות הנאמנות של הבנקים הגדולים.

מדד		שינוי יומי ב־%
מדד מניות כללי	97.47	-0.66
כללי ללא בנקים	82.09	-1.73
מדד משתנים	82.95	-2.10
מדד אג"ח כללי	110.79	+0.00
אג"ח צמוד מדד	111.00	+0.00
אג"ח צמוד מט"ח	109.30	+0.00

מחזור המסחר במניות הופשיות עלה לעומת הימים האחרונים, והסתכם ב־6.5 מיליון שקל. בבורסה מצפים היום למפנה חיובי בשוק, שיבוא לידי ביטוי בעליות שערים מתונות במניות הבכורות.

מפולת העבודה באיי.די.בי.
היצע גדול ביותר הוקפץ למניות איי.די.בי. נקלט בירידה של מתכת האגף, ובמחזור של 3.1 מיליון שקל. מחזור המסחר במניות איי.די.בי. מהווה כמחצית מסך מחזור המסחר הכולל במניות ההמפשיות – עובדה נוספת המעידה על חוסר העניין השורר בימים אלה בשוק. בבורסה מעריכים כי אין המדובר במפולת מכירה רגילה, אלא במפולת העבודה שבוצעה במהלך המסחר. במניות הבנקאיות שבהמור נרשמו אתמול תנודות שערים מתונות לשני הכיוונים. לפרסומים על תכניות המשך של האוצר בנוגע לפירוק המניות הבנקאיות, לא היתה כל השפעה. מחזור המסחר הכולל בבנקאיות עמד על 7.5 מיליון שקל.

תשואה שנתית דולרית ב־%	פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
בל"ל 0.1	12.93	5.01
הפועלים ש	12.91	4.85
איי.די.בי. רג	13.41	4.76
דיסקונט א	13.52	4.99
המזרחי ש	13.03	4.65

פעילות ערה בבכורות
חלק גדול מההיצעים הרום אתמול למניות הבכורות, שבתוך היו גם המחזורים הגבוהים יחסית. מניות נכסים ובנין, איי.די.בי. פיתוח ויהב־הולד, רשמו כל אחת מחזור מסחר הגבוה מ־200 אלף שקל. יש לציין כי למניות אלה תנודות הדומות ההיצעים הגדולים עוד במסחר במ.ר.צ., כשהשפעו הגמגמים על המסך, הכי מוחזי הבורסה בתרומה. לפי שעה לא ברור מיהו המשקיע הגדול, הפועל באמצעות "בטוחה" רחובות, והלים על הבכורות לאורך כל הדרך. לא מן הנמנע, כי עם השתנות מגמת המסחר, ישוב ויחכש אותו משקיע את אותן מניות עבור לקוחותיו.

מתנתיה לישעיין יהודית
יום לאחר פרסום הנתונים העיקריים הנוגעים להנפקת מתנתיה לישעיין, ספגו מניות החברה היצעים כבדים. המניה בת 1 שקל ירדה ב־9.9%, והמניה בת 5 שקל נרשמו מוכרים בלבד. יש להניח כי לקראת הנפקה אל הפועל של תשקיף ההנפקה שעליו הודיעה שלשום החברה, תנודות השערים ימשכו בחריפות.

איסוף באופציות נכסי אוזרים ואי.פי.
בכתבי האופציה של חברות נכסי אוזרים ואי.פי. שהונפקו לפני שבועיים, מורגשת בעת האחרונה פעילות איסוף נמשכת. ההיצעים לניירות ערך אלה נקלטים בירידות שערים מתונות יחסית להיקף ההיצעים.

תזכורת: הפסקת מסחר במאוחדים
המסחר במניות של חברות אשר לא תפרסמנה עד יום א' בשבוע הבא את הדוחות הכספיים לשנת 1987, יופסק החל מיום ב', ויעדך אחת לשבוע בכל יום ג'. בימים האחרונים העביר מספר רב דוחות כספיים על־ידי פירמות עסקיות.

תנודות מתונות באג"ח
בשוק אגרות החוב נרשמו אתמול תנודות שערים מתונות לשני הכיוונים. מחזור המסחר ממשיך להיות נמוך, והסתכם ב־5.1 מיליון שקל.

היקף הפעילות במלוות קצרי מועד ירד לעומת שלשום, והסתכם ב־12.1 מיליון שקל.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
638	7	99.73	14.90
648	14	99.48	15.10
658	21	99.20	15.00
718	28	98.93	15.00
728	35	98.62	15.60
738	42	98.29	16.20
748	49	97.97	16.50
818	56	97.68	16.45
828	63	97.38	16.45
838	70	97.11	16.55
848	77	98.82	16.55
858	84	96.57	16.40
918	91	96.24	16.60
928	98	95.95	16.65
938	106	95.64	16.60
948	112	95.37	16.70
1018	119	95.09	16.70
1028	126	94.31	16.70
1038	133	94.48	16.85
1048	142	94.20	16.85
1118	147	93.94	16.80
1128	154	93.51	17.00
1138	161	98.33	16.98
1148	168	93.07	16.90
1158	175	92.77	16.95

הודעות בורסה
● פרומאורים סיימה את 1987 ברווח של 3.3 מיליון שקל, לעומת הפסד של 7.8 מיליון שקל בשנה הקודמת.
● הירדנן סיימה את 1987 ברווח של 115 אלף שקל, לעומת רווח של 100 אלף שקל בשנה הקודמת.
● תגיאות מסרה כי שיעור הדיבידנד שיחולק הוא 32.9% ולא 31.5%.
● המסלול מסרה כי אושר ההסכם לרכישת במיר תמורת 1.85 מיליון דולר.
● אלפרד גולן מסר לבורסה כי פרישתו מתפקיד מנכ"ל החברה נובעת מהפרסומים השונים בעיתונות על אפשרות החלפתו, ואשר גרמו לאי שקט בחברה.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5353.18	5315.72	-52.26	-0.97
אמוקה	406.59	398.92	-7.20	-1.77
אגוז	281.13	275.73	-0.07	-0.03
אגם	111.70	109.53	-0.19	-0.17
אדיר	1894.28	1857.08	-4.18	-0.22
אדם	164.02	160.85	-2.74	-1.67
אופיר	173.44	172.25	-0.01	-0.01
אור	434.63	430.87	-0.10	-0.02
אוריון	133.03	130.40	-0.09	-0.07
אורליי	307.56	305.39	-0.38	-0.12
אורן	866.14	849.32	-1.80	-0.21
אייל	5623.16	5513.58	4.71	0.09
איריס	5767.05	5648.06	-9.46	-0.17
איתן	828.24	817.96	-0.55	-0.07
אילן	686.66	672.80	0.22	0.03
אלומות	710.42	701.79	-0.05	-0.01
אלימפ	100.85	98.64	-0.19	-0.19
אניה	109.09	107.36	0.01	-0.01
מניות	93.24	90.99	-1.66	-1.79
אנקור	100.36	99.31	-1.88	-1.86
ארז	309.47	305.67	-5.41	-1.74
אש	136.12	133.12	-2.56	-1.89
אשל	195.55	191.73	0.18	0.09
אתגר	86.94	85.89	-1.35	-1.55
אורות	271.42	268.80	-0.21	-0.08
בולוס	157.20	154.20	-2.26	-1.44
ברוש	539.50	529.10	-3.36	-0.63
ברק	478.09	468.57	-3.30	-0.70
ברכה	331.34	328.91	-0.23	-0.07
בניש	1646.36	1614.64	-5.97	-0.37
גבע	122.97	121.19	-0.13	-0.11
גורן	479.13	473.52	-1.10	-0.23
גיא	109.75	108.12	-0.12	-0.11
גיל	3413.51	3346.87	-19.62	-0.58
גלית	690.12	681.66	-0.16	-0.02
דובדבן	358.70	355.27	-3.19	-0.89
דוכיפת	523.98	517.56	-3.24	-0.62
דולב	261.53	256.16	-0.17	-0.07
דורון	1672.22	1641.45	1.08	0.07
דותן	288.45	283.12	-0.02	-0.01
דליה	601.93	591.49	-1.02	-0.17
דרור	341.86	335.85	-3.33	-0.98
דקל	361.06	354.06	-4.88	-1.36
הדס	401.09	398.48	-3.21	-0.80
הילה	430.50	428.61	-0.60	-0.14
ורד	581.83	571.82	-0.04	-0.01
זהבית	2040.19	2000.19	-0.84	-0.04
זוהר	117.56	115.85	-0.12	-0.10
זיו	144.75	142.64	-0.16	-0.11
זינוק	104.31	102.10	-0.72	-0.70
זיק	95.93	93.69	-1.71	-1.79
זמיר	448.49	443.00	-7.65	-1.70
חוחית	174.28	171.95	-0.32	-0.19
חליפין	154.19	153.77	-0.12	-0.08
חלמיש	224.31	222.85	0.03	0.01
חן	159.25	158.93	0.05	0.03
טופז	122.00	119.33	-0.08	-0.07
טל	6664.24	6590.70	1.91	0.03
יובל	490.66	484.78	-0.68	-0.14
יהלום	174.95	171.65	-1.69	-0.97
יהודית	372.25	368.99	-2.51	-0.68
יערה	481.89	476.11	0.03	0.01
כוכב	301.29	297.64	-4.70	-1.55
כחל	133.28	131.67	-0.13	-0.10
כלנית	658.04	646.46	-1.36	-0.21
כספית	281.68	279.57	-0.39	-0.14
כרמל	139.87	137.70	-0.37	-0.27
כתר	1263.17	1244.93	-2.37	-0.19
להב	5013.79	4915.91	-21.27	-0.43
למשקיע	134.00	132.57	-0.01	-0.01
לפיד	327.70	326.20	-5.87	-1.77
לטם	2076.27	2034.77	-0.29	-0.01
לשם	411.53	408.78	0.52	0.13
מבחר	1479.54	1451.62	-1.32	-0.09
מגמה	4221.14	4183.59	-3.81	-0.09
מגד	276.49	272.52	-0.43	-0.16
מגוון	3923.19	3887.50	-15.76	-0.40
מור	1647.50	1624.32	-27.31	-1.65
מורן	887.84	877.02	-4.69	-0.53
מטה	26041.22	25641.31	-7.78	-0.03
מיטב	1103.91	1082.65	-1.17	-0.11
מעוף	4758.37	4666.97	-51.17	-1.08
מעיין	787.24	772.56	-0.91	-0.12
מקשה	415.91	413.18	0.19	0.05
מסלול	98.49	96.61	-1.39	-1.42
מרווח	134.00	133.49	0.06	0.04
מרום	1453.55	1426.27	-1.49	-0.10
נוגה	157.34	155.03	-0.45	-0.29
נטיף	278.47	276.51	-4.60	-1.64
נטע	470.61	463.55	-3.75	-0.80
נילי	138.25	136.21	-1.71	-1.24
סביון	653.36	641.78	-3.30	-0.51
סגולה	147.98	145.07	-0.19	-0.13
סלע	404.42	401.78	0.17	0.04
סנונית	574.68	567.65	-0.50	-0.09
סער	384.93	380.29	-4.08	-1.06
ספיר	176.23	175.78	-0.18	-0.10
עדיף	367.56	363.33	-3.63	-0.99
עידית	785.54	779.73	-6.20	-0.79
עידן	527.30	519.68	-0.26	-0.05
ענבר	117.36	114.85	0.02	0.02
ענת	2365.11	2347.62	-9.53	-0.40
עפרוני	544.50	537.86	-0.45	-0.08
ערמון	130.29	127.83	0.09	0.07
פזא	1695.04	1662.20	-12.56	-0.75
צבר	560.44	553.33	-0.91	-0.16
צופית	496.55	490.42	-3.53	-0.71
צוק	135.70	135.16	0.01	0.01
צמיר	1219.59	1195.21	-1.17	-0.10
צמיחה	534.16	526.46	-2.54	-0.48
צמרת	154.18	153.04	-0.11	-0.07
צריח	108.14	106.69	0.02	0.02
קלע	175.80	174.92	-1.05	-0.60
קשת	112.80	111.44	-0.16	-0.14
רונית	17949.18	17796.72	-222.67	-1.24
רימון	142.64	142.39	0.09	0.06
רקפת	913.02	898.51	-0.54	-0.06
רשף	439.87	434.01	-1.32	-0.30
שבים	487.29	481.53	-0.11	-0.02
שחם	365.00	361.55	-0.61	-0.17
שחף	106.98	105.68	-0.09	-0.09
שירה	462.12	458.72	-3.19	-0.69
שמיר	445.03	436.38	-0.35	-0.08
שנהב	683.42	673.50	-8.90	-1.30
שסק	714.40	703.53	-10.26	-1.44
שקף	197.33	193.49	0.26	0.13
תאנה	252.47	250.10	-1.59	-0.63
תדהר	522.72	520.11	-5.14	-0.98
תירוש	591.92	584.67	-0.02	-0.00
תנופה	110.65	108.45	-0.15	-0.14
תמר	274.94	269.66	0.35	0.13
תמוז	213.36	211.87	-0.07	-0.03
תרשיש	121.29	118.99	-0.11	-0.09
תשרי	566.57	561.95	-0.82	-0.15

שערי אגרות החוב

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי בנק'
4101	444	+0.3
4102	180.1	--
4103	173.2	--
4104	168	+0.1
4301	168	+0.1
4302	159	--
4303	158.2	+0.1
4304	155.9	--
4105	139	+0.8
4106	135.6	+0.8
4107	131.6	+0.8
4108	129.4	+0.8
4109	125.7	--
4110	124.4	--
4201	155.6	+0.3
4204	145.1	+0.2
4205	142.6	+0.3
4206	139.3	--
4207	143	+0.1
4208	141.2	+0.1
4209	138.2	--
4210	134.8	+0.1
4211	130.8	+0.1
4212	128.4	--
4213	125.3	+0.1

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי בנק'
3601	48696	-50
3602	44906	-47
3605	41830	-46
3604	58022	+356
3605	54761	+337
3606	52798	+328
3607	30055	-92
3608	28448	-91
3609	27121	-90
3610	24110	+30
3611	23304	+29
3612	22641	+30
3613	21247	-73
3614	20805	-71
3615	19216	-69
3616	17589	+46
3617	16596	+45
3618	15758	+43
3619	14512	+75
3620	13720	+73
3621	13040	+70
3622	11912	+5
3623	11095	+5
3624	10453	+5
3625	9520	+62
3626	8966	+4
3627	8346	+37
3628	7675	+34
3629	7196	+3
3630	6845	+38
3631	6219	+3
3632	5863	-62
3633	5542	-59
3634	4922	-65
3635	4657	-64
3636	4484	+2
3637	4214	+2
3638	4084	+2
3639	3668	+1
3640	3027	-23
3641	2625	-20
3642	2561	-29
3643	2850	-26
3644	1829	+12
3645	1651	+12

4.25% גליל

סדרה	שער	שינוי בנק'
3701	1367	-29
3702	1048	-22
3703	949.8	-3.2
3704	814	-2.8
3751	425.9	-4.1
3752	171.5	-2.9
3753	164.6	-2.9
3901	160	-1.6
3902	152.5	-1.5
3903	151.5	-1.5
3904	149.1	-1.6
3754	151.5	+1.9
3755	146.1	+1.9
3756	141.1	+1.8
3757	138.5	+1.8
3758	134.7	+0.1
3759	138.3	+0.3
3760	136.5	+0.3
3761	133.6	+0.3
3762	130.2	+0.3
3763	126.2	+0.2
3764	123.6	+0.1
3765	120.7	+0.1
3766	119.3	--
3791	126.4	-0.2
3792	124.2	-0.2
3826	148.4	+0.1
3827	145.7	+0.1
3828	140.7	--
3829	138.1	--
3830	135.4	-0.8
3831	139	-0.7
3832	137.2	-0.7
3833	134.3	-0.7
3834	130.8	-0.7

4%, 6%, 7% פיתוח (הצמדה 80%)

סדרה	שער	שינוי בנק'
3528	160700	+300
3529	158700	+400
3530	155500	+300
3531	155800	-1500
3532	150200	+400
3533	150200	--
3534	141500	+100
3535	142400	+400
3536	142405	+200
3537	142385	+300
3538	134205	--
3539	134702	--
3540	135300	--
3541	128805	--
3542	128900	--
3543	122701	--
3544	123898	-502
3545	119300	--
3546	120600	--
3547	119900	+200
3548	119980	--
3549	114500	--
3550	115100	--
3551	113600	+200
3552	104800	-500
3553	104800	--
3554	105200	-200
3555	105600	--
3556	99500	+400
3557	108300	+200
3558	101100	--
3559	96900	--
3560	91100	+400
3561	91495	-30
3571	95100	--
3572	95288	-700
3573	95991	--
3574	88050	+450
3575	87400	--
3576	87700	--
3579	88800	--
3577	87950	+450
3578	81414	+410
3580	75259	--
3581	68850	--
3582	63700	+400
3583	59800	--
3584	56174	+68
3585	53379	+67
3586	48460	+45
3588	48478	+46
3589	44269	+42
3587	48992	+19
3591	44753	+17
3592	44717	+17
3593	44664	+17
3590	44102	+182
3595	42118	+180
3594	42642	+17

5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)

סדרה	שער	שינוי בנק'
2012	160800	--
2013	162700	+300
2014	157800	+300
2015	156470	+300
2016	157400	--
2017	155050	+2000
2018	152800	--
2019	152400	--
2020	147450	+500
2021	147500	--
2022	139600	--
2023	141000	--
2024	132400	+1300
2025	135200	--
2026	132060	--
2027	128500	--
2028	128100	--
2029	122100	--
2030	121800	--
2051	118200	--
2032	125600	+3600
2033	113500	--
2034	113900	--
2035	103209	--
2036	103589	--
2037	110240	--
2038	99400	--
2039	102691	--
2040	96321	--
2041	90784	--
2051	93000	-500
2052	92094	+300
2053	87098	--
2055	81158	-2400
2054	80835	--
2056	82485	-2549
2057	82598	+400
2058	81012	--
2059	84608	--
2060	97113	--
2061	50245	+1477
2062	45613	+15
2063	50619	+1491

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי בנק'
5 יהד	109	--

רמון

סדרה	שער	שינוי בנק'
7006	284.2	-0.5
7007	188.6	-1.8
7008	179.3	-1.8
7009	173.8	-0.4
7010	165.6	-0.3
7011	156.3	-0.2
7012	150.9	-0.2
7013	142.4	-0.3
7014	124.3	-0.2
7015	106.9	-0.3
7016	106.5	-0.2
7017	105.9	-0.2
7018	105.7	-0.2
7019	106.2	-0.2
7020	106	-0.2
7021	105	-0.2
7201	108.9	+0.5

גלבוע

סדרה	שער	שינוי בנק'
6101	13724	-26
6102	8573	+37
6103	7659	-46
6104	7048	-16
6105	6660	-12
6106	6472	-12
6107	6385	-14
6108	4615	-10
6109	4377	-9
6110	4298	-9
6111	3551	+7
6112	3441	+7
6113	2376	-6
6151	968.1	-9.1
6152	927	-8.7
6153	787.5	-5.5
6154	772.8	-5.4
6155	510.9	-1.2
6156	409.3	+1.2
6157	312.5	-3.9
6158	295.5	-3.8
6159	247.8	+6.6
6160	226.1	-0.5
6161	224.2	-0.5
6162	203	+0.8
6163	190.9	-0.9
6164	184.1	-0.9
6165	169.4	+0.6
6166	159.8	-0.4
6167	156.5	-0.3
6168	153.9	-0.3
6169	145.3	+0.7
6170	137.4	-0.3
6171	97.9	-1.1
6172	96.2	-1.1
6801	108.4	-0.3

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי בנק'
אל אופ	1529	+12
אלביט	215.6	--
אלתא	1340	--
אלסינט	2457	--
טאיסקו	1228	+2
תדר 84	102	--
הב היש	249.5	--
ריס הש	202.2	+0.7
כור	170.7	+1.5
כלל	489	--
כימ ד	192.3	--
כימ כ	272	--
כימ י	314.2	--
רד	137	--
סול בנ	193.4	--
תיקש	243.7	--

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי בנק'
בלת.	164.1	-0.2
דיס הש	168	-1
כור	157.8	+1
כלל	203.9	+2.5
בנ דיס	163.2	--
משא מ	160.9	--
משא מ	152.9	+0.1
משא מ	142.9	--
לאומי	148.2	-0.1

שערי המניות 7.6.88

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגוד ש	21300	שב				
הטפחות 0.1	1130		896	+18	+1.6	+190
הטפחות א 0.5	618		85			-85
כללי לא בהסדר	16900		52	-400	-2.4	-152
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88						
איידיבי רג 100.0	108950		2043	-100	-0.1	-2114
איידיבי ב 100.0	108900		5	+200	+0.3	+6
איידיבי בב א	657000	שב				
אגוד 0.1	81350		143	+300	+0.4	+144
דיסקונט ב	141200		7	+2200	+1.6	+11
דיסקונט א	139000		63	-500	-0.4	-53
דיסקונט שה ב	16055		21	+70	+0.4	+199
המזרחי ש	44900		1044			+1150
המזרחי ם	44890		26	-10		-26
הפועלים מבכ	99901		2.1	+1301	+1.3	+4
הפועלים ש	74150		252	-100	-0.1	-267
הפועלים ם	74070		114			+112
כללי א 1.0	185640		5	-10		-7
כללי שה 7	9000		392	+400	+4.7	+3578
בלל 0.1	47110		1650	-10		-1301
בלל שה 11	17200		196			-168
מימון המד 1.0	62420		85	-10		-89
מימון המד 5.0	31700	שב				
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89						
איידיבי רג 100.0	138500		64	-50		-212
איידיבי ב 100.0	137500		7	-1500	-1.1	-15
איידיבי בב א	836610		3	+25000	+3.1	+16
אגוד 1 שה	102300		69	-300	-0.3	-68
דיסקונט ב'	176513		12	-3384	-1.9	-12
דיסקונט א'	176000		7	-500	-0.3	-40
המזרחי ש'	56990		155	-10		-348
המזרחי ם'	56620		10	-1500	-2.6	-42
הפועלים ש'	93850		211			-246
הפועלים ם'	94100		7	+500	+0.5	+17
כללי א'	238500			-2000	-0.8	-5
בל"ל מבכ	59510		305	-150	-0.3	-626
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	22699	תב	21	-1900	-7.7	-31
לאומשכנ ש	9105		35	-92	-1	-49
לאומשכנ ם	9090	תב	12	-500	-5.2	-22
כרמל ש	331	בב	1148	-17	-4.9	-3558
מת משכ ש	2441		1139	-50	-2	-1823
משכן ב ש	4290		716	-80	-1.8	-1240
טפחות 0.1	18000		22	-400	-2.2	-22
טרוב 1.0	7360	שב				
טפחות מבכ ש	23600		6			-3
טפחות רג ש	24000		64	-150	-0.6	-84
מוסדות מימון						
החקלאות מבכ א	510000		5			+1
החקלאות מבכ ב	206000			-10000	-4.6	-5
לאומי תעש' א ש	17000		246	-850	-2	-348
פתוח תעש' מבכ	148500		6	-1500	-1	-6
מת תעש' בב ב	400000	שב				
מת תעש' בב בב	305500		1	+12000	+4.1	+1
מת תעש' בב בבב	293000	שב				
מת תעש' בב ד	307000	שב				
מת תעש' בב דד	67956			+315	+0.5	+59
מרכז קבלנים 5.0	1300		1074			-340
תיירות בב	218000	שב				
כלל ליסינג 0.1א	17940		18			-12
כלל ליסינג 0.5ב	17401		1	+1		+1
ביטוח						
איילון	104		3978	-4	-3.7	-3978
איתן	102.5		3162	-2	-1.9	-3162
אררט 0.1	1234	שב				
אררט א 0.5	1000	שב				
בטוח משנה 0.1	382		15	+1	+0.3	+13
בטוח משנה 0.5	193.5		1349	-2	-1	-1349
משנה אופ	248		750			-280
משנה השו	110					+10000
הדר 1.0	156		17910	-5	-1.9	-26443
הדר 5.0	128		19000	-5	-1.2	-20797
הדר אופ סד 2	117.5		3166	-5	-2.1	-4781
המגדל 0.1	504		2806	-20	-3.8	-3000
המגדל 0.5	448		385	-4	-0.9	-305
המשמר-ישראל 1.0	6550		326	-76	-1.1	-440
המשמר-ישראל 5.0	5596		324	-54	-1	-332
כלל ביטוח	281		2905	-9	-3.1	-2905
כלל ביטוח אופ	55		24000	-5	-4.5	-39812
כלל ביטוח אג"ח	101					-575
מנורה 1.0	985					
מנורה 5.0	790		250			
כימו מר	157		5000			
סקורים 0.1	986		2703			-2703
צור ש			הפסקת מסחר			
ציון הזקות 1.0	2518	בב	9	-133	-5	-30
ציון הזקות 5.0	855		55	-45	-5	-55
מסחר						
אינטר גאנא 1 ש	750		81			-81
אינטר גאנא 5 ש	446		[illegible]			[illegible]
מאיר עזרא 1.0	445		3796	-22	-4.7	-7901
מאיר עזרא אופ	116		1525			
כלל אופ 4	262		7730	-11	-4	-9918
כלל אגח 2	137		40000			+40000
קריסטל 1.0			הפסקת מסחר			
רמק 0.1	11000		0.8	-1		-8
רמק 0.5	11800	שב				
שופרסל א 2.0	992		2444	-20	-2	-2644
שופרסל אופ	3710		671	-120	-3.1	-721
שופרסל אגח	111.5		1350			+8650
שירותים						
אסותא	510		4072			
ספנות הספקה 0.1	542		1000	+1	+0.5	+28
ספנות הספקה 0.5	165.5		2780			+200
ספנות אופ	114.5		5300			-1800
ספנות אג"ח	97.5		53550	-5	-0.5	-60210
קופר 0.1	472	קב		+22	+4.9	+18161
קופר 1.0	186.5		9548	-5	-2.7	-17850
מגור עיבוד 0.1	1110		250	-30	-2.6	-150
מגור עיבוד 0.5	774		640	-3	-0.4	-999
מלונות ושירותי תיירות						
גלי זהר 1.0			הפסקת מסחר			
גלי זהר 5.0			הפסקת מסחר			
מלונות דן 1.0	1360		89			-39
מלונות דן 5.0	935		264	-27	-2.8	-764
קשר המלונות 1.0	8200		267			
מלונות הירדן	1656	תב	150	-184	-10	-156
ים סוף	224		10515	-6	-2.6	-16432
ים סוף אופ	153		4000			-539
מחשבים ושירותי מחשבים						
תגיל"ג 1.0	169.5		16352			
תגיל"ג אופ	42.2		37875			-5875
תגיל"ג אג"ח	107					
יקגא 1.0	5500	תב	283	+400	+7.8	+341
נ.ג.ב.ל. 1.0	3850		18	-100	-2.5	-173
נ.ג.ב.ל. 5.0	1170		1364			+1095
ניקוב מחשבים 1	671		324	-19	-2.8	-639
ניקוב מחשב 5	276		1400	-4	-1.4	-949
ניקוב אופ סד 2	440		31			
ויים מחשבים 1.0	595		238	-6	-1	-305
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אזורים אופ	519		2140			-1290
אזורים אגח	141		1000	+5	+1.1	+500
אילון 1.0	78	תב	18232	-5	-6	-46618
אילון אופ	33		24758			-13642
אל-רוב 1.0	366		450	+4	+1.1	+50
אפריקה 0.1	34500	תב	51	-2114	-5.8	-96
אפריקה אופ	15000	תב	36	-900	-5.7	-59
ארים	540		650	-10	-1.8	-2050
אולדן 0.1	2690		250			-387
אולדן 0.5	2280		162			
בינבוין 1.0	2652	שב				
בינבוין 5.0	2230	שב				
דסקר 1.0	4830	שב				
דרום 0.1	177					
דרום 0.5	129.5	שב				
מרלין 1.0	1530		730			
הסולל 1.0	740	תב	553	-79	-9.6	-553
הסולל 5.0	400		1500			+264
חלב. 0.1			הפסקת מסחר			
חלב. 0.5			הפסקת מסחר			
ירושלים אופ	77		7900	-2	-2.5	-10084
גבים 0.1	3635		1009			-1009
גבים 0.5	3145		182			-182
מבני תעשיה	80		127739	-5	-0.6	-115065
מבני תעשיה אופ	23.8		150365	-2	-4.8	-551408
מבני תעשיה אג"ח	103	שב				
ישפרו 0.1	4147		339	-78	-1.8	-561
ישראלום 1.0	1410		1162			
ישרס 10.0	18000		100	-300	-1.6	-185
כנף פיתוח 1.0	5980		90	-101	-1.7	-105
לוזמר 1.0	5714		83			
לוזמר 5.0	1770		259			-91
מ.ת.מ. 1.0	343		5898	-3	-0.9	-5998
מ.ת.מ. אופ 2	152	שב				
מ.ת.מ. אגח	130		3500			-3500
מגורי בניה 1.0	525		219	-4	-0.8	-219
מישבאל 5.0	148	תב	12108	-9	-5.7	-19676
מישבאל אופ	139.5	בב	9966	-5	-6.4	-18365
מנרב 5.0	1190		210			
לינשטין 1.0	264		2990	-14	-5	-5530
לינשטין 5.0	110		4200	-2	-1.8	-2726
לימשיץ 1.0	209	בב	2327	-23	-9.9	-5488
לימשיץ 5.0	107	תב		-5	-4.9	-39045
לימשיץ אופ 1	48		3900	-1	-2	-1859
לימשיץ אגח	95.5		23065	-5	-2.6	-106780
נאות אביב 0.5	3540		25	+20	+0.6	+25
נכסי אורים	221		1250	-4	-1.8	-1250
נכסי אופ	51		35771	-5	-4.7	-87560
נכסי אג"ח	93.5		133518	-5	-0.5	-237330
נתיב המשק 1.0	571	שב				
נתיב 1.0	1505					
קסריה 0.1	3060	תב	61	-200	-6.1	-61
קסריה 0.5	1250		490	-5	-0.4	-790
רסקו 1.0	184		1000	-7	-8.7	-2871
המגן 5.0	145		780	-2	-1.4	-780
המגן אופ	449	תב	280	-85	-7.2	-880
המגן אג"ח	128		1000	-1	-0.8	-1000
חקלאות						
מטע הדר 0.1	2426		81	-24	-1	-81
מטע הדר 0.5	2292		59	-23	-1	-59
מהדרין 0.1	5540		459	-50	-0.9	-459
מהדרין אופ	2885		13			+57
מבני הדרים 1.0	1423	שב				
פריאור 0.5	2801	שב				
מזון וטבק						
דובק סב ש	2050		26			+25
דובק סב ס	2180					-7
אלכל 1.0	302		438	-3	-1	-438
אלכל 5.0	286	שב				
אלכל אגח	101		500	-4	-3.8	-500
טמפו בירה 1.0	27000	תב	62	-1500	-5.3	-34
טמפו בירה 5.0	20400		46	-400	-1.9	-12
יפאר 1.0	887	תב	836	-93	-10	-336
יפאר א 5.0	527	בב	580	-59	-10.1	-1608
יפאר אופ 2	235	תב	358	-18	-7.1	-850
בן 1.0	330		500	+10	+5.1	+1067
בן 5.0	229	תב	215	-26	-10.2	-215
כמוסט 1.0	15000					
עסיס ב 0.5	387		1667	-1	-0.3	-157
אנקל שקל 1	1720		50			
שמן מבכ א	1180		205	+50	+5.2	+847
טכסטיל והלבשה						
ארגמן סד 1 ש	314		2400	-4	-1.3	-5400
ארגמן אופ	122		850			-850
ארגמן אגח	115.5	שב				
אופיס 1.0	320		168	-9	-2.7	-216
אושת ברוך 1.0	230		1766			
אושת ברוך 5.0	162		500	-1	-0.6	-500
גבאי א אופ	219		90	-1	-0.5	-90
אינטו רג ש	8400		4	-120	-1.4	-74
ולורס-גליל 1.0	725		2480	-34	-4.5	-3400
ולורס-גליל א 3.0	670		2550	-12	-1.8	-2550
מפעלי מאור 1	781	בב	56.1	-19	-2.4	-51.3
מפעלי מאור 5	361		200	-15	-4	-81.9
דילטקס 1.0	215	תב	147	-15	-6.5	-947
דילטקס 5.0	159	תב		-12	-7	-1200
[illegible] 1.0	4825	בב		-227	-5	-230
דיקס 1.0	1604		100	-1	-0.1	-200
דיקס 5.0	1350			-10	-0.7	-150
דיקס אופ	850					
[illegible]	110.5			-5	-2.2	-8000
[illegible] אופ	47.1			+1	+0.2	+1000
לודזיה 0.1	598		16			-16
לודזיה 0.4	450		111			-111
לינה 1.0	108		300	-2	-1.8	-300
עית 1.0	290	תב	1021	-16	-5.2	-608
עית 5.0	146		3000	-5	-1	-2131
עית אופ	98.5		5000	-5	-0.5	-2900
עית אגח	105		500	-1	-0.9	-1500
ענק מיבוה 1 ש	134		4500	-2	-1.5	-6002
ענק אופ	49	תב	771	-5	-6.7	-5942
מגלה א	602		1267	-16	-2.6	-1767
מליבן א 0.5	5265	תב	35	-585	-10	
מרגו	900		100	+20	+2.3	+130
גיבור סבורינה	3886	תב	49	-432	-10	-75
מתכת ומתכת						
אורדן 0.1	4500	תב	700	-330	-6.8	-1148
אורדן 0.5	4100			-60	-1.4	-100
אלומית 1.0	6700					
אלומית 5.0	5070					
כבלים ש	357		7250	-5	-1.4	-6180
כבלים אופ	88.5		9652			+2040
כבלים אג"ח	101.5		12250	-1	-1	-9075
כבלים אגח	103.5		1800	-5	-0.5	-1000
חוגים 1.0	470		630	+6	+1.3	+330
חוגים 5.0	239		604	-13	-5.2	-684
חוגים אופ	1500	תב	78	-99	-6.3	-78
זיקה 1.0	1725	שב				
זיקה 5.0	1199		100	-31	-2.5	-80.9
קאסטיל מת 5.0	2860		19	-20	-0.7	-68
כבלי בזק 1.0	2270		200	+20	+0.9	+66
כבלי בזק 5.0	1270		950	-35	-2.7	-1602
קרנפי 1.0	186		4000			
קרנפי 5.0	95.5		2540			+2658
מגשוק 0.1	23500		60	-1200	-4.9	-35
[illegible] 0.5	[illegible]		[illegible]			[illegible]
[illegible] 1.0	1670		385			[illegible]
קיב 1.0	500		1032	+20	+4.2	+854
[illegible]	270					-121
קליל 1.0	2650		932	-40	-1.5	-1322
קליל 5.0	2354		400	-100	-4.1	-1186
קליל אופ	1070		1050			
קליל אגח	126			-1	-0.8	-10000
שלדות 5.0	3920		115			+54
תעשיות לביש 1.0	510		160	+13	+2.6	+160
תעשיות לביש 5.0	332		408	-16	-4.6	-408
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 5.0	257187		18	-2598	-1	-22
אלקו 0.1			הפסקת מסחר			
אלקו 0.25 ש			הפסקת מסחר			
אלקטרה 0.1	1800		1200	-50	-2.6	-1200
אלקטרה א 0.5	1376		354	-14	-1	-559
אוס 5	860		1399	-20	-2.3	-1498
אוס 3	139		2000			+2880
אריות 1.0	18000		186	-270	-2	-126
אלקטרוניקה אופ	429			+8	+1.9	+150
כלל אלק אג"ח	104					+10000
מטקפיקס 1.0	1000	שב				
מטקפיקס 5.0	809		3249			+615
מיטרוניקס 1.0	308	בב	251	-40	-10.1	-461
מיטרוניקס 5.0	280	תב	500	-26	-8.5	-500
טיבלון 1.0	2240	תב	180	-160	-6.7	-382
טיבלון 5.0	1372		199	-27	-1.9	-1134
קנבשמן אלק 1.	2422	בב		-127	-5	
קנבשמן אלק 5.	1659	שב				
ת.א.ת. 1.0	738		200	-10	-1.3	-200
ת.א.ת. 5.0	372		3600	-5	-1.3	-4615
תדיראן	787	שב				
מוצרי בניה						
א.ת. תעשיות 1	156.5		5568	-3	-1.9	-5513
א.ת. אופ	405		1500	+5	+1	+1300
אשד אופ ב	44		78247	-1	-2.2	-77321
א.ת. אגח	189.5		10000			+8000
אשד אג"ח א	93.5		35600	-5	-0.5	-242190
אקרשטיין 1.0	375		500	-15	-3.8	-1455
אקרשטיין 5.0	284		1969	-5	-1.7	-3967
אקרשטיין אופ	336					-2655
אקרשטיין אגח	138		1897			+4108
אחים בולוס	91.5		10363	+5	+2.8	+14440
בולוס אופ	36	תב	34780	-9	-20	-84691
גולד השק בונים			הפסקת מסחר			
מחצבות פלסן 1	2050	תב		+99	+5.1	+100
מחצבות פלסן 5	1440					
נגב קרמיקה	269		6240	-3	-1.1	-6475
נגב קרמיקה אופ	111		1700	-5	-0.4	-580
כימיה, גומי ופלסטיק						
אגן 5.0	1550		3470	-47	-2.9	-3060
אליאנס ב			הפסקת מסחר			
גל תעשיות 1.0	325		400	+1	+0.3	+62
גל תעשיות 5.0	234			-2	-0.8	-465
גל אופ	75		1986	-1	-1.3	-1986
גל אגח	107.5					
דשנים 0.1	3100		110			-73
דשנים 0.5	1645			-12	-0.7	-100
חיפה כימ' 10.0			הפסקת מסחר			
ליפסקי 1.0	1785		376			-96
מקסימה 1.0	567	תב	300	-63	-10	-375
מקסימה 5.0	477		500			-1000
סנו 1.0	28150		19	-250	-1.2	-15
סנו 5.0	21800		29	-500	-2.5	-26
פריקלאס	496	תב	2201	-30	-5.7	-8218
פריקלאס אופ	137	תב	7150	-12	-8.1	-15550
קרם כימיקל 1.0	4560		122			
קרם אופ	2715	שב				
קרם אגח	115.5					
תיא 5.0	4714		165	-48	-1	-281
פרוטאורום 10.0	619		7886	-6	-1	-12982
עץ, נייר ודפוס						
כתר	117		700	+5	+0.4	+300
אשוין 1.0	6189	שב				
אשוין 5.0	3950	שב				
[illegible] 1.0	5289		194			+6
יאה 1.0	2070		4			-4
לבידי אסקלון 1	671		639	-7	-1	-509
מלט ב 0.5	32800		7	-1200	-3.5	-25
קינל	592		2150	+4	+0.7	+4705
קינל אופ	538		2675			-7110
רים 0.1	300		660	+17	+6	+1010
רים 0.4	142.5		2424			
תע"ל ב 0.2	15302		45	-310	-2	-67
תעשיות שונות						
אבוין 1.0	196		365	-6	-3	-1400
אבוין 5.0	183		2610	+1	+1	+332
[illegible] יהד	1849					
הגבעול 1.0	996		240	-40	-3.9	-177
הגבעול 5.0	918			-21	-2.2	-150
השקעות בתעשיה						
תרכית	18380		184	-1		-18
מר בבי ש	6580		225	-46	-1	-225
תעשיות אופ	120		10905	-3	-2.4	-11845
תעשיות אגח	112.5		40000			
חברות השקעה						
אמפיק ש	6299		27			-85
איידיבי. אופ	3155	שב				
איידיבי. אג"ח	105.5		91650			+42130
אלגר ש	970		500	-40	-4	-1505
בתלת 1.0	1060		4			-4
בתלת אופ	830	שב				
בתלת אגח	113.5					
הנכר 1.0	649		701	+9	+1.4	+238
הנכר 5.0	410		74	-9	-2.1	-74
חברה לישראל 5.0	2690		2517	-110	-3.9	-3725
תלמטן 0.1			הפסקת מסחר			
אלמטן 1.0 ש			הפסקת מסחר			
אמפא א 0.5	18949	תב	50	-602	-3.1	-78
דיסקונט השק אופ	760		1650	+1	+0.1	+10
דיסקונט השק אגח	113		48000			+16800
מרכז השק ש	31500		36	-350	-1.1	-73
כור השקעו.12480	14800		2	-696	-4.7	-2
הירדן 1.0	1310	תב	191	+106	+8.8	+268
הירדן 5.0	595		500	-15	-2.9	-900
יעקב 1.0	2236		250	+8	+0.4	+1700
יעקב 5.0	1710		88	-50	-2.8	-465
יצוא ש	14520		10			-9
ירדן א 0.1	1151		150	+1	+0.1	+183
ישום השקעות	70		2000			-6995
ישום אגח-אופ	65		3100			-49
כלל 50.0	900		169	-37	-3.9	-150
כנור 0.1	340		2210	-4	-1.2	-1710
כנור א 0.5	337		1700	-14	-4	-1700
כנור אופ	117	תב	600	-7	-5.6	-5300
כנור אופ 1	132		4000			+1500
סהר ב 1.0	312		640	-1	-0.3	-85
פז השק ש	2300		104	-106	-4.4	-224
[illegible] א 0.1	4524		54			-54
[illegible] 0.5	3640		131	-60	-1.6	-231
קרדן ב 2.5	10200		94	-350	-3.3	-245
קרדן 1.0	109		9634			-9634
קרדן 5.0	67		50	-5	-2.2	-1100
קרדן אופ	46		15000	-5	-3.2	-17234
קרדן אגח	113		26000			
נסחרות במט"ח						
בית ם	257	שב				
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	2050		902			
דלק נפט 5	945	תב	1201	-105	-10	-1273
פז חיפוש נפט	22000		20	-100	-0.5	-40
יבואל אופ	79.5		13990	-4	-4.8	-17486
נ.ב.ג. 1.0	5770		182			+24
נ.ב.ג. 5.0	1970		220	-40	-2	-620
נפטא ש	375	תב	6072	-25	-6.3	-10222

רשימה מקבילה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מסחר שרותים מלונאות מחשבים						
הראל 1.0			הפסקת מסחר			
יסקל	268		986			-826
קונטרסים 0.1	1030	בב	150	-11	-1.1	-88
קונטרסים 0.5	309	תב	445	-34	-9.9	-2851
קונטרסים אופ	54.5	תב		-4	-6.8	-3142
סופל 1.0	562					
תבל	139	תב	2250	-8	-5.4	-2250
בני הדר	98		5102			+1852
בני הדר אופ 1	57.5		400	-5	-0.9	-400
החיה הישראלית	37.5		10800	-5	-3.8	-12589
כנס סד 1 ש	950		89	-23	-2.4	-89
איכות מחשבים	242		640	-10	-4	-1325
רשה מימון 1.0	307	תב	753	-17	-5.2	-883
רשה אופ	500	תב	408	-198	-28.4	-1920
כלל מחשבים 1.0	4214	שב				
מחשב מחשבים 1.0	83.5			-5	-1.8	-3000
רשף	290		3800	+10	+3.6	+2650
נדל"ן בינוי חקלאות						
אמבים 1.0	610	בב	579	+46	+8.2	+471
בן-יקר גת 1.0	2285	בב	58	-50	-2.1	-94
דודקר 1.0			הפסקת מסחר			
דודקר 5.0			הפסקת מסחר			
שדר 5.0	1100		170	-40	-3.5	-170
רסקו מבנל	963		350			
רסקו רג	900		180	-10	-1.1	-180
שמור 5.0			הפסקת מסחר			
אפאר	981		153	-10	-1	-13
בלדוסמן 1.0	567	תב	565	-40	-6.6	-582
בלדוסמן 5.0	303		740	-17	-5.3	-185
תעשייה						
יוכרום	229			-3	-1.3	-129
מקס 0.1	1950		91			+172
מקס 0.5	980		200	-10	-1	-200
העמק ולמשין 1.0	2200	תב	416	-190	-7.9	-516
אקספן 5.0	935		46	-50	-5.1	-46
מרגון 1.0	555		414			
משכות סלע	79					
מתכת סרום 1.0	50		18356			
מתכת סרום אופ	5.9	תב	107216	-4	-40.4	-92216
אלקול			הפסקת מסחר			
אלקול אופ 2			הפסקת מסחר			
בר-סון 1.0	2300	תב	417	-200	-8	-417
בר-סון 5.0	1590		748	+20	+1.3	+498
בדמן אופ	540		3335	-15	-2.7	-684
פרוטאסמן 1.0	2600	שב				
פרוטאסמן 5.0	842		186			-56
בלב. 1.0	869	תב	21	+50	+6.1	+179
בלב. 5.0	654		269	-6	-0.9	-19
אלרן-טק	162		608	-5	-1.8	-1050
דקסטר 1.0	2310		4	+1		+16
נקה בניעל 1.0	4070		133	-30	-0.7	-57
ת.ב.ל. 1.0	1100	שב				
ת.ב.ל. 5.0	960		6	-30	-3	-33
תגר א 5.0	6695		5			-5
אורדע פימם	456		1760	-24	-5	-2125
סקופיה 1.0	5456	תב	165	-500	-8.4	-298
כלן	329		100			-600
דשמן	132		1770			
פז תן	384			-7	-1.8	-258
מאורי טבולוגיה	120.5		5500	+4	+5.4	+1800
השקעה						
אינקבה 0.1			הפסקת מסחר			
אידום	254					
אידום אופ	49.3			+3	+0.6	+1000
אמישר בב'	374		200	-1	-0.3	-200
אמיק 1.0	446		6645			-1872
אמיק 5.0	230		7100			
בנין ב' 5.0	13099			-601	-4.4	-9.9
לנויק 0.1	950	תב		-50	-5	-216
לנויק 0.5	239	תב		-15	-5.2	-501
עוז השק ב 0.1	1235	תב		-65	-5	-248
עוז השק 2 0.5	774					-35
חיפושי נפט						
מיאיל ב 0.3	4409					-15

משתנים

שם נייר ערך	כמות עד מגה	שער בפתיחה בנקודות	שער נעילה בנקודות	שינוי יומי ב־%	מס' עסקאות
בנק בינלאומי 05	3062	5944	6084	-2	5
פיבי. 0.5	2868	7129	7185	-1.75	9
הסנה ש	52566	152	150	-5.88	4
שלמן אופ	8678	642	638	-1.93	1
כלל סחר	11635	332	332	-2.92	5
שופרסל ב 10.0	9272	917	915	-2.24	5
דלק ג ש	7831	2077	2071	-1.98	11
אפריקה 1.0	547	31798	32205	-2.25	6
אזורים 1.0	11296	814	814	-3.51	7
נכסים ובנין	10618	2599	2619	-2	8
הכשרת הישוב	194	64211	64872	-4.25	9
חברה לירושלים	20450	281	281	-2.89	6
כלל בנין	10041	630	635	-2.82	2
עלית	1830	12158	12220	-1	8
פולגת ב 4	3014	498	500	-2.92	1
קטמאות מת 1.0	1580	2994	3040	-2.51	3
כלל תעש אלק	3532	1952	1982	-2.52	2
אלרן 1.0	68	175801	176253	-2.75	12
סבא ש	1939	8286	8247	-1.99	9
ים המלח	11578	1778	1769	-2.25	12
מרכבים 10.0	15533	846	846	-1.87	6
מפעלי נייר 10.0	56	221689	224624	-2.25	6
כלל תעש' 1.0	91250	177	178.5	-1.94	12
איידיבי פתוח 2.0	4127	6561	6544	-2	11
אלון ש	2823	787	787	-2.72	2
חברה לישראל 1.0	3580	3358	3359	-2.76	6
פועלים השק ש	10264	668	676	-2.48	6
דיסקונט השק ש	9940	1875	1870	-2.24	9
כלל 10.0	18100	963	961	-1.53	13
יבגאל 5.0	10266	330	333	-3.24	3

שערים בינבנקאיים

אתמול, בצהריים, 7.6.1988 באירופה
מטבעות מובילים (ממוצע)

$ ארצות הברית	ל"י שטרלינג	1.8115/1.8125
מרקים גרמניים	ל"י ארה"ב	1.7115/1.7125
גולדנים הולנדיים	"	1.9215/1.9225
פרנקים שווייציים	"	1.4253/1.4260
פרנקים בלגיים	"	35.78/35.80
פרנקים צרפתיים	"	5.7810/5.7840
לירטות איטלקיות	"	1272.25/1273.25
ינים יפניים	"	125.60/125.70
$ ארצות הברית	לטר.ג.	463.40

שער הזהב – $ ארה"ב אונקיה לזהב פיקסינג
מטילה מאוחדת (פתוחה)

	ל"ש/$	מר"ש/$	מר"ג/$
1 ח'	1.8102/1.8114	1.4191/1.4201	1.7051/1.7063
3 ח'	1.8066/1.8079	1.4079/1.4090	1.6941/1.6952
6 ח'	1.8018/1.8025	1.3909/1.3921	1.6776/1.6790

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

שף רנאמנות
בטחה כלל
ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל

חברי דיינרס קלוב נפגשים בקסבה!
עוד פינוק בלעדי למחזיקי כרטיס דיינרס: ארוחת צהריים עסקית במסעדת היוקרה האירופאית "קסבה" בתל־אביב.
הרשה לעצמך לבלות צהריים אחד ברמה של דיינרס וקסבה.
להזמנות: קסבה, ירמיהו 32 תל־אביב, טל. 442617, 449101
ב־ 38 ש"ח בלבד
ארוחת צהריים מלאה, כולל מע"מ ודמי שירות.
תענוג לסעוד עם דיינרס
דיינרס קלוב ישראל בע"מ שד' רוטשילד 61 ת"א, טל' 03-295858

[illegible] الأصل

מכתבים למערכת הארץ

אינני מזוכיסט

הנני מנוי של עיתון "הארץ" מזה שנים רבות וכבעל דעות ליברליות, נהנה מתוכנו ומהאינפורמציה המאוזנת שהוא מספק לקוראיו.

הופתעתי לגלות בעיתונכם מיום 31.5.88, בעמוד א' את תמונתה של הפעוטה מרצועת עזה שאיבדה עין מפגיעת קליע גומי. עורך העמוד בוודאי סבור, כנראה, שקוראיו ימצאו עניין מיוחד לראות פעוטה מעוררת רחמים. הוא בוודאי היה מצליח יותר עם תמונה כזו בעיתונות הזרה, היכן שמציגים אותנו באור שהוא רוצה להראותנו.

ברצוני להדגיש, שהנני בעל דעות מתונות ביותר ודוגל במו"מ לפתרון העניין בדרכי שלום, אך אינני מזוכיסט ולכן תמונה זו עוררה את תגובתי. לכן, ברצוני להפסיק את המנוי הקבוע על עיתונכם ומקווה אני, שמעשה קטן זה, שבוודאי לא יפגע בכם, יעורר אולי קצת מחשבה ויותר רגישות מצידכם. כמו כן, בדעתי להורות למשרד הפרסום שעובד עבור חברתי, להמנע מלפרסם בעיתונכם, על מנת למנוע פרנסה מעורך שכזה ומהצלם החרוץ איתן רבין.

תל־אביב — אפרים אמסטר

הערת המערכת:

אנו סבורים שמילאנו את חובתנו בפירסום תמונת הפעוטה מרצועת עזה שאיבדה עין מפגיעת קליע גומי שנורה על ידי כוחותינו. תפקידנו לשקף את המציאות כפי שהיא, הן במלים והן בתמונות, כשמדובר באירועים בעלי חשיבות ציבורית.

אל המצב שבו כוחות צה"ל פועלים כפי שהם פועלים בשטחים הכבושים לא נקלענו כתוצאה מכוח עליון או בהיסח הדעת, אלא כתוצאה ממעשינו ומדיניותנו, כפי שנאמר בתקופה האחרונה פעם אחר פעם על־ידי הגורמים הבכירים ביותר במערכת הבטחון.

חלק גדול של העם הישראלי אינו שלם עם המדיניות שננקטה בידינו בשנים האחרונות. זהו הנושא החשוב ביותר השנוי במחלוקת הציבורית הישראלית, ובבחירות הקרובות ייקרא הבוחר הישראלי להכריע אם יש להמשיך בקו שמביא לידי כך שפעוטות ערביות מאבדות את עיניהן מידי חיילים ישראלים (מאז שהכותב כתב את מכתבו, קרה מקרה שני), או אם יש לנקוט במדיניות אחרת אשר — כפי שיש לקוות — תשחרר את חיילינו מלפעול כפי שהם חייבים לפעול בנסיבות הנוכחיות.

שיקוף המציאות על היבטיה ומשמעויותיה במלים ובתמונות אין לו דבר עם מאזוכיזם. בימים אלה מעלים על כל צעד ושעל את האירועים וההיסטוריים מלפני 40 שנה. לא כמו היום, נלחמו אז החיילים היהודים במלחמת אין ברירה, כאשר על הפרק עמדה השאלה: להיות או לחדול. אף על פי כן פרסם סופר ישראלי צעיר בעצם ימי המלחמה שני סיפורים המגנים התעללות של חיילים יהודים בתושבים ערבים וברכושם. יתכן שגם אז מישהו האשים את הסופר במאזוכיזם, אבל העם פסק אחרת. שני סיפורים אלה נמנים היום עם הקלסיקה של הספרות העברית החדשה ומחברם הוכתר בפרס ישראל.

כותב המכתב מאשים אותנו בחוסר רגישות על פירסום התמונה של התינוקת הפגועה. כנראה הוא חושב את עצמו לאדם רגיש. רגישות זאת איננה מונעת ממנו לעשות הכל שבכוחו כדי לגזול את פרנסתו של הצלם שצילם את התמונה המעוררת את חמתו.

אנו נמשיך למלא את תפקידנו ולשרת את קוראינו לפי מיטב הבנתנו. כעיתון עלינו לדווח ולנסות לשכנע. אולי גם כותב המכתב ישתכנע שתגובתו על פירסום הצילום היתה נזופה ולא מוצדקת.

מה שמותר לליבוביץ מותר לירמיה

נדרש אני לכתובתו של תום שגב, במדור "כתב עת" ("הארץ" 3.6) אודות "הנפש הטובה מנהריה" העוסקת במא"ל (מיל.) רב ירמיה, שנחקר במשטרה ואף הומלץ להעמידו לדין על מכתב שפירסם שבו קרא לחיילי־צה"ל לא לשרת בשטחים ולא לשבור עצמות ולהכות אזרחים תושבי הגדה־המערבית.

הקריאה לחיילים לא לשרת בשטחים — אינה חדשה ואינה המצאתו של רב ירמיה.

מכתבים מעין אלה הקוראים לחיילים לסרב לשרת בשטחים הכבושים התפרסמו לראשונה כבר לפני כמה שנים טובות על־ידי פרופסור ישעיה ליבוביץ שקרא לחיילי מילואים וסדיר "לסרב לשרת בשטחים על מנת שלא יהפך מפקידי למרצח" (ציטטה מדוייקת) ועל כך הרעישו אורחים מן השורה — וכן הממונים על החוק — שמים וארץ, ונשקלה האפשרות להעמיד את הפרופסור לדין, אלא שהשקלות שהגיעו ל"הולימו" גבה — נשתתקו והפרופסור האמיץ וברוהלבב לא הועמד למשפט ואף המשיך — באומץ הראוי להוקרה — לקרוא לחיילים להתנער מצו מפקידיהם על מנת שלא יאבדו את צלמם האנושי. מדוע מה שמותר לליבוביץ אסור לרב ירמיה?

קרית־שמואל — ד"ר שאול פרידלר

אל תדחו את הבחירות לרשויות המקומיות

מי שהולך או נוסע היום ברחובות עירנו נתקל בוודאי בתנופת בניה, עין לא ראתה כמותה. מחליפים ריצוף במדרכות, חופרים ומתקנים ביוב (הפעם לא בזמן), מרחיבים כבישים, מסדרים מקומות חניה נוספים, משפצים בתי ציבור וכו'. בקיצור עושים הכל כדי למצוא חן בעינינו וכדי שלא נשכח עבור מי אנחנו צריכים להצביע בבחירות הקרובות.

אם, חס וחלילה, ידחו הבחירות, אין ספק שתנופת הבניה תופסק. למי יש כסף לבנות עוד שנה חודשים נוספים? העבודות שנעשו עד כה יתקלקלו, הביצוע הוא כזה שהוא.

התיקונים יחזיקו מעמד בקושי עד עונת הגשמים, רק חלק קטן ביותר של השיפורים יישאר גם אחרי הגשמים, היתר יישטף ע"י הגשם הראשון או קצת יותר מאוחר.

עם הפסקת העבודות, ניאלץ להמשיך לחמרן בין חומרי הבנין, הגרוטאות, הבורות וערימות החול עוד שנה תמימה. בחלק מהמקומות נצטרך להמשיך ללכת על הכביש הסואן (כל העבודות נעשות כמובן ברחובות ראשיים), בין המכוניות. הנהגים יצטרכו להזהר בין הפרוטות, המשאיות, הולכי הרגל והבורות.

כל זה עוד לפני שדיברנו על העלות של הפסקה בעבודות. הפיצוי לקבלנים על דחיית הביצוע, הנזק לחנויות שלקוחות לא יכולים להגיע אליהם, כל זה יתוסף, כמובן להוצאות של עריכת הבחירות הכפולה, יום בחירות (חופש מהעבודה) נוסף.

אז אנא, אל תדחו את הבחירות לרשויות המקומיות, השאירו אותן במועדן. עיזרו לנו להשתחרר מהסיוט הזה של השיפורים לטובת האזרח שאנו חייבים לבלוע עכשיו. אל תכריחו אותנו להמשיך לסבול עוד שנה חודשים.

תל אביב — זאב פרוז

להרחיב סמכויות הנשיא

זה כמעט שנה מאז שממשלת ישראל, אם היא קיימת באופן פורמלי, בעצם משותקת לחלוטין. בתנאים אלה יש להרחיב את סמכויותיו של הנשיא, שבמצב אבסורדי כזה יוכל לפזר את הכנסת ולקבוע בחירות חדשות תוך פרק זמן קצר ביותר.

אי אפשר להשלים עוד עם דמוקרטיה מזויפת כזו שהגיעה כבר למעמד של אנרכיה.

עד לשינוי שיטת הבחירות שיאפשר לאזרחי המדינה לבחור את נציגיו לכנסת, יש להרחיב את סמכויות הנשיא.

גבעתיים — מרק תגור

יורם לס ו"השיטה"

במאמר "לס אינו יורם" מביא אברהם טל (הארץ 5.6.88) את ההערות החמורות של בית הדין לעבודה לגבי ה"קונספירציה" של מנכ"ל משרד הבריאות ד"ר יורם לס (ועוד עובדי המינהל והמשק בבתי החולים) לתת לעובדים אלו תוספת פיקטיבית של 65 שעות עבודה נוספות על מנת לשמור על שקט תעשייתי.

עד כאן העובדות היבשות, אולם אם נבחן את הנושא יותר לעומק נמצא שיורם לס משום ניסה לבצע את תפקידו למרות השיטה הנדואה הנהוגה מכל רב המפסידים עצמים ורק למען ש"המסגרת" תישמר (ולא חשוב אם "מסגרת" זו טובה או רעה). כמנכ"ל משרד הבריאות ידע ד"ר לס שעליו לשמור את בתי החולים מתופעלים כראוי ואם תתחיל שוב שביתה של עובדי המשק והמינהל (ומה איכפת להם לשבות, בין כה משכורותיהם מגוחכות...) הנזק הכספי יהיה רב יותר מהתוספת המינימלית שנדרשה ע"י העובדים (שאילו ש"לא נתחשב" בנזק ובסבל לאלפי חולים...). אכן, אם ד"ר לס היה מקבל את כל תכתיבי האוצר ואת עמדתו של השר נסים — היה מועל בתפקידו כאחד המופקד על בריאות הציבור והרפואה. בקונפליקט מסוג זה — בין הצדק והחוק — קשה להאשים את יורם לס שפעל למען הצדק.

רמת־השרון — יהודה דרורי

משרד החינוך והתרבות — אגף הנוער
נוער מוסיקלי בישראל

מחנה הנוער המוסיקלי קיץ תשמ"ח

המחנה יתקיים בסמינר אורנים בקרית טבעון בימים כ"ד באב תשמ"ח — י"א באלול תשמ"ח 7-24.8.1988.

פעילות המחנה כוללת: **תזמורת, מקהלה, מוסיקה קאמרית, הלחנה, אלתור, ניצוח, אתנומוסיקולוגיה, הרצאות וקונצרטים.**

לקבלת פרטים והרשמה, נא לפנות בהקדם למשרדי "נוער מוסיקלי בישראל" היכל התרבות, תל־אביב 64075, טל' 03-202333.

חברת החשמל לישראל בע"מ

אגף האספקה והאחסנה — מח' חקר שווקים ומכרזים
ת.ד. 10 חיפה 31000 טל: 04-646475

מכרזים

החברה מזמינה בזה הצעות לייצור / אספקה / שרות כמפורט להלן:

מס' המכרז	הנושא
14226	התקשרות שנתית לאספקת תרסיס חוזר להגנה ושימון.
14258	סוללות מצברים לתחנת הכח חיפה ג'
14271	ארגזי מבטיחים לרשת
14274	ברגי מכונה רגילים

המועד האחרון להגשת הצעות למכרזים הנ"ל הינו: 23.06.88

לקבלת טפסי המכרז ופרטים נוספים יש לפנות החל מהיום בשעות 09:00 — 13:00 למח' חקר שווקים ומכרזים בתחנת הכח חיפה, או בכתב למען הרשום לעיל.
להצעה יש לצרף אישור על ניהול פנקסי חשבונות ורשומות מפקיד השומה או מרואה חשבון וכן אישור שנתי לעוסק מאגף המכס. — הצעה ללא אישורים ברי תוקף — לא תובא לדיון.
על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע עד למועדים המצויינים לעיל, שעה 13:30 למשרדנו בחיפה.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

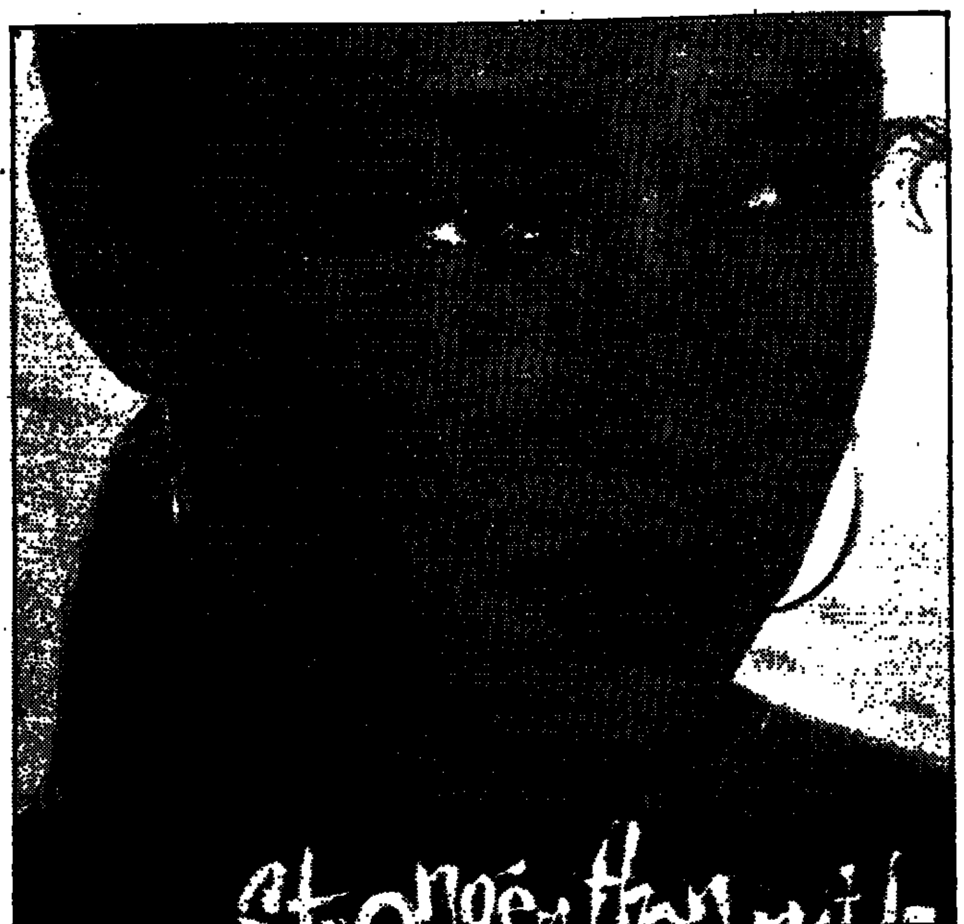

שאהדיי. הטעם בלחישה

תקליטים קלים/דני בלושטיין

מוסיקה כרהיט

שאהדיי — חזק יותר מגאווה (סי.בי.אס.)

עיבודים, הפקה מוסיקלית ושירה — שאהדיי. אגדה, גיטרה וסקסופון — סטיוארט מתיומן. קלידים — אנדרו הייל. באס — פול ס.דנמן. קולות — ליהיי אוסבורן. תופים וכלי הקשה — מרטין דיטמן. הנצרה — בייימם מקמילן. ג'ק דיאקרס — פרומבון, גורדון האנט — גיטרה, ג'ירון רייט — בינור.

שאהדיי, מלכת הקול, חוזרת. לא בזעקה, בלחישה. וכאשר "Smooth Operator" שלה התנגן ב־1984, נקשרו לה כתרים ושבחים של תיחכום, קלאסה, סטייל ומה לא. על תקליטה השני כתוב שהוא אביזר אופנתי, תקליט שקונים למרק. אחרי שתי שנות שתיקה, שאהדיי חוזרת, כאילו בהתרסה. לא שינתה סיגנון, לא ניסתה לסגת מהקופייה של ג'אז מסחרי מתובל במקצבים לאטיניים אל סינגלים פופולאריים. רק מוסיקה המתפתחת בסיגנונה שלה.

מי שאוהב אותה — מן הסתם, יש מיליונים כאלה בחצי הכדור המערבי — יהנה מאוד מ"חזק יותר מגאווה". זו שאהדיי בקולה השקט, אינטימי ומרוחק בעת ובעונה אחת, בשורה של שירים שבמקרה הטוב הם כאילו ועליה כך שיר הנושא, כך הבלדה המינורית המקסימה "כי שפת אותך", "לא חשבתי שאגיע ליום הזה" ובעימה אינסטרומנטלית יפה SIAMPRE REY ESPERANGA.

המוסיקה של שאהדיי מקבלת כאן גוון של אנדרסטייטמנט מינימליסטי, המתבטא גם בצליל האופייני של הלהקה — באס, סקסופון, גיטרה או מסנתז, ומעט קלידים ברקע.

שאהדיי לא איבדה את הסטייל. מה שחסר לה כדי שלא ישתמשו בתקליט כרקע לשיחות סלון ומסיבות קוקטייל, הם לחנים בעלי תוכן עמוק יותר. או תשתחרר המוסיקה של שאהדיי מן הדימוי של רהיט מוסיקלי.

ג'ון הייאט — הביאו את המשפחה (הליקון)

ג'ון הייאט: גיטרה אקוסטית ושירה. ריי קודר: גיטרה חשמלית, מנדולינה וסיטאר. ניק לואו: באס ומחרוזת. ג'ים קלטנר: תופים. כל השירים נכתבו ע"י ג'ון הייאט.

ברוב ארצות העולם, מסמל הצפון את הטוב והעשיר, והדרום את העני והמתמרמר. כאשר מדובר במוסיקת קאנטרי בארה"ב, ככל שהולכים דרומה היא הופכת לשמאלצית פחות, יותר כאובה ומתקרבת אל השורשים הבלוזיים. באיזור ממפיס כבר אפשר להתחיל להאמין לה, מה שבצפון אינו מומלץ לאלה הסובלים מסכרת.

בנקודת המוצא הגיאוגרפית הזו מתחיל הייאט את התקליט, בשיר "ממפיס בינתיים", בו הוא מבהיר על ההבדלים בין הקאנטרי־בלוז שלו לבין הקיטש שבצפון. זה ההבדל בין צליל המנדולינות הנבנגל של הצפון, לגיטרה הבלוזית, המתסלסלת, הצליל הנגלש, קרוע הלב, של הסלייד־גיטאר מהדרום.

לשם כך הוא משתמש בגיטריסט הבלוז האגדי (הלבן) ריי קודר, שהעניק את צלילי הגיטרה הנהדרים לפסקול הסרט "פאריס טקסס". חותם הצליל של קודר בה אופייני, עד שמותר לומר שזה תקליט טוב שלו, באותה מידה שהוא של הייאט.

להייאט קול מחוספס, מרגש, שנע במרחב בין רנדי ניומן לג'ו קוקר וג'יי גייל. בזמנו של הייאט נעשה שימוש בתבניות ידועות של הקאנטרי־בלוז הדרומי: מהריתם־אנד־בלוז של "ממפיס בינתיים", דרך "תנו לי אמונה" (בלדה הימנונית) ועד "ליקצה לשתול", בו הוא נושק לשמאלץ של הקאנטרי הצפוני.

הייאט עושה זאת בצורה משכנעת, ותוך כדי האזנה מצטיירים בדמיון מרחבי מדבר באריזונה, רצועת אספלט מהבילה ואינסופית, עצי יהושע ותחנת דלק מאובקת, שם יושב הייאט על כסא שבור, כובע בוקרים שמוט על עיניו וסיגריה עשנה בזווית פיו, אוחז גיטרה אקוסטית ומלמלם לעצמו את השירים.

תיאטרוני ישראל
הערב יום ד' 8.6
תיאטרון הבימה:
מעגל הגיר הקווקזי 20.30
אנשים קשים 20.30
מירלה אפרת — אשכול
התיאטרון הקאמרי:
בית ברנרדה אלבה 20.30
אמא קוראז' — אור יהודה 20.30

הארץ ממליץ

אהבנו כל כך (ת"א) — באמצעות סיפורם של שלושה חברים והאשה שהם אוהבים, מתאר הבימאי האיטלקי אטורה סקולה את השינויים באיטליה בשנים שלאחר מלחמת העולם השניה, ואת היחס בין מציאות ואשליה, בין חיים וקולנוע.

כוחו של מקרה (ת"א) — סרטו של קרישטוף קישלובסקי מציג שלוש גירסאות של גורל, מקרה, או אלוהים, בפולין בת ימינו.

גברת מס הכנסה (ת"א) — יוזו איטאמי (טמפופו) חוקר את יחסם של היפאנים לכסף ואת שיטותיהם להעלמת מס.

החבר של החברה שלי (ת"א) — קומדיה חדשה של אריק רוהמר הצרפתי, שעם השנים סרטיו הופכים ליותר צלולים ומקסימים. בפתולי אהבה ומחשבה של חבורת צעירים המחפשים את האושר.

לוידי איב (ת"א) — קומדיה רומנטית שנונה ומענגת מ־1941, בבימוי של פרסטון סטרג'ס, עם הנרי פונדה וברברה סטנוויק כששניהם צעירים ויפים.

המבצר הנסתר (ת"א) — פרודיה עדינה על סרטי הסמוראים שנעשתה ב־1958 על ידי אקירה קורוסאווה ("שבעת הסמוראים", "דודסקאדן", "קאגמושה" ועוד).

מוכת ירח (תל־אביב, ירושלים, חיפה) — ירח מלא בברוקלין משפיע באורח תמוהי על אלמנה איטלקיה ועל כל בני משפחתה. עם שר הנפלאה, ניקולאס קייג' ושחקני משנה מצויינים.

עיניים שחורות (ת"א, חיפה) — סיפור אהבה אירוני ומריר, המבוסס בעיקר על "הגברת עם הכלב", אך גם על סיפורים אחרים של צ'כוב. נעשה במערב על־ידי הבימאי הרוסי ניקיטה מיכלקוב. בכיכובו של מרצ'לו מסטרויאני הנפלא.

חופשה בכפר (ת"א, חיפה) — ילד פריסאי בן 9 מבלה חופשה קצרה בכפר, בה הוא נפגש במנה אמיתות חיים ורוכש ידידים אהבים. סרט אישי של הבימאי הצרפתי ז'אן לו היבר.

להתראות ילדים (תל־אביב, ירושלים) — ילד יהודי מוסתר מהנאצים בפנימיה קתולית בצרפת. סיפור אמיתי מילדותו של הבימאי לואי מאל.

משדרים חדשות (ת"א, ירושלים, חיפה) — הגשת חדשות טלוויזיה כאינפורמציה או כתשדיר פרסומת הוא נושא הקונפליקט בין הדמויות, מבדר, עם דיאלוג שנון ומשחק טוב.

המרכז לקשרי תרבות, מדע ותיירות יפן־ישראל
רחוב ז'בוטינסקי 105, תל־אביב, טל. 03-440287

מעוניין לטייל במזרח הרחוק?

היום, יום ד' 8.6.88
תתקיים הרצאת פרופ' יעקב רז על יפן בליווי שקופיות.
ההרצאה בבית העיתונאים, רח' קפלן 4, ת"א בשעה 20.30.
לאחר ההרצאה יינתן מידע למעוניינים לטייל במזרח־הרחוק.
- הכניסה חופשית -

מרכז למוסיקה ירושלים
בשיתוף עם
התזמורת הקאמרית הישראלית
120 ICO

מודיעים על:

כיתות אומן לפסנתרנים
עם
קלוד פראנק

כיתה אחת תערך במרכז למוסיקה ירושלים בין 22-19 ביוני 1988, בשעות 10.00-14.00.
הכיתה האחרת תערך במוזיאון ת"א ב־24 ביוני 1988 בשעות 10.00-14.00.

ההרשמה הסתיימה.
הקהל מוזמן לצפות בשעורים.
דמי כניסה:
ירושלים -8 ש"ח ליום אחד או 15 ש"ח לכל הקורס.
בת"א - 15 ש"ח.

האוניברסיטה הפתוחה

ספרי האוניברסיטה הפתוחה

נמכרים בהנחה

בדוכני שבוע הספר העברי
בתל־אביב ובחיפה

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בטלפון מד"א טל' 101.

מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5793333, 5793334
חיפה 512233
בת ים 781111
הרצליה 052-541333
נהריה 823333
רחובות 08-451333
בנים 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221022
באר שבע 057-74767

מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' — 20.00-8.00
ביום ו' — 15.00-8.00
טלפונים: 03-433300

שר"ן - שירות רפואי נייד
24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים:
ירושלים, מוקד יום - 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג - 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל־אביב, מוקד יום - 218820, 218898
מוקד לילה - 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24-19: טל' 03-7549111 "שקס" מנוי 222
שלה"ג — שירות רפואי ביתי חל בשעות 24-19 ימי שישי 24-14, בשבת 24-08 טל' 04-380541 קוד מנוי 1665

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
ריינגוף מגדל שלום 3 (ליד המשביר) טלפון: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות
בר כוכבא 49 טל' 03-284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' ושבתי חג מ־18.00 עד 24.00

שבתות וחגים: מ־15.00 עד 21.00
ירושלים: בי"ח הדסה ע"כ — 22-16
קופ לבית —
שרות מבחנים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
איתורית 7549111 1500
מד"א — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות)
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 03-261113
חיפה 672222/3
נתניה 053-335316
באר־שבע 057-418111
כרמיאל (גליל מערבי) 04-988410
כפר סבא 052-913999
מרכז רפואי באר־יעקב 08-228868

מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות)
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611
מרכז סיוע למבוגרי להט מטעם "מסגרת"
א רמה 11.00-13.00
ב רך 16.00-18.00
טל: 220031
רח' גאגד 13 תל־אביב

יד ביד - אגף מקטה לילד ולהורים
תל אביב - לילד 226027 24 ש' ביממה; להורים, בימים ב', ה' 17.00-20.00, 222732
ירושלים - 243358
חיפה ונהריה — 229488 מ־11.00-20.00
הגליל המערבי - 04-922222
קו אליי - האגודה להגנת הילד עזרה במצבי אלימות כלפי ילדים 261070 א'־ה' 16.00-20.00
אנוש לשירות אנוש — חברה סיעודית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה 03-5461727/8
שח"ל - שירותי חירום טיפול נמרץ לחולי לב (פרטי) 530848
זיקה — 24 שעות קו אדום לנשים מוכות טל: 03-5461155, 08-550506
הוועד למלחמה באיידס — הסברה וסיוע לחולים, מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 290101, 203121. קו פתוח בכל יום ב' 19.30-23.00 ת.ד. 33602 ת"א

תורנות מרקחת טלפון — רופאן ת"א 611001, 246365, 239952
רופאן ירושלים 226385
רופאן חיפה 645334
האגודה לבריאות הנפש מכון ת"א בן יהודה 146 טל: 239207

תורנות בתי־חולים

תל אביב: איכילוב — ילדים, פנימית, כירורגיה
ירושלים: הדסה ע"כ — פנימית, כירורגית, עיניים
הדסה הר"צ — אורתופדיה, נשים
ביקור חולים — (א.א.ג)
שערי צדק — ילדים

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב: אלאורוב אלאורוב 76 230746
הביבה ריינוף 17 288465
ירושלים: ברשאת רחמה המ"ג 28 523191
חולון אורנן הפיין 52 889153
בת ים מכר הביכה דייך 20 583160
רמת גן הבר ברק הזכון עוזיאל 89 741949
פתח תקוה קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
נתניה קרייאל בן מסדרי ק. גורדון 51774
הקריות הדימן ממסת מוריין ק. מוצקין 715156
חדרה באמונת ה. סמואל 333805

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אנונימי ומיוע. ימים ב' ג' ה' — 16.00-19.00
רמב"ם 9 5101511/2
חיפה: ימים א' ד' 16.00-19.00 רח' הסמורש 14 טל' 581520

מרכזי מידע — אגד

04-549121 03-432777 02-304304

מוגש כשירות לציבור על ידי **הסנה** — חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

חינוכית

08.00 חדשות קול ישראל
08.05 שעת כושר
08.15 ארץ־מולדת
08.40 אנגלית ד'
09.00 מדעי הטבע. יסודי
09.20 אנגלית ד'
10.00 שעת כושר
10.10 מדעי הטבע ה'־ו'
10.30 פרפר נחמד. מים מים
11.00 השכן ה'. חילוק בשברים עשרוניים
11.15 אנגלית י"א־י"ב
11.30 מושגים ביהדות
12.00 אנגלית ח'
12.25 אנגלית ו'
13.00 מדעי הטבע
13.30 גאוגרפיה כללית
14.05 חדשות קול ישראל
14.05 האוניברסיטה הפתוחה
15.00 סוב־טוב הגמד
15.25 שעת כושר
15.35 דפי מידע. הרצה בעופרים
15.40 יוצא מן הכלל
15.55 בבית פלפלת
16.05 שביל באמצע שביל
בכר. טיול השבוע
16.20 פיצוחים
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 שמיניות באוויר
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) חקלאות היום
19.00 (ע) בקר הבריאות
19.30 (ע) חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 עד פה. מבצעון לשפה
21.00 מבט לחדשות
21.35 מוקד
22.05 "סימנון", סרט קולנוע
23.55 מוקד של יום החדשות

ערוץ 2

18.30 מבטים היכון כוס
18.57 רגע לפני
19.00 פסטיבל הזמר נהגיה
19.30 "הופעה־הצפון"
20.00 כותרות לחדשות
21.00 להיטים בביצוע מרונה ופול סיימון
21.30 "יום יולי אוגוסט"
21.45 קיבלים צעירים וגאים

ירדן ערוץ 6

18.00 חבלית ביוזר (בצרפתית)
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 ירדן ביום
19.30 חדשות בעברית
19.45 ספורט
20.00 חדשות בערבית
20.30 השיאים של גינס
21.00 הפרחון, סדרה (בלשי)
21.35 מעבר לכותרות
22.00 חדשות באנגלית
22.20 מלחמתה של גבי. סדרה

לבנון ערוץ 12

14.30 חיים אחרים (סדרה)
15.00 מועדון 700
15.30 התעמלות
16.00 האמור הגלילייני (סדרה)
16.30 סופרבוק (מצויר)
17.00 שוכני הסלעים (לילדים)
17.30 סרט. "אריות לבנים"
19.00 חץ וקשת (סדרה)
19.30 משפחת קבבל (סדרה)
20.00 חדשות בערבית
20.30 חדשות באנגלית
21.00 רצח במשימת קלסמה
22.00 החוק והדי מקסרו (סדרה)
23.00 המשוה (בלש)
24.00 מועדון 700
24.30 חיים אחרים (סדרה)

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר
07.09 בהנאה בינונה
09.00 קונצרט בוקר
11.57 פינת השיר
12.00 אמנים באולפן
13.05 בהנאה בינונה
15.00 מוסיקה רווחה
16.00 קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית ירושלים
18.00 שעה עם...
19.00 מוסיקה אהובה עליכם
20.05 אינטרלוד
20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו
22.30 מבאו הלאה
23.00 מחזורי יצירות

רשת א'

16.05 מושגים
17.10 צבעי הקשת
18.06 מגוונה ערב
19.05 סיכום והשבה יומית
19.10 חד גברא יומי
19.28 שבוע היום בתנ"ך
19.30 שידורים לעולים
22.05 מבר מאותו כוכב

רשת ב'

17.05 ספרות על הגל
19.00 היום הזה
19.35 מוסף לענייני צבא וביטחון
20.05 צימוקים ושקדים
00.05 זמן חדשות
00.15 באו ועוד

רשת ג'

18.06 הצעקה האחרונה
20.05 כוכב באולפנים
21.05 צליל מכוון
23.05 הלילה זה שירים

גלי־צה"ל

18.05 יער מפחד
18.45 מבטי למבזק, צבאי ערבים
00.05 גישורי לילה
02.00 לא רוצים לישון
05.00 צלילי בוקר

צה"ל 1

19.05 אין נמצים אבודים
20.05 כוכב הערב, שיר תבוני
21.00 מבט לחדשות
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הרמש ועל הכיפאו — הוועדה המרכזית של ההסתדרות

צה"ל 2

19.05 שליפה מהמותן
20.05 מבער המשפחה הלוהב — יום הממכר
22.05 המסקת עבר
23.05 קול הגלאו הם

שידור קבוע

רשת א'

07.30 הדידקל. עברית קלה
08.05 חוגה עם בני הגיל
09.05 סלורים. שירות מידע
10.05 מגיני בוקר
11.05 זרוק יורק, שירים עבריים
12.05 מעגל ינתניבוני
14.05 ברוש צעיר. מגנון לילדים
15.30 האוניברסיטה הפתוחה

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.05 ששים עניין
09.05 ביקור בית. עם רבקה מיכאלי
10.05 כל צבעי הרשת
12.10 אל־אלף בי"ב
13.05 בוקר היום. חדשות ותפנות
14.05 לראות או לא לראות. תרבות ואמנות
14.30 מרגעים, חוי והזמר
15.05 שירים ושיקום
16.05 זמן כלבלה
17.05 רגעי קסם
17.55 קראתי ספר. קוראים ממליצים (ימים א'־ב')

רשת ג'

06.04 בחורה לאושר. להיטים
07.07 שיר בבוקר־בבוקר
09.05 גיטליצ. עם מיכל שטאלי
10.05 דברים טובים. עם שמירה אימבר
11.05 שבעים מי ירדנו שירי שמות השבעים
12.05 אהבה יומיומית. עם יוסי סיאס
13.05 רק ביני ובל. עם מנחם פרי
14.00 לי ולך שיר הזכרה
15.05 חרש, חריש הזמר
16.05 הבנה יומית. עם יקיר אביב

גלי־צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת
06.50 מקצים עין. חדשות
07.07 שבע אפס שבע, עם אלכס אנסקי
08.00 בוקר־טוב ישראל. אקטואליה
09.05 אילוהוטיק. עם אלי ישראלי
10.05 עברי, שירים עבריים
11.05 נבון לעכשיו. עם רפי רשף
13.05 דידהיריבוי. עם רוני לביא
13.35 40 לאמוד. סיפור היום בהשתה
14.05 מגיפה יומית. עם יצחק קרגר ודולי יניב
15.05 שירים לנג
16.05 פסטיבל ישראל 88. מוסף יומי
16.15 ארבע אחר־הצהריים
17.00 ערב־כוכב ישראל

קולנוע

תל־אביב

אורלי — מוכת ירח 5.00, 7.30, 9.30
אסתר — חקירה בניוגגן 5.00, 7.30, 9.50
בן יהודה — תינוקת בירושה 5.00, 7.15, 9.30
בית לסין — לבירינט 11.15
גורדון — יומי של התמא 5.00, 7.30, 9.45
גת — שאלה של שפיות 5.00, 7.30, 9.45
דקל — משדרים חדשות 7.00, 9.45
דיזנגוף 1 — סוניה 11.00, 13.30, 5-, 7.30, 9.50
דיזנגוף 2 — להתראות ילדים 11.00, 13.30, 5, 7.30, מגון 9.50
דיזנגוף 3 — סבי ודודי עושים את זה 11.00, 13.30, 5.00, ז'אן דה פלורט 7.30
דרייב־אין — כלא המתאבקים 8 ו־10, סקס 12.00
הוד — תקועים בדרך 5.00, 7.30, 9.30
חן 1 — שלושה גברים ותינוקת 5.00, 7.40, 9.55
חן 2 — חל סוסים 4.50, 7.30, 9.50
חן 3 — הקיסר האחרון 3.30, 6.30, 9.30
חן 4 — מעקב צמוד 11, 2.00, 5-, 7.30, 9.50
חן 5 — מעשים אשתי 11, 2, 5, 7.25, 9.50
לימור — סטיקאמי ליום אחד 5, 7.30, 9.30
לב 1 — אהבנו כל כך 2, 5, 7.25, 9.50
לב 2 — החבר של החברה שלי 2, 5.00, 7.30, 10.00
לב 3 — המבצר הנסתר 2.00, 4.45, 7.15, 9.45
לב 4 — חופשה בכפר 2.00, 5.00, 7.40, 9.50
מוזיאון ת"א — עיניים שחורות 4.30, 7, 9.30
הפזית הישראלית — רב מבר 10.00
מילן — חוק התשוקה 7.30, 9.40
סינמטק ישראלי — דיוקנה של מהפכנית 7.30 האוקינוס השקט 9.30
פריז 1 — שם המשחק 5.00, 7.15, 9.30
פריז 2 — עדות במבוק 5.00, 7.15, 9.30
פריז 3 — הנה כנס 6.15, 9.30
פאר — בשם העם 5.00, 7.30, 9.30
פריז — לידי איב 12, 2, 4, 7.15, 9.30, ז'אן דאנגו 11.30, בלילה
צמוק המחודש — תשוקה באמריקה — 5, 7.30, 9.50
שחף — צרק אותה מרוכבת 5.00, 7.30, 9.30
תמר — תחבה המוזה 7.00, 9.30
תכלת — כוחו של מקרה 5.00, 7.30, 9.45
תל־אביב — ללא מצחוק 5.00, 7.30, 9.30
מקום (רינת־אביב) — ריקוד משחת 8.00, עשבי פרא 10.00

רחובות

בית העם — מעקב צמוד 8.30
הדר — הקיסר האחרון 6.30, 9.30
חן — שאלה של שפיות 7.15, 9.30
בעקבות הגרב הקטנה 5.00

באר־שבע

חן — הנה כנס 6-7
היכל התרבות — עדות בבכוץ 7.00, 9.15

רמת השרון

כוכב — ריקוד משחת 7.00, 9.35

ירושלים

אדיסון — תקועים בדרך 4.30, 7.15, 9.15
אורגיל — שלושה גברים ותינוקת 4.30, 7.00, 9.15
אינספירה (אורגן למועבר) — גבות כה הבובה 7.15, 9.30 קברים 4.30
אוריון — שאלה של שפיות 4.30, 7.00, 9.15
בית אגרון — אליבר 4.00 פינק פלויד — החומה 6.15 מרד הבטרים 8.00 בית הזויות 10.00
כפיר — שם המשחק 4.30, 7.15, 9.15
מיטשל — מוכת ירח 7.15, 9.15
סינמטק 1 — הגבל הבורחה 19.00 כנר כי 21.30
סינמטק 2 — הגירוז למחות ביה 19.30 מסורשלים 21.30
עדן — תינוקת בירושה 4.30, 7.15, 9.15
עמיר — חל סוסים 7.00, 9.15
רון — משדרים חדשות 4.15, 6.45, 9.15
ת. ירושלים — להתראות ילדים 7.00, 9.30

כפר סבא

חן — מעקב צמוד 7.15, 9.15
עמל — חל סוסים 7.15, 9.30

רמת גן גבעתיים

אורדע — שלושה גברים ותינוקת 5.00, 7.30, 9.45
אורדע — סטיקאמי ליום אחד 7.15, 9.30
הדר — מוכת ירח 5.00, 7.30, 9.30
לילי — שם המשחק 7.30, 9.30
שבים — ז'אן דה פלורט 7.00, 9.30
רב חן 1 — חל סוסים 5.00, 7.30, 9.55
רב חן 2 — שאלה של שפיות 5.00, 7.25, 9.50
רב חן 3 — הקיסר האחרון 6.15, 9.15
רב חן 4 — המשר 5.00, 7.25, 9.55

חדרה

חדרה — נשואה לשניים 7.15, 9.30
חן — הסיציליאני 7.00, 9.15

חולון

ארמון — לא יכולה בלי זה 7.30, 9.30
מגדל — שלושה גברים ותינוקת 7.30, 9.30
סביר — נשואה לשניים 5.00, 7.15, 9.30
רינה — חשוד 7.15, 9.30

צפת

בית אלון — שלושה גברים ותינוקת 7.00, 9.15

ראשל"צ

רון 1 — הקיסר האחרון 6.30, 9.30
רון 2 — תינוקת בירושה 5.00, 7.30, 9.30

בית שאן

מתנ"ס — חיזור גורלי 9.15

פתח תקוה

היכל 1 — מוכת ירח 5.00, 7.30, 9.30
היכל 2 — שם המשחק 5.00, 7.15, 9.30
היכל 3 — הקיסר האחרון 6.15, 9.10

הרצליה

דוד — מוכת ירח 7.30, 9.30
רון אכסניה — הבלתי משוחדים 7.00, 9.30
מלון דניאל — מגנון 7.00, 9.30
תפארת — חשוד 7.15, 9.30

חיפה

אורה — רב המבר 4.30, 7.00, 9.15
אורלי — חופשה בכפר 7.00, 9.15
רב גת 1 — משדרים חדשות 4.15, 6.15, 9.15
רב גת 2 — עיניים שחורות 4.30, 7.00, 9.15
חן — חקירה בניוגגן 4.30, 7.00, 9.15
סינמטק — וידאו - בירלם 6.30, וידאו - בירלם - שנות הגולד 8.30
עצמון 1 — ללא מוצא 4.30-7, 9.15
עצמון 2 — מוכת ירח 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 3 — תשוקה באמריקה 4.30, 7.00, 9.15
פאר — שלושה גברים ותינוקת 4.30, 7.00, 9.15
רב אור 1 — חל סוסים 4.30, 6.50, 9.15
רב אור 2 — הקיסר האחרון 5.00, 8.15
רב אור 3 — צרק אותה מרוכבת 4.30, 7.00
רון — תקועים בדרך 4.30-7, 9.15
שביט — חכמת החוב 7-9
קרן אור המוזנים — בשם העם 7.00, 9.15

קריות (חיפה)

אורות — יומי של התמא 7.15, 9.30
בית העם — ז'אן דה פלורט 7.15, 9.30
היכל — הנה כנס 7.30
כוכב — ריקוד משחת 7.15, 9.30
מרון — שלושה גברים ותינוקת 7.00, 9.15
סביר — חל סוסים 7.15, 9.30
כרמל — אותי הפוזל 7.00, 9.30

בת־ים

אורים — חיזור גורלי 7.00, 9.30
עצמאות — מוכת ירח 5.00, 7.30, 9.30

טבריה — יד שמונה

שלושה גברים ותינוקת 7.00, 9.15

צפת

בית אלון — אלמנה שחורה 7.00, 9.15

עכו

אודיטוריום — חיזור גורלי 7.00, 9.15

חדרה

חדרה — נשואה לשניים 7.15, 9.30
חן — הסיציליאני 4.30, 7.00, 9.15

ק. אונו

מרכז קהילתי — רובין הוד 4.30 מלון פרי, הביכות 7.00, 9.15

נתניה

מגדלור — חשוד 7.15, 9.30
שרון — שלושה גברים ותינוקת 5-7, 9.15
דוד — אימפריית השמש 7.00, 9.00

אשקלון

אסתר — תקוה חוזלה 4.45, 7.30, 9.30

עפולה

היכל התרבות — מגנון 7.00, 9.15
מנתרדון — חל סוסים 9.00

נהריה

דוד — אי אפשר לקנות אהבה 7.15, 9.15
היכל התרבות — נשואה לשניים 7.00, 9.15
רון — תהיך אמריקאי 7.15, 9.15